

**BİR ÇOCUK EDEBİYATI YAZARI OLARAK
AYDOĞAN YAVAŞLI'NIN HAYATI,
ESERLERİ VE ESERLERİNDE İLETTİĞİ
DEĞERLER ÜZERİNE İNCELEMELER**

Abdulsamet OKUMUŞ

**Yüksek Lisans Tezi
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR
2017
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

BİR ÇOCUK EDEBİYATI YAZARI OLARAK AYDOĞAN
YAVAŞLI'NIN HAYATI, ESERLERİ VE ESERLERİNDE İLETTİĞİ
DEĞERLER ÜZERİNE İNCELEMELER

(An Investigation into Aydoğın Yavaşı's Life as an Author of Children's
Literature, His Works and the Values He Reflects in His Works)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdulsamet OKUMUŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR

ERZURUM
Mayıs, 2017

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR danışmanlığında, Abdulsamet OKUMUŞ tarafından hazırlanan “Bir Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Aydoğan Yavaşlı'nın Hayatı, Eserleri ve Eserlerinde İlettiği Değerler Üzerine İncelemeler” başlıklı çalışma 22. / 05. / 2017. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Temel Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Abdullah SAHİN

İmza:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR

İmza:

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Osman SAMANCI

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

16 / 06 / 2017

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bir Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Aydoğan Yavaşlı'nın Hayatı, Eserleri ve Eserlerinde İlettiği Değerler Üzerine İncelemeler” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

22.05.2017

Abdulsamet OKUMUŞ

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİR ÇOCUK EDEBİYATI YAZARI OLARAK AYDOĞAN YAVAŞLI'NIN HAYATI, ESERLERİ VE ESERLERİNDE İLETTİĞİ DEĞERLER ÜZERİNE İNCELEMELER

Abdulsamet OKUMUŞ

2017, 247 sayfa

Bu çalışma, Türk çocuk edebiyatı yazarlarından olan Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı, eserleri ve eserlerindeki eğitsel değerlerin tespitini amaçlamaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, tarama modeli benimsenmiştir. Yazarın çocuklar ve gençler için yazdığı eserler araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. Araştırmaya katkı sağlamak için yazarla kişisel görüşme yapılmıştır. Çalışma yapılırken çalışmada konu edilen eserler okunmuş, fişlenmiş, daha sonra tasnif edilmiştir.

Tezin evrenini Aydoğan Yavaşlı'nın çocuk edebiyatı ürünleriyle değerler eğitimi vermeye çalıştığı eserler, örneklemi ise Aydoğan Yavaşlı'nın elli altı adet çocuk edebiyatı eseri oluşturmaktadır. Seçilen tüm hikâyeler baştan sona okunmuş; tespit edilen değerler fişlenmiştir. Her hikâye için ayrı ayrı okuma, not alma, değerleri tespit etme ve değerlendirme işlemi yapılmıştır. Her hikâyenin değerlendirme sonuçları ayrı başlık altında toplanmış, değerlerle ilgili iletilerin hikâyede nasıl verildiği ve değerlerin nasıl işlendiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre, Aydoğan Yavaşlı'nın eserleri çocuklara hitap ettiği gibi yetişkinlere de hitap ettiği görülmüştür. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan hareketle Aydoğan Yavaşlı ve eserleri özelinde çocuk edebiyatıyla ilgili konularda öneriler yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk, çocuk edebiyatı, Aydoğan Yavaşlı, değer, değerler eğitimi

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN INVESTIGATION INTO AYDOĞAN YAVAŞLI'S LIFE AS AN AUTHOR OF CHILDREN'S LITERATURE, HIS WORKS AND THE VALUES HE REFLECTS IN HIS WORKS

Abdulsamet OKUMUŞ

2017, 247 pages

This study aims to determine the educational values of Aydoğın Yavaşı, a writer of Turkish children's literature, in his life, works and works. In this research using the qualitative research method, the screening model was adopted. The works of the author for children and teenagers constitute the scope of the research. A personal interview was held with the author to contribute to the research. While the study was being conducted, the subjects mentioned in the research were read, tagged, and then classified.

Thesis's study context constitutes the works and values of Aydoğın Yavaşı. The sample consists of 56 works written by Aydoğın Yavaşı's. These include Yavaşı's values we examined. All selected stories were read from beginning to end; The detected values are tagged. For each story, reading, grading, evaluation and evaluation were carried out separately. The evaluation results of each story were collected under separate headings, and how the messages related to the values were given in the story and how the values were handled.

According to the information obtained as a result of the research, it is observed that Aydoğın Yavaşı's works appealed to adults as well as to children. Based on the results reached in the research, suggestions were made on issues related to children's literature in Aydoğın Yavaşı and his works.

Key Words: Child, Children's literature, Aydoğın Yavaşı, value, values education

ÖNSÖZ

Değerler milletler için önem taşımaktadır. Ancak günümüzde teknolojiye gelişmeler ve çeşitli felsefi yaklaşımlar bireyin hayatını etkilediği için toplumun da hayatını etkilemiş ve bozulmalara yol açmıştır. Bu değişimlerden dünya etkilendiği gibi Türk toplumu da etkilenmiştir. Bu değişim ve bozulmalar başta aile kurumunu etkilemiştir. Ailedeki değişim ve bozulmalar doğrudan çocukları etkilemiştir. Bu durum, çocuklara okul öncesi eğitim seviyesinden başlayarak milli ve evrensel değerleri kazandırmayı zorunlu hale getirmiştir. Ailelerin ve eğitim veren kurumların bu konudaki sorumlulukları her geçen gün artmaktadır. Her millet kendi milli değerlerini kuşaktan kuşağa aktarmak ister. Değerler eğitimi konusunun her geçen gün artan ilgiyle gündeme gelmesinin nedeni de budur.

Çocuğun ilk eğitim gördüğü yer olan aile kurumu değerler eğitiminin verilmeye başlandığı ilk yerdir. Ardından okulla tanışan çocuk bu değerleri planlı ve sistematik bir şekilde almaya başlarsa bu eğitim başarılı olacaktır. Milli ve evrensel değerlerin, özellikle derslerde konuların içinde çocuklara özümsetme yoluyla verilmesi büyük önem taşımaktadır. Okul günümüzde sadece teorik bilgilerle çocuğu donatan bir yer değil, çocuğu hayata bütün yönleriyle hazırlayan hayatın ta kendisidir. Okullarda değerleri özümsemeye başlayan çocuğun duyuşsal gelişimi de bundan olumlu yönde etkilenecektir. Burada verilen eğitim özellikle saygı değerini çocuklara somut örneklerle kafalarında şekillendirmeyi amaçlar. Arkadaşlarına saygılı davranmayı, çevresine saygılı davranmayı değerler eğitimi aracılığıyla öğrenecektir. İnsanların bir konu hakkında farklı bilgi ve düşünce içerisinde olabileceklerini değer eğitiminin sağladığı somut örneklerle daha iyi anlayacaklardır. Bunun gerçekleşmesi de çocuk edebiyatı ürünlerinin nitelik ve nicelik olarak yetkin bir biçimde gelişmesiyle olacaktır. Çocuk edebiyatı yazarlarından olan Aydoğan Yavaşlı, bu anlamda yararlanılabilecek önemli eserler bırakmıştır. Vatan ve millet sevgisini, saygı, sevgi, çalışkanlık gibi temel değerleri eserlerine çokça konu edinen yazar değerler eğitimi açısından faydalanılacak yazarlar arasında gelmektedir.

Çalışmamız önsöz, beş bölüm ve kaynakçadan meydana gelmiştir. Girişte, çocuk edebiyatının ve değerler eğitiminin önemi anlatılmıştır. Birinci bölümde, çalışmanın problem cümlesi, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımlarına yer

verilmiştir. İkinci bölüm, araştırma konusu ile kuramsal çerçeve ve Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinin incelenmesini içerir. Üçüncü bölüm ise çalışmamızın araştırma modelini, verilerin toplanması ve analizini belirleyen “Yöntem”den oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerindeki değerlerin tespitini içeren bulgulardan ve yorumdan oluşmaktadır. Beşinci bölüm ise, sonuç ve önerilerin yer aldığı bölümdür. Ekler bölümünde ise yazarla yapılan yüz yüze görüşmeye ait resimler bulunmaktadır.

Yüksek lisans dönemim boyunca çok şey öğrendiğim, bilgi birikimi, tecrübesiyle çalışmamın başından sonuna kadar bana yol gösterip rehberlik eden danışmanım, saygıdeğer hocam Yrd. Doç Dr. Ömer YILAR'a, her türlü desteği ile çalışmamı kolaylaştıran babam Selami OKUMUŞ'a, hayatımın her anında olduğu gibi tez dönemimde de beni bir an olsun yalnız bırakmayan, destek olan annem Nuray OKUMUŞ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Erzurum-2017

Abdulsamet OKUMUŞ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLolar DİZİNİ	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMA KONUSUYLA İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Araştırma Konusuyla İlgili Kuramsal Çerçeve	6
2.2. Konuyla İlgili Belli Başlı Bilgiler	13
2.2.1. Çocuk kitaplarının özellikleri	13
2.2.2. Dil gelişiminde çocuk edebiyatı	18
2.2.3. Çocuk ve kitap ilişkisi	21
2.3. Değerler Eğitimi.....	24
2.4. Aydoğan Yavaşlı'nın Hayatı ve Eserleri	27
2.4.1. Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı.....	27
2.4.2. Aydoğan Yavaşlı'nın eserleri.....	34
2.5. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Çocuk	36
2.5.1. Aydoğan Yavaşlı'nın çocuğa bakışı.....	36
2.5.2. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde çocukların ortak özellikleri.....	37

2.5.3. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde öne çıkan karakterler	39
2.5.4. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde iletilen değerler	41
2.5.5. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde dil ve anlatım özellikleri	44
2.6. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinin Tanıtımı	45
2.6.1. Arkadaş Hikayeleri	45
2.6.2. Atatürk'ün Çevre Günlüğü	47
2.6.3. Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım	48
2.6.4. Ben Evliya Çelebi	52
2.6.5. Ben Hasan Tahsin	56
2.6.6. Ben Öğretmen Kubilay	58
2.6.7. Ben Mustafa Kemal	60
2.6.8. Ben Yunus Emre	63
2.6.9. Benim Hayatım Benim Defterim	68
2.6.10. Bir Ağaçtım Ben Ormanda	72
2.6.11. Bir Kuşun Kanadında	74
2.6.12. Bir Sokağın Hikayesi	76
2.6.13. Bir Yürekte Bin Özlem	77
2.6.14. Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü	79
2.6.15. Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü	82
2.6.16. Dan Dan Dan Çekilin Yoldan	84
2.6.17. Deniz Çiftlikte	86
2.6.18. Deniz Hasta Oldu	87
2.6.19. Deniz Okula Gidiyor	88
2.6.20. Deniz Piknikte	90
2.6.21. Deniz Uzay Yolunda	91
2.6.22. Deniz Yaz Kampında	91
2.6.23. Deniz Yollarda	93
2.6.24. Deniz Yurt Gezisinde	95
2.6.25. Deniz'in Akrabaları	96
2.6.26. Deniz'in Köpeği Linda	97
2.6.27. Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene	98
2.6.28. Gençlik Başımda Duman	100

2.6.29. Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk	101
2.6.30. İnsanları Seven Kara Karga	102
2.6.31. Kara Karga Çiftlikte	104
2.6.32. Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde	105
2.6.33. Kara Karga Gak Dedi	106
2.6.34. Kara Karga İnsanların Arasında	108
2.6.35. Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı	109
2.6.36. Kara Karga Ormanların Kahramanı	110
2.6.37. Kara Karga Yaz Güzeli.....	112
2.6.38. Kargaların Başkanı Kim Olacak.....	113
2.6.39. Kayıp Gezegenin Peşinde	115
2.6.40. Kırık Melek Heykelleri.....	117
2.6.41. Kirli Bir Kedinin Günlüğü.....	118
2.6.42. Linda Ailesi Kemikleri ve Düşleri.....	121
2.6.43. Maceralar Teknesi Assos'ta	122
2.6.44. Maceralar Teknesi Foça'da	125
2.6.45. Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda	127
2.6.46. Maceralar Teknesi Truva'da	130
2.6.47. Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde	133
2.6.48. Okulum Benim En Güzel Heyecanım	136
2.6.49. Sitedeki Labirent.....	138
2.6.50. Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir.....	139
2.6.51. Şarkıcı Kara Karga	140
2.6.52. Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü.....	142
2.6.53. Tatil Günlüğü.....	145
2.6.54. Utangaç Bir Yunusun Günlüğü	147
2.6.55. Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi	150
2.6.56. Yaşamak Bu Kadar Güzelken.....	152

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	156
3.1. Araştırmanın Modeli	156

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi	156
3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	159
3.4. Verilerin Analizi	160

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM.....	161
4.1. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Değerler.....	161
4.1.1. Saygı	161
4.1.2. Sevgi	166
4.1.3. Temizlik.....	175
4.1.4. Yardımseverlik	176
4.1.5. Estetik	178
4.1.6. Doğa Bilgisi.....	180
4.1.7. Sağlıklı olmaya önem verme	184
4.1.8. Çalışkanlık	186
4.1.9. Bilimsellik	188
4.1.10. Duyarlılık.....	190
4.1.11. Yaşama sevinci	192
4.1.12. Özgürlük	195
4.1.13. Toplum kurallarına uyma	196
4.1.14. Okul Sevgisi	199
4.1.15. Tutumluluk	201
4.1.16. Hoşgörü	202
4.1.17. Vatanseverlik	205
4.1.18. Belirli günlerin farkında olma	207
4.1.19. Misafirperverlik	209
4.1.20. Geçmişini ve milli kültürünü tanıma	211

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ (TARTIŞMA) VE ÖNERİLER.....	219
5.1. Sonuçlar (Tartışma).....	220
5.2. Öneriler	222

KAYNAKÇA	224
EKLER.....	231
EK 1. AYDOĞAN YAVAŞLI İLE SÖYLEŞİ	231
ÖZGEÇMİŞ.....	233

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 4.1. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Değerlerin Gözlenme Sıklığı.....	216
---	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın konusu ve problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımları, araştırmaya ilişkin tanımlara yer verilmiştir.

Çocukların fizyolojik birtakım ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlar karşılandığı ölçüde çocuk huzurlu olacaktır. Çocuğun bu ihtiyaçlarının yanında ihmal edilmemesi gereken zihni ve ruhi gelişimi de vardır. Zihni, edebiyatla edebiyatın sağladığı ürünlerle dolan çocuğun bu ihtiyacı karşılanmış olacaktır. Daha hassas bir düşünce, farklı bir algılayış bütün bunlar çocuk edebiyatıyla kazandırılabilir çocuğa. Bu nedenle çocuğa okul öncesi dönemde ve ilköğretimle birlikte edebi zevk kazandırmak, zihni ve ruhi ihtiyacını karşılamak için çocuk edebiyatından faydalanmak gerekir.

Yalçın ve Aytaş'a göre (2008, s, 17), çocukların büyüme ve gelişmelerine hayal, duygu, düşünce, duyarlılıklarına, zevklerine eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuk edebiyatı, 300 yıllık bir dönem içerisinde oluşan bir edebiyattır.

Demirel (2010, s, 46), bu edebiyatı, “Çocuk Edebiyatı, edebiyatın bütün alanlarında ve söz sanatlarında bulunan niteliklerin tamamını içinde barındıran, ancak kendisine seçtiği hedef kitlenin özelliklerini yetişkinler için yazılan edebi türlere göre daha fazla göz önünde bulundurulmuş bir alandır” şeklinde tanımlar.

Sever (2003, s.9), Çocuk edebiyatını, “Erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” şeklinde tanımlar.

Çocuğun hayal dünyası çocuk edebiyatından faydalandığı ölçüde artacaktır. Çocuğun hayal dünyasının zenginliği göstermektedir ki çocuklar göremediklerimizi

görüyor, düşünemediklerimizi düşünüyorlar. Basit gördüğümüz bazı şeyleri önemsiyorlar. Aldırmadığımız olaylar onlar için çok önemli bir durum olabiliyor. Çünkü çocuğun hayal dünyası yetişkin insanın hayal dünyasından çok farklıdır. Mesela sizin oyuncak arabaya yüklediğiniz anlam çok basitçe olabilir. Fakat çocuğun gözünde oyuncak araba çok değerli ve önemlidir. Bu hususlarda çocuk ile yetişkin insanın düşünme biçimleri farklılık gösteriyor. Çocuk edebiyatının önemi çocuğa hitap etmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu önem çocuğa görelilik ilkesi ile açıklanabilir.

Çocuk edebiyatında en önemli unsurların arasında çocuğa görelilik ilkesi gelir.

“Çocuğa görelilik ilkesi dendiğinde;

- Çocuğun hayal gücüne seslenen,
- Onun rahatça ve zevk alarak okuyup anlayabileceği dili ve anlatımı kendinde barındıran,
- Onun ilgi duyabileceği konuları işleyen,
- Onu duygu ve düşünce yönünden besleyen,
- Olay örgüsü karmaşık olmayıp onun kavrayabileceği düzeyde olan metinler akla gelir” (Yılar, Turan (Ed.) 2010, s.32).

Çocuklar gelişim dönemlerine uygun olarak değerlerle tanıştırılması gerekir. Milli ve evrensel değerlere sahip olan çocuklar yaşadığı topluma daha kolay uyum sağlamayı başaracaktır. Bundan dolayı değerler eğitimi günümüzde önem verilen bir alan olmaya başlamıştır.

Okulların bilişsel hedeflerinin yanında vatan ve millet sevgisi, saygı, adalet, estetik, çalışkanlık gibi birçok duyuşsal hedefi vardır. Beane (1990), duyuşsal eğitimin sosyal ilişkiler ve kişisel çıkarların bütünleşmesiyle ilgili bilgi, beceri ve değerleri içerdiğini belirtir. Ona göre benlik algısı, değerler, ahlak, etik, inançlar, sosyal eğilimler, takdir duyguları, beklentiler ve tutumlar duyuşsal eğitim içindedir (Beane'den aktaran Bacanlı, 2005).

Değerler, iyiyi ve yapılması gerekeni gösterir. Hangi davranışın iyi, hangisinin kötü olduğu da eğitimle öğrenilir (Mazman Budak, 2012).

Eğitim gelecek kuşaklara değer aktarımının yapıldığı bir süreçtir (Sarı, 2005).

Okullar ailede kazanılan değerlerin pekiştirileceği ve yeni değerlerin kazanılacağı ortamlardır. Okulun etki alanının daha fazla genişlemesine bağlı olarak değerler eğitiminin de en etkili ve sistemli olarak okul şartlarında yürütülmesinin önem kazandığı bir dönemde yaşadığımız görülmektedir (Hökelekli, 2010).

Öğretmen bu toplulukta ahlâkın uygulanması ve kültürlenmede anahtar rol oynar. Öğretmen, birinci sınıftan sonra çocuğa ana-babadan ayrı ve farklı başka bir kişi olarak görünmeye başlar. Hayatının bu evresinde çocuğun öğretmeni, birçok ahlaki özellikler bakımından ona örnek olur (Tahiroğlu, 2011). Öğretmenler konumlarından dolayı, öğrencilerinin değer eğitimleri ile ilgili olumlu kararlar verebilmeleri için onlara yardım etmede elverişli bir duruma sahiptirler (Suh, Traiger, 1999; Akt. Yazıcı, 2006).

Yılmaz'a göre (2003, s, 121), değer ve ahlak eğitimi, duyuşsal alana hitap eder ve öğrencilerde tutum değişikliğini hedefler. Bu açıdan bilişsel alana yönelik derslerden farklı bir yapıdadır. Tutum değişikliğini gerçekleştirebilmek için öğrencinin, kendisine verilen bilgileri içselleştirmesi önemlidir. Bu da bilgiyi kabullenme, kendine mal etme ve sahiplenme süreçleriyle ilgilidir.

Değerler eğitiminin önemi günümüzde gittikçe daha da iyi anlaşılmaktadır. Bu önem çocuk edebiyatı eserlerine de yansımaktadır.

1.1. Problem Cümlesi

Bir çocuk edebiyatı yazarı olarak Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı, eserleri ve eserlerinde ilettiği değerler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, bir çocuk edebiyatı yazarı olan Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı, eserleri ve eserlerinde ilettiği değerleri belirlemek; eserlerinin değerler bağlamında incelenmesi; değer ve değerler eğitimi kavramlarının teorik arka planını aydınlatmak; yazarın hikaye kurgusu içinde kazandırmaya çalıştığı temel değerleri belirlemek, açığa çıkan verileri analiz etmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Alanyazına bakıldığında çocuk edebiyatı yazarlarının eserlerinde değerler eğitimi açısından inceleme çalışmaları yapılmasına karşın bir çocuk edebiyatı yazarı olan Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde ilettiği değerleri tespit etmeye yönelik herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu nedenle araştırmanın alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca araştırmada elde edilen, Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerindeki değerlere ilişkin bulguların eğitimle ilgili herkese önemli mesajlar verebileceği düşünülmektedir. Tüm bu özellikler dikkate alındığında çalışma alana önemli katkılar sunabilecektir.

1.4. Sınırlılıklar

- ✓ Araştırma, Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı, eserleri, değer ve değerler eğitimi kavramlarının yanı sıra yazarın eserlerinde yer alan hikâyelerindeki değerleri tespit ve yorumlamaktan oluşmaktadır. Çalışma, değerler eğitimi açısından önemli veriler taşıyan bu hikâyelerle sınırlıdır.
- ✓ Yazarın, 63 adet kitabı bulunmaktadır. Yayıneviyle yaptığımız görüşmeler sonucu yazarın 56 adet kitabına ulaştık. Çalışmamız ulaştığımız kitaplar üzerinden yürütülecektir.

1.5. Varsayımlar

- ✓ Seçilen çalışma örneklemini çalışma evrenini temsil etmektedir.
- ✓ Değerlerin okuyucu hedef kitleye hikâye metinleri vasıtasıyla kazandırılabilmesi varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Değer: “Değer, bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen; onların ortak duygu, düşünce, amaç ve yararını yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke ya da inançlara denir” (Kızılcılık ve Erjem, 1994, s.9).

Eğitim: Türk Dil Kurumu’nun hazırladığı *Türkçe Sözlük*’te (2009) bu kavram, biri bilimsel teori, diğeri değer odaklı olmak üzere iki farklı temelde tanımlanmıştır: “1. Belli bir bilim dalı veya sanat kolunda yetiştirme, geliştirme ve eğitme işi; 2. Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme, terbiye.”

Çocuk Edebiyatı: “Çocukların dil gelişimlerine katkıda bulunan, onların edebi ihtiyaçlarını karşılayan; çocuklar için, çocuklara göre yaratılmış edebiyattır” (Yılar, Turan (Ed.) 2010, s.32).

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMA KONUSUYLA İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Araştırma Konusuyla İlgili Kuramsal Çerçeve

Yapılan literatür taraması sonuçlarına göre; çocuk edebiyatının günümüze gelene kadar bir çok aşamalardan geçtiğini görüyoruz. Geçmişte önemi iyi kavranamayan bu edebiyat artık günümüzde önemi anlaşılan, çocukların gelişimleri için vazgeçilmez bir alan olduğu kabul görmektedir. Çalışmamız günümüz çocuk edebiyatı yazarlarından olan Aydoğan Yavaşlı ve onun eserleri üzerinedir. Çocuk edebiyatının günümüzdeki önemini anlamak için geçmişten günümüze hangi zorlukları aşarak geldiğini araştırmak önemlidir.

Çocuk edebiyatı, çocuğun ihtiyaç duyduğu estetik zevk anlayışını karşılayan en önemli araçtır. Bu bağlamda çocuk edebiyatını incelediğimiz zaman bu edebiyatın rolü; çocuğu eğlendirirken aynı zamanda vaktine nitelik ve kalite katmaktır. Çocuk hayatına renk ve kalite katarken aynı zamanda hayatı da tanıyarak içinde bulunduğu toplumun beklentilerine uygun olarak kendini geliştirecektir.

Çocuk edebiyatı sadece bugün çocuğun hayatında bir yer edinme gayesinden öte yarınlara da hazırlama, hayatın getireceklerine karşı daha hazırlıklı olma, can sıkıntısından çocuğu eğlenceli zaman anlayışına götüren bir amaç olma yönünden de önem taşır.

Çocuk edebiyatını sadece okula giden çocuklar için düşünmek de yanılıya sebebiyet verecektir. Okula gitmemiş çocukların da okuma yazma bilmeseler dahi resim destekli çocuk edebiyatı ürünleriyle beslenmeleri onları akranlarından estetik-güzellik anlayışı olarak ön plana çıkaracaktır.

Bütün bu hususlar çocuk edebiyatının önemini fazlasıyla göstermektedir. Çocuk edebiyatı, sadece estetik hazdan ziyade çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemine göre çocuğun ruhsal gereksinimlerine de hizmeti büyüktür.

Çocuk edebiyatının önemini önceden sezen ülkeler bu alanda gereken hamleyi yapmışlardır. Bugünün gelişmiş ülkeleri, dünün çocuk edebiyatına gereken önemi verenlerdir sözünden referans alarak bu alanda azami önemi göstermekten kaçınmamışlardır.

Gelişmiş ülkelere baktığımız zaman bu edebiyat, önce kendi özünden hareketle beslenip ardından çocuğun özel hayal dünyasına yenilikler katarak çağın ve günün gerektirdiklerine göre ürünler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlk dönem çocuk edebiyatı ürünlerinin sözlü anlatımla kendini göstermesi yazının etkinliğini gösterene kadar devam etmiştir. Burada sözlü edebiyatın katkıları da önemlidir. Zira yazıdan önce sözlü edebiyat bu alana katkı sağlamıştır.

Batıda çocuk edebiyatı, çocuğu uyutmak için ninni ve masal ağırlıklı olarak karşımıza çıkar. Bu eserlerin içinde o toplumun dünyaya bakış açısı, gelenek ve göreneklerini de analiz etmek mümkündür. Yazının kullanılmasından sonraki süreçte kitapların özelliği bir ders kitabı olma formundan kurtulamamıştır.

Genel bir çerçevede baktığımız zaman çocuk edebiyatının önemi sezilmiştir. Ama çocuğun içinde bulunduğu gelişim döneminden çok büyüklere yazılan bu eserlerin çocuklara okutma gayesinden fazla da öteye gittiği söylenemez. Bu yüzden çocuk edebiyatının büyük bir geçmişe sahip olduğu söylenemez. Kronolojik olarak baktığımız zaman 16.yüzyıla kadar hem ülkemizde hem de diğer ülke bazında çocukların içinde bulundukları bilişsel ve duyuşsal gelişim dönemlerine hitap edecek bir edebiyat ürünü görülmemektedir.

Bu alandaki eksikliğin hissedilmesi zira tartışmalara da sebebiyet vermiştir. Aynı yüzyılda kilise, çocukların eğitiminde dinsel yayınların dışında kitap okuma ve kültürlenme faaliyetlerine karşıydı. Bu durumda çocuklarda kitaba karşı bıkkınlık ve soğuma belirtisi gösteriyordu.

“16.yüzyıla kadar çocukları hedef alan bir edebiyatın olmaması, çocuklara yönelik eserlerin yazılıp yazılmamasına ilişkin tartışmaların yapılmasına sebep olur ve kilisenin dini yayınlar dışında kitap okunmasına karşı çıkması yüzünden bu dönemde kaleme alınan eserler daha çok dini-öğretici nitelikli özellikler taşır”(Kıbrıs, 2000, s.3).

Batıda matbaanın kendini boy göstermesi okur-yazar oranında da artış göstermiştir. Bu durum kitaplara olan ilgiyi de artırmıştır. Hal böyle olunca çocuk edebiyatı da kendine düşen nasibi almıştır. Bu dönemden itibaren çocuk edebiyatına en çok ilgi gösteren ülkelere baktığımız zaman İngiltere, Fransa, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri ve İskandinav Ülkeleri olmuştur.

Bu döneme baktığımız zaman Ezop (Aisopos)'un hayvanları konu alarak hikayeler yazması fabl türü olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca çıkış noktası halk hikayelerinden olan “Robin Hood” tarzı hikayeler de bu dönemin eserlerini yansıtan ürünlerdir.

“17. yüzyıla gelindiğinde İngiltere’de peri masallarının, Orta Çağ’da oluşan hikayelerin ve Ezop hikayelerinin çocuklar için yazıldığı görülmektedir. Bu dönemde çocukların serbest okumalarına yönelik eserler İngiltere’de yayımlanmaya başlar. Bu eserler, Orta Çağ’a ait olan hikayeler ile peri masalları ve yine eski dönemlere ait olan efsanelerdir. Bunların yanı sıra bugün bile çocuklar tarafından zevkle okunan “Ali Baba ve Kırk Haramiler”, Alaaddin’in Sihirli Lambası”, “Gemici Simbad” gibi “Bin Bir Gece Masalları’ndan esinlenerek yazılan masallar, çocuklar için dört formayı aşmayan kitapçıklar halinde basımına başlanır”(Şirin, 2000, s.60-61).

18.yüzyılda artık çocuğun küçük bir yetişkin olmadığı görüşü yavaş yavaş kendini göstermeye başlamıştır. Bu dönemde Skolastik Dönemden kalma dogma ve eski düşünceye bağlı kalma fikirlerinin üstesinden gelme fikri kendini göstermeye başlamıştır.

Bu yüzyılda İngiltere’de “Ana Kaz” adlı eser karşımıza çıkar. John Newbery (1713-1767)'nin yazdığı bu eser dışında Daniel Defoe (1660-1731)'nun “Robinson Crusoe”, Johann David Wyss (1743-1818)'in “İsviçreli Robinson Ailesi”, Jonathan Swift (1667-1745)'in “Gulliver’in Gezileri” adlı eserler bu dönemin basma kalıp düşüncelerden sıyrılıp aynı zamanda kilisenin etkisini de kırdığının göstergeleri olmuştur.

Fransa’da ise Charles Perrault’nun Peri Masalları adlı eserle çocuk edebiyatına bir girizgah olarak kabul edilen eserde yine La Fontaine’in etkisi görülmektedir. Diğer dikkat çekici unsur ise çocukların eğitimini referans alan, çocuk eğitimi üzerine etkisini

yüzyıllar sonra dahi sürdürecektir olan J.J. Rousseau'nun adının da bu dönemde öne çıktığı görülmektedir.

Almanya'ya baktığımız zaman bu konuda öncü kabul edilen adları Jacob ve Wilhelm olan ve daha sonradan “Grimm Kardeşler” olarak edebiyatta kendine hak eden değeri bulan iki Alman yurttaş olmuştur. Almanya'da çocuk edebiyatına bir katkı da bu dönemde dokuz ciltlik masallarıyla tanınan Cristophe Schmid(1768-1854)'in “Paskalya Yumurtaları” olmuştur.

19.yüzyıla baktığımız zaman artık çocuk kitaplarında içerikle birlikte dış görünüşte bir form bulma anlayışı kendini göstermeye başlamıştır. Artık yazılan kitaplarda resimleme tekniğinin kullanılarak çocukların kitaba karşı sevgilerinin kazanılması sağlanmıştır. Bu sayede çocuk kitaplarında diğer yardımcı eğitim materyallerine katkı sağlayacak unsurlar da yer edinmeye başlamıştır.

Bu yüzyılda çocuk edebiyatı alanında İngilizcenin hakimiyet kurduğu görülmüştür. Lewis Carroll'un “Alice Harikalar Diyarında”, Thomas Hughes'in “Tom Brown'ın Okul Günleri”, Charles Dickens'in “David Copperfield”, Burnett-Mrs Frances Hodgson'un “Küçük Lord”, Rudyard Kipling'in “Orman Çocuğu” adlı eserleri bu dönemi anlatan yapıtlar olarak karşımıza çıkar.

20.yüzyıla baktığımız zaman İsveç'te bir ivme hissedilir bu alanda. Çocukları güldüren ve eğlendiren özgün eserleri sadece orijinal dilinde bağlı kalmayıp diğer dünya dillerine de çevrilen eserlere baktığımız zaman Linde'nin “Bacanın Tepesindeki Ülke(1959), Gösta Knutsson'un “Kuyruksuz Kedinin Serüvenleri”(1959), Anckarswad'in “Doktorun Oğlu”(1963) gibi eserlere baktığımız zaman hem çocuklara değerli zamanlarını güzel ve eğlenceli geçirme gayeli hem de eğlenirken öğrenme mantaliteli bir yapıda olduğu görülmektedir.

Yine bu dönemde Tavşan Peter'in Öyküsü-Beatrik Potte (Çocuk edebiyatının ilk resimli öykü kitabıdır).

Çocuk edebiyatı dünyada gelişimini devam ettirirken Rusya da nasibini alır bu gelişimden. Sovyetler öncesi Çarlık döneminde İvan Krilov'un masalları ve A. N. Afanasyev tarafından düzenlenen halk hikayeleri ile Pyotr İrşov'un “Konyokk Gorbunak” ve Tolstoy'un çocuklar için kaleme aldığı öyküleri bu dönemin gösterilecek çocuk edebiyatı ürünleri olarak gösterilebilir.

Sovyetler Birliği döneminde ise, hem içerik yönünden hem de form olarak bir ilerleme görölmüştür. “Çocuk edebiyatına ait özel gazete ve dergiler çıkarmak ve onu geliştirme fikri, Sovyetler döneminde, 1920 yılında oluşturulan “Bütün Rusya Gençler Birliği'nin 3.Kurultayı'nda kararlaştırılır. Ardından, 1924 ve 1931 yıllarında alınan kararlarla bu sahaya daha da önem verilir ve bu kararlar, bütün Sovyetler Birliği'nde bir çocuk edebiyatının oluşmasına ve gelişmesine tesir eder” (Toz, 1999, s.34).

Klasiklere baktığımız zaman ise Robinson Crouse, Pollyanna, Heidi, Pinokyo ve Tom Sawyer adlı eserler batı çocuk edebiyatının klasiklerini oluşturan yapıtlar olarak karşımıza çıkar.

Bu klasik eserler farklı bir ortam ve kültürde yazılmış olsa da üst kimlik çocuk ve bu alanın edebiyatı olduğu için ortak konular işlenmektedir. Bunlar; aile özlemi, uzak ülkelere gitme, özgürlük gibi ortak konulardır. Bunun genel sebebine baktığımız zaman ise Batı'nın yayılmacı siyaseti ile eş döneme rastlamış olmasıdır.

Türkiye'de çocuk edebiyatının gelişim sürecine bakıldığında başlangıçta sözlü edebiyat ürünlerinin ağırlık gösterdiği görülür. Sözlü edebi geleneğin edebiyata yaptığı katkılardan çocuk edebiyatı da nasibi almıştır. Sözlü geleneğin en önemli dönüm noktası kuşkusuz matbaanın hayatımıza girmesi olmuştur. Kitapların yaygınlaşması sözlü geleneğin yerini daha kalıcı, sağlam bir yazılı geleneğe bırakmıştır.

Bu durum tarihi kaynakların sözlü gelenekten yazılı geleneğe geçmesine neden oldu.

Çeşitli evrelerden geçen Türk Çocuk Edebiyatı, Tanzimat Dönemi'ne kadar kendine has kimliğini geliştirmeye devam edecektir ve asıl niteliğini Cumhuriyet Dönemi'nde yapacaktır.

Çocuğun olduğu her yerde bir eğlenme ve dinlenme aracı muhakkak olmuştur. Bulunduğu zaman ve dönem itibariyle farklılık göstermiş olsa da bu araçlar kendini göstermiştir. Cumhuriyetin ilanına kadar bu araçlar daha çok sözlü edebiyat ürünleri olan masal, ninni, bilmece, tekerleme, efsane, destan ve halk hikayeleri gibi çeşitli türlerden karşılanırdı.

Türk çocuk edebiyatının gelişim evrelerinde dönüm noktası teşkil eden Tanzimat Dönemi, birçok alanda olduğu gibi Türkiye'deki çocuk edebiyatının gelişimine de şüphesiz katkı sağlamıştır.

Tanzimat'tan önce sözlü edebiyatın ağırlığı kendini hissettirir. Bu dönemden önce çocuk edebiyatı eserleri numune niteliğinde olacak kadar azdır. Nabi'nin “Hayriye-i Nabi”(1701), Sümbülzade Vehbi'nin “Lütfiye-i Vehbi”(1791) mesnevisi bu alandaki ilklere örnek teşkil eden eserlerdir. “Hayriye-i Nabi” adlı esere baktığımız zaman Şair Nabi'nin oğluna öğütler verdiğini; “Lütfiye-i Vehbi” adlı eserde ise Sümbülzade Vehbi'nin öğüt ve nasihatleri ön plana çıkmıştır. Her iki eserin ortak noktalarına baktığımız zaman dili ve konusu yönünden doğrudan çocuklara hitap etmediği için eğitsel açıdan tam bir çocuk edebiyatı ürünüdür demek zordur. Lakin döneminin ahlak ilkelerini ve değerler eğitimi kapsamında verdiği mesajlar değer taşır.

Çocuk edebiyatından beklenen ve ihtiyaçları karşılayan kitaplar, Tanzimat'tan sonra hazırlanmış. Kayserili Doktor Rüştü'nün 1859'da “Nuhbetü'l Etfal”(Çocuklar İçin Seçki) ismiyle yayına çıkan eser, ilk Türkçe alfabe kitabı olması bakımından önem arz eder. Yine aynı dönemde 1869 senesinde, çocuklar için bir edebi kültür birikimi oluşturan “Mümeyyiz” dergisi önemlidir.

Bu alandaki ilk çocuk kitaplarının Şinasi, Ahmet Mithat Efendi ve Recaizade Mahmut Ekrem'in Fransızcadan Türkçeye çevirdiği fabllar ve kısa şiirler olduğu görülür. Ziya Paşa, J. J. Rousseau'dan “Emile” adlı yapıtı çocukların kullanması için tercüme eder.

Tanzimat'tan sonra artık nitelik olarak çocuk edebiyatı gözle görülür bir artış göstermiştir. 1883 yılında Çaylak Tevfik'in “Nasrettin Hoca” fıkralarını topladığı eserlerine baktığımız zaman da bu nitelik artışının somut olarak yaşandığını görmekteyiz.

Milli Edebiyat Dönemi'nde ise şiir türünde güzel nitelikte gelişmeler yaşanırken, diğer edebi türlerde bunu söylemek pek de doğru olmaz. Bu dönemde Ziya Gökalp'in “Kızıl Elma”, Fuat Köprülü'nün “Mektep Şiirleri” adlı eserleri sadece yetişkinlerin okuması için değil çocukların eğitimleri için de bir araç olma yönünde gaye gütmüştür.

Yine bu dönemde Ömer Seyfeddin'in “Kaşığı”, “Bomba”, “And” adlı eserler günümüzde de büyük bir zevkle okunan ve değerini yitirmeyen çocuk edebiyatına hizmet eden eserler olarak sayabiliriz.

Çocuk edebiyatı eserlerinin II.Meşrutiyet'ten sonra nitelik olarak değer kazanması, cumhuriyetten sonra bu değer kazanımında bir yavaşlama göstermiştir. Bu yavaşlama gerçeği de çocukların edebi zevk ve ihtiyaçlarını karşılamak için yetişkinler için hazırlanan eserlere yönelmelerine sebebiyet vermiştir.

1 Kasım 1928 tarih ve 1353 sayılı “Yeni Türk Harfleri ile İlgili Kanun”un yasalaşmasıyla ve 3 Kasım 1928'de de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle edebi alanda da bir hareketlilik gözler önüne serilir.

Edebi alanda gelişmelerin olması çocuk edebiyatını da doğrudan etkileyecektir. Birçok kitap bu dönemde yeni Türk harfleriyle basılıp yayın hayatına katılır. Bu durum artık çocuk edebiyatında konu olarak pedagojik olarak gerçekten çocuğu referans alan eserler olarak karşımıza yavaş yavaş çıkmaya başlamıştır.

1930'lu yıllarda ise dikkat çeken başlıca çocuk edebiyatı ürünleri şunlardır:

- 87 Oğuz-Rakım Çalapala
- Köprü Altı Çocukları- Huriye Öniz
- Tahtları Deviren Çocuk- Fahrettin Sertelli
- Bağrı Yanık Ömer- Mahmut Yesari

Çocuklar için yazılmış ilk biyografi örnekleri Rakım Çalapala'nın Mustafa, Atatürk'ün Romanı ve Falih Rıfkı Atay'ın Babanız Atatürk adlı eserleridir.

Çocuklar için yazılmış anı türünün ilk örnekleri Halide Nusret Zorlutuna' nın Benim Küçük Dostlarım, Nahit Nafiz Edgüer' in Atatürk'ten Anılar adlı yapıtlarıdır.

1979 yılının bütün dünyada “Çocuk Yılı” olması Türkiye'de de çocuk edebiyatının ilerlemesi için bir pozitif gelişme olmuştur. 1970 yılından beri yayımlanmakta olan “Milliyet Çocuk Dergisi” devamını sürdürmesiyle birlikte Kültür Bakanlığı “Elma Şekeri” adlı çocuk dergileri de bu edebiyatın daha sağlam bir nitelik kazanması için yapılan uğraşlardan bazılarıdır.

Günümüzde ise çocuk edebiyatının zaruriliği ve önemi bütün yetkili merciler tarafından kabul görmüş ve bu alanda birçok sanatçı eser vermiştir. Aydoğan Yavaşlı,

Muzaffer İzgü, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Rıfat Ilgaz, Aytül Akal, Ceyhun Atuf Kansu, Mustafa Ruhi Şirin, Hakkı Özkan, Cahit Külebi, Aziz Nesin, Orhan Kemal, Talip Apaydın, Ülkü Tamer, Güngör Dilmen, Ali Püsküllüoğlu, Ayla Kutlu, İpek Ongun, Gülten Dayıoğlu, Ayla Çınaroğlu, Yalvaç Ural bunlardan birkaçıdır.

2.2. Konuyla İlgili Belli Başlı Bilgiler

2.2.1. Çocuk kitaplarının özellikleri

Çocuk kitapları, çocukların pedagojik özelliklerine uygun olarak içerik bakımından ve şekil bakımından farklılık gösterir. Batı'da çeşitli ve detaylı bir şekilde yer edinirken, ülkemizde de kendini yavaş yavaş gösteren özellikle eğitim bilimlerinin gelişmesiyle birlikte Türkiye'de de çocuklara hitap eden kitapların sayısı günbegün hem nitelik olarak hem de nicelik olarak artış göstermektedir.

Çocuk edebiyatının temel yapı taşlarını oluşturan çocuk kitapları iki ana başlıkta incelemek mümkündür:

- a. Resimli Kitaplar b. Edebi Kitaplar

a. Resimli Kitaplar

Hitap ettiği yaş aralığı 0-8'dir. Bebeklik döneminden başlayarak ilköğretimin birinci kademe, birinci devresine kadar devam eden çocukların gelişimine katkı sağlayan bu kitaplar içeriksel özellikleri açısından da çeşitlilik gösterir. Temelde görselliğin ön planda olduğu eserler basit bir öykü veya masal çocuğun algılayabileceği şekilde hem resim yoluyla hem de metinle destekli bir şekilde aktarılır.

Bu eserlerin içerisinde bir grup olan “ABC” kitapları 0-3 yaş grubu çocukları için hazırlanmış, çocuğa kitabı tanıttıran eserlerdir.

Mukavva gibi dayanıklı malzemeden yapılmış bir formda hazırlanan bu kitaplarda yazı pek olmaz. Çocuğun yakından uzağa ilkesi çerçevesinde olaylar ve kurgular planlanır ve bu plan dahilinde aktarım olur. Sağlam bir ciltlemeyle görselliğin ön planda olduğu 4-5 yaş grupları için hazırlanan kitaplar da vardır. Artık çevresi ve tecrübesi artan çocuğun resimlerden metinlere geçiş dönemine ait kısa kısa metinlerin

varlığının yer edindiğini görürüz. Konu itibariyle basitlik gösterir lakin bir masal özelliğini de kendinde muhteva eder.

Artık ilköğretime başlayamaya hazırlanan çocuklar için ise %25'lik kısmını metinlerin oluşturduğu yine resimlerle dolu ve öğrenciye kitapları sevdiren tarzda olan kitaplarda vardır. Punto büyüktür, kullanılan dil yaşantıya uygundur.

b. Edebi Kitaplar

Bu kitaplar için sınırlayıcı bir yaş grubu belirlemek doğru olmaz. Bu kitaplarda artık metinlerin ağırlık gösterdiği ve resimlerin kendini yavaş yavaş harflere bıraktığı bir özellik dikkatleri çeker. Resimler azalırken yine çocukların dikkatini çekmek için her zaman bu kitapların albenisi korunmaktadır. Kapak ve kağıdın cinsi çok önemlidir. Çünkü görünüş olarak çocuklar kitapların onlarda uyandırdığı ilk izlenimlere çok değer verirler. Eğer kendilerinde bir çağrışım veya albeni çağrıştırmayan kitapları beğenmezlerse onlar için içerik çokta önemli değildir.

Çocuk kitapları çocuklara hitap edebilecek gelişimsel dönem özelliklerine uygun olmalıdır ki çocuk kitaplarında istenen nitelikleri a. İçeriksel Özellikler b. Biçimsel Özellikler olarak iki grupta değerlendirebiliriz.

a. İçeriksel Özellikler

Değerler eğitimi kapsamında ilk olarak çocuklarımızdan beklenen okuduğu eserlerde iyilik etmeyi, acımayı ve yardımlaşmayı kendine düstur edinmesidir. Bunun yanında sevgi konusunu işlerken salt kuru bir sevgiden ziyade hayvanları, bitkileri ve bütün çevreyi sevmek anlamında daha kompleks ve çeşitli bir şekilde bu konuyu barındırmalıdır. Çocuk edebiyatında çocuk kitaplarından beklenen ve konuyu işlerken çocuğa kazandırması gereken en temel içeriksel özelliklerden biri de çocuğu karamsarlıktan uzak tutmaktır. Çocuğa yaşam sevinci kazandıran ve onu hayatta karşılaştığı güçlüklerle baş edebilme duygusunu taşımalıdır.

Sevgi ve saygının bütün çocuk kitaplarında bulunması gereken en önemli içeriksel özellik olduğunu bugün bütün çevreler kabul ederler. Hem kendi yerel ve ulusal eserlerimizde hem de evrensel çocuk yayınlarında saygı ve sevgi konuları büyük önem taşır.

Diğer önem arz eden çocuk kitaplarının temel içeriksel özelliklerinden biri de yakından uzağa ilkesi gereği çocuğun kitapta kendinden bir şeyler bulmasıdır. Kitabı okuyan çocuk yaşantısından tanıdık özellikler bulduğu zaman kitap onun için daha cazibeli bir yapıya bürünecektir.

Çocuk edebiyatında eserler verilirken şu hususa dikkat etmek gerekir: Kitap insanı anlatırken ve tanıtırken onun güçlü, zayıf, iyi, kötü yanlarıyla saptırmadan anlatmalıdır. Çocuk bulunduğu pedagojik dönem gereği analiz muhasebesine girişemediği için eseri okurken bocalama yapmaması için doğruyu sade bir şekilde doğru olarak, yanlış sade bir şekilde yanlış olarak özümsemelerini sağlamalıdır. Aksi halde çocuk edebiyatından beklenen nihai değerlerin kazandırılması gayesine ulaşamayacaktır.

İçeriksel özellikler çocuğun kitaba karşı tutumunu gösteren ve bu göstergelerin olumlu veya olumsuz yönde değişebileceği bir tarzda çocuğun hayal dünyasına doğrudan etki eder. Zira seçilen konu yaşına ve gelişimsel dönemine hitap etmediği takdirde, çocuğun kafasında heyecan ve macera uyandırmadığı müddetçe çocuğun kitaba karşı sevgi ve olumlu tutumundan bahsetmek doğru olmaz.

Çocuk kitaplarının diğer bir içeriksel özelliği de didaktiklikten kesinlikle uzak durma noktasıdır. Doğrudan bilgi verme ve nasihat etme çocuklarda asla bir ilgi uyandırmayacaktır ve aksine o kitabın içeriksel özelliği çocuğun kitaptan soğumasına sebebiyet verecektir. Burada çocuk edebiyatının beklediği, istediği, takdir ettiği içeriksel özellik sezdirme ve özümsetme şeklinde olmalıdır.

Çocuğun yaşadığı çevresinde sadece kendinin olmadığını lokalde ailesinin ve akrabalarının olduğu, biraz daha genişte ülkesinde yaşayan insanların olduğu ve küresel anlamda dünyanın bir ferdi olduğu içeriksel özellikler olarak çocuğa sezdirilmelidir. Bu dünyanın bir ferdi olarak insanlara saygı, sevgi, hoşgörü ilkelerine sahip olduğu zaman çevresi tarafından sevilen ve takdir edilen bir kişi olabileceğini bu kitaplarda içeriksel özellik olarak kesinlikle bulunmalıdır.

Değerler verilirken hiçbir ulus kötü sözlerle aşağılanmamalı; dil, din ırk üstünlüğü çocuk edebiyatı eserlerinde kesinlikle olmamalıdır.

Şiddet, acı ve korku gibi konuları çocuğa aktarırken istenilen ölçü ve ayar çok dikkatli bir şekilde düzenlenmelidir. Aksi halde çocuğun dimağında bu verilmesi gereken değerler yanlış bir yer edinebilir.

Mizah içeriksel özelliklerin başında gelen bir unsurdur. Bu içeriksel özelliği iyi kullanan yazarlar her zaman çocukların gönüllerine girmişlerdir ve unutulmayacak bir şekilde dimağlarında yer edinmiştir. Çünkü çocukları eğlendirirken düşündürme sanatı çok önemlidir.

Çocuk kitaplarında asla bağnazlık aşılammamalıdır.

Bireysellikten ziyade toplumsallaşma ve yardımlaşma gibi istenilen kazanımlara yer verilmelidir.

Çocuk kitaplarında cinsiyetlerin üstünlüğü gibi bir konuya asla yer verilmemeli ve eşitliği vurgulanmalıdır.

Çocuk kitaplarında diğer bir içeriksel özellik de neyi anlattığından ziyade nasıl anlattığıdır. Hayatın gerçeklerine dair konular işlenmeli ve bunlar çocuğun anlayabileceği ve hoşuna gidebileceği şeklinde verilmelidir.

Kitapta canlı ve hareketli bir anlatım olmalıdır. Sade ve anlatmak istediğini öz bir şekilde anlatan, gereksiz uzatmalardan kaçınan bir yol izlenmelidir.

Çocuk edebiyatında yer alan çocuk kitaplarında yer alacak cümleler gelişim dönemine göre oluşturulmalıdır. MEB Talim Terbiye Kurulunun kitap inceleme ve değerlendirme kriterlerinde yer alan cümlelerdeki kelime sayısına baktığımız zaman;

1.sınıflarda 6,7 sözcük; 2.sınıflarda 8,9 sözcük; 3.sınıflarda 10 sözcük; 4.sınıflarda 12 sözcük olarak belirlenmiştir.

Çocuk kitaplarında içeriksel diğer bir özellik ise süslü ve mecaz söyleyişlerden kaçınılmalıdır. Hazırlanan kitaplar imla ve noktalama bakımından kesinlikle hatasız hazırlanmalıdır.

b. Biçimsel Özellikler

Çocuk edebiyatını yetişkin edebiyatından ayıran önemli hususlardan biri biçimsel özelliktir. Kitaptan tam anlamıyla faydalanamayan çocuğun içinde bulunduğu dönem itibarıyla kitapla tanıştırma, kitabı çocuğa sevdirmek ancak iyi bir formda

hazırlanmış çocuk kitabıyla sağlanacaktır. Albenisi çok iyi olan, ilk bakışta çocukta heyecan uyandıran bir kitap her zaman ilgi çekici olacaktır.

Çocuk kitaplarının formuna baktığımız zaman belirli ve kesin hatlarla çizili bir boyuttan bahsetmek doğru olmaz. Boyut çocuğun yaşına uygun olmalıdır. Okul öncesinde bu boyut A4 (21X29), B4(14X21) veya daha küçük bir boyut formunda olabilir. Burada dikkat edilmesi gereken konu çocuğun kitabı kolayca taşıyabilmesidir. İlkokulda (1, 2, 3.sınıf) değişik boyutlar; 4.sınıftan sonra ise B4(14X21) boyutu tercihen uygun olacaktır.

Bu dönemdeki çocuk kitaba karşı biraz kaba davranmaya eğilimlidir. Bu yüzden yayınevi bu faktöre dikkat etmelidir ve kitabın ciltlenmesine azami önem vermelidir. Dayanıklılığı daha fazla olan formalama yöntemi tercih edilmelidir.

Çocuk edebiyatında resimlerin büyük bir önemi vardır. Çocuk kitaplarının kapağı hazırlanırken kalın ve resimlerle albenili hale getirilmelidir.

Yazılar tek sütuna yazılmalıdır, uygun boşluk tercih edilmelidir. Paragraflar ilk üç sınıfta daha kısa, ilerleyen sınıflarda biraz daha uzun (6 veya 7 cümle) olması daha uygundur.

Çocuk kitaplarında harf büyüklüklerini incelediğimiz zaman:

“1.sınıf için: 20-24 punto

2.sınıf için: 18 punto

3.sınıf için: 14 punto

4.sınıf için: 12 puntunun daha uygun olduğu görülmüştür” (Yılar, Turan (Ed.) 2010, s.52).

Çocuk edebiyatında resim çok önemli bir yer tutar. Yazılan metinler kesinlikle güzel ve albenili resimlerle donatılmalıdır. Resimlerin konuyu destekler nitelikte olması, hayal gücünü geliştiren ve ilerleten bir yapıya sahip olması istenilen biçimsel özelliklerdendir.

Çocuk kitaplarının diğer bir biçimsel özelliği ise resimlemede yapılmaması gereken özelliklerdir. Bunlar, çocuksu olsun diye karikatüre benzetilmiş resimlerin kullanılmasıdır. Bu tür çizimlere gitme metodu çocuğun estetik duygusunu geliştirmez. Resmin çocuk kitaplarında bulunma gayesi metni açıklama, süsleme ve anlatımı

tamamlama amacıyla somutlaştırmaktır. Metinle bütünlük içeren resimler somut dönemde olan çocuklar için kitaba olumlu bir bakış açısı kazandıran biçimsel bir özelliktir.

Çocuk kitaplarındaki resimler çocuğun gelişimsel dönemine uygun olmalıdır. Okulöncesi dönemde kitapların büyük çoğunluğu resimlerle destekleniyorken bu durum birinci sınıfta resmin oranı %75, ikinci sınıfta %50, üçüncü sınıfta %25, dördüncü sınıftan sonra ise bu oran git gide azaltılması uygun olacaktır.

Çocuk edebiyatında çocuk kitaplarının en temel gayesi kitapları çocuklara sevdirmek ve kitap sevgisi kazandırmaktır. Kuşkusuz bu özellikte kitapların biçimsel özelliklerinin çocuğun gelişim dönemlerine uygun olarak hazırlanmasına bağlıdır. Bu noktada çocuk edebiyatı yazarları bu hususlara dikkat etmeleri, ülkenin gelecekle bağlantısı oluşturan çocuklarımıza kitapları sevdirecek küçük yaştan itibaren estetik ve güzellik ihtiyacını karşılamaları noktasında çok dikkat etmeleri gerekmektedir.

2.2.2. Dil gelişiminde çocuk edebiyatı

Dil, insanların iletişimini sağlayan en önemli araçtır. Geçmişten geleceğe kültürel değerlerimiz zira hep dil aracılığıyla aktarılmıştır. Düşünmenin, hayatta karşılaşılan bir problemin çözümünde ve sosyalleşmenin altında hep dil vardır. Dil edinimi insanın doğumuyla başlar ve hep gelişen bir özellik gösterir. Dil insanoğlunun her zaman merak ettiği ve ilgi duyduğu bir alan olmuştur.

Dil konusu hep merakla araştırılan konulardan olmuştur. Bu araştırma isteği de bilim insanlarını farklı fikir ayrılımlarına götürmüştür.

Davranışçı kuramla açıklayanlar, pekiştireç temelli bir açıklamayla temellendirmişler düşüncelerini. Bebekler birtakım sesler çıkardıkları zaman yetişkinler bu sesleri onaylarsa ve gülme olarak dönüt verirlerse bebek bunu olumlu bir hadise olarak görüp pekiştirecek ve dili öğrenmeye başlayacaktır.

Sosyal Öğrenme Kuramına göre açıklayanlar, toplum içinde yaşayan ve sosyalleşen bebeğin yanında duran yetişkinleri taklit etmesi sonucu dilsel gelişimlerini geliştirirler derler. Bebek bu taklit sonucunda pekiştirme yaşadığı zaman dili öğrenmeye başlar.

Psiko-linguistik kurama göre açıklayanlar ise, dili bir nörolojik gelişim olarak açıklarlar. Dünyaya gelen normal bir bebeğin dünyada var olan bütün dilleri öğrenmeye muktedir olduğunu savunurlar.

Çeşitli kuramlarla açıklanmaya çalışılan dil her zaman ilgi odağı olmuştur ve olmaya devam edecektir.

Dil gelişiminin önemli aşamalarından biri ise okul dönemidir.

“Okul çağında, çocukta zihinden işlem yapabilme yeteneği gelişir. Bu, çocuğun çevresiyle sürekli iletişim ve etkileşim durumunda olduğunu gösterir. Çocuk, bu dönemde benmerkezci tavrından uzaklaşır, olay ve durumları başka insanların bakış açısıyla da görmeye başlar. Empati yerleşir. Kendini başkalarının yerine koymayı öğrenir. Sosyal bir varlık olmaya yönelir. Toplumun onu benimsemek için koyduğu kuralların farkına varır. Okuma yazmayı öğrenme, dört işlem yapabilme, toplumsal bir ortamda bulunabilme, iş bölümü, uyumlu bir birey olma gibi kavramlar toplumun çocuğa sunduğu kabul şartlarıdır “(Şimşek, 2004, s.13).

Şimşek’in bu yorumuna ilave olarak Piaget’nin yaptığı bir araştırmada, okul çağına gelen çocukların bazı kavramları açıklarken aralarında ilişki kuramadıkları görülmüştür. “Hasta olduğum için yarın okula gitmeyeceğim” cümlesinde için sözcüğünün kullanım maksadını sorgularken bir kısım onun hasta olduğu anlamını kattığını düşünürken diğer bir kısım ise yarın okula gitmeyeceği anlamını kattığını söylemiştir.

İşte burada dil gelişiminin ne denli önemli olduğunu görüyoruz. Dilin kendi bünyesinde barındırdığı kompleks yapı, sistemler bütünü olmasından ötürü bilim insanları açıklama yaparken farklı bakış açılarını ve kuramları kullanmışlardır.

Dil konusunda uğraş veren diğer insan ise Chomsky olmuştur. Chomsky dili derin ve yüzeysel olarak ikiye ayırmıştır. Derin yapıdan kastı, cümlenin soyut anlamını ifade etme olurken yüzeysel yapıyla ilgili olarak ise, cümlenin gramatik özelliğini vurgulamıştır. Çocuk dil konusunda ilk olarak seslerin anlamlarını soyut olarak kavrar, akabinde gramatik yapıya çevirir ve bütün bunlarla konuşmaya başlar. Çocuk 4-9 ayları kapsayan gelişim döneminde dünya dillerindeki tüm sesleri çıkarabilmektedir. Buradan hareketle şunu diyebiliriz: Tüm dünya çocukları temelde aynı gramer özelliklerini kullanarak konuşmaya başlarlar.

Konuşma, yani dili etkin kullanma eylemi, aynı zamanda düşünce gelişimine de pozitif katkı yapan bir unsurdur. Özellikle ebeveynler çocuklarıyla konuşma eylemini kesinlikle aksatmamalıdır. Zira pratik yapan çocukla pratik yapmayan çocuğun dil gelişimi arasında farklar yaşandığı gözlenmiştir.

Dil gelişiminde ebeveynlere büyük vazifeler düşmektedir. Çocuklarıyla konuşurken çocuksu ve komik telaffuzlarla değil, bir yetişkinin diksiyonu olmalıdır. Eksik ve yanlış telaffuzlar eğlence unsuru olarak görülürse bu yanlışın teşviki ve pekiştireci olur ki ileride düzeltilmesi zor olan bir işin içine girilmiş olur.

Çocuklarda ilk başta dinleme yetisinin geliştiği görülmüştür. Annelerinden daha anne karnındayken ninni dinlemeye başlayan çocuklar ardından yaşları biraz ilerledikçe duyduğu sesi taklit etme yoluna giderek konuşmaya başlarlar. Okul çağına geldiğinde ise okuma ve yazma becerileri gelişir.

Çocukların dil gelişiminde ise çocuk edebiyatına büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle resimli kitaplara bakan ve inceleyen çocuk onlarda kelime hazinesi ve dünyaya uyum sağlama yolunda kendini geliştirecektir. Örneğin; köpek görünce “Anne hav hav” gibi o varlıkları çağrıştıran sözcükler kullanır.

Dil gelişiminde en önemli çocuk edebiyatı ürünlerinden biri olarak tekerlemeler gösterilir. Çocuklar söyleyiş özelliğinden ötürü tekerlemeleri çok severler. Aynı zamanda ana dili alıştırmaları yapar, çocukların dile hakim olma duygularını artırır. Günümüzde halen daha diksiyon çalışmalarında ve artikülasyon eğitiminde tekerlemeler kullanılır. Ayrıca tekerlemeler çocukların oyunlarında vazgeçilmez olan unsurların başında gelir. Çocuk, tekerlemeler sayesinde dil gelişimini sürdürürken aynı zamanda oyunlar vasıtasıyla da sosyalleşmesini sağlayacaktır.

Dil gelişiminde diğer bir çocuk edebiyatı ürünü ise masallardır. Çocukların dil gelişimleri konusunda Boratav'ın masalların rolünü açıklayan şu cümleleri dil gelişimi için önem arz eder: “Çocuğa ana dilinin, bir işçi elindeki alet gibi nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin türlü hünerlerini, kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren, kişiye kendi dilini konuşmayanlardan uzaklaştıracı onu konuşanlara yakınlaştıracı duyguyu-ninnilerin, tekerlemelerin, türkülerin yanı başında, ama her halde onlardan daha geniş ölçüde- ilk aşıl原因 masaldır” (Boratav, 1996, s. 67).

Çocuklara baktığımız zaman masal dinlemeye bayılırlar. Ve bu masal dinleme işini yaparken farkında olmadan dinleme yetilerini geliştirirken aynı zamanda hayal dünyalarını da geliştirirler. Hayal dünyasını geliştiren çocuk ardından dinleyen konumundan çıkıp masal anlatan rolünü üstlenmeye başlarlar. Burada da dikkat edilmesi gereken husus çocuğun sadece dinleme becerisini değil aynı zamanda konuşma becerisinin de etkin olmaya başladığını görmektir. Masal anlatmaya özenen çocuk bu işi öğrenmek ve yapmak için masal kitabını okuma ve araştırma gereksinimi duyacaktır ki bu da okuma becerisini geliştirir. Okuma becerisini geliştiren çocuk edebi zevk ihtiyacını da karşılamış olmaktadır.

Dinleme, okuma ve konuşma becerileri gelişen çocuk artık edebi zevkini yazılı olarak ifade ve anlatım yoluna girecektir. Görüldüğü üzere çocuk edebiyatı ürünü olan masalların dil eğitiminde çocuk edebiyatı ürünleri arasında ne kadar önem teşkil ettiği anlaşılmıştır.

Çocukların dil gelişiminde çocuk edebiyatı önemli bir işleve sahiptir.

2.2.3. Çocuk ve kitap ilişkisi

Çocuk edebiyatının görevlerine bakıldığı zaman çocuklara bazı istenilen özellikleri kazandırılması beklendiği görülür. Bu beklentileri de çocuk edebiyatı ürünleriyle karşılar.

Çocuk kitaplarından beklenen başlıca görev çocuklara kitap ve okuma sevgisini kazandırmaktır.

Çocuk kitapları toplumun bir ferdi olan çocukların sosyal bir fert olma özelliğinden dolayı çocuğu hayata hazırlama ve ona arkadaş olma rolünü üstlenmiştir. Çocuk kitabı arkadaş olarak gördüğü zaman onunla hem eğlenceli zaman geçirecektir hem de kitaptan değerli bilgiler öğrenecektir. Çocuğa kitap gibi en değerli bir arkadaş edinimi sağlarken dikkat etmemiz gerek husus gelişim dönemine uygun bir eser ve pedagojik olarak yetkin bir kitap seçimi önemlidir. Zira çocuğa kitabı sevdirmek onu kitaptan soğutmamalıyız. Onun için en uygun kitap çocuğun hoşuna giden kitaptır. Bu konuda özenle üzerinde durulması gereken nokta çocuk edebiyatı gibi hassas bir alanda çalışılırken çocuk kitaplarının da imla, punto, içerik, form, resimle destekleme, kapak albeniliği, kullanılan kağıdın kalitesi gibi konularda azami özen göstermektir.

Çocukların okuma sevgisini ve kitap sevgisini kazandırmak için çocuk kitap türlerine baktığımız zaman başta masal, fabl, hikaye, şiirler, anılar, çocuk piyesleri, çocuk gazete ve dergi yazıları gelmektedir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinin çocukla tanışma yaşı kesin sınırlarla çizilmiş olmasa da bir yaş civarındır. Bu yaşı öncesi ve biraz sonrası olabilir. Burada dikkat edilmesi gereken ve akıllardan çıkarılmaması gereken husus çocuğu bıktırmadan yani bir yaşında zorla resimli kitaplarla uğraşmasını sağlamaktan ziyade çocuk kitapla ne kadar erken tanışırsa o kadar onun edebi zevk gelişimi açısından gelişimsel dönemine katkılar sağlayacağı unutulmamalıdır.

İnsan sevdiği insanlarla zaman geçirmeyi, onlarla ortak bir faaliyet yapmayı her zaman ister. Çocuk da küçük yaştan itibaren haz duyduğu kitaplarla zaman geçirirse kitap onun en iyi arkadaşı olur. Bu kitap sevgisi arkadaş sevgisi gibi çocuğu çepeçevre saran bir sevginin sonucunda çocukta dili kullanma ve dilin inceliklerini kavrama gibi olumlu bir etki yapacaktır. Dilin inceliklerini kavrarken diğer yandan da en önemli bir konu olan kavramsal boyut alanı da gelişmektedir. Resimlerle birlikte zaman geçiren çocuk kavramların adını öğrenme yoluna gidecektir ki bu yol kavramsal boyutu geliştirme açısından muazzam önem taşımaktadır.

Çocuk kitapla arkadaşlık kurarken aynı zamanda hayal dünyasına da katkı sağlamış olacaktır. Örneğin masal dinlerken çocuk anlatılanları farkına varmadan betimleme yoluna gidecektir ki bu hayal dünyasına çok önemli katkılar sağlayacaktır. Bu dönemde kurulan çocuk-kitap ilişkisi, çocuğun yaşamının diğer evrelerinde kitapla kuracağı ilişkinin niteliğini de belirleyen ilk önemli etkinliktir. Çocuğun ileriki yaşlarda okuma alışkanlığı becerisini edinebilmesi için, okul öncesi dönemde kitaba olan ilgi ve sevgisini oluşturmaya yönelik çabalara ailenin de bilinçli katkılar vermesi gerekir. Çocuk kitapla ne kadar erken tanışırsa işte bu olumlu özelliklerin hepsine de önceden vakıf olacaktır. Burada ailelere de büyük görevler düşmektedir. Zira gelişimsel olarak kendine neyin daha faydalı olabileceğini kestiremeyen çocuğa bu alandaki boşluğu da ailesinin yardımıyla dolduracaktır.

Çocuk edebiyatının içerisinde yer alan çocuk kitapları grubundan sayılan resimli kitaplar; çocuğun anlama, dinleme ve dilin inceliklerini sezme, dili kullanabilme yetisini geliştiren, kitap sevgisini ve okuma zevkini uyandıran eserlerdir.

Çocuk kitapları çocuğa farkına varmadan bazı şeyleri de öğretiyordur. Ailesinden başka kişilerin de insanın çevresinde olduğunu ve toplumsal hayatta yardımlaşmanın, dayanışmanın, hoşgörünün ne kadar önemli bir değerler bütünü oluşturduğunu kavrayan çocuk bu değerlere sahip olan insanların toplumun gözünde daha iyi bir yer edindiğini gören, kendini bu değerler bütünü içerisinde yetiştirmek isteyecektir.

Nitelikli bir çocuk kitabı istenilen değerleri çocuğa özümsetirken aynı zamanda çocuğun da kendi özelliklerini keşfetmesini sağlar. Kendini keşfeden, özelliklerinin farkına varan çocuk yaşamdan daha çok keyif alacaktır. Çünkü kendinin olumlu ve olumsuz yönlerini gördükçe düzeltilmesi gereken özelliklerinin olduğunu görür ve ben bunları yaparsam toplum tarafından sevilmem mesajını kendine ileterek bu alandaki eksikliğini gidermiş olur. İşte bu noktada nitelikli çocuk kitapları adeta çocuğun yaşamında kılavuz niteliğindedir.

Aydoğan Yavaşlı çocuk okurunun ne kadar önemli olduğunu “ Çocuk okuru olmayanın yetişkin okuru da olmaz” (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016). görüşlerinden anlıyoruz. Aydoğan Yavaşlı bu noktada edebiyatını çocuğa indirger ki olması gereken de budur. Geleceğin mimarı olan çocukların gönlüne giremeyen yazar yetişkinlere de söyleyecek pek bir sözü olamayacaktır.

Bir yaşında çocuk kitaplarıyla tanışan çocuk 2-4 yaş aralığında artık gördüğü ve arkadaş olduğu kitaplarla alakalı yorum yapmaya başlayacaktır. Çocuklar için vazgeçilmez bir tür olan masallar 3 yaşına gelen çocuk için artık irdelenmeye başlayacaktır. Yaş ilerledikçe form yerini artık içeriğe bırakmaya başlayacaktır. 5 yaşına gelen çocuk artık formdan yani resimlerden ziyade içeriğinde anlatılan mesajlara yoğunlaşacaktır.

Çocuğun kitapla tanışma serüveni erken yaşlarda olduğu zaman bu durum hem kitap sevgisine hem de okul sevgisine olumlu katkılar sağlayacaktır. Onun için okul öncesi dönemde çocuklar kitapla tanıştırılırken azami dikkat etmek gerekir. Burada çocuk kitabı arkadaş olarak benimserken aynı zamanda okula karşı da olumlu katkılar sağlayacağını asla unutmamalıyız.

Okuma alışkanlığı, her şeyden önce tam ve sağlıklı kazandırılması için bir gereksinim ve hayatın her evresini kapsayan bir uğraşı olarak değerlendirmek gerekiyor.

Kişiler okumayı öğrendikten sonra önemli olan bu eylemi hayatlarının her evresinde sürekli ve eğlenceli bir hale getirmektir. Yoksa okuma eylemi düzenli ve sürekli hale getirilmediği zaman kitap sevgisi ve ardından okul sevgisinden bahsetmek oldukça güç olacaktır. Bu kadar önemli olan bu konunun temelinde çocuğun ailesinde ve öğretmeninden gördüğü tutum etkilidir. Ailede sağlam bir okuma kültürü edinen ve bunu öğretmenin de desteklediği bir çocuk zaten okuma sevgisini kendiliğinden kazanacaktır. "Çocukların aile üyeleriyle olan ilişkileri, diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temelini oluşturur" (Yavuzer 2002, s.132).

2.3. Değerler Eğitimi

Günümüzde değerler, üzerinde konuşulan, analizi yapılan, tartışmalara konu olan alanların başında gelmektedir. Bu kavramın tanımına baktığımız zaman Türk Dil Kurumuna göre farklı anlamlar içeren tanımlarına rastlıyoruz. Bunlar; bir şeyin para için ölçülebilen karşılığı, paha, üstün nitelik, üstün ve yararlı nitelikleri olan birey, bireyin nesne ile olan ilişkilerini belirleyen durum ve bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü gibi anlamlarda tanımlanmaktadır (TDK, 2009).

"Değer" kavramı; eğitim bilimleri, felsefe gibi farklı birçok sosyal bilimin araştırma konusu yaptığı bir kavramdır. Acun, Yücel Önder ve Tarman (2013) 'a göre değer, bireylerin yaşamlarına yön vermesi bu değişik tanımlamaların ortak noktalarından biridir (Acun, Yücel, Önder ve Tarman, 2013, s.193).

Değer kelimesini bir kavram olarak ele alırsak birçok özelliğinden bahsedebiliriz. Bireylerin davranışlarında karar verme güçlüğü yaşanan durumlarda karar vermelerine yardımcı olur. Bireyin davranışlarını istek ve ihtiyaç önceliğine göre şekillendirir. Bireyin kişilik oluşumunda zihinsel, estetik ve sosyo-ekonomik gibi boyutlarda kendini gösterir (Kasapoğlu, 2013).

Özellikle 2004 yılından beri Türkiye'de eğitim öğretimde kendinden çokça bahsettiren ve üzerinde birçok çalışma yapılan "değer" ile ilgili değişik tanımlar vardır. Ulusoy ve Arslan (2004)' a göre iyi-kötü, istenilen-istenilmeyen, pozitif-negatif vs. davranışlar da değerlerle açıklanmaktadır (Ulusoy ve Arslan, 2014, s.2).

Toplumsal açıdan bakıldığı zaman bireylerin iyi-kötü, güzel-çirkin vs. denilen bu özellikler milletlerin bu kavramlara yüklediği anlamlar bakımından farklılık gösterir. Yargı olarak değerlendirildiğinde bilim yargısı doğru-yanlış üzerinde dururken, değer yargılarında ise güzel-çirkin kavramlarıyla öznellik hissedilir (Arslanoğlu, 2005).

Değer kavramı günümüzde sıklıkla bahsedilen ahlak kavramıyla da yakından ilgilidir. Şöyle ki; Okumuş (2010)'a göre “Ahlâk, kelime anlamı olarak karakter, huy, mizaç ve alışkanlık; diğer tanımıyla akli melekeleri yerinde olan bir insanın kendi hür iradesini kullanarak gösterdiği davranışlar, bir insanın neyi yapıp yapmaması gerektiğini belirleyen kuralların hepsi ve özet olarak uyulması gereken kurallar bütünü” şeklinde tanımlanmıştır (Okumuş, 2010, s. 29). Bu tanımdan hareketle ahlak kavramının toplumda önem verilen bir konu olduğu göz önünde bulundurulursa değerler eğitiminin ahlak kavramını da içermesi ve verdiği mesajlarda bu konuyu barındırması bakımından önem taşır.

Değer kelimesinin kültürle de sıkı bir ilişkisi vardır. Bu ilişki milletlerin benimsediği, inandığı, saygı duyduğu değerleri barındırır. Bu değerler kültürün temel taşlarındandır.

İnceoğlu (2010)'na göre toplumların kendine ait değerleri, yaşam biçimi, gelenek ve görenekleri vardır. Toplumlar kültürel öğeleri bakımından da farklılık gösterir. Birçok farklı kültürün (İngiliz Kültürü, Fransız Kültürü vb.) ortaya çıkması, toplumların birbirlerinden farklı olmasından kaynaklanır (İnceoğlu, 2010, s. 127).

Ünlü (2010)'ye göre bireylerin kişilere veya olaylara karşı sahip olduğu belli değerleri vardır. Toplum içindeki yaşayışı, diğer insanlarla olan iletişimin kaynağı da bu değerlerdir. İnsanların sahip olduğu bu değerler tutarlıdır ve kolaylıkla değişmez (Ünlü, 2010, s. 72).

Tüm insanlığın benimsemiş olduğu sabit kabul edilen evrensel değerler vardır. Eşitlik, adalet, başarı, erdemlilik gibi değerler bunlardandır. Bu değerler, değerler eğitimi aracılığıyla çocuklara kazandırılabilir. Bu hususta değerler eğitimi önem taşır.

Dünyada meydana gelen değer kaybı konusu Türkiye’de de görülmektedir. Farklılıkları bir zenginlik görmeyen, kendini karşı tarafın yerine koymayan bireyler yetişmektedir. Bu gidişatın durdurulması için ve istenilen duruma kavuşmak için okullarda bu alana önem verilmeye başlanmıştır.

Suppes (1995)'e göre değerlerin günümüze ulaşmasına vesile olan kavram eğitimidir. Eğitim kavramının amacına ulaştığı yer ise eğitim kurumlarıdır. Eğitim kurumlarından beklenen çeşitli misyonlar vardır. Bu misyonlar ise, çocuğu hayata hazırlarken aynı zamanda onu toplumda daha iyi uyum içerisinde yaşamasını sağlayan değerleri aktarmaktır. İşte bu aktarım nesilden nesile sağlanmış olur(Suppes, 1995).

Bu bağlamda eğitim kurumlarından beklenen değer aktarma, nesilden nesile istenilen ortak duygu ve düşünceleri yayma, bireyi toplumda uyumlu hale getirme gibi misyonlar çok önemlidir.

Kutlutürk (2012)'e göre değer kavramının oluştuğu ilk mekan ailedir. Çocuklar aileden gördükleri davranışları karakter haline getirmeye yatkındırlar. Bu yatkınlık aileden hangi değeri gördüyse ona doğru olacaktır. Bu anlamda değerler önem taşımaktadır (Kutlutürk, 2012, s.12).

Bu durumun farkında olmayan birçok aile var. Örneğin çocuğunun yanında yalan söyleyen ebeveynler çocuklarına yalan söylemenin kötü olduğunu söyleseler dahi değer aktarımı konusunda başarılı olamayacaklardır.

Bostan (2014)'a göre çocuklar, ailelerinin sevgisi karşısında kayıtsız kalmadıkları ve onlara dönütler verdikleri görülmüştür. Bu sevgi bebekte değerli olduğu yönünde bir durum oluşturmaktadır. Anne karnında ve ilk çocukluk döneminde gösterilen sevgi sayesinde çocukta bir benlik algısı oluşur. Bu bağlamda aile kurumunun sağlıklı olması değer aktarımının da sağlıklı olması anlamına gelmektedir (Bostan, 2014, s.110).

Cihan (2014)'a göre çocukların ve gençlerin değer konusunda bir yargı oluşum süreci benzerlik göstermeyebilir. Bu süreçte çevre çok önemlidir. Kitle iletişim araçları, popüler bir akım gibi birçok sosyal alan değerlerin oluşmasında etkilidir (Cihan, 2014, s. 432).

Değerler meydana gelirken aile, din, kitle iletişim araçları vs. hayatın her alanından bir parça barındırır.

Bilsky ile Schwartz (1994) değerlerin özelliklerini şöyle belirtmişlerdir (Akt: Kuşdil ve Kağıtçıbaşı 2000, s.60):

- Değerler inançlardır ancak tamamıyla nesnel, duygulardan arındırılmış fikir niteliği taşımazlar. Etkinlik kazandıklarında duygularla iç içe geçerler.
- Değerler, bireyin hedefleriyle (özgürlük gibi) ve bu hedeflere ulaşmada etkili olan davranış biçimleriyle (hak bilirlilik, yardımseverlik) ilişkilidir.
- Değerler, özgül eylem ve durumların üzerindedirler. Örneğin itaatkârlık değeri; evde, işte, okulda ve tanımadığımız kişilerle olan ilişkilerimizin bütününde geçerlidir.
- Değerler davranışların, insanların ve olayların seçilmesini veya değişimini yönlendiren standartlar olarak işlev görürler.

Değerler taşıdıkları öneme göre kendi aralarında sıralanırlar. Sıralanmış bir değerler kümesi, değer önceliklerini belirleyen bir sistem oluşturur. Kùltürler ve bireyler sergiledikleri değer öncelikleri sistemleriyle betimlenebilirler. Ayrıca değerlerin değişime açık yapılar olduklarını belirtmek gerekir; özellikle de zaman içinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak için değer önceliklerinde değişiklikler olabilir.

Görüldüğü gibi değer kavramı hayatımızın her alanında kendini gösteren, toplumun huzur ve ortak paydada buluşma oranını artıran önemli bir konudur.

2.4. Aydoğın Yavaşlı'nın Hayatı ve Eserleri

2.4.1. Aydoğın Yavaşlı'nın hayatı

Aydoğın Yavaşlı, 10 Nisan 1955 tarihinde Manisa'ya bağı Muradiye bucağında doğdu. Esnaf bir ailenin ilk çocuğudur. İlkokulu Muradiye'de, ortaokulun bir kısmını Manisa'da okudu. Sınavlarını kazanarak 1970'te Gökçeada Atatürk İlköğretmen Okuluna girdi. 1975'te mezun olduktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsünün Resim bölümüne bir süre devam etti. Ancak ülkenin o yıllardaki kaotik ortamı nedeniyle okulunu bırakıp sınıf öğretmenliği yapmak için Sivas'ın Zara ilçesine gitti. Zara'nın Göhertaş köyünde iki yıl çalıştı.

Zara'dan sonra sırasıyla Kütahya'nın Domaniç ilçesinde, ardından Erzurum'un Pasinler (Yukarıdanişment Köyü) ilçesinde görev yaptı. 1981 yılının başında İzmir'e atandı. Meslek yaşamını 2000 yılında emekli oluncaya değin İzmir'de sürdürdü. 1993'te kısa bir süre Almanya'nın Stuttgart kentine bağı Swieberdingen kasabasında Türkçe ve

Türk Kültürü Dersleri öğretmenliği yaptı. 6 yıl sürmesi gereken görevini ailevi nedenlerle bırakmak zorunda kaldı.

Aydoğan Yavaşlı, edebiyata şiirle girdi. İlk şiiri Türk Dili dergisinde (Şubat, 1977) yayımlandı. Ateş Salıncağı adlı ilk şiir kitabı (Gündem Yayınları) 1986 başında çıktı. Yayın yaşamını İzmir’de sürdüren Dönemeç adlı edebiyat dergisinin mutfağında uzun süre görev aldı, dergide özellikle eleştirel denemeleriyle göründü. Bu sıralarda, Yüzlerde Aynalarda ile Arka Bahçe adlı şiir kitaplarını çıkardı.

İlerleyen zaman içerisinde Yavaşlı’nın deneme, öykü ve şiirleri Varlık, Cönk, Damar, Karşı, Adam Sanat, Papirüs gibi edebiyat dergilerinde yayımlandı. Dönemeç dergisi kapandıktan sonra mizah öyküleri yazdı.

Aydoğan Yavaşlı ile yaptığımız yüz yüze görüşmede: “Çocuk edebiyatına niçin yöneldiniz?” sorumuza Yavaşlı: “Çocuk okuru olmayanın yetişkin okuru da olmaz” (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016). Sözü yazarın bu alana niçin yöneldiğini en güzel şekilde açıklamaktadır. Çocuklara olan sevgisi, çocuklarla olan diyalogu da Aydoğan Yavaşlı’nın kalemini çocuk eserlerine yönelik yazamaya yönelten sebepler arasındadır.

Yayın yaşamını İzmir’de sürdüren bazı TV kanallarında edebiyat-kültür ve sanat programları yapıp sundu. 1995’i izleyen yıllarda çocuk ve gençlik edebiyatına yöneldi. 9 Eylül Çocuk Hikâyeleri yarışmasında 2. oldu. Ardından, Gönen Ömer Seyfettin Öykü ödülünü kazandı. 1991’de MEB Yunus Emre Öykü Yarışmasında 2. oldu. Talan Yorgunları adlı kitabıyla Çankaya Belediyesi-Damar Edebiyat Dergisi ödülünü, 1998’de Ben Mustafa Kemal adlı kitabıyla T.C. Kültür Bakanlığı Çocuk Romanı Başarı Ödülünü kazandı.

Arka arkaya yayımlanan çocuk kitaplarıyla ülke çapında tanındı. Öğrenci okurlarıyla yaptığı imza günleri ve söyleşiler, tanınmasında etkili oldu. Okullarda kitapları sevilerek okunmaktadır.

Halen İzmir’de yaşayan Yavaşlı, iki çocuk ve bir torun sahibidir.

Yazarla yaptığımız yüz yüze görüşmede kendini şöyle anlatmıştır:

“Ben, Manisa’nın hemen batısında yer alan, aşağı yukarı 6-7 bin nüfusa sahip Muradiye bucağında dünyaya geldim. Babam aşçı, annem ev kadınıydı. Gerek babam

tarafı, gerekse annem; her ikisinin de dedeleri Balkan göçmeniymiş. Dedem, amcam, büyük dayım, çocukları; hepsi kasaptı. Balkanlardan göçüp Manisa ovasının kıyı bir köyünde tütün ekip biçmişler ama bir süre sonra onlar da atalarının mesleğine, yani kasaplığa yönelmişler. Bir ara gelip İzmir’e yerleşmek istemişler ama İzmir’de fazla tutunamayıp Muradiye’ye dönmüşler.

Benden sonra Neşet adında bir kardeşim doğmuş ama fazla yaşamamış. Ben onu hiç hatırlamıyorum, fakat benden iki yaş küçük kardeşim Adalet’i bugün bile hatırlıyorum. O, fazla yaşamadı, 5 yaşındayken menenjitten öldü.

Hayal meyal hatırlıyorum: Babam, annesiyle anlaşılmayınca Karşıyaka’nın Nergis Mahallesi’ne taşındık. Babam, çarşıda bir lokantacının yanında çalıştı. Bir süre sonra yapamadı, biz tekrar Muradiye’ye döndük. Babam, kiraladığı mekânlarda lokantacılık yaptı, kısa zamanda hatırı sayılır miktarda para kazanmış olmalı ki, Çarşı Camisinin hemen karşısında bir ev aldı, tadilatını yaptırdı ve taşındık.

Ben daha o yıllarda babamın yanında çalışmaya başladım. Okuldan gelir gelmez üstümü başımı değiştirip dükkâna gidiyor, yardım ediyordum. Dükkânımıza her gün alınan fasulye, pirinç, mercimek gibi bakliyatların kesekâğıtlarına sürekli resim çiziyordum. Babam, resim merakıma baktıkça “Benim oğlum büyüyünce makine ressamı olacak” diyordu. Tabii ben o zaman bunun ne demek olduğunu bilmiyordum. Çevremdeki herkes, güzel resim çizdiğimi söylüyor, takdir ediyordu. Tabii sınıfımızdaki kız arkadaşlarım da...

Günlerim okula gidip gelmek, dükkânda bir şeylere yardım etmek, annemin istediği şeyleri çarşıdan alıp eve getirmek, kalan zamanlarda kâh babaanneme, kâh halamlara, kâh teyzeme gitmekle geçiyordu. Bu arada hatırladığım başka bir yeteneğim de yavaş yavaş uç veriyordu. Sözelimi, taklit ederek çok güzel Türk Sanat Müziği şarkılarını söyleyebiliyordum.

İlkokul bitince ortaokul için Manisa’ya gidip gelmeye başladım. Ortaokulun ilk sınıfı, benim için çok önemlidir, çünkü o yıl resim yapmaktan yavaş yavaş uzaklaşıp yazıp çizmeye doğru yöneldim. Yücel Yalçın adlı bir Türkçe öğretmenimiz vardı. Hemen her dersin başında bize kısa bir hikâye okur, sık sık kompozisyon yazdırırdı. Ben, okuduğu hikâyeleri taklit için benzer şeyler yazar, çevremdekilere okurdum. Sözelimi, Ömer Seyfettin’in Kaşığı adlı hikâyesini dinler dinlemez ona benzer başka

bir hikâye yazdığımı dün gibi hatırlarım. Tam o sıralardı: Bir kitapçı vitrininde “Yazarlar ve Şairler Sözlüğü” gördüm. Alıp yutar gibi okudum. Onları önemli buldum. Özendim. Onlar gibi olmak istiyordum.

O sıralarda olmalı: Halamın kızı Sultan ablam, bana Kerime Nadir’in Hıçkırık adlı romanını verdi. Çabucak okuyup bitirdim. Bitirir bitirmez de bir defter edinin ona benzer bir roman yazmaya koyuldum. Ardından diğerleri geldi: Günah Bende Mi, Samanyolu falan... O yıllara denk gelir: Edremit’te askerliğini yapan dayıma uzun mektuplar yazmaya başladım. Fakat bir hatam vardı: O kadar çok Arapça-Farsça sözcük kullanıyordum ki, zavallı dayım hiçbir şey anlamıyordu. Bense buna üzülecek yerde seviniyordum.

İlerde yazar olacağımı o zaman bir kadından duydum. İki kadın ayaküstü konuşuyorlardı. Biri, beni göstererek, “Bak, bu oğlan var ya, büyüünce yazar olacak” dedi. Dedi ama yazdığım kompozisyonlarda kullandığım ağdalı dil nedeniyle ortaokulu zamanında bitiremedim, ikmale kaldım. Türkçe öğretmenim, bana Türkçe sevgisini kazandırmak için Türk Dili dergisine abone yaptı. Okumam için birkaç kitap önerdi. Önerilen kitapları okuyup bitirdikten sonra dilimin daha bir arındığını (tabii) gördüm.

O yıllarıma ait başka bir ayrıntı da şu: Malum, ortaokul yıllarımız, cinsiyetimizin de daha çok farkında olduğumuz yıllarımızdır. Aynı sokakta oturan bir kız seviyordum. Ona şiirler yazmaya başladım. O, şiirlerimi sevip beni takdir ettikçe daha çok yazmaya başladım. Tabii bu durumumun karşılığını derslerdeki kötü gidişatımla aldım. O yıl sınıfta kalınca Manisa’daki ortaokulu bırakıp Muradiye’ye geldim.

1970 yılında Gökçeada Atatürk İlköğretmen Okulu’na başladım. Edebiyat öğretmenimiz, şairliğiyle de bilinen Özbek İncebayraktar’dı. Aynı zamanda okul müdürü de olan İncebayraktar, yazdığım kompozisyonları dikkatle okuyor, eleştiriyordu. 1971’de Malazgirt’in 900. Yılı nedeniyle Öğretmen Okulu bünyesinde açılan yarışmada derece alınca kendime güvenim arttı. O yıllarda Divan Edebiyatıyla tanışmış olmanın sevinciyle aruz kalıplarıyla şiirler karalıyordum. Bu durum, edebiyat öğretmenlerimin dikkatini çekti. Osmanlıca sözcükleri çok kullanmamı diyebilirim ki Yunus Emre ile Karacaoğlan darmadağın etti. Bu kez onların etkisinde kalıp onlar gibi yüzlerce ‘şiir’ karaladım, defterler doldurdum.

Fakat tam da o yıllarda beni en çok etkileyen, Deneme türünün babası sayılan Montaigne oldu. Montaigne, beni felsefeye çekti. Denemeler'i üst üste belki on kez okudum, adeta ezberledim. Ardından felsefe ve düşünce tarihine geçen hemen bütün filozofların kitaplarını edininip okumaya başladım. Felsefe merakım, şiirlerimi ve giderek kaydığım düzyazılarımı etkilemeye başladı.

İlk şiirim Türk Dili dergisinin 1977-Şubat sayısında çıktı. 93 lira telif aldım. Ateş Salıncağı adlı ilk şiir kitabım da 1986 yılı başında çıktı. Birkaç ay sonra, yayın yaşamını İzmir'de sürdüren Dönemeç adlı edebiyat dergisinin mutfağında görev alıp matbaacılığı, yayıncılığı filan öğrendim; Dönemeç'te şiirden çok tartışma yazılarımla göründüm. Dönemeç'te edindiğim tanınmışlığı diğer edebiyat dergilerine de taşıdım. Varlık'tan Adam Sanat'a, Damar'dan Papirüs'e onlarca edebiyat dergisinde şiirlerim ve diğer düzyazılarımla görünmeye başladım. Tabii bu arada o sıralarda yaşayan ünlü yazar ve şairleri de tanıma olanağına kavuştum. "Yüzlerde... Aynalarda" adlı ikinci şiir kitabımı yayımladım. Dönemeç kapanınca bir süre mizah hikâyeleri yazdım. Yayımlanan üç mizah hikâyeleri kitabım var.

Çocuk ve ilk gençlik edebiyatına gelince...

Öğrencilerime okuttuğum çocuk kitaplarını incelediğimde yığınla dil ve anlatım yanlışlığı görüyordum, aralarında yazarını tanıdıklarım varsa kendilerine söylüyordum. 90'ların başında İzmir Belediyesinin açtığı yarışmada Çocuk Hikâyesi Ödülünü alınca o yönde yazmaya beslediğim inanç büyüdü. Birkaç yıl sonra İnkılap Kitabevi yayınları arasında birkaç kitabım çıktı. O kitaplarımla ilgili olarak özellikle okullarda yaptığım imza ve söyleşi günlerinden başarıyla çıkınca cesaretim arttı. Çocuklar için yazmak, beni istediğim sonuca daha çabuk ulaştırıyordu. Marifetim iltifat görüyordu. Hem zaten ben bir öğretmen değil miydim? Böylece okullardan, dolayısıyla çocuklardan da kopmamış oluyordum.

Zaten şiirden de, şairlerden de uzaklaşmaya başlamıştım. Giderek bir düzyazı insanı olduğumu anlamaya başlamıştım. Kendimce doğru bildiklerimi bir hikâye ya da roman yapısı içinde çocuklara aktarmak ve onlar tarafından beğenilmek, edebiyatın diğer alanlarından daha önemli ve değerli olmaya başlamıştı. Böylece o yararsız ve sonuçsuz tartışmalardan da uzakta kalıyordum.

Fakat itiraf etmeliyim ki, beni esas bileyen, çocuklar için yazıldığı iddia edilen kitaplarda gördüğüm dil, anlatım ve konu yanlışlıklarıydı. Çünkü dünya ve yaşamak o kadar sorunsuz, düz ve yalınkat değildi. Bence çocuklarımıza öncelikle yurt, ulus ve bayrak sevgisi verilmeliydi. Ardından yardımlaşmak, hoşgörü, alçakgönüllülük, vefa gibi erdemler gelmeliydi. Bu davranış ve değerleri gözeten hikâyeler ve romanlar yazmaya başladım. Kitaplarımda o öğretmen tavrım zaman zaman çok belli oluyormuş; bu eleştiri beni hiçbir zaman yaralamadı. Çünkü biz, bütün sorunlarını çözmüş bir ülke değildik.

Bir romana ya da hikâyeye başlamadan önce (Yunus Emre'nin dediği gibi) bir derdimin, bir kaygımın olduğu gerçeğini saklayacak değilim. Beni tedirgin eden hemen her şey; trende, vapurda, uçakta ya da otobüste; kahvede, bakkalda, bir alışveriş mekânında vs duyduğum kısacık bir cümle, bende kelebek etkisi yaratarak şu ya da bu kadar hacimli bir kitap yazmaya itebilir. Ama “Fılan kitabımı şu nedenle, falan kitabımı ise bu nedenle yazdım” diyebilmem mümkün değildir; dahası, bu bir yazardan/şairden talep edilemez.

Gene de itiraf etmeliyim ki, bilmem kaç tane kitaba imza atmış bir yazar olarak öncelikle iyi bir okur olmayı önemseydiğimi, okuduklarımdan etkilendiğimi söyleyebilirim. Çünkü her ne kadar bir “yazar” kimliği taşıyorsam da esas olarak ve aynı zamanda bir “okur” olduğum bilinmelidir. Benim de yazdıklarına hayranlık beslediğim, etkisinde kaldığım yazarlar var. Öyleyse “esin kaynağı olan şeyler” ve “eserlerini oluştururken takındığı tavır” sorularının yanıtını vermiş oldum.

Tabii kesinlikle inkâr edemeyeceğim bir başka gerçek de, yurt ve sorunlarıdır. Bu konularda bir dünya görüşümün olmadığı düşünülemez. Ben de dünyaya ve çevremizde olan biten her şeye karşı aklımın yettiğince bir tutum ve tavır geliştiriyorum. Ben Mustafa Kemal'den Karacaoğlan'a, Hasan Tahsin'den Yunus Emre'ye; bu toprakları bize yurt kılan değerlerimize, ulusal kültürümüze bir borcum olduğunu düşünüyorum. Bir ressam olsaydım onları resmetmek istemem ne kadar anlaşılır bir şeyse, bir yazar olarak yukarıda adlarını andığım kitaplarımı yazmam da o kadar anlaşılır bir şeydir. Kişiliklerine ve eserlerine derin bir sevgi ve saygı duyduğum bu insanları çocuk okurlarımla tanıştırmak istedim. Dostluğa, vefaya, yardımlaşmaya, ulusal kültüre, bizi biz yapan geleneklerimize verdiğim değeri çocuk ve genç

okurlarımla bölüşmek istediğimi için yazdım, yazdıklarımla ilgili olarak yurdun dört bir yanında imza ve söyleşi günlerine katıldım, kitap fuarlarında okurlarımla tanıştım.

“Çocuk edebiyatına bakışıma gelince... Montaigne, o ünlü Denemeler’inde “En iyi işçi, nasıl iş gördüğünü anlatamayan işçidir” der. O hesap, ben de “nasıl baktığımı” anlatabilecek durumda değilim. Bunu belki başkaları söyleyebilir. Benimle ilgili olarak, “Onun çocuk edebiyatına bakışı şöyle şöyledir,” diyebilir. Katılımı veya katılmam; o da benim özgürlüğüm. Fakat bu, bu konuda hiçbir şey söyleyemeyeceğim anlamına gelmemeli. Kuşkusuz edebiyatımızın bu dalı, son zamanlarda gelişmeye başladı. Güzel kitaplar yayımlandı. Özellikle ilkokullarda “okuma saatleri”, “okuma günleri” filan yapılmaya başladı. Bazı yerlerde “Yazarlar okullarda” kampanyaları yapıldı. Çocuk kitapları yazarları okullara çağrılarak çocuk okurlarıyla tanıştırıldı. Bazı çocuklar harçlıklarını biriktirip beğendiği yazarların beğendiği kitapları edindi. Fakat geçen zaman içerisinde bu durum, bazen mide bulandırıcı kapitalist bir pazara dönüştürüldü. Para kazanma hırsıyla başı dönmüş bazı yayıncılar, kitaplarının çok satacağına inandığı yazarlarla çalışmaya başladı. Edebi kaygı bir tarafa atıldı.

İşler zıvanadan iyice çıkınca adları hiç de ahlaki olmayan kitaplar piyasayı doldurdu. Bu kitapların çocuklarda hiçbir dilsel gelişimi desteklemeyeceği gün gibi aşikârken piyasa, eğitimi esir aldı. Hayatın birçok alanında olduğu gibi kötü iyinin, sakillik niteliğin, lümpenlik estetiğin önüne geçti.

Yukarda izah ettiğim durumla savaşmanın bir yolu da yazarken o düzeysizliğe düşmemektir. Pırıl pırıl bir Türkçeyle dil sevgisini geliştirmek isterim. Sözdizimi, kaygılarımın başında gelir. Kurgu konusunda kendimi pek başarılı bulmam. Zaman zaman “öğretmen tavrı” takındığım şekilde eleştiriler de aldığım olmuştur, ancak o tavrımı karşıma tamamen almayı doğrusu hiç düşünmedim. Biz, bütün sorunları çözmüş bir ülke değiliz; sorumluluklarımız var ve o sorumluluklarımız bizi didaktik olmayı da göze alarak yazmaya itiyor.

Şimdi bütün şu yaptıklarına bugünden bakarak diyebilirim ki, geride çocukların takdirle andıkları ve sevdikleri bir isim bırakmayı başarabildim. Yüzlerce okulda imza günleri ve söyleşiler yaptım. Çocuklara binlerce kez seslendim. Onlar beni, ben onları dikkatle dinledim. Bana bakışlarındaki sevgi ışığını gördüm. Birçok kitabım basım

üstüne basım yaptı. En saygın yayınevlerinde kitaplarım yayımlandı. Yayımlanan kitaplarımdan üç-beş kuruş kazandım, soframa bir ekmek daha koydum.

Az şey mi bunlar?

Bugün artık kitaplarım yurdumuzun birçok yerinde bulunuyor. Adım biliniyor. İmza ve söyleşi günleri için gittiğim yerlerde saygı ve sevgi görüyorum” (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016).

2.4.2. Aydoğan Yavaşlı'nın eserleri

Çocukların ihtiyaç duyduğu estetik haz çocuk edebiyatı ile sağlanır. Bir ülkede çocuk edebiyatı yetkin seviyede ise o ülkenin çocukları estetik haz zevkleri gelişmiş bir şekilde gelişimlerini sağlayacaktır. Gelişimlerinde bütün olarak gelişme gösteren çocuklar toplumda daha sağlıklı, nitelikli davranışlar sergileyeceklerdir. Kuşkusuz bu davranışların oluşmasında çocuk edebiyatı yazarlarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Yazdıkları eserlerle çocuklara yol gösteren, aktardığı değerlerle çocukları topluma hazırlayan, çocuk edebiyatı yazarlarıdır.

Günümüzde yaşayan çocuk edebiyatı yazarlarından biri olan Aydoğan Yavaşlı da çocuk edebiyatının gelişimi için elinden geleni yapmaya çalışmıştır. Yazdığı eserlerle çocukların gönlüne girmeyi başarmıştır. Yaptığımız yüz yüze görüşmede bu alana niye yöneldiğini, çocuk edebiyatına neden bu kadar önem verdiğini şu cümlelerle ifade etti: “Çocuk okuru olmayanın yetişkin okuru da olmaz” (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016).

Aydoğan Yavaşlı, çocuklar için yazmış olduğu eserlerinde kişileri kendi ağızlarından konuşturarak çocukların zihinlerinde anlatmak istediklerinin daha iyi yerleşmesini amaçlamıştır.

Aydoğan Yavaşlı'nın incelediğimiz eserleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Arkadaş Hikayeleri
2. Atatürk'ün Çevre Günlüğü
3. Ben Bir Kara Oğlan Karacaoğlan'ım
4. Ben Evliya Çelebi
5. Ben Hasan Tahsin

6. Ben Öğretmen Kubilay
7. Ben Mustafa Kemal
8. Ben Yunus Emre
9. Benim Hayatım Benim Defterim
10. Bir Ağaçtım Ben Ormanda
11. Bir Kuşun Kanadında
12. Bir Sokağın Hikayesi
13. Bir Yürekte Bin Özlem
14. Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü
15. Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü
16. Dan Dan Dan Çekilin Yoldan
17. Deniz Çiftlikte
18. Deniz Hasta Oldu
19. Deniz Okula Gidiyor
20. Deniz Piknikte
21. Deniz Uzay Yolunda
22. Deniz Yaz Kampında
23. Deniz Yollarda
24. Deniz Yurt Gezisinde
25. Deniz'in Akrabaları
26. Deniz'in Köpeği Linda
27. Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene
28. Gençlik Başımda Duman
29. Işık Hızıyla Marsa Yolculuk
30. İnsanları Seven Kara Karga
31. Kara Karga Çiftlikte
32. Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde
33. Kara Karga Gak Dedi
34. Kara Karga İnsanların Arasında
35. Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı
36. Kara Karga Ormanların Kahramanı
37. Kara Karga Yaz Güzeli

38. Kargaların Başkanı Kim Olacak
39. Kayıp Gezegenin Peşinde
40. Kırık Melek Heykelleri
41. Kirli Bir Kedinin Günlüğü
42. Linda ailesi kemikleri ve düşleri
43. Maceralar Teknesi Assos'ta
44. Maceralar Teknesi Foça'da
45. Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda
46. Maceralar Teknesi Truva'da
47. Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde
48. Okulum Benim En Güzel Heyecanım
49. Sitedeki Labirent
50. Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir
51. Şarkıcı Kara Karga
52. Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü
53. Tatil Günlüğü
54. Utangaç Bir Yunusun Günlüğü
55. Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi
56. Yaşamak Bu Kadar Güzelken

2.5. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Çocuk

2.5.1. Aydoğan Yavaşlı'nın çocuğa bakışı

Aydoğan Yavaşlı, eserlerinde çocuğu olayların ve hayatın referans noktası kabul etmiştir. Aydoğan Yavaşlı, eserlerini yazarken çocukların yetişkinlerin küçülmüş hali olarak değil de onları gelişim dönemlerine göre uygun bir birey olarak görmüştür.

Yazar, vermek istediği mesajları "ağaç yaşken eğilir" atasözünden hareketle çocukluktan itibaren verilmesi gerektiğine inanır. Özellikle saygı ve sevgi gibi değerlerin küçük yaşlarda özümsetilmesi gerektiğine inanır. Geleceğimizin mimarı olan çocuklarımızın daha iyi eğitim görmesi, kendilerini daha iyi yetiştirmesi yerelde ve evrensel anlamda dünyayla yarışır hale gelmesi ancak küçük yaşlarda verilecek eğitim sayesinde olacağına inanır. Dolayısıyla geleceğimize daha sağlam adımlar atmak,

geleceğimize daha güvenilir bir şekilde yön vermek ancak çocuğa değer vermek, çocuğu sevmek ve çocuğu dünyanın gerektirdiği çağdaş bir eğitimle donatmak suretiyle olacaktır. Nesillere yön verirken öğretmen-veli-öğrenci üçlüsünü referans noktası olarak gördüğü için bu kavramlara büyük önem verir. Yazar eserlerinde değerleri iletirken temel ilkesi olan nesillerin donanımlı, bilgili, kültürlü, estetik yönden zengin bir bütünlük içinde olması da bu işin çocuklardan başlanma fikrini desteklemektedir.

Yazar, çocukları kendi gelişim dönemlerine özgü bir durumlarının olduğunu gördüğü için ele aldığı eserleri de bu anlayışla yazmıştır. Eserlerini çocukların anlayabileceği sade, yalın bir dille; kurgusunu özgün bir üslupla yaparak çocukların heyecan duyabileceği konular seçmesi de yazarın çocuklara verdiği önemi gösteren verilerdir.

Yaptığımız görüşmede yazarın, “ Çocuk okuru olmayanın yetişkin okuru da olmaz” (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016). Sözü de yazarın çocuklara verdiği önemi en güzel şekilde açıklar niteliktedir. Yazarın bu sözü çocuk edebiyatı yazarlarına da bir mesaj verir niteliktedir. Zira yarınımızın mimarları olan çocukların gönlüne giremeyen yazarlar ileride bunu yetişkinler için de aynı durumla karşılaşma hüsrana kapılacaktır. Yazar, çocuk edebiyatının da görevlerini bu bağlamda özetlemiş, çocukların çok önemli bir yer teşkil ettiklerini aynı zamanda bu işin nitelikli yapıldığı zaman çocuklarımızın estetik zevki yüksek olan bireyler olma yolunda çocuk edebiyatından beklenen görevleri yerine getirmiş olacaktır. Yazdığı eserlerde çocuğu kurgunun en önemli bir parçası halinde vermesi de yazarın çocuklara verdiği önemin göstergesidir.

2.5.2. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde çocukların ortak özellikleri

Aydoğan Yavaşlı bir çocuk edebiyatı yazarıdır. Yazarın eserlerine genel olarak bakıldığı zaman yazarın çok yönlülüğü dikkat çekmektedir. Yazdığı çocuk edebiyatı eserleri yelpazesinin genişliği bu durumun göstergesidir. Yazarın eserleri resimlerinin bolluğu ve özenle hazırlanması ilkokul çağındaki çocukların bu eserlerdeki anlam bütünlüğünü sağlaması açısından önem taşımaktadır. Yazarın yelpazesini geniş tutması onun ilkokul, ortaokul ve hatta lise eğitim kademesindeki okurlarına da hitap etmesine

olanak vermiştir. Çocuk kavramına ve buradan hareketle çocuk edebiyatına baktığımız zaman tablo daha net okunacaktır.

“Çocuk” bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişim dönemleriyle çocuk edebiyatının niteliğini, kapsamını ve içeriğini belirlemektedir. Bu bağlamda “Çocuk kimdir?” sorusunun cevabı bizim için önemlidir. Çocuk, Türkçe Sözlük’te “küçük yaştaki oğlan veya kız” olarak tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, 2009, s.444.)

Oğuzkan’a göre çocuk; “İki yaşından ergenlik çağına kadar süren büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu veya henüz erinlik dönemine erişmemiş kız veya erkek; yahut bebeklik çağı ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan insan” dır (Oğuzkan, 2010, s. 2).

Mustafa Ruhi Şirin’e göre; “Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyattır” (Şirin, 2000, s.9).

Ruşen Alaylıoğlu’na göre; "Çocuk edebiyatı deyimi, çocukluk çağında bulunan kimselerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar. Masallar, hikâyeler, romanlar, anılar, biyografik eserler, gezi yazıları, şiirler, fen ve doğa olaylarını anlatan yazılar vb. bu çerçeve içine girebilir” (Aktaran: Oğuzkan, 2010, s.3).

Çocuk ve çocuk edebiyatı tanımlarına baktığımız zaman gelişim dönemlerine göre çocuğun kendi dünyasında bir fert olduğuna, çocuğun küçük bir yetişkin veya yetişkin insanların bir küçülmüş minyatürü olarak algılanmaması gerektiğini anlıyoruz.

Bu düşüncelerimizi alanda çalışmaları olan Mustafa Ruhi Şirin şöyle bir gruplamayla açıklamıştır:

“a. Bazı yetişkinler, çocuk kitabının, yetişkinlere hitap eden bir temanın basite indirgenmiş bir edisyonu olması gerektiğini düşünürler. Bu görüş, çocuğun kendine özgü bir dünyası olduğunu kabul etmek yerine, onu ‘minik yetişkin’ olarak görür.

b. Bir diğer görüşde, çocukluk döneminin insan yaşamında kısa bir yer tuttuğu; bu nedenle çocukluk deneyimlerinin önemsiz, hızla geçilmesi gereken bir dönem olarak düşünülmesi anlayışı yer etmektedir.

c. Üçüncü görüş ise, çocuk edebiyatının yetişkin edebiyatından farklı olduğu, edebî tarafından çok, ahlaki ve pedagojik yönlerinin önemli olduğu biçimindedir” (Şirin, 2002, s. 42).

Bu görüşlerden anlaşılacağı üzere pedagojik olarak çocuğun ayrı bir edebiyata ihtiyacı olması düşüncesi çocuk edebiyatının önemini ve üzerinde önemle durulması gerektiği konusunu gündeme getirmiştir.

Tüm bu görüşler ışığında Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerine baktığımız zaman çocukların en büyük ortak özelliği yaş yelpazesinin esnekliği olduğu görülmüştür. Ayrıca yazarın özgün kurguları da her eserde kendini göstermiştir. Değerler bazında baktığımız zaman özellikle sevgi değerinin her eserde yer alması çocuklar için ve insanlık için ne kadar önem taşıdığını göstermektedir.

Eserlerde içinde yaşadığımız hayatı anlamak için yazarın olayları somutlaştırmaya gitmesi, bunun yanında bilişsel dünyalarına katkı sağlamak ve soyut düşünce sistemlerine destek ve hazırlık sağlaması anlamında atasözlerinin, deyimlerin ve dilin inceliklerinin verilmesi önemlidir. Sevgi değerinin hayatımızda olmazsa olmaz değerlerden olduğunu, hayata renk katan, insanlığın ihtiyaç duyduğu bir değer olduğunu anlatan, yaşadığı çevreye ve doğaya karşı bilinçli, sorgulama yeteneğine sahip çocuklar yazarın eserlerindeki çocuk kahramanlarının ortak özelliklerindendir.

2.5.3. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde öne çıkan karakterler

Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerini incelediğimiz zaman, çocuklar için yazdığı kitaplardaki roman ya da hikâye kahramanlarının adları konusunda tercihini o adların en çok 5 sesi taşıması yönünde kullanmaktadır. Deniz, Alper, Ayper, Cansu gibi.

Yazar, kullandığı adların yakın çevresinden olmalarını da önemsemektedir. Sözelimi: Deniz, bazı kitaplarını yayımlayan yayınevi sahibinin kızının adıdır. Alper ile Doğukan, iki oğlunun adlarıdır. Mine ise kuzeninin kızıdır.

Mars'a Yolculuk adlı kitabındaki Cansu, yakın arkadaşı bir kitapçının kızıdır.

Bir Yürekte Bin Özlem adlı kitabındaki Özlem, halen Almanya'da yaşayan eski bir şair arkadaşının kızı, Hasret de o arkadaşının torunudur.

"Çağla Çocuk Dizisi'ndeki Ayper, yazarın bir yolculuk sırasında tesadüfen duyduğu bir isimdir. Yazar, oğlunun adına benzerliği nedeniyle sevmiş ve kullanmıştır.

Çilek ise torununun adıdır. Dilek, Çisem, Kumsal, Bulut, Yağmur... gibi isimler, Yazar'ın öylesine beğenip kullandığı isimlerdir. Yazar, yazdığı romana kendi de girmek istediği zaman Kemal adını kullanmaktadır" (Aydoğan Yavaşlı, kişisel görüşme, 14 Ağustos 2016).

Yazar, Deniz karakteri üzerinden özellikle sevgi ve saygı değerlerini bunun yanında çocuklara trafik bilinci, yurt sevgisi, vatan ve millet sevgisini kazandırmak için seçtiği özgün kurgu ve üslupla anlatmaya çalışmıştır.

Bir Küçük Deniz adlı dizinin eserleri şunlardır:

Deniz Okula Gidiyor

Deniz Hasta Oldu

Deniz Yollarda

Deniz'in Köpeği Linda

Deniz Piknikte

Deniz'in Akrabaları

Deniz Uzay Yolunda

Deniz Çiftlikte

Deniz Yurt Gezisinde

Deniz Yaz Kampında

Eserlerin isimlerinde de görüldüğü gibi bu öykü dizisinde ana karakter olan Deniz, ilkokul seviyesindeki çocukların zevkle okuyabileceği, yazarın vermek istediği değerleri Deniz adlı kahramanla vermeye çalışmıştır.

Deniz meraklı, okulunu ve arkadaşlarını çok seven, akıllı, sorgulamayı seven, kitap sevgisiyle dolu, anne ve babasının sözünü dinleyen bir kız çocuğu karakterini yansıtmaktadır.

Alper ve Doğukan yazarın çocuklarının adlarıdır. Yazar, çocukları aracılığıyla özellikle çocukların merak ve keşfetme yönlerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Eserler şunlardır:

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda

Maceralar Teknesi Foça'da

Maceralar Teknesi Assos'ta

Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde

Maceralar Teknesi Truva'da

Yazarın eserlerinde öne çıkan bir diğer karakter grubu ise hayvanlardan kargadır. Yazar, kargalar üzerinden sevginin, saygının, mutluluğun, paylaşmanın, çevre bilincinin, araştırmanın önemini özümsetmeye çalışmıştır. Dizinin eserleri şunlardır:

Kara Karga Gak Dedi

Kargaların Başkanı Kim Olacak

Kara Karga İnsanların Arasında

Şarkıcı Kara Karga

Kara Karga Çiftlikte

Kara Karga Yaz Güzeli

İnsanları Seven Kara Karga

Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde

Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı

Kara Karga Ormanların Kahramanı

2.5.4. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde iletilen değerler

Yazarın eserlerinde ilettiği değerlere bakmadan önce değer kelimesini analiz etmek gerekir.

“Değerler; genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçek olarak kullanılan olgulardır. İlk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı, Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türetilmiştir” (Bilgin, 1995, s. 83).

Türkçe Sözlük (Türk Dil Kurumu [TDK], 2009, s.538)'te değer sözcüğü “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan, soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” olarak tanımlanır.

Doğan (2007, s.309), sosyoloji kitabında değeri, “Kişi ya da toplumun kabul ettiği var olma ve hareket etme tarzı” olarak tanımlamış; değerlerin, karşı karşıya kaldığı varlıkları ve davranış tarzlarını istenebilir ve saygın kıldığını ifade etmiştir.

Bu tanımlardan hareketle, bugünün küçükleri yarının büyükleri olan çocukların toplum içinde yaşarken uyması gereken bazı kurallar olduğu anlaşıyor. Bu kurallardan olan ahlaki eğitim de değerler eğitimi sayesinde kazandırılacaktır.

İnsanlar bir arada yan yana yaşamasaydı ahlaktan söz edilemezdi, çünkü ahlak insanlar arasındaki ilişkileri düzenlemek için konmuş kurallar bütünüdür. Ahlaki olarak kötü, diğer insanların zararına olacak şekilde davranmadır. Ahlaki olarak iyi davranış ise, başka insanların hoşlanacağı ve insanlar arasında iyi geçinme imkanları yaratacak olan davranıştır (Güngör, 1998).

Hartman, “Değerlerden sıyrılmış, kutsallığını yitirmiş bir dünya da yaşamaya kimse katlanamaz” demektedir (Akt. Akarsu, 1998).

Güngör (1998), ahlaklı olmayan kişilerin hangi durumda nasıl davranacaklarının önceden kestirilemeyeceğini belirterek, bu insanların her defasında başka türlü davranışta bulunabileceklerini iddia eder. Ahlaki davranışlarında tutarsızlık

içinde olanlar, diğer insanları devamlı kararsızlık ve güvensizlik içinde bırakırlar.

Böyle bir toplumda ortak değerler konusunda anlaşmaya varılmamıştır.

Bunun sonucunda toplumlarda güven duygusu oluşmaz. Toplamlar uyulacak kurallar konusunda ortak bir anlayışa varmadıkça, huzur içinde ve işbirliği halinde yaşayamazlar.

Çocuklara, ahlak eğitiminin yanında vatandaşlık eğitimi de değerler eğitimi vasıtasıyla verilmektedir.

İnsanların bir arada yaşamaya başlaması ve sosyal kurum ve organlar oluşturarak örgütlenmesi sonucunda devletler ortaya çıkmıştır. Toplum halinde yaşayan insanların birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerinin düzenli ve uyumlu olabilmesi için yazılı kurallara ve değerlere ihtiyaç vardır. Değerler toplumda oluşan gayri resmi ilişkilerde önemli bir rol oynarken, hukuk resmi ilişkileri düzenler.

Vatandaşlık eğitimi ise bireyin içinde yaşadığı topluma, toplumun kurum ve kuruluşlarına uyumunu amaç edinir (Duman, Karakaya, Yavuz, 2001).

Vatandaşlık eğitimi, milli birlik ve beraberliğin sağlanmasında dayanışmanın önemini vurgular. Ulusal güvenliğin sağlanmasında dayanışma ruhundan hareket edilmektedir. Hukuk kuralları toplumsal yaşamı düzenleyici kurallar koyar ve bu kurallar ile bireyin hatalı davranışını yaptırımlar ile sınırlar. Devlet tarafından düzenlenmiş kurallar bütünü olan hukuk, devlet tarafından okullar vasıtasıyla öğrencilere aktarılır (Doğan, 2007). Doğan'ın yaptığı açıklamadan okullarda değerler eğitimi öğretiminin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Okullar, topluma yeni katılan bireye, diğer insanlarla ve devletle olan ilişkilerindeki hak ve görevlerini öğretirler. Vatandaşlık görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi herkesin ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile mümkün olur. Bu durumu sağlamak amacıyla vatandaşlık eğitimi okulun görevi haline gelmiştir. Okullar bu görevi yerine getirirken (Kanad, 1951), gençlere devletin yapısı, görevleri, kurumları hakkında bilgi vermeli, devleti ve kurumlarını sevdirmeli, gençlerin kalplerini millete bağlamalı ve onların devlete karşı görevlerini kolaylıkla yapabilmelerini sağlamak için alışkanlıklar vasıtasıyla iradelerini kuvvetlendirmelidir.

Yukarıda belirtilen bütün hususlar değerler eğitiminin çok önemli bir yerinin olduğunu gösterir niteliktedir.

Eğitim programlarının hazırlanma ve kazandırdığı hedeflere baktığımız zaman program hazırlanırken toplumun değerlerinin çocuğa kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu değerler, aile birliğine önem verme, saygı, sevgi, arkadaşlık, çevre bilinci gibi değerlerdir. Söz konusu olarak ele alınan değerler, daha önce bu konuda yapılmış olan Külünkoğlu(2010), Başçı (2012), Koç(2013), Sevim(2013), Tarakçı(2013), Erol(2014), Akarsu(2015), Akbalık(2015), Çalışkan(2016), Emirhan(2016), Kirmanoğlu(2016) gibi çalışmalardan elde edilen değerlerdir. Yani, burada bizim seçtiğimiz değerler, bu çalışmalardan yararlanılarak başlıklandırılmıştır.

2.5.5. Aydoğın Yavaşlı'nın eserlerinde dil ve anlatım özellikleri

Aydoğın Yavaşlı, eserlerinde çocuklara değerleri iletmeye çalışırken aynı zamanda dilin inceliklerini de sezdirmeye çalışmıştır. Bu bağlamda atasözlerine, deyimlere yer vermeye çalışmıştır. Eserlerinde kullandığı dil sade, açık ve anlaşılırdır. Yazarın kullandığı dil çocuklara hitap eden bir dildir. Çocuklara dilin inceliklerini kavratmaya çalışırken aynı zamanda çevreden bilime, doğadan sanata, gelenek ve göreneklerden hayatın farklı yönlerine değinerek bir çok kelime kullanımı sayesinde çocukların kelime hazinelerinde önemli ölçüde artış sağlamasını gerçekleştirmeye çalışmıştır. Çocukların kelime dağarcığının artması onların bilişsel gelişimlerinde önemli ölçüde gelişme gösterme olanağı sunmaktadır.

Yazar, ilkokul çocuklarına hitap ettiği eserlerinde genel olarak kelimeleri gerçek anlamda kullanmıştır. Kelimleri mecaz anlamda kullandığı eserlerinde dilin inceliklerini dönemin yaşına hitap edecek şekilde kullanmaya özen göstermiştir. Yazarın okuyucu kitlesi özgün üslubu ve kurgusu sayesinde geniş bir yelpaze taşımaktadır. Yetişkinlerin de okuyacağı ve haz duyacağı eserleri bulunmaktadır. Aynı zamanda yazarın dili ustaca kullanmasının bir sonucu olarak yetişkin okuyucu da çocukların gözünden olaylara bakma fırsatını yakalayacaktır.

Yazarın eserlerinde kullandığı bazı deyim ve atasözleri şunlardır:

“... Bir saat kadar sonra yarım bardak da ılık sütü mideye indirdikten sonra ilaçlarını içti” (Yavaşlı, 2014b, s.24).

“... Deniz ile ablası ise sevinçten havalara uçuyordu” (Yavaşlı, 2014j, s.2).

“...Sizden bir şey istiyoruz; bize kulak verir misiniz?” (Yavaşlı, 2015k, s.26).

“Siz insanlar, her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır, demez misiniz?”(Yavaşlı, 2015c, s.20).

“...Beliz bunları söyler söylemez annemizin paçaları tutuştu” (Yavaşlı, 2016d, s.15).

“Burnuma kötü kokular gelmeye başladı” (Yavaşlı, 2016c, s.28).

“Artık bıçak kemiğe dayanmıştı” (Yavaşlı, 2015b, s.58).

“En azından sizler gibi birbirimizin kuyusunu kazmaz, öldürmeyiz” (Yavaşlı, 2011g, s.70).

“Erhan, karnının zil çaldığını söyleyip büfeden iki boyozla, kaynatılıp soyulmuş, üstüne tuzla karabiber serpilmiş yumurta aldı, iki bardak çayla onları bir güzel midesine indirdi” (Yavaşlı, 2005b, s.63).

“...Hani dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur diye bir atasözümüz var ya, tam bunun gibi oldu şimdi” (Yavaşlı, 2008b, s.76).

“...Ooooh, Evliya Çelebi dört ayağının üstüne düştü! diyorsunuzdur” (Yavaşlı, 2010b, s.20).

“Olsun, n'apalım! Ne demiş atalarımız: Kötü söz sahibinindir” (Yavaşlı, 2007a, s.7).

“Ulusça denize düşmüş, yılanı sarılmıştık yani” (Yavaşlı, 2008a, s.30).

“Bir keresinde gizlice odaya dalıp okuduğu gazetelere ben de göz attım” (Yavaşlı, 2008a, s.10).

“Cansu, neredeyse küçük dilini yutacaktı” (Yavaşlı, 2011e, s.21).

2.6. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinin Tanıtımı

2.6.1. Arkadaş Hikayeleri

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 78 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik dönemine hitap etmektedir.

Eserde yazar, arkadaşlığın, dostluğun önemini anlatmaya çalışmıştır. Arkadaşlığın, dostluğun, sıcacık merhabaların ve içtenliğin insan hayatında ne kadar önemli olduğunu çocuk ve gençlere özümsetmeye çalışmıştır. Yazar bunu yaparken de değerleri iletmeyi özgün üslubuyla, ustaca kurgusuyla vermeye çalışmıştır.

Arkadaş sevgisini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Bak Mine'ciğim, seni kaç gündür izliyoruz. Sonunda bir sorunun olduğunu, bunu çözemediğini düşündük. Biliyorsun ki arkadaşlar, böyle günler içindir. Eğer bize anlatmazsan, o zaman arkadaşların olmadığımızı düşünürüz...” (Yavaşlı, 2015a, s.9).

Yazar, her fırsatta Türkçenin önemini vurgulamaya çalışmıştır burada da bu değeri şöyle işlemeye çalışmıştır:

“...No... I want to learn Turkish (Hayır... Ben Türkçe öğrenmek istiyorum) diye yanıtladı Efe. Bu, hepimizi sevindirdi. İnsanın anadilini bilmemesi ne kötü! dedi Orkun...” (Yavaşlı, 2015a, s.22).

Yazar, hoşgörü değerini şöyle eserinde anlatmaya çalışmıştır:

“...Adalet:

Oysa dünyanın çeşitli uluslarından birçok insanın bir arada yaşaması kadar güzel bir şey olmaz, dedi. Düşünün bir: Almanlar, Türkler, Filipinler, Çinliler, İspanyollar...” (Yavaşlı, 2015a, s.23).

Yazar, belirli günlerin önemini anlatmak için şöyle bir üslup izlemiştir:

“...23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle okul bünyesinde açılan şiir ve kompozisyon yarışmalarının her ikisinde de birinci olduğunu öğrendiğimizde sınıfça ne sevinmiş, ne çok gurur duymuştuk!” (Yavaşlı, 2015a, s.47).

“...Meğer “Dünya Çocuk Kitapları Haftası'ymış. Öğretmen, sınıfta çocuklara kitapların yararlarını anlatmış. “Kitap okuyan çocuk, daha iyi düşünür,” demiş. Sözcük dağarcığı genişler, yaşadıklarını daha doğru değerlendirir, diye de eklemiş...” (Yavaşlı, 2015a, s.77).

Yardımlaşmanın, birlikte bir işi başarmanın önemini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Çocuklar, sizden bir isteğim var, dedi. Alper'in durumunu hepimiz görüyoruz. Bu yüzden ona yardımcı olmamız gerekiyor. O, henüz sınıfımıza alışmadı. Öyle görülüyor ki, alışması zaman alacak. Biz, tabii uzun zamandır birlikteyiz. Ama burası, onun dördüncü okulu...” (Yavaşlı, 2015a, s.52).

Okul sevgisini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Okulun açıldığı ilk gün okula annemle birlikte gittik... Ben, okula başladığım için çok sevinçliydim, çünkü yazdan beri hazırlıklar yapıyorduk. Öyle heyecanlıydım ki, anlatamam!” (Yavaşlı, 2015a, s.67).

2.6.2. Atatürk'ün Çevre Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2012 yılında 54 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik dönemine hitap etmektedir. Eserde çevrenin önemi resimlerle destekli olarak anlatılmıştır.

Eserin konusu doğa sevgisi ve onu korumaktır. Yazar özgün üslubuyla değerleri verirken bizzat Atatürk'ün ağzından anlatma yoluna gitmiştir. Gazi Mustafa Kemal'in yalnızca bir asker ve devlet adamı olmadığını, yanı sıra çağdaş kentlerin kurulması ve yeşil alanların çoğaltılması için modern çağın bilimsel ve teknik olanaklarından nasıl yararlandığını günlük tarzıyla anlatan nitelikli bir eser olduğu incelememiz sonucu ortaya çıkmıştır.

Yalova'daki köşkün çam ağacının dalı kesilmesin diye nasıl kaydırıldığını, Orman Çiftliğinin hangi çabalar sonucu kurulduğunu, Ankara'nın modern bir başkent olması için nasıl çalışıldığını Atatürk'ün ağzıyla anlatmıştır yazar.

Geçmişte okullar ile ilgili bilgi vermek isteyen yazar bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Biliyorsunuz arkadaşlar, o zamanlar okullar şimdiki gibi değildi. O zamanki okullara mektep ya da medrese deniliyordu...” (Yavaşlı, 2012, s.10).

Doğa sevgisinin insanı mutlu ettiğini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle bir yolla yapmıştır:

“Kim ne derse desin, doğaya yakın yaşamak, insanı mutlu ediyor. Çünkü insan da doğanın bir parçası... İnsanın tarihini doğanın tarihinden ayıramazsınız...” (Yavaşlı, 2012, s.13).

Sağlık değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Bunların adı, mercanköşk... Babam midesini üşütmüş. Kaynatıp suyunu içireceğim. Çay gibi mi? Çay gibi tabii... Mercanköşk, papatya, nane... Bunlar midemizi, bağırsaklarımızı rahatlatır. Hele içine biraz da elma kabuğu koyarsan...” (Yavaşlı, 2012, s.16).

Yazar, Atatürk'ün sözüyle doğanın, toprağın ve vatanın önemini özümsetmek için vermiştir:

“Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk ulusunu sonsuzluğa dek yaşatmak için verimli kalacaksın. Türk toprağı sen, seni seven Türk ulusunun mezarı değilsin. Türk ulusu için yaratıcılığı göster” Gazi Mustafa Kemal (Yavaşlı, 2012, s.27).

Yazar, Atatürk'ün sözüyle tarımın, memleket sevgisinin önemini özümsetmek için şu sözünü vermiştir:

“Gerek tarım, gerek memleketin varlık ve genel sağlığı konularında önemi kesin olan ormanlarımızı da modern önlemlerle iyi duruma getirmek, genişletmek ve en yüksek faydayı sağlamak da önemli kurallarımızdan biridir.” Gazi Mustafa Kemal. 1 Mart 1922- TBMM 1.Dönem 3. Yasama Yılı Konuşması'ndan (Yavaşlı, 2012, s.33).

Doğaya karşı saygılı olmak ve doğaya sevgi duymamız gerektiğini, aynı zamanda bilinçli olmamız konusunda yazar şunları söylemiştir:

“Öyleyse, aynı felaketi bir daha yaşamamak için topraklarımızı ağaçlandırmalı, verimini artırmalıyız. Bunun için gereken neyse yapılmalıdır. Doğal olarak hemen belirtmeliyim ki, yapmak yetmez, yapılanları korumak ve geliştirmek de gereklidir. Yeşili ve ormanı bol bir Türkiye için Türk çocuklarına ve gençlerine güveniyorum”(Yavaşlı, 2012, s.54).

2.6.3. Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2010 yılında 62 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Ünlü Türk Düşünürleri Dizisine aittir. Gençlere ve yetişkinlere hitap eden eser resimlerle desteklenmiştir.

Karacaoğlan, Osmanlı'nın duraklama, kısmen de gerileme döneminde yaşamış en önemli ozanlarımızdan biridir. Şiirlerinde doğa sevgisinin yanı sıra aşkı ve aşık olmayı da yüceltmış, kendinden sonra gelen hemen bütün halk ozanlarını etkilemiştir.

Şiirlerinin birçoğu bestelenmiş, günümüze değin özü hiç bozulmadan gelebilmiştir.

Karacaoğlan, yaşadığı yörenin ve o yöredeki insanların hemen bütün özelliklerini, gelenek ve göreneklerini, yaşayış biçimlerini şiirlerine yedirmiş, halk deyişlerinin en yalın, en güzel örneklerini vermiştir.

“Kendi diliyle anlatma”nın ustası olan yazar Aydoğın Yavaşı bu eserinde de Karacaoğlan'ı kendi ağzından konuşturup gençlere tanıtır bu tanıtımda istenilen ve başta gelen sevgi değerini özümsetmek istemiştir.

Kitabının giriş kısmında ilahi aşktan, sevgiden bahseder.

“ Karac'oğlan der ki ismim öğerler

Ağı oldu yediğimiz şekerler

Güzel sever diye isnad ederler

Benim Hakk'dan özge sevdiğim mi var” (Yavaşı, 2010a).

Benzetmelerle sevgi değerini işleyen yazar bu konuyu şöyle işlemiştir:

“...Ana, bu kimdir, söyle bana?”

Benim güzel anam, benim bahtsız anam...

Kıstı gözlerini, baktı, baktı, baktı...

“Ne bileyim a oğlum!” dedi, “ya Ayşe'dir, ya Fatma... Ya Hatçe'dir, ya Selime...”

O öyle dedi ama bir de bana sorun bakalım. Şurama, şu göğsümün orta yerine öyle bir ateş düşmüş, öyle bir yangın başlamıştı ki, söndürebilene aşk olsun.

Suya eğilip kalkan o değil de, sanki ceylanlar basmış otağı...

O sürmeli gözleri görmeliydiniz.

O Hak tarafından çizilmiş kaşları...

O edayı...” (Yavaşı, 2010a, s.10).

Güzellerden hareketle bütün evreni sevmeyi anlatan ve isminin neden Karacaoğlan olduğunu yazar şöyle anlatmıştır:

“...Demişlerdi ki, şu gördüğün her ne varsa, sevginin ürünüdür.

O yüzden midir bilmem ama ben, yalnız edalı ve nazlı güzelleri değil, bütün börtü böceği, kurdu kuşu, ormanı, yaylayı, dağı, gökyüzünde süzülen turnaları, bulutları, rüzgarı...

Hepsini, hepsini tıpkı bir insanı sever gibi sevdim. ...

“...Gene nerelere gidiyorsun Karacaoğlan?” derlerdi.

Evet, adım bu değildi ama az biraz esmerliğim yüzünden öyle derlerdi bana: Karacaoğlan.

Bir zaman geçti, benimsedim gitti ben de!

Sordular mı, “Karacaoğlan!” diyordum adımlı" (Yavaşlı, 2010a, s.12).

Yazar güzellere aşık olmayı, sevmeyi ve onlara türkü yazmayı Karac'oğlandan bir dörtlükle anlatır:

“Karac'oğlan der ki konanlar göçmez

Bu ayrılık bizlen arasın açmaz

Bir kötü gönlüm var güzelden geçmez

Ne güzele doymaz gözüm var benim “(Yavaşlı, 2010a, s.32).

Çalışkanlık değerini yazar şöyle anlatır:

“Kazanoğlu köylere bir tellal salıyor, gencecik, dal gibi delikanlıları, vurdu mu taştan su çıkabilecek yiğitleri topraklarından kopartıyordu...” (Yavaşlı, 2010a, s.34).

Sevginin, kadir kıymet bilmenin önemini Karacaoğlan'ın dörtlükleriyle şöyle işlenmiştir:

“...Sazımı alıp elime, arkamı Toros'a verdim, şunları söyledim:

Gönül ne gezersin sarp kayalarda

İniver aşağı yola gidelim

Bir güzel sevmeyle gönül eğlenmez

Gel güzeli bolca İl'e gidelim

Koyuver gitsin sefil baykuşu

Durmuyor akıyor gözümün yaşı

Kadir kıymet bilmez imiş her kişi

Kadirli kıymetli İl'e gidelim

Şahini koyuverin avını alsın

Yarenim yoldaşım yanıma gelsin

Şu garip illerde düşmanım olsun

Emmili dayı İl'e gidelim

Karac'oğlan der ki yiyip içmeden
 Güzeller usanmaz konup göçmeden
 Muhanatın köprüsünden geçmeden
 Düşelim de azgın sele gidelim ..." (Yavaşlı, 2010a, s.35-36).

Yazar Osmanlı Devleti'nden ve başkenti olan şehirden bahsederek tarih bilincini de canlı tutmaya çalışmıştır.

"Maraş dağlarında, Harran'ın köylüklerinde dolanıp durduk.

Sonunda bir karara vardık:

"Bursa'ya gidelim!"

"Gidelim," dedik.

Bursa, Osmanlı'nın başkentliğini yapmış, yeşil mi yeşil bir yer...

Arkasında Uludağ yükselir..." (Yavaşlı, 2010a, s.48).

Yazar sevginin ve sevmenin yüceliğini betimlemelerle ve Karacaoğlan'dan şiir ile anlatmıştır:

"Bütün Rumeli'ni boydan boya geçip Ohri derler, bir güzel gölün kenarında durdum.

Oralarda güzel dostlar edindim.

Altın sarısı saçlı, maviş gözlü, nazlı mı nazlı, edalı mı edalı kızlar gördüm.

Öyle bir bakışları vardı ki, insanın içini yakar, eritir.

Güldüler mi, sedef beyazı dişleri, kan kırmızı dudaklarının arasından parıldar.
 Sanırsınız ki kan damlamış karın üstüne...

Sabahtan uğradım ben bir güzele

Ala gözlerine sürmeler çekmiş

Taramış zülfünü dökmüş bir yana

Salıvermiş ince belin üstüne

Bir hoş durur eda naz gibi

Arkasında saçı tel tel saz gibi

Has bahçe içinde top nergis gibi
Karalar mı giydin al'ın üstüne

Alma alma yanakları al gibi
Boyu uzar gider selvi dal gibi
Seherde açılan gonca gül gibi
Sandım kan damlamış karın üstüne

Çıka çıka çıktım yoluna vardım
Verdiği çevreyi koluma sardım
Uğrunda ölümü göze aldım
Divanına durdum yolun üstüne

Çekiverdim gücün gücün içine
Al karanfil takmış sümbül saçına
Ömrümü koymuşum ferman bacına
Yarım sultan olmuş ilin üstüne” (Yavaşlı, 2010a, s.55-56).

Yaşam sevincini, Allah sevgisini yazar şöyle işlemektedir:

“...Bütün Anadolu'yu gezdim sonra, bir baştan bir başa...

Bunları söyledim köylerde, kasabalarda...

Bizim Türkmen aşiretlerinin göçebe kültürünü anlattım.

Dedim ki, hayat, Allah'ın insanlara sunduğu en güzel armağandır.

Hayatı sevmeyen, Allah'ı da sevmiyor demektir...”(Yavaşlı, 2010a, s.60).

2.6.4. Ben Evliya Çelebi

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2010 yılında 56 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Ünlü Türk Düşünürleri Dizisine aittir. Gençlere ve yetişkinlere hitap eden eser resimlerle desteklenmiştir.

Çocukluk yıllarından başlayarak çok iyi bir eğitim-öğretim sürecinden geçen Evliya Çelebi, gördüğü bir rüyayı gezip görmeye yorarak yollara düşmüş ve gerçekten çok maceralı bir yaşam sürmüştür.

Balkanlar'dan Filistin'e, Kırım'dan Mısır'a; gezip gördüğü her yerin coğrafyasından, tarihinden, gelenek ve göreneklerinden esprili, birçok zaman da abartılı bir biçimde söz ettiği Seyahatname adlı eseri, günümüzde bile zevkle okunmakta, gezginlere rehberlik etmektedir.

Evliya Çelebi'nin gezip gördüğü yerlere ait kimi izlenimlerini kendi ağzından okumak, hiç kuşkusuz size de hem o döneme ait kimi bilgileri verecek, hem bugünü daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır.

Yazarın ustaca bir üslup ve kurgusuyla Türk düşünürü olan Evliya Çelebi'yi gençlere değerler eğitimi de içinde barındıracak bir şekilde vermeye çalışmıştır.

Yazar estetik değerini özgün kurgusuyla şöyle işlemiştir:

“...Babam, ince işleri severdi. Evdeki zamanlarında çini mürekkebiyle geniş kağıtların üstüne bir şeyler yazar, yazdıklarını bize gösterirdi. Hele yaptığı o renkli minyatürler...

Gerçekten de hemen hepsi, birer sanat harikası gibiydi.

Babamdaki o sanatçı ruh, bana da geçmiş olmalı; bir gün bana bu sanatı öğrenmek isteyip istemediğimi sordu.

Hemen hazırlıklara başladım. Bir tomar kağıt alıp el alışkanlığı kazanmak için rastgele karaladım, çeşit çeşit şekiller çizdim” (Yavaşlı, 2010b, s.12).

Yazar gençlere tarihimizde çok önemli bir yer edinen Enderun okullarını anlatarak tarih bilgilerini de gözden geçirmek ve canlı tutmayı hedef almıştır.

" Sevgili arkadaşlarım, “Peki, Enderun nedir?” diye soracak olursanız...

Aradan 400 yıl geçmiş; bu kadar yıl sonra size bir yığın ansiklopedik bilgi vererek canınızı sıkmak istemem fakat...

Fakat bilmeniz de gerekir: Çünkü adına Enderun denilen bu okullar, Osmanlı Devleti'nin yönetim siyasetinde önemli görevler üstlenmiş kurumlardır.

Hatta diyebilirim ki, Osmanlı'yı Osmanlı yapan hemen tüm yetkililer, bu okulda eğitim almışlar..." (Yavaşlı, 2010b, s.15).

Yazar o meşhur “Seyahat ya Resulallah” ifadesini özgün üslubuyla şöyle aktarır:

“Böyle, içimin içime sığmadığı günlerin bir gecesinde garip, tuhaf, ürpertici bir rüya gördüm.

Rüyamda, peygamber efendimiz Hazreti Muhammed, tam karşımdaydı ve mübarek yüzü ışıklar içindeydi.

Bize eskiden beri öğretildiği gibi, peygamber efendimizi görür görmez, “Şefaata ya Resulallah!” diyecektim ki...

“Seyahat ya Resulallah!” deyiverdim.

Sonrasını hatırlamıyorum.

Ancak, o gecenin sabahından sonra içimin boşluğuna öyle bir gezip görme merakı girdi ki, adeta şaşkın bir tavuğa döndüm...”(Yavaşlı, 2010b, s.24).

Yazar, cinsiyet ayrımını reddederek asıl önemli olan aklın ve mantığın kabul ettiğini ve bilimselliğin önemini şöyle anlatır:

“...Bazıları, “Arada bir kadınların da sözünü dinlemen gerekir,” der ya, aldırmanın siz onlara.

Aklın, mantığın kadını erkeği olmaz çünkü” (Yavaşlı, 2010b, s.29).

Yazar, coğrafya bilgisini ve doğa bilgisini artırmak için şunları aktarmıştır:

"Bozüyük, Bilecik, oradan Bolu, Çankırı, Sinop, Samsun derken...

Derken Trabzon'a vardım.

Trabzon, önde hırçın bir deniz, arkasında sıra sıra ve yemyeşil dağları ile pek güzel bir ilimizdi.

Çok eski çağlardan kalan manastırları, kiliseleri ve diğer kutsal yerleri gezme olanağım oldu. Hemen bütün aileler balıkçılık yapıyordu. Karadeniz'den yakaladıkları hamsinin her türlü yemeğini yapıyorlar, sofralarını zenginleştiriyorlardı.

Esasen Anadolu, yetiştirdiği ürünlerden yeni ve farklı yemekler yapıp konuklarına sunma konusunda gerçekten pek cömertti.

Bunu, İstanbul'dayken Saray'a gelen kimi yabancı elçi ve devlet adamlarından da duyuyor, gururlanıyordum.

İnsanımızın böyle zeki, pratik ve konuksever olması, kimi gururlandırmaz ki!" (Yavaşlı, 2010b, s.35).

Saygının, sevginin ve birlikteliğin önemini yazar şöyle anlatıyor:

“ Birçok olumsuzluklara karşın yalnız Erzurum'da değil, Anadolu'nun hemen her yerinde halk, birbirinin inançlarına karşı saygılıdır.

Sünni'si, Alevi'si, Ermeni'si, Süryani'si ve diğerleri; kimse kimsenin inancına karışmazdı.

Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Roman'ı, Arnavut'u, Çerkez'i... Bütün bu acılara karşın kardeştiler.

Gürcistan'da, Azerbaycan'da, Gümüşhane ve Tortum'da gezip gördüklerim, bunlardı.

İstanbul'a belleğimdeki iyilerle, güzellerle ve doğrularla döndüm.

İyi ki de döndüm!" (Yavaşlı, 2010b, s.42).

Çalışkanlık değeri eserde şöyle işlenmiştir:

“...Çalışkan olmalarını öğütleyiniz. Miskinlikten kurtulmaları için neler yapmaları gerektiğini anlatınız. Sıcak havalarda serin ağaç gölgeleri pek iyidir, pek hoştur ama siz de bilirsiniz ki Allah, çalışmayanı sevmez. Çalışmak da bir ibadettir...” (Yavaşlı, 2010b, s.47).

Seyahatname hakkında bilgiler sunarak bilimsellik değerine gönderme yapmıştır:

“Seyahatine dair bıraktığı 10 ciltlik Seyahatname'nin konuları şu şekildedir:

1.Cilt: İstanbul ve civarı

2. Cilt: Nisan 1640'ta yaptığı Batum, Trabzon, Kafkasya, Girit seferi, 1645'te Erzurum, Azerbaycan ve Gürcistan.

3. Cilt: Şam-Suriye, Filistin-Urmiye, Sivas, El-Cezire, Ermenistan, Rumeli, (Bulgaristan ve Dobruca)

4. Cilt: Van, Tebriz, Bağdat, Basra seyahati.

5. Cilt: Van, Basra seyahatinin sonu, Oçakov seyahati, Rakoçzi'ye karşı sefer, Rusya seferi, Anadolu asilerine karşı hareket, Çanakkale yolu ile Bursa'ya dönüş, Boğdan'a gidiş, Transilvanya seyahati, Bosna'ya gidiş, Dalmaçya seferi, Sofya'ya dönüş.

6. Cilt: Transilvanya seferi, Arnavutluk'a gidiş, İstanbul'a dönüş. Macar seferi, Uyvar'ın muhasarası, müellifin 40.000 Tatarla, Avusturya, Almanya, Flemenk'e ve Baltık Denizi'ne kadar gitmesi. Uyvar'ın zaptı, Belgrad'a dönüş. Hersek'e gönderilmesi, Ragusa seyahati, Karadağ seferi, Kanije seferi ve Kanizsa-Hırvat memleketi.

7. Cilt: Avusturya, Kırım, Dağıstan, Deşt-i Kıpçak, Esterhan.

8. Cilt: Kırım, Girit, Selanik, Rumeli.

9. Cilt: Kütahya, Afyon, Manisa, İzmir, Sakız Adası, Kuşadası, Aydın, Tire, Denizli, Muğla, Bodrum, Ege Adaları, Isparta, Antalya, Alanya, Karaman, Silifke, Tarsus, Adana, Maraş, Antep, Kilis, Halep, Laskiya, Şam, Beyrut, Sayda, Safed, Nablus, Kudüs, Medine, Mekke ve civar yerlerin seyahatleri bulunmaktadır.

10. Cilt: Mısır" (Yavaşlı, 2010b, s.55-56).

2.6.5. Ben Hasan Tahsin

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2008 yılında 165 sayfa olarak çıkmıştır. İlk gençlik çağına hitap eden eser olabildiği kadar nesnellikle yazılmaya çalışılmıştır.

Yazarın Hasan Tahsin ağzıyla tarihi anlattığı kendi ifadesiyle nesnellğine alabildiğine dayanılarak yazdığı roman türünde bir eserdir (Yavaşlı, 2008a). Ulusal bağımsızlık için işgalci ve sömürücülere ilk kurşunu atan Hasan Tahsin tarihimizde önem arz eden bir kişiliktir. Eserin bu önemli tarihi kişiliği konu edinmesi ve verdiği isim bilgilerinin de nesnel olması öğreticiliği açısından önemlidir.

Yazar, Hasan Tahsin'i gerçek adını ve ailesinin adlarını söyleyerek tarih bilinci oluşturmak istemiştir.

" Ben Hasan Tahsin...

Gerçek adımlı sorarsanız, Osman Nevres.

Babamın adı Recep, annemin ki ise Rabia.

Annem, babamın ikinci eşi, veremden ölmüş..." (Yavaşlı, 2008a, s.7).

Yazar, vatan sevgisini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Çünkü sonuçta ben, ulusumuzun bağımsızlığı uğruna canımı seve seve vermiş biriyim. Bugün olsa gene gözümü kırpmadan veririm! Ben, bağımsızlığı namus, şeref ve haysiyet olarak belleyen kahraman bir ulusun çocuğuyum..."(Yavaşlı, 2008a, s.11).

Yazar, tarihsel sorgu yaparken özgün kurgusuyla estetik değerine değinmek için de müze kavramından bahsetmiş ve bunu sade ve yalın diliyle şöyle anlatmıştır:

"Mazlum Bey ile birlikte, Paris'teyiz. Aynı apartmanda kalıyoruz zaten. Monge sokağı, no 51. Bir gün birlikte Louvre Müzesini geziyorduk. Bir tablonun önünde durduk. İlğimi çekmişti bir anda. Yürüyüş halinde bir askeri birlik... Genç bir kadın, en öndeki asker çocuğunu gösteriyor. Nereye gidiyorsun, bizi düşün der gibi..." (Yavaşlı, 2008a, s.124).

Yazar, yardım etme değerini eserinde şöyle işlemiştir:

"...Madam Janet, bana ev işlerinde hem yardım ediyor, hem Melek'e Fransızca dersleri veriyordu. Melek'in yabancı dilini başarılı bir biçimde ilerletmesini, önemli yazarları ve düşünce adamlarını tanımasını istiyordum..." (Yavaşlı, 2008a, s.130).

Yazar, tarih hakkında bilgi vererek tarih bilincini oluşturmak istemiştir.

"...Haber çabuk geldi: İstanbul Hükümeti ile İtilaf Devletleri arasında Limni adasının Mondros limanında görüşmeler yapıldı. Görüşmelere göre,Bahriye Nazırı Hüseyin Rauf ile İngiliz Amirali Calthrope başkanlık etmişti..."(Yavaşlı, 2008a, s.132-133).

Yazar, Hasan Tahsin'in ilk kurşunu nasıl sıktığını anlatırken vatan ve millet sevgisiyle birlikte özgürlük değerinin de önemini vermeye çalışmıştır.

"...Tamamdı!

Kafama koymuştum!

İlk kurşunu ben atacaktım.

Biliyordum: Ben ilk kurşunu attıktan sonra gerisi gelecekti... Yurduna, namusuna, onuruna göz koymuş şu it sürüsüne öyle bir ders verecekti ki, bunu bütün insanlık ibretle öğrenecekti... İşte, aramızda on metre var veya yoktu. “Olamaz... Olamaz... Böyle kollarını sallaya sallaya giremezler!” diye bağırıp caddenin ortasına, Yunan bayraktarının karşısına fırladım. Silahımı bütün gücümle, üst üste ateşlemeye daldım. Yıkıldı! Bayraktar, elindeki bayrağıyla birlikte attan yere düştü. Tamamdı işte, başarmıştım. Bayraktar'ın yere düştüğünden emin olur olmaz kalabalığı yarıp şehrin iç kısımlarına, sokak aralarına doğru koşmaya başladım"(Yavaşlı, 2008a, s.162-163).

2.6.6. Ben Öğretmen Kubilay

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2005 yılında 143 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik çağı dönemine hitap etmektedir. Eser milli tarihimizi ve kültürümüzü ele alışı bakımından çok önemlidir.

Eserde yazar, Cumhuriyet devrimlerinin bekçisi öğretmen Kubilay'ı tanıtmaya ve anlatmaya gayesi gütmüştür. Emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı savaşıyan yurt ve ulus sevgilerini anlatan yazar, ulusun bağımsızlığı ve ulusun onuru, namusu için savaşıyan kahramanlarımızdan Kubilay'ı Ben Öğretmen Kubilay adlı eserinde anlatarak ölümsüzleştirme yoluna gitmiştir.

Yazar, Kubilay'ı anlatırken verdiği ve kullandığı isimler gerçeği yansıtmayı okuyucuda tarih bilgisi ve tarih bilinci oluşturmaya açısından önemlidir.

"Ben Mustafa Fehmi...

Ya da sizlerin de çok iyi bildiği adıyla, Kubilay...

Şöyle diyelim isterseniz: Mustafa Fehmi Kubilay.

Yirminci yüzyılın başlarında, tarihini tam olarak söylemem gerekirse, 1906 yılında Kozan'da doğdum. Kozan, Adana'ya bağlı bir ilçedir... Babamın adı Hüseyin, annemin adı Zeynep'tir. Ailem, ben doğmadan dört yıl önce Girit'ten önce İzmir'e göç etmişler. Savaş karışıklığına geçim derdi de eklenince Adana'ya, sonra buraya, doğduğum yere gelip yerleşmişler" (Yavaşlı, 2005a, s.13).

Sağlıktan eserinde bahseden yazar, bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Nedenini biliyordum: Okuldan arkadaşlarla okul çıkışı top oynamış, sonra da terli terli soğuk su içmiştim. Bademciklerim şişmişti önce. Öyle çok ateş yaptı ki, anlatamam...” (Yavaşlı, 2005a, s.24).

Vatan ve ulus sevgisini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Efendim, bize düşen, yurdumuz için canımızı seve seve vermektir. Bu yüzden, askere çağrıldığımızda hemen gitmemiz ve askerliği iyi öğrenmemiz gerekir...” (Yavaşlı, 2005a, s.32).

Okuyucuya tarih bilgisini ve bilincini yazar şöyle aşılama çalışmıştır:

"Sevgili Arkadaşlar, Antalya Erkek Öğretmen Okulundaki yıllarım sırasında Kahraman Türk Ordusu, Başkomutan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal Paşa komutasında yürüttüğü özgürlük ve bağımsızlık savaşını 9 Eylül 1922'de düşmanı İzmir'de denize dökerek kazandı...İzmir Öğretmen Okulu'nda da hayatımın en güzel iki yılı geçti.

Kubilay adını orada edindim. Bunda etkili olan, sanırım tarih bilgisine olan sevgim ve bağlılığımdı. Bundan sonra adım, Mustafa Fehmi Kubilay'dı... Çünkü gerçekten de tarih bilgisi, insanı daha bir bilge kılıyor, geçmişten öğrendikleriyle önünü aydınlatıyordu" (Yavaşlı, 2005a, s.70).

Yazar, yaşama sevinci ve yaşama bağlılık değerlerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Tabii bu sözlerimdeki amacım, size ölümü sevdirmek değil, tersine, hayata daha sıkı sarılmanızı, onu dişiniz tırnağınızla savunmanızı salık vermektir...” (Yavaşlı, 2005a, s.132).

Yazar, Kubilay'ın ölümünü ve vatan sevgisini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Birliğini topla ve görev başına!” diye emir verdi Komutan.

Birliğimdeki askerleri çabucak hazırladım ve olay yerine erkenden gitmek için Kışla arkasındaki yamaçlardan hızla geçtim... Silahlarımızda eğitim amaçlıların dışında sahici mermi yoktu. Meydana indim. Ortalık ana baba günüydü.Kara cübbeli din bezirganları ortalığı yakıp yıkıyorlar, birkaç koldan sokak aralarına dalıyorlardı. Az sonra, kara bir kalabalığın karşısındaydım.

“Teslim olun!” diye bağırdım. Kalabalık, beni karşısında görünce, önce durdu. Sonra içlerinden biri, “Öldürün şu kafiri, öldürün!” diye bağırdı... Bunu duyan diğerleri üstüme doğru yürüdü. Bu yaptığınız kanunlara karşı gelmektir. Derhal teslim olun diye son kez seslendim. Der demez yaralandım... Yürüyecek halde değildim... Sürekli kan kaybediyordum. Orada yığılıp kalmışım. Kırmızı beyaz bir genişlikte kanatlanmış, sonsuz bir uçuşa geçmiş gibiydim.

Vatan sağ olsun! Ulusumuz sağ olsun!" (Yavaşlı, 2005a, s.142-143).

2.6.7. Ben Mustafa Kemal

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 135 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik çağına ve yetişkinlere hitap etmektedir.

Eser, **T.C. Kültür Bakanlığı Çocuk Romanı Başarı Ödülü** alması bakımından önem taşımaktadır.

Eserde yazar, Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarını Atatürk'ün kendi ağzından anlatarak daha etkili ve kalıcı bir izlenim bırakmaya çalışmıştır. Çocukluğunu, gençliğini, arkadaşlarını, mücadelesine temel olan düşünceyi açıklıyor. İşgale uğrayan yurt topraklarında, askeri başarıların yanı sıra toplumsal yaşamda da hangi koşullarda neyi nasıl yaptığını bize duru ve yalın bir dille, roman tadında anlatıyor yazar. Atatürk'ün kendi anlatımıyla okuyucu tarihi değerlerini öğrenirken tarih ve millet bilincini de geliştirmiş olmaktadır.

Yazar, Atatürk'ü şu ifadelerle okuyucuya tanıtıyor:

"Ben MUSTAFA KEMAL...

Soyadı yasası Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıktıktan sonra “ATATÜRK” soyadını aldım. Bu soyadını bana canımdan çok sevdiğim değerbilir büyük Türk ulusu verdi...1881 yılında Selanik'te doğduğumu hepiniz biliyorsunuz. Selanik şimdiki modern Türkiye'nin topraklarında değil..." (Yavaşlı, 2015b, s.9).

Yazar, okul sevgisi değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Oysa bir an önce okula başlayıp okumak, çok okumak istiyordum!..” (Yavaşlı, 2015b, s.13).

Yazar, çalışkanlık ve başarı değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Askeri Ortaokul'un o zamanki adı "Askeri Rüstiye'ydi... Sınavı en üst başarı notu ile verdim. Okula girmeye hak kazandığımı Binbaşı Kadri Bey'den duyar duymaz bir koşu eve gittim..."(Yavaşlı, 2015b, s.31).

Yazar, çalışkanlık değerini ve öğrenci sevgisini meşhur şu cümlelerle anlatıyor:

"...Bir gün, matematik dersine giren öğretmenimiz Mustafa Bey, beni yanına çağırdı. "Eyvah! Acaba bir hata mı yaptım?" diye endişelenerek korka korka yanına gittim. Mustafa Bey ise gülümsüyordu:

"Oğlum, bak biz adaşız," dedi, "benim adım da Mustafa, senin adın da Mustafa... Artık anlaşıldı ki, bu böyle sürüp gitmeyecek. Arada bir fark olmalı...Öyle sanıyorum ki, sen benim yaşıma geldiğinde daha iyi bir matematikçi olacaksın. İşte bu farkı koymak için senin adına Kemal'i ekliyorum. Bundan böyle senin adın, Mustafa Kemal olsun!"(Yavaşlı, 2015b, s.33).

Bir araya gelmek, beraber bir iş yapmayı yazar, şöyle anlatıyor:

"...İstanbul'un Gedikpaşa semtindeki bir apartman dairesinde benim gibi düşünen birkaç birkaç arkadaşla arada bir toplanıyor, ülke sorunları üstüne kafa yoruyorduk..."(Yavaşlı, 2015b, s.37).

Yazar, özgürlüğün önemini şu ifadelerle anlatmaya çalışıyor:

"...Ben özgürlüğüme, en çok da özgürlüğüme düşkün bir insanım. Benim küçük parmağımı hapsedseler, bana tüm dünya zindan olur..." (Yavaşlı, 2015b, s.41).

Vatanseverlik değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Ben konuşurken bazı arkadaşlarımdın duygulanarak ağladıklarını fark ettim. Ömer Naci, konuşmam bittikten sonra oturduğu yerden fırlayarak, "Seninleyiz, seninle birlikteyiz!" dedi. Bizi bu kutsal davadan ölüm bile vazgeçiremeyecektir. Yaşadıkça, yurt ve ulus için, özgürlük için çalışacağız. Yaşasın özgürlük!"(Yavaşlı, 2015b, s.52).

Yazarın özgün üslubu sayesinde okuyucuya hem tarihi bilgi vermek hem de tarih bilinci aşlamak isteyen yazar bunu şöyle yapmaya çalışıyor:

"...Samsun'dan gerek Amasya'ya, gerek Havza'ya ve Erzurum'a doğru giderken arkadaşlarıma, "Bu ulusu kendi azim ve kararı kurtaracaktır," dedim. Ben, bu ulusun

tutsak edilemeyeceğine bütün yüreğimle inanıyorum. Bu ulus, ne yapıp edecek, yurdunu ve kendini kurtaracaktır!..” (Yavaşlı, 2015b, s.89).

Tarih bilinci oluşturmak için yazar şöyle bir anlatım yapmıştır:

“...Sakarya Meydan Savaşındaki zaferimiz, tüm yurttta büyük sevinç yarattı. 19 Eylül 1921 günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi, oy birliği ile aldığı bir kararla beni Mareşallik rütbesine yükseltti. Bana “Gazi” unvanını verdi...” (Yavaşlı, 2015b, s.100).

Yazar, tarihi bilgiler verirken bunu yanında edebi ve estetiksel değerlere de değinmeyi ihmal etmemiştir.

“25 Ağustos'u 26 Ağustos'a bağlayan gece boyunca Reşat Nuri Bey'in Çalığı adlı çok beğendiğim romanını okudum... Sabaha karşı karargahtan çıkıp Kocatepe'ye gittim.

“Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!”

Bu emrim üzerine düşman ordusunun üstüne müthiş bir top ateş başladı...”(Yavaşlı, 2015b, s.105-106).

“...Sevgili gençler, siz de çok iyi biliyorsunuz ki, sanatsız kalan bir ulusun hayat damarlarından biri kopmuş demektir. Bir ulus sanata ve düşünce hayatına gereken önemi vermezse felaketlere mahkum olur...” (Yavaşlı, 2015b, s.123).

Bilimin çok önemli bir değer olduğunu şu cümlelerden anlıyoruz:

“...Modern dünyada ne varsa bizde de olmalıydı. Yüzümüzü uygarlığa, uygar dünyanın bilim ve teknolojisine çevirmeliydik. Çünkü hayatta en gerçek yol gösterici, akıldı, bilimdi, fendi. Bilimi nerede olursa olsun almalı, kendi koşullarımızda yeniden değerlendirip uyarlamalıydık...” (Yavaşlı, 2015b, s.124-125).

Çalışkan olmanın önemini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Sevgili çocuklar, asla unutmayınız ki, bir tek şeye çok ihtiyacımız vardır: Çalışkan olmak! Benim şu ölümlü bedenim elbet bir gün toprak olacaktır. Ama Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar yaşayacaktır...” (Yavaşlı, 2015b, s.132-133).

2.6.8. Ben Yunus Emre

Aydoğın Yavaşı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2010 yılında 64 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Ünlü Türk Düşünürleri Dizisine aittir. İlk gençlik ve yetişkinlik dönemine hitap etmektedir.

Yazarın Ünlü Türk Düşünürleri Dizisinin ilk kitabıdır. Gençlere Yunus Emre gibi sevgiyi hem milli değerler anlamında hem de evrensel değerler boyutunda işleyen bir Türk düşünürünü gençlere Yunus Emre'nin kendi ağzından anlatma ve tanıtırma yoluyla sevgi değeri etrafında diğer değerleri işlemiştir.

Yunus Emre, bir şairimizin dediğı gibi, “Türkçemizin süt dişidir.” Fakat Yunus, hepsinden de önce, bir sevgi, bir yürek insanıdır. Çünkü ona göre insan, Yaratan'dan ötürü seilmeyi hak eden bir değerdir.

İnsan, kendinde tanrısal parıltıyı en çok taşıyan varlıktır. İnsanı seven, hayatı ve gerçeğı seviyor demektir.

Yunus Emre, yüzyıllar öncesinden bugüne kalmışsa, bunun başlıca nedeni, yalınlığıdır.

Yunus Emre bize yüzyıllar öncesinden sevginin sesiyle sesleniyor.

Yazarımız Aydoğın Yavaşı çocuk ve ilk gençlik edebiyatının temel değerlerinden olan sevgi değerini usta kalemiyle ele almıştır.

Yazar eserine kendi ağzından Yunus'u konuşturarak başlar.

“ Benim adım Yunus...

Anadolu yaylalarındaki binlerce Yunus'tan biri...

Garip olduğum söylenir.

Bilmem... Belki gerçekten de öyledir.

Kimisi de “divane”der bana.

Desinler...

Böyle dediler diye kimseye gönül koyduğum yok. Hiç olmadı...”(Yavaşı, 2010c, s.7).

Yazar çocuk ve gençlere paylaşmanın, bölüşmenin önemini anlatırken dünyadaki savaşların da kötülüğünü dile getirir.

“...Dünyanın şu hali o kadar garibime, o kadar tuhafıma giderdi ki, bir türlü anlayamamanın verdiği eziklikle yanar tutuşurdum.

Savaşları örneğin...

İnsanlar neden birbirleriyle savaşır, bir türlü anlayamazdım.

Oysa dünya hepimize yetecek kadar büyüktü.

Yeter ki paylaşmasını, bölüşmesini bilelim...” (Yavaşlı, 2010, c, s.11).

Yazar tümevarım mantığını sorgulatmak ve gençlere kazandırmak için şöyle bir anlatım tercih etmiştir:

“...Hiç uzaklara bakma oğul,dedi babam bir gün. Her şey insanda... Bir insana baktın mı, bütün insanlığı görürsün. Çünkü her insanda insanlığın bütün halleri vardır. ...”(Yavaşlı, 2010c, s.12)

Yazar bir şeyin değerinin zıttı olduğu için güzel ve değerlidir söylemini şöyle desteklemiştir:

“...Sen Allah'ın iyi yürekli bir kuluna benzersin ey Yunus, dedi. Neden nasibini tepersin? Neden nimeti hikmete değişirsin? Var git biraz düşün, aklını başına devşir. Fikir danış. Fikirle fikir çarpışır, oradan güzel sonuçlar çıkar. Bilmez misin ki kötü, iyi olduğu için; güzel, çirkin olduğu için vardır. Şu gördüğün alemde her şeyin bir zıddı vardır. Başka türlü olsaydı hareket mi olurdu?” (Yavaşlı, 2010c, s.22).

Paylaşmanın, misafirperverliğin, kardeşliğin önemini yazar şöyle anlatmıştır:

“...Epey sonra, güzel yüzünde bakır kızılı bir güneşin ışıkları göründü.

“Yunus'un istediklerini verin,” dedi oradakilere. O, yüreği temiz, mübarek bir kardeşimizdir. Gittiği yerdeki canlara, bizim can kardeşlerimize bizim güzelliklerimizi götürsün. Onlar da bilsin ki, yalnız değiller. Burada kardeşleri, onların acısını paylaşan canları var. Onlar açsa biz de açız”(Yavaşlı, 2010c, s.23).

Yazar gençlere sorgulamanın, araştırmanın önemini anlatmaya çalışırken hazır bilgiden ziyade gerçeğe kendi düşünme ürünümüz sonucu ulaşmayı şöyle anlatmıştır:

“...Sen burada yenisin, dedi.

He,dedim, yeniyim, hem de çok yeni.

Pirimiz, üstadımız Taptuk'tan öğreniriz biz her şeyi. O öğretir, biz öğreniriz. Zaten bu yüzdendir ki, biz öğrenci, o öğretmendir. Bize yol gösterir. Bize gerçeğin yolunu gösterir.

Ama gerçeği göstermez.

Gerçeği bulmayı bize bırakır...”(Yavaşlı, 2010c, s.34).

Yunus'un sevgi değerine yüklediği anlamı anlatan yazar şöyle değinir konuya:

“...Aşk denince ipil ipil titriyordum. Vücudumdaki bütün kan bilinmez bir yerime doğru çekiliyor, garip titremeyle sarsılıyordum. Gözlerim görmez oluyordu artık. Ve dudaklarımdan “aşk” sözcüğü dökülüyordu.

Peki, ama kimi seviyordum ben?

İşte bunu bilmiyordum.

Sevdiğim, aşk beslediğim, bir kadın ya da kız değildi. Ama bütün insanlardı: Bebeler, çocuklar, gençler, kadınlar, kızlar, dağlar, taşlar, ırmaklar, ağaçlar, görünür görünmez her şeydi.

“Sen aşkın kendisine aşıksın Yunus!” dedi bana bir gün. Hani o, gün boyu dergahın bahçesinde birlikte gezinip söyleştiğim dostum”(Yavaşlı, 2010c, s.35).

Yazar Yunus'un hayatından bir kıssayı kendi üslubuyla anlatırken çocuklarda estetik değerinin oluşmasını sağlamaya çalışmıştır.

“Kimse üşümesindi.

Ocaklar yansındı.

Ocaklarda yemek aş pişsindi.

Sobalar yansındı.

Sular ısınsındı.

Kirlenen her kim varsa yıkansındı.

Sordular bir gün:

“Ey Yunus, kırk yıldır dağa gider gelirsin. Odunları hep düz eylersin. Nedendir? Dağda hiç mi eğri yamuk odun yoktur? Vardır da sen mi bulamazsın?”

Güldüm:

“Olmaz mı hiç!” dedim. “Nasıl ki her türlü insan vardır, tıpkı onun gibi her türlü odun vardır. Kimi eğridir, kimi büğrü... Kimi kısadır, kimi uzun...”

Fakat ben Taptuk Emrem'in mekanına odunun bile eğrisini sokmam. Bu dergahta ne eğri insan vardır ne de eğri odun...”(Yavaşlı, 2010c, s.43).

Dünyada barış ve huzur istiyorsak ancak bu sevgi değeriyle olabileceğini yazar şöyle anlatıyor:

" Herkes susar...

Susar...

Susar...

Taptuk Emrem en sonunda kahırlı bir yüzle bastonuna dayanarak divanına çekilir.

Günlerce Allah'ın kitabını okur.

Okuduklarını yorumlar.

Düşünür.

Düşünür ve bulur ki, dünyayı kurtaracak olan, sevgidir. Başka hiç bir şey değil" (Yavaşlı, 2010c, s.48).

Yunus Emre'nin ilim hakkındaki meşhur dörtlüğüyle ilmin önemine ve kendimizi bilmenin, tanımanın bilgeliğine değinmiştir.

“İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsen

Bu nasıl okumaktır

Hünkarım Emrem Sultan anlatmıştı: Çok, çok eskilerde eski Yunan'da bir düşünür varmış. Büyük bir okul kurmuş. Okulunun kapısına da “Kendini tanı” diye yazdırmış. “Buraya kendini tanımayan giremez,” dermiş...” (Yavaşlı, 2010c, s.56).

Hoşgörüyü, sevgiyi ve bağışlama erdemini yazar gençlere şöyle özümsetmeye çalışmıştır:

“Öyledir, dedi, duyulur duyulmaz bir mırıltıyla. Sonra aklına aniden gelmiş olmalı ki, gözleri parıldadı:

Bak Yunus eren, dedi, sen şimdi kapının eşiğine yat. Hazret az sonra abdest almak için odadan çıkacak. O sırada ayağı sana takılır. Kim bu, diye soracaktır. Ben, Yunus gelmiş, derim. Eğer, hangi Yunus, derse, durma kaç. Şu bizim Yunus mu, derse kalk, elini ayağını öp.

Bu fikir aklıma yattı. Hemen hazırlanıp Taptuk'un kapısının önüne geldim.

Bir süre sonra, yaşlılıktan saçlarına iyice aklık düşmüş, kirpikleri büyümüş, gücü tükenmiş Emrem Sultan kapının önünde belirdi.

Önüne yattım.

Ayağı bana takılınca,

“Bu kim?” diye hırıltılı bir sesle sordu.

“Yunus gelmiş,” dedi kadını.

Yüreğim yerinden fırladı fırlayacaktı:

“Ha? Şu bizim Yunus mu?” dedi Emrem.

“Evet, o...”

Hemen kalkıp Taptuk Emrem'in ellerinden öptüm. Beni bağışladığı için kendisine teşekkür borçlu olduğumu söyledim.

Sağ eliyle başımı okşadı, parmaklarını yüzümde gezdirdi. Yüzünde geniş bir aydınlığın parıltısı vardı.

Birden...”(Yavaşlı, 2010c, s.58).

Yazar eserinin son sayfasında Yunus Emre hakkında bilgi vermiştir.

“Hayatı ve kişiliği hakkında pek az bilgi bulunan Yunus Emre'nin 1238-1321 yılları arasında Anadolu'da yaşadığı bilinmektedir.

Yaşadığı yıllar Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılmaya, yerine yeni küçük-küçük Türk beyliklerinin ve daha sonra Osmanlı İmparatorluğu'na dönüşecek Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu yıllardır. Bu dönemde Anadolu toprakları Moğol istilasına uğramış, Anadolu halkı yoksulluk, kıtlık ve kuraklığın pençesine düşmüştür.

Bu dönem aynı zamanda Anadolu'da entelektüel değişim ve gelişimin boy gösterdiği, Mevlana Celaleddin, Hacı Bektaş-ı veli gibi isimlerin de yaşadığı yıllardır” (Yavaşlı, 2010c, s.64).

2.6.9. Benim Hayatım Benim Defterim

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 111 sayfa olarak çıkmıştır.

İlk gençlik çağına hitap eden eser günlük tarzında yazılmıştır.

Eserde Kumsal, ilkokul 3. sınıfa giden bir kızdır. Çevresini gözlemlemeyi, yaşadıklarından bir sonuç çıkarmayı çok seviyor. Ama belki de bundan çok, ailesini, arkadaşlarını, yakınlarını ve tabii ulusunu, yurdunu seviyor. Bir defter alıyor ve yaşadıklarından öğrendiklerini, hayatına dair kimi olayları oraya yazıyor. Ailesinden, arkadaşlarından, okul çevresinden ve bütün bunları kuşatan hayal dünyasından söz ediyor.

Kumsal'ın küçük, sevimli ve ayrıntılara önem veren çocuk dünyası, okuyucuyu da okurken duygulandırıyor.

“Kitap hakkında yazara gelen yorumlara baktığımız zaman okuyuculardan olan Maya, “Etkisinden günlerce kurtulamadım,” diye yazmış elektronik mektubunda. Bursa'da yaşayan Deniz ise, “Kumsal'ı tanıyor gibiyim, sanki hepimizden bir parça almış,” demiş” (Yavaşlı, 2011a).

Eser bir günlük şeklinde hazırlanmıştır. Yazar Kumsal aracılığıyla okul sevgisini, vatanseverliği, yardımseverliği, saygı ve sevgiyi, estetik değerini, çalışkanlığı, tarihsel bilinci ve diğer ara değerleri işlemiştir.

Günlükte 9 Eylül gününü anlatan yazar okuyucuda vatanseverlik ve milli duygulara hitap etmek için şöyle bir anlatım yapmıştır:

"Bugün bütün gün babamla birlikteydim. Birlikte İzmir'in düşman işgalinden kurtuluş yıldönümü törenlerini izledik. Törenlerde beni en çok askerlerin geçişi duygulandırdı... Babamın bile gözleri sulandı. Ona baktığımı görünce, mendilini çıkarıp gözyaşlarını usulca sildi. En önde, bayrağımızı taşıyan bir asker vardı. Kırmızı-beyaz bayrağımız o kadar güzel dalgalanıyordu ki, bu ulusun çocuğu olduğum için gurur duydum..." (Yavaşlı, 2011a, s.5).

Okulların açılmasıyla birlikte okulunu özleyen Kumsal duygularını dile getirirken okul sevgisi değerini de yazar işlemiş oluyor eserinde.

"Üç gün sonra okullar açılıyor. Biliyorsun: Ben bu yıl 3. sınıfa gideceğim. Arkadaşlarıma kavuşacağım diye şimdiden heyecan duyuyorum... Ama günler, haftalar, aylar geçtikçe okuluma, öğretmenlerime ve arkadaşlarıma duyduğum özlem, içimde günden güne büyüdü..." (Yavaşlı, 2011a, s.7).

Sağlık değerini yazar şöyle işliyor:

"Bence insan kilosuna bu yaşlarda bile dikkat etmeli. Pastayı, keki ben de severim ama... Bu kadar da olmaz ki!.." (Yavaşlı, 2011a, s.12).

"Bugün dedemle anneannemin ziyaretine gittik. Dedem 72, anneannem 70 yaşında... Dedem, emekli bir subay...Görsen, 72 yaşını yakıştıramazsın. Neredeyse babam kadar genç... Çünkü çok yürürüm ben, dedi, nedenini sorduğumda. Hala gençliğimde yaptığım gibi, düzenli olarak spor yaparım. Yediklerime dikkat ederim" (Yavaşlı, 2011a, s.45).

Yardımseverlik değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

Yağmur, şu geçen hafta sonu hiç durmadı... Anneme babamla birlikte ben de yardım ettim. Babam, annemin dolaplardan çıkardığı giysileri balkondaki çamaşır iplerine astı... (Yavaşlı, 2011a, s.22).

Yazar, tutumluluk değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Kış çok masraflı bir mevsim, diye mırıldandım bir ara. Sözlerim, babamı gülümsetti: Bunları yapmazsak yakıttan tasarruf edemeyiz kızım, dedi. Üstelik üşüyüp hasta olabiliriz. O, daha büyük masraflara yol açabilir, öyle değil mi?" (Yavaşlı, 2011a, s.23).

Toplumsal kurallardan bahseden yazar bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Derin derin soluk alıp verdikten sonra, “Beni bir dakika dikkatle dinlemenizi istiyorum çocuklar,” dedi. Haberleşme, herkesin hakkı... Ailemizle, arkadaşlarımızla, yakınlarımızla haberleşiriz. Ancak bunun da kendine göre bazı kuralları var, öyle değil mi? “(Yavaşlı, 2011a, s.29).

Yazar özgün üslubuyla saygının önemini şöyle anlatmıştır:

“...Asya, sayım sonuçlanıncaya değin kimsenin taşkınlık yapmamasını, sonuçları da olgunluk içinde karşılaması gerektiğini söyledi. Sonuç: Burcu 23, Berkay 12 oy... Sonuç açıklanır açıklanmaz Berkay yerinden kalktı, Burcu'nun yanına gidip elinden sıkarak onu kutladı. Bütün sınıf, Berkay'ın bu davranışını alkışladı. Öyle tabii: Kazanmak da var, kaybetmek de...”(Yavaşlı, 2011a, s.34).

Belirli günlerin önemini kavratmak ve bu günlerin önemine değinmek için yazar şöyle bir anlatım tercih etmiştir:

“8 gün sonra Cumhuriyet Bayramı... Bugün sınıfta Cumhuriyet yönetiminin kazanımlarından söz ettik... Bu konuda kapsamlı bir araştırma yaparak tüm sınıfa sunumda bulunan arkadaşımız Arda, “En iyi yönetim biçimi, Cumhuriyet'tir!” dedi. Bütün sınıf bir ağızdan, “Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti!” diye bağırdık...” (Yavaşlı, 2011a, s.35).

“Şeker Bayramı nedeniyle bugün neredeyse bütün gün akraba ziyaretleri yaptık”(Yavaşlı, 2011a, s.85).

“İki gün sonraki 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarında sınıfımız adına şiiri ben okuyacağım. Bugün için günlerdir hazırlandım...” (Yavaşlı, 2011a, s.95).

“Pasaport iskelesinin yakınındaki hemen bütün binalara dev Türk bayrakları asmışlardı. Atatürk bu bayramı gençlere emanet etmiş. Onun için adı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı...” (Yavaşlı, 2011a, s.103).

Yazar hoşgörü değerini eserinde şöyle anlatır:

“...Ne güzel değil mi çocuklar? dedi. Burada, Türkiye'nin her yerinden insanlar var. Şu anda yaşadığımız bu kente kimimiz ailesi, tıpkı Yaşar'ın ailesi gibi Erzurum'dan

gelmiş. Kimi Trabzon'dan, kimi Adana'dan, kimi Tekirdağ'dan... Kimimiz esmeriz, kimimiz kumra, kimimiz sarışın... Bakın, Orhun'un gözleri kapkara... Büşra da öyle... Kerem'in yeşil...

Sanırım, söylenenlerden herkes kendine göre bir ders çıkarmıştı. Yaşar'ı alkışlarla yerine oturttuk. Güzel bir gündü gerçekten!..”(Yavaşlı, 2011a, s.39).

Temizlik, duyarlılık değerlerine yazar şöyle yer verir:

“...Babam, Avrupa'da yaşayan insanların naylon poşetleri özellikle kullanmadıklarını, onun yerine kese kağıdını ya da fileyi tercih ettiklerini söyledi. “Doğaya geri dönüşümü olsun istiyorlar,” dedi... Onlar eğitilmiş, bilinçli insanlar tabii, dedi annem. Bilinçsiz insanlar ormanları da yok ederler, suları da kirletir, dünyaya her türlü kötülüğü ederler...” (Yavaşlı, 2011a, s.41).

Müzikten ve sanattan söz ederek estetik değerini yazar şöyle vermeye çalışmıştır:

“Bugün sınıfça, okulumuzun orta bahçesinde açılan “Çocuk Kitapları Sergisi”ni gezdik... Öğretmenimiz, bir ara kendisini biraz dinlememizi istedi:

Çocuklar, kitaplar aklın ürünleridir, dedi. Biz bu kitaplardan hayata ve dünyaya ait kimi bilgileri ediniriz. Müzik nasıl ki ruhun gıdasıdır, kitaplar da beynimizin besinidir...” (Yavaşlı, 2011a, s.43).

Günlükte 10 Kasım'ı anlatırken yazar çalışkanlık, duyarlılık, saygı ve sevgi değerlerini Atatürk'ün yaşamından vermeye çalışmıştır:

“Bugün Atatürk'ün ölümünün yıl dönümü... Okulumuzda anma töreni vardı. Okulumuzun salonunda Atatürk'ün son günlerini gösteren bir film izledik. Ben ağladım... Atatürk gibi bir öndere sahip olduğumuz için gurur duydum. Gerçekten de bize düşen, onun anısına yakışır bir biçimde çok çalışmak ve uygar bir ulus olmakmış. Babam, bunun ilk şartı, okumaktır, dedi. Bence haklıydı” (Yavaşlı, 2011a, s.48).

Yazar okul sevgisini, arkadaş sevgisini okulların kapandığı gün olan karne gününde şöyle anlatıyor:

“Karnemi tahmin et bakalım! Evet: Hepsi pekiyi... Okulda birbirimizden ayrılmamız çok acıklı oldu aslında. Herkes birbirine defalarca sarıldı. Hele

öğretmenimize sarılanlar, sarılıp iki gözü çeşme ağlayanlar, sızlayanlar...” (Yavaşlı, 2011a, s.108).

2.6.10. Bir Ağaçtım Ben Ormanda

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Çağla Çocuk Dizisine aittir. Resimlerle destekli olan eser ilköğretim çocuklarına hitap etmektedir.

Eserin konusu, bir ağacın döngüler halinde nasıl kağıt haline gelmesinin anlatımıdır. Yazar tohumdan başlayarak fidan ve en sonunda bir ağaç haline gelen ve bu halinden sonra kesilerek fabrikalara gidip nasıl kağıt haline geldiğini çocuklara eğlenceli bir şekilde anlatmaya çalışmıştır. Bu anlatımda ağaçları konuşturan, ağaç isimlerini çocukların kelime hazinesine katan, bunu yaparken de farklılıkların bir ormana benzetilerek hepsinin bir arada kardeşliği temsil ettiğini çocuklara özümsetmek istemiştir.

Yardımlaşmanın ve birlikteliğin önemini vurgulamak isteyen yazar;

“...Yiyeceklerin hazırlanmasında herkesin emeği vardı. Bu yüzden herkes herkese teşekkür etti...” (Yavaşlı, 2011b, s.5).

Çocuklara farklılıkların bir olumsuz özellik olmadığını tam tersine bir zenginlik olduğunu anlatan yazar bunu yaparken de ağaç isimlerini çocuklara öğretme yoluna gitmiştir.

Baktım gerçekten yoktu. “Evet, ama başka ağaçlar var,” dedim. “Kayın, çınar, ladin, köknar, diğerleri... Bence kendini boşuna üzüyorsun.”

Gerçekten böyle mi düşünüyorsun? Elbette, diye karşı durdum. Bütün ağaçların senin gibi çam olması gerekmez. Hepsi çam olsaydı, belki o zaman canın daha çok sıkılırdı. Böyle farklı ağaçların bir arada olması, bence çok daha güzel. Sana katılmıyorum. Kendini boşuna üzüyorsun sen.

Durdu, düşündü. Deminden beri ağlamaklı olan yüz ifadesi değişti. Gözlerinin içinde küçük kıvılcımlar çaktı... "(Yavaşlı, 2011b, s.9).

Mevsimlerin özelliklerini çocukların daha iyi anlamalarını sağlaması için yazar sade ve yalın bir dili tercih etmiştir.

“...Mevsimler...

Mevsimler gelip geçmeye başladı. Kış geldi, üşüdüm. Hemen arkasından gelen ilkbaharda güldüm, oynadım, şarkılar söyledim.

Yeşil elbiselerimi giyip gökyüzüne, pamuk beyazı bulutlara, şarkıcı kuşlara, ılık meltemlere el ettim.

Yaz gelince ısındım, terledim. Yapraklarımla havanın temizlenmesine yardımcı oldum.

Sonra sonbahar geldi.

Önce rüzgarın şiddeti değişti zaten. Ardından yağmur başladı. Damarlarımdaki su, yavaş yavaş çekilip aşağıya aktı.

Yaşam suyum toprağa doğru inmeye başlayınca yapraklarımla bir kısmı döküldü. Bu böyle yıllarca sürdü. Bu böyle yıllarca sürüp giderken ben kocaman bir çam ağacı olup çıkmıştım. Kocaman bir gövdesi, kalın dalları, iğneli yaprakları ve yazın insana serinlik duygusu veren gölgesi olan bir ağaç...

Bir hücre halinde başladığım yaşam yolculuğumun beni bu duruma getireceğini kesinlikle düşünemezdim. Ne düşünmesi, hayal bile edemezdim! Fakat yaşamın gücü bu olmalı: Şekilden şekle girerek kendini sürdürüyor. Kim bilir, belki böylece sonsuza doğru uzanıp gidiyordur...” (Yavaşlı, 2011b, s.21-22-23).

Ağaçların nasıl kağıt haline geldiğini yazar çocuklara şöyle anlatıyor;

“... Sonunda büyücek bir kentin kıyısında, bir kağıt fabrikasının önünde durduk.

“Bunları nereye yığalım?” diye sordu kamyon şoförü. “Hemen dönüp ötekileri de getirmem gerek.” Lanet olsun, dünyada belirsizlik kadar berbat hiç bir şey yok! Kocaman makineler gelip hepimizi fabrikanın bizim için ayrılan bir yerine indirdi. Bir süre sonra bu kez başkaları geldi. Onlar, bizi daha bir dikkatli taşıyıp fabrikanın içine aldı.

Fabrikanın içi öyle gürültülüydü ki, kimse kimseyi duymuyordu. Merdiven gibi yürüyen bir bandın üstüne bıraktılar. Hareket ettik. Bandın sonunda kocaman bıçaklar vardı. Gözle görülemeyecek kadar hızla dönüyorlardı. Sıra bana geldiğinde, birkaç dakika içinde yüz binlerce parçaya ayrılıverdim. Büyük bir havuza doluştuğumuzda üstümüze tuhaf kokulu bir ilaç sıktılar. İlaç, bir süre sonra etkisini gösterdi: Yavaş yavaş eriyip hamur kıvamına gelmeye başladık. Üstelik rengimizde değişmişti.

Selüloz dedi oralardan biri. Yok yok, Çin kireci, dedi başka birisi. Oydu, buydu derken başka bir kanaldan geçerek çay süzgülünü andıran başka bir bantta ilerlemeye başladık. O bant bizi, sıkıştırıcı silindirlerin altına sürdü. Orada iyice sıkıştırıldıktan ve kurutulduktan sonra tabakalar halinde bir yere yığıldık.

Evet, artık hepimiz kağıda dönmüştük...” (Yavaşlı, 2011b, s.27-28-29).

Kitapların ölümsüz olduğunu ve önemini yazar şu şekilde anlatmıştır;

“...Yıllar içinde ağır ağır yaşlanmamı, bazen hastalanmamı...

Evet ama şimdi bir kitap oldum. Bana “Öldü” diyebilir misiniz?

Kitaplar ölür mü hiç?

İşte, şu anda ailesiyle pikniğe çıkmış küçük bir kızın göğsündeyim. Yalnız göğsünün üstünde değil; kalbindeyim, aklımdayım.

Maceram sürüyor.

Hep sürecek! "(Yavaşlı, 2011b, s.32).

2.6.11. Bir Kuşun Kanadında

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2009 yılında 96 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik çağına ve yetişkinlere hitap etmektedir.

Yazar eserini öykü tarzında yazmıştır. Öykü belki bir kısmıyla yaşanmış, belki de bir kısmıyla yaşanması olası olan olayların barındığı bir türdür. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde ise göze çarpan özellik yaşama sıkı sıkı tutunma, yaşamı anlamlı kılan değerlerin ortaya çıkmasıdır. Duyarlılığın, hoşgörünün, sevginin, doğa sevgisinin, dil sevgisinin, vatanseverliğin anlatıldığı eser yazarın özgün üslup ve kurgusuyla daha etkili bir eser haline gelmiştir.

Sorgulayıcı bir yaklaşımla duyarlılık değerini işleyen yazar şöyle bir anlatım tercih etmiştir:

“Gelelim düğün yemeğine... Derken, öğretmenimiz ağırbaşlılığını koruyarak başlamış konuşmaya: Uzunca bir süredir aranızda yaşıyorum. Ekmeğinizi yiyor, suyunuzu içiyorum. Öyleyse bundan sonra ben de bu köylü sayılırım. Bu köyün çocuğuysam, yanlış gördüğüm şeyleri söylemek, dürüst olmak istiyorum. Şu başlık sorununu ele alalım önce. Ben, bunun pek ahlaklı bir şey olduğunu sanmıyorum... Bu size biraz garip gelmiyor mu? Bu ahlaka, vicdana, akla, mantığa sığar mı?” (Yavaşlı, 2009, s.29-30).

Hoşgörü değerine yazar şöyle değinir:

“Ben hepimizin bu farklılıklara hoşgörü ile bakması düşüncesindeyim. Örneğin ben... Ben, matematik dersinde pek o kadar başarılı biri sayılmam. Ama Barış çok başarılı...”(Yavaşlı, 2009, s.33).

Belirli günlere ve haftalara değinen yazar bu konuyu şöyle işlemektedir:

“...23 Nisan'da okulumuz çapında açılan “Ulusal Egemenlik” konulu şiir yarışmasında da birinciliği kazanınca... Şiiri törende okuyunca... Dakikalarca ve çılgınca alkışlanınca...”(Yavaşlı, 2009, s.36).

Yardımseverlik değerini eserinde konu edinen yazar bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Sonra koliler... Belki on koli! Ağır oldukları, ağbilerin yüzünden belli oluyordu. Taşırken öyle çok zorlanıyorlardı ki!.. Ben ağbilere yardım etmeye gidiyorum anne! diye seslenip dışarı fırladım...” (Yavaşlı, 2009, s.43).

Sevgi değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Biz, üniversiteli ağbileri ailecek çok sevdik. Yalnız biz mi? Bütün sokak çok sevdi. Çünkü gerçekten iyi insanlardı...” (Yavaşlı, 2009, s.44).

Saygı değerini özümsetmek isteyen yazar şöyle bir kurgu tercih etmiştir:

“...Çok temiz çocuklar canım, çok! diyordu, gerdanını gere gere. Başlarını kaldırıp bir kimsenin penceresine baktıklarını görmedim. Aferin! Demek ki iyi aile çocukları. Ah ah... Allah herkese böyle çocuklar nasip etsin!.. (Yavaşlı, 2009, s.45).

Doğa sevgisini anlatmaya çalışan yazar özgün üslubuyla konuya şöyle değinir:

"Babaannem öldükten sonra büyükbabam Fethiye'de yalnız yaşamaya başladı. Onu, çektiği onca acıya karşın ayakta dimdik tuta; doğaya, yaşama olan sarsılmaz bağlarıydı. Babam ne kadar ısrar ettiyse de bir türlü gelip İstanbul'a yerleşmedi" (Yavaşlı, 2009, s.52).

Yazar okuyucuda estetik değerini iz olarak bırakmak için şöyle bir kurgu tercih etmiştir:

"...Gider, ağaçlarla konuşur; otlarla, böceklerle konuşur. Hepsinin dilinden sanki bir tek o anlar. Onu ağaçlarla konuşurken görseniz, şaşırırsınız. Sanki karşısında gerçekten ciddi biri varmış da, onunla söyleşiyor gibidir..." (Yavaşlı, 2009, s.54).

Türkçe dil sevgisini yazar şöyle anlatır:

"...Ama, ne? diye ısrar etti babam. "En çok, en çok doya doya Türkçe konuşmayı özledim!" dedim..."(Yavaşlı, 2009, s.85).

2.6.12. Bir Sokağın Hikayesi

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 96 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik çağına ve yetişkinlere hitap etmektedir.

Esere baktığımız zaman, Ercan adlı kahramanın sokaklarında yaşanan olayları anlatmaktadır. Ercan ise bu maceralı serüvende olayları saflığıyla, masum analizleriyle anlamaya çalışıyor. Yazar, Ercan'ın serüveni aracılığıyla iletmek istediği değerleri okuyucuya özümsetmeye çalışmıştır.

Okuldaki bir dersten örnek vererek hem çocukların bilgisini artırma hem de bilimsellik değerine değinmeye çalışmıştır yazar.

"...Öğretmenimiz, fen bilgisi dersinde, yazın suların buharlaşma yoluyla gökyüzüne çıktığını, sonbaharda rüzgarla karalara sürüklendiğini, kışın yağış olarak toğrağa düştüğünü, baharda ise akarsular halinde tekrar denizlere döndüklerini anlatmıştı. Buna, "Suyun doğadaki dolaşımı" deniliyormuş..." (Yavaşlı, 2011c, s.8).

Yazar, günümüzde en önem verilmesi gereken değerlerden olan tutumlu olma değerini, küçük şeylerle yetinmeyi şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Benim babam, berber... Dükkanı, oturduğumuz mahallenin öteki tarafında. Bir görseniz; öyle küçük, öyle sevimli, öyle sıcak ki!.. Her yanı ayna...”(Yavaşlı, 2011c, s.11).

Okuyucuya duyarlı olmanın önemini şöyle anlatmaya çalışmıştır yazar:

“...O gün konumuz, çevre ve insandı. Öğretmenimiz, plansız kentleşmenin çevreyi bir çok bakımdan kirlettiğini ve doğanın dengesini bozduğunu söyledi. Birçok fabrika, atıklarını akarsulara, denizlere boşaltıyor, sularımızı kirletiyordu. Bacalarıyla da havamızı...” (Yavaşlı, 2011c, s.12).

Günümüzde en çok önem verilmesi gereken değerlerden olan saygı ve sevgi değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Söz mutluluktan açılacaksa, mutluyduk evet! Bu ev kendimizindi, biraz bakım istese de... Bu evin içinde birbirimizi seviyor, sayıyorduk. Kendimize özgü, küçük, güzel bir dünyamız vardı bizim..." (Yavaşlı, 2011c, s.14).

Okul sevgisini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Okulumu, sınıfımı, arkadaşlarımı seviyorum. Öğretmenimi... Onu dünyalar kadar seviyorum. Bana kalırsa dünyanın en iyi, en güzel insanı o...” (Yavaşlı, 2011c, s.30).

Vatan sevgisini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Aramızdaki bu hainleri mutlaka ki bulup çıkaracağız. Bu cennet vatanın toprağına, taşına sahip çıkacağız. Hainler cezalarını çekecektir...” (Yavaşlı, 2011c, s.90).

2.6.13. Bir Yürekten Bin Özlem

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2008 yılında 95 sayfa olarak çıkmıştır. Eser ilk gençlik çağına hitap etmektedir.

Esere baktığımız zaman, ilköğretim okulu öğrencisi Alper, 5. sınıftan 6. sınıfa geçtiği o yaz tatilinde ilk kez bir uçağa binerek, yıllardır Almanya'da çalışan ailesinin yanına gider. Orada anne ve babasının yanı sıra kız kardeşi Özlem de bulunmaktadır. Almanya'nın Nünberg kentine bağlı Erlangen ilçesinde kısa sürede yeni arkadaşlar da

edinen Alper, geçen zaman içerisinde, ailesinin yanında bulunmasına karşın ülkesini, dilini, orada bıraktığı amcasıyla yengesini, her şeyi ama her şeyi özler. Çünkü onun küçük yüreği özlemlerle doludur. Bir Yürekte Bin Özlem adlı eserde yazar, çocuk yüreklerde yaşatılan lekesiz sevgilerin, içten özlemlerin geniş coğrafyalara dağılmış, farklı kültürlerle beslenmiş inceliklerle dolu kitabıdır. Yazarın ustaca kurgusu, özgün üslubu, pırıl pırıl bir dil ve çarpıcı buluşları aracılığıyla verdiği değerleri okuyucu sıkılmadan özümsemeye çalışacaktır.

Çalışkanlık değerini Atatürk'ün bir vecizesiyle anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle bir anlatımla yapar:

"Bir tek şeye ihtiyacımız vardır: O da çalışkan olmak! Atatürk'ün bu sözü bir hayli düşündürdü beni. Gerçekten de ülkeler, hatta tüm insanlık, ancak çalışkan insanların omuzları üstünde yükseliyor..." (Yavaşlı, 2008b, s.8).

Yardımlaşma, birlikte bir işi başarma görevini yerine getirme değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Onun Türkçeyi yaşam içinde kavraması için oyunlar tertipleyecek, toplu etkinliklerde ona da önemli görevler verecektik..." (Yavaşlı, 2008b, s.30).

"Annem, zafer kazanmış bir komutan gibi dudağının ucuyla gülümsüyor. Tabii, diyorum... Eşyalarını birlikte yerleştirelim mi? Yardım edersen sevinirim. İki kardeş, birlikte eşyaları yerleştiriyoruz dolaba: Gömleklerim, pantolonlarım, kazaklarım, hırkam, montum, kitaplarım..." (Yavaşlı, 2008b, s.40).

Kuralların önemini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle bir kurguyla yapmaya çalışmıştır:

"Babam, Almanya'nın bir yerini gören, her yerini görmüş demektir, dedi bir ara. Çünkü burada hiçbir şey farklı değildir. Örneğin, kaldırımların yüksekliği bile... Dimdik çatılar, kırmızı kiremitler, pastel renklerde boyanmış duvarlar, bakımlı bahçeler... Ya yollar...Trafik! Her şey o kadar düzenli ki... Her şey o kadar doğru kurallara bağlanmış ki..." (Yavaşlı, 2008b, s.43).

Yazar, dil duyarlılığını şu ifadelerle anlatmaya çalışmıştır:

“...Hasret annesine, İch bin satt (Tokum) dedi. Nein...Bitte(Hayır...lütfe) diye karşılık verdi annesi. Türk oldukları halde Almanca konuşan şu anne ile çocuğu, içimde yakıcı bir hüznü büyötmeye başlamıştı...” (Yavaşlı, 2008b, s.55).

Okuyucusuna coğrafi bilgileri de aktaran yazar bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Güzel... Orda Tuna Irmağı'nı göreceksin. Hani şu Karadeniz'e dökülen...Almanlar Tuna'ya Donau derler. Nünberg'in içinden geçen de Tuna ama Main Donau denir burada...” (Yavaşlı, 2008b, s.68).

Misafirperverliği ve hoşgörüyü yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Dazlak, yargıcın ısrarı üzerine hepimizden özür diledi. Yargıç, “Yabancılar, Almanya'nın konuklarıdır,” dedi salonda bulunan herkese. Ülkemizde çalışıp modern Almanya'nın inşasına yardımcı oluyorlar. Biz onlara yalnızca teşekkür borçluyuz...”(Yavaşlı, 2008b, s.89).

2.6.14. Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2016 yılında 69 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Hayvan Günlükleri dizisine aittir. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir.

Yazarın Hayvan Günlükleri adı dizisinde inceleyeceğimiz kitaplar şunlardır:

- Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü
- Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü
- Kirli Bir Kedinin Günlüğü
- Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü
- Utangaç Bir Yunusun Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı, kendisiyle yapılan bir söyleşide şunları söylemişti:

“Bugüne değin onlarca çocuk kitabı yazdım. Kitaplarımla ilgili olarak yüzlerce okulda öğrenci okurlarımla söyleştım. Bana hep en çok hangi kitabımı sevdiğim soruldu. İtiraf etmeliyim ki yazarken en çok keyif aldığım kitaplarım, bu dizide yer alanlar oldu. Kimi zaman kirli bir kedi oldum, kimi zaman total bir at... Bazen şaşkın bir köpektim, bazen de utangaç bir yunus...” (Yavaşlı, 2016).

Eserin konusu, muhabbet kuşunun yaşadığı maceralardır. Muhabbet kuşu satılmak için kafesin içine konur. Faik Bey kuşlar arasında en beğendiği bu muhabbet kuşu olunca satın alır ve eve getirir. Eşi bu duruma çok sevinir. Kuşla ilgilenmeye başlarlar. Gün gelip te bayram gelince Faik Bey ve eşi evlatlarının gelmesini beklerler. Sonra telefonda evlatlarının gelemeyeceği haberini alınca çok üzülürler. Bu durum muhabbet kuşunu da etkiler. Ne zaman konuşacak olsa sesi kısılır. O günden sonra muhabbet kuşunun sesi cırtlak bir şekilde çıkmaya başlar. Sonraki günlerde camın açık olduğunu gören cırtlak kuş özgürlüğüne kavuşmak için evden gider. Bir çok macera yaşar doğal hayatta. Ardından aklına sahipleri gelir geri dönmeye karar verir. Eve gittiğinde Faik Bey'in evlatları evlerine gelmişti. Bu durumu görünce çok sevinen cırtlak kuş pencereye dokunur ve onu görünce çok sevinen ev halkı hoş geldin deyip içeri alırlar.

Yazar araştırmanın, çalışmanın önemini sözlük kullanma örneğiyle çocuklara şöyle özümsetmeye çalışmıştır:

“...Tembelliği söz konusu olduğunda bazen, ben hasbi tembelim ,derdi. Bu söz tam olarak nedir, bugün bile bilmem. Belki bir sözlüğe bakmak gerek. Benim bir sözlüğe bakacak zamanım olmadı, siz tembellik etmeyip bakın hiç olmazsa.

Zaten doğrusu da bu: Eğer bir sözcüğün anlamını bilmiyorsak, sözlüklere bakmalıyız. Bu, deyimler ve atasözleri için de böyledir. Üstelik artık çeşit çeşit,boy boy, renkli renkli, bol resimli, açıklayıcı sözlükler var...”(Yavaşlı, 2016a, s.6).

Bayramların önemini ve yapılması gerekenleri yazar anlatmıştır:

“ Birilerini mi bekliyorsunuz?

Öyle... Oğlanla gelini Tabii torunları da...

Gelirler mi? dedim.

Tabii gelirler! diye çıkıştı Faik amca. Bugün bayram. Neden gelmeyeceklermiş? Bayramda insanlar birbirlerini ziyaret ederler. Küçükler büyüklerin elini...” (Yavaşlı, 2016a, s.20).

Yazar özgürlük değerini çocuklara anlatmak için şöyle bir yol tercih etmiştir:

“...Neyse, benim yakınımnda şu küçük dere var ya, ooohhh, keyfim yerine geldi.

Güvenli bir yerde olduğuma iyice inanınca uykuya daldım.

Ah, ah! Özgürlük gibisi var mı?

Bir de kaybettiğim sesime kavuşabilsem...” (Yavaşlı, 2016a, s.35).

Çocuklara paylaşmanın önemini sorgulayıcı bir yöntemle kazandırmaya çalışan yazar bunu şöyle aktarıyor:

“...Aman tanrım, meğer çevremde ne kadar çok canlı varmış: Böcekler, solucanlar, sinekler, karıncalar, başka kuşlar, kertenkeleler...

Kendi kendime, “Doğayı bu kadar çok ve çeşitli canlı ile paylaştığım için sevinmeli miyim, yoksa üzülmeli mi?” diye sordum.

Biliyorum: Üzülmek, çok saçma.

Ne olacaktı yani? Başka böcekler, solucanlar, sinekler, kertenkeleler, deredeki küçük balıklar, diğer kuşlar olmadığı zaman ben çok mu mutlu olacaktım?

Hayır, buna olasılık vermedim.

İyi ki varlar! İyi ki şu doğal yaşamı hep birlikte paylaşıyoruz...” (Yavaşlı, 2016a, s.39).

Çocuk okurlarını canlı tutmak için yazar merak unsurunu hep kullanmıştır.

“...Tam uykuya dalacakken...

Acaba Faik amca ile yaşlı karısı ne yapıyordur?

Çocukları daha sonra gelip ziyaret etmişler midir?

Ben kaçtıktan sonra ne yapmış olabilirler?

Sözelimi, evlerine başka bir kuş almışlar mıdır?

Hiç sanmam! dedim kendi kendime. Benim yerimi hiçbir kuş tutamaz.

Fakat o ne?

İki sıçrayış mesafesindeki daldan bir ses geldi: Sen öyle san bakalım. Öyle avun kendinle!” (Yavaşlı, 2016a, s.49).

Yazar okulun çok yönlü amaçlarını çocuklara öğretmek istemiştir.

“...Bence yanlış yapıyorsun, diyerek çıktım. Okullar, yalnızca kuru kuru bir takım bilgilerin öğretildiği yerler değildir herhalde. Okullara madem eğitim yuvası deniliyor, o halde bu durumda olanlara yardım etmek de eğitimin bir parçası olmalı. Öyle değil mi?”(Yavaşlı, 2016a, s.63).

2.6.15. Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2016 yılında 61 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Hayvan Günlükleri dizisine aittir. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir.

Eser bir kaplumbağanın yaşadığı maceraları anlatır. Denizde tanıştığı başka bir kaplumbağa olan Viki ile arkadaşlık kuran Çılgın Kaplumbağa arkadaşının yaşının büyüklüğünden ve tecrübelerinden faydalanır. Kaplumbağa aracılığıyla çocuklara yaşama sevinci, doğa bilgisi, saygı, sevgi, dostluğun önemi ve söz verildiği zaman o sözü tutmanın önemli bir erdem olduğunu çocuklara özümsetmeye çalışılmıştır.

Yazar çocuklara yaşamın çok güzel bir şey olduğunu, herkesi sevmenin önemli bir değer olduğunu anlatmaya çalışmıştır.

"Herkesi, ama herkesi yüreğimin derinliklerinden gelen bir sevginin içtenliğiyle selamlarım. Yeryüzünde yaşayanları... Toprağın derinliklerinde kendi kendilerine, bize çok garip gelen dünyalar yaratan köstebekleri, karıncaları, böcekleri, solucanları... Gökyüzünün sonsuz aydınlık mavisinde süzülen kuşları...Ve elbet benim gibi, bizim gibi suların serinliklerinde yaşayan canlıları..." (Yavaşlı, 2016b, s.5).

Çocuklar eseri okurken aynı zamanda okyanus isimlerine de aşina oldukları görülmüştür.

“...Peki, söyle bakayım: Nerde buldu? Atlas Okyanusu'nda mı, Pasifik'te mi, yoksa Hint Okyanusu'nda mı?” (Yavaşlı, 2016b, s.16).

Saygının hayatımızda çok önemli olduğu, bilginin en yenilmez güç olduğunu yazar şöyle anlatıyor:

“ Bütün diğer dostluklar gibi sürdü bizim dostluğumuz.

Kimse kimseyi kendine benzetmek istemezse, herkes birbirinin yaşama biçimine saygı gösterirse, sorun çıkmaz. Viki, tabii ki benden çok daha deneyimli bir kaplumbağaydı. Benim bilmediğim denizleri, aklımdan bile geçmeyen kıyıları biliyordu.

Bilgi, tıpkı insanlarda olduğu gibi, bizde de özgürlüğe yarıyor. Bilmeyen, özgür değildir. Bilgi özgürleştiriyor. Başımızı daha dik tutmamızı sağlıyor” (Yavaşlı, 2016b, s.19).

Çocuklara yaşamda deneyimin ve tecrübenin önemli bir yerinin olduğunu yazar anlatırken aynı zamanda teşekkür gibi bir erdemin hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğunu anlatmıştır.

“Sözelimi, eğer Viki'nin deneyimlerinden yararlanmasaydım, denize atılmış bir naylon torbayı besin sanıp yemeye kalkacaktım.

Beni son anda uyardı:

“Dikkat et Çılgın, o bir naylon poşet!”

Oysa ben onu denizanası sanmıştım. Eğer onu mideye indirseydim, kim bilir, belki de şu anda yaşamıyor olacaktım. O yüzden Viki'ye, benim biraz yaşlı ama akıllı dostuma teşekkür borçluyum” (Yavaşlı, 2016b, s.20).

Temizliğin çocuğun hayatında olmazsa olmaz bir değer olduğunu özümsetmek isteyen yazar bunu kendi üslubuyla şöyle aktarmıştır:

"Bu tarafların bir başka kötü yanı da şu, diyerek sürdürdü. Kirlilik!.. İçlerinden bazıları, ellerine ne geçerse denize atıyorlar. Pet şişeler, naylon torbalar, yiyecek atıkları, başka bazı atıklar... Denizi çöplük sanıyorlar.

“Bu, gerçekten çok kötü!” dedim.

Daha da kötüsü, bunlar kendilerini akıllı sanıyorlar diye çıkıştı.

Konuştukça sertleşiyordu: Ben birkaç kez yanılıp denizanası sanarak naylon torba yiyecektim. Son anda fark ettim..." (Yavaşlı, 2016b, s.35).

İnsanlar verdikleri sözlerine sadık kalmaları gerekmektedir. Yaşamları boyunca verdikleri sözleri tutmaları onlar için önemli olduğunu yazar şu cümlelerle dile getirmiştir:

" Liya'nın gözlerinden sevinç taşıyordu:

“Bana bir söz verdiniz, ona göre... Dostlar, birbirine verdiği sözü tutarlar” (Yavaşlı, 2016b, s.46).

Dostluk ve sevginin önemini çocuklara kavratmak için yazar:

"Sinirliydi:

“Evet, aynen öyle!" 'dedi. Çok saçma, dedim ben de. Evet, ikimiz de açız. Yaşamak için bir şeyler yemeyi tabii ki düşüneceğiz ama bu dünyaya yalnızca yemek için gelmedik ya... Bu çok saçma bir şey olurdu. Dünyada başka şeyler de var.

Gergin bir ses tonuyla, “Ooooo,” dedi, bakıyorum da yanımda gezine gezine sen de filozof olmuşsun. Dünyada başka şeyler de varmışmış... Neymiş o başka şeyler bakalım? Söyle de bilelim!

Hiç duraksamadan, “Dostluk!” dedim. Dostluk... Sevgi...Başkaları...”(Yavaşlı, 2016b, s.51).

2.6.16. Dan Dan Dan Çekilin Yoldan

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 37 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Çağla Çocuk Dizisine aittir. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir.

Yazar eserde duyarlılığın, toplum kurallarına uymanın, çözüm üretmenin, milli tarihimizde yer edinen tarihi kişiliklerden bahsederek çocuklara bilinçli olma değerini özümsetmeye çalışmıştır.

Çocuklara bilinçli olmaları hususunda bilgi veren yazar:

“İşi nedeniyle uzunca bir süre Avrupa'da, özellikle Almanya'da yaşamak zorunda kalan amcam, o ülkede bu sorunun nasıl çözüldüğünü anlatmıştı.

Tabii sorun yalnızca yollar, köprüler, kavşaklar, alt ve üst geçitler yapmakla çözülmüyor. İnsanların bilinçli olmaları ve kurallara saygı göstermeleri, daha çok önemli...”(Yavaşlı, 2011d, s.8).

Problemler karşısında çözüm üretmenin, alternatif yollar bulmanın önemini anlatan yazar bunları yaparken de dünya şehirlerinin isimlerini çocuklara öğretmeyi de unutmuyor.

“...Her yanı denizlerle çevrili bu kentte deniz yollarını yeteri kadar kullanamıyoruz çocuklar, diye söze karıştı babam. Deniz yolları akıllı bir biçimde kullanılsa, İstanbul'u sabah-akşam bir o yana, bir bu yana taşımak işten bile değil. Tam o anda amcamın Avrupa anılarını anımsadım: Avrupa ülkelerinde hemen her yere trenlerle gidilip gelindiğini, demiryollarının her yanı sardığını, mükemmel bir ağ oluşturduğunu...

Bence trenler de trafik sorunun çözümünü kolaylaştırır, dedim. Amcamın anlattıklarını unuttunuz mu? Berlin'den Paris'e, oradan Brüksel'e, Brüksel'den Viyana'ya; hep trenlerle gidip gelmiş. Bana, uçaktan bile daha rahat olduğunu söylemişti" (Yavaşlı, 2011d, s.9).

Yazar deniz sevgisini çocuklara anlatırken aynı zamanda denizle ilgili terimleri de kelime haznelerine katma yoluna gitmiştir:

"Meydandan vapurlara doğru koşuşan insanlar... Kimi bizim gibi Karşıyaka'ya gidecek, kimi Bostanlı'ya, kimi Güzelyalı'ya...

O sırada, babamın eskiden beri denizi çok sevdiğini anımsadım. Yaz aylarında tatile gittiğimizde babam denizden çıkmazdı. Balık avlamak için gereken bütün araçları vardı: Zıpkını, şnorkeli, paleti, dalış tüpü...”(Yavaşlı, 2011d, s.27).

Milli tarihimizde önemli yer edinen Şehit Öğretmen Kubilay'ı yazar eserinde şöyle yer vermiştir;

“Menemen'de Şehit Öğretmen Kubilay Anıtı'nı ziyaret ettikten sonra demiryollarıyla Ankara'ya geçiyorduk...” (Yavaşlı, 2011d, s.31).

Her eserinde teşekkür etme erdemini çocuklara özümsetmeye çalışan yazar bu eserinde de şöyle değinmiştir bu değere:

“...Babama teşekkür ediyoruz. Babam her zaman ince düşüncelidir. Böyle ayrıntıları kaçırmaz. Bizi mutlu görmek için elinden geleni yapar...”(Yavaşlı, 2011d, s.32).

2.6.17. Deniz Çiftlikte

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar eserinde Deniz adlı karakterin tatilini babasının büyük amcasının çiftliğine giderek oradaki maceralarını anlatıyor. Deniz çiftlikte gördüğü her hayvanı sorar ve onlar hakkında bilgi alır. Hayvanların her birinin insanlar için ne kadar önemli olduğunu öğrenir. Elif ve ablasıyla balığa çıkan ve balık tutan Deniz ablasıyla söyleşilerinden balığın ne kadar faydalı olduğunu öğrenir. Sofralarımıza gelen bütün her şeyin yapım aşamalarını gören Deniz bunlarda katkısı olan insanlara teşekkür etmeyi de unutmaz.

“Deniz, o hafta sonu tatilini babasının büyük amcasının çiftliğinde geçirdi. Ablası da ona eşlik etti. Büyük amcanın çiftliği, kentin on beş kilometre kadar uzağındaydı. Çiftliğe yemyeşil tarlaların, bahçelerin, korulukların arasından uzanan güzel bir yolla varılıyordu “(Yavaşlı, 2014a, s.2).

Ormanların önemine ve korunmasına dikkat çeken yazar:

“Büyük amca, yakında keçi de besleyeceklerini söyledi. Fakat bir endişesi vardı. Keçilerin çevremizdeki genç ormanlara zarar vermesinden çekiniyorum. Keçilerin çok inatçı oldukları söylenir, dedi Deniz. Hatta şarkıları bile var: Bir köprüde karşılaşmış iki inatçı keçi!”(Yavaşlı , 2014a, s.6).

Üretmenin önemini çocuklara özümsetmeye çalışan yazar bunu şöyle aktarıyor:

"İşçiler, ineklerimizi her sabah sağılar. Sütlerin bir kısmı çiftlikte kalır, diğer kısmı ise bir süt fabrikasına gider. Horozlarımızın, tavuklarımızın sayısını biz bile bilemeyiz. Bazen yumurtalarını ben toplarım. Her gün hemen hemen otuz ya da kırk yumurta alırız. Biz dışarıdan et, süt, yumurta, peynir, zeytin, bal almayız. Çünkü hepsi burada var" (Yavaşlı, 2014a, s.10).

Çocuklara hayvan sevgisini aşlamak için onları çiftliğe özendirmeye çalışan yazar bunu şöyle aktarıyor:

“Yaşadıklarımı sınıftaki bütün arkadaşlarına anlattı. Öğretmeni, sınıfça bir çiftliği gezme önerisi getirince hepsi birden, Gidelim! dediler.

Sonra da gittiler!” (Yavaşlı, 2014a, s.32).

2.6.18. Deniz Hasta Oldu

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde kitabın kahramanı Deniz'in hastalanma sürecini ve bu süreçte ailesinin, doktorun ve öğretmenin sözlerini tutarak iyileşme sürecini anlatıyor. Olay kurgusunda Deniz'in diliyle okul sevgisini ve öğretmen sevgisini öyle canlı tutuyor ki yazar kitabı okuyan çocuklar en temel problem olan sıkılma durumuna düşmüyor ve merakla diğer sayfalara geçmek istiyor. Bununla birlikte yazar canlı kurgunun yardımıyla da istenilen değerleri çocuklara çok güzel bir şekilde özümsetme yoluna gidiyor.

“Böyle soğuk ve yağışlı günlerin birinde Deniz hasta oldu. Bunu ilk anlayan, öğretmeni oldu. Çünkü deniz ders boyunca öksürmüştü. Ayrıca, yüzünün rengi sapsarıydı. Gözleri baygın baygın bakıyordu. Öğretmeni hemen Deniz'in annesine haber verdi. Deniz'in annesi, haberi alır almaz okula koştu. Deniz gerçekten de hastaydı. Yürüyecek hali bile yoktu. Sınıf arkadaşları Deniz'e Geçmiş olsun Deniz! Dediler” (Yavaşlı, 2014b, s.4).

“Deniz, doktorun sözlerini dikkatle dinledi. Vereceğiniz ilaçları kullanacağım doktor amca, dedi” (Yavaşlı, 2014b, s.8).

Deniz'in ağzından okul ve arkadaş sevgisini yazar söyle anlatıyor:

"Deniz'i en çok üzen, öğretmeninden ve arkadaşlarından ayrı kalmaktı. Şimdi onlar güzel güzel ders yaparken Deniz gün boyu yatmak zorundaydı. Hem de hiçbir şey yapmadan!

Kendini bu kadar üzme Deniz, dedi ablası. Biraz iyileşince kitap okuyabilirsin. O zaman derslerinden de ayrı kalmamış olursun" (Yavaşlı, 2014b, s.18).

Sağlığın en büyük zenginlik olduğunu çocuklara aktaran yazar bu değeri şöyle veriyor:

“Ablasının bu sözlerine annesiyle babası da katıldı. Babası, sağlığınıza dikkat etmezsek, yaşamımıza ait birçok şey aksar. En büyük zenginlik, sağlıktır, dedi. Çok haklısın babacığım, diye yanıtladı Deniz. Şu anda sağlıklı olmak için neler vermezdim, neler! Arkadaşlarım oyun oynayacaklar, gezecekler, yeni şarkılar öğrenecekler, resim yapacaklar, bense bunların hepsinden yoksun kalacağım”(Yavaşlı, 2014b, s.20).

Öğretmen sevgisinin hastalığını bile geçirdiğini çocuklar için sade ve yalın bir dille kurgulayan yazar bunu şöyle aktarıyor:

“Öğretmenim diye bağırdı Deniz. Gerçekten de gelen, öğretmeni idi. Yanında birkaç arkadaşı da vardı. Sana geçmiş olsun demeye geldik yavrum.

Deniz o kadar sevinçliydi ki, sevincinden hastalığını bile unutmuştu. Artık hasta değilim. Siz geldiniz ya...”(Yavaşlı, 2014b, s.32).

2.6.19. Deniz Okula Gidiyor

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazarın Bir Küçük Deniz dizisinin ilk eseridir. 10 kitaptan oluşan diziyi sırasıyla inceleyelim.

Yazar bu eserinde ablasının okula gittiğini gören Deniz'in okula gitme heyecanını ve okuldaki maceralı günlerini anlatıyor. Yazar, Deniz gibi okulda ve arkadaşları arasında sevilen bir çocuktan hareketle çocuklarımızdan istenilen davranışları resimlerle de destekli bir şekilde sade ve yalın bir anlatım yoluyla çocuklara aktarmıştır.

“Deniz, okula gittiği için çok seviniyordu. Çünkü okulda çok yararlı bilgiler öğreniyordu. Deniz okula gitmeden önce okuma yazma bilmiyordu. Okuma yazma bilen

büyüklerine çok özeniyordu. Ablası ne zaman kitap okusa, Deniz ablasına hayranlıkla bakıyordu” (Yavaşlı, 2014c, s.2).

“Bir gün okumayı öğrenince bu kitapları ben de okuyacağım, diyordu. O günlerin gelmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Annesine, Okula gitmeme kaç gün kaldı? diye soruyor, herkesi güldürüyordu. Çünkü o zamanlar okula gitmesine günler değil, aylar, yıllar vardı”(Yavaşlı, 2014c, s.6).

Yardım etmenin önemine değinen yazar çocuklar arasındaki dayanışmayı şöyle aktarıyor:

“Deniz’in okulda çok sevdiği arkadaşları vardı: Melis, Kumsal, Irmak, Çağdaş, Doğa! Bütün arkadaşlar hem oyun oynuyor, hem her konuda birbirlerine yardım ediyordu”(Yavaşlı, 2014c, s.12).

Aydoğan Yavaşlı eğitimci kişiliğinin etkisiyle eserlerinde okul sevgisi, okullarda uyulması gereken kurallar, okulda yapılması gereken faaliyetlere yer vermiştir eserlerinde.

“Deniz de diğer öğrenciler gibi okulun kurallarına uyuyordu. Okula zamanında geliyordu. Dershaneye sıra ile giriyorlardı. Merdivenlerden dikkatle inip çıkıyordu. Deniz, öğretmeninin sözlerini dikkatle dinliyordu. Çünkü öğretmeni onlar için yararlı şeyler söylüyordu”(Yavaşlı, 2014c, s.14,15).

Yazar eserinde çocuklara Atatürk sevgisini şiir yoluyla anlatmıştır.

“HEPİMİZ ATATÜRK'ÜZ

Atatürk çok şey yapmış
Bizim için savaşmış
Düşmanların hepsini kovmuş
Şimdi biz Atatürk'üz

Sen ölmedin Atatürk'üm
Yaşıyorsun kalbimizde
Seni rüyamda gördüm
Bize bakıyorsun Anıt-Kabir'de

Şimdi hepimiz Atatürk'üz
 Ne mutlu hepimize
 Yaptığın yeniliklerle
 Işık oldun önümüze” (Yavaşlı, 2014c, s.30).

Yazar planlı ve düzenli olmanın önemini şöyle anlatıyor:

“Deniz, düzenli ve planlı çalışmanın ödülünü aldı. Bütün sınıf arkadaşları onu çok seviyordu. Deniz sınıfın gururuydu. Sınıfını başarıyla geçti”(Yavaşlı, 2014c, s.32).

2.6.20. Deniz Piknikte

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde ailesiyle birlikte Deniz'in piknik serüvenini anlatıyor. Bu serüveni anlatırken aynı zamanda sağlık, orman sevgisi ve çevreyi temiz tutma değerlerine de değinmeyi sade ve yalın bir dille anlatmayı ihmal etmiyor. Deniz'in üzerinden tüm çocuklara doğa sevgisini anlatan yazar olayları birbirine bağlama ve üslup olarak çocukları kitabın sayfalarını çevirirken hep canlı tutmayı başarmıştır.

"Pırıl pırıl, güzel bir ilkbahar günü Deniz ve ailesi pikniğe gittiler. Yol boyu bazı köylerden, kasabalardan ve ovalardan geçtiler.

Deniz, pencereden tarlalarda çalışan insanları gördü. Kimi çift sürüyordu, kimi ekiyordu. Yemyeşil meralarda otlayan hayvanlar vardı: Koyunlar, kuzular, inekler, buzağılar, atlar, taylar...

Doğa o kadar güzeldi ki ...

Deniz babasına teşekkür etti:

Babacığım, bizi pikniğe götürdüğün için çok teşekkür ederim. Ne güzel yerler görüyoruz! "(Yavaşlı, 2014d, s.2).

“Deniz bir ara çok susadı. Annesinden su istedi. Ama annesi Deniz'e hemen su vermedi.

Terliyen su içmen pek doğru değil, dedi. Hasta olabilirsin...”(Yavaşlı, 2014d, s.8).

“Deniz ile ablası, el ele tutuşarak ormana doğru ilerlediler. Ormandan kuş sesleri geliyordu. Kuş sesleri, ormanın içinden akan küçük bir derenin şırıltılarına karışıyordu. Orman ne kadar güzel bir yer! Tabii, dedi Deniz'in ablası. Ormanlar, yurdumuzun zenginlik kaynaklarıdır. Burada hava da çok temiz. Oh, insanın içi rahatlıyor”(Yavaşlı, 2014d, s.12).

2.6.21. Deniz Uzay Yolunda

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde Deniz'in rüyasından hareketle çocukların hep merak konusu ettikleri uzay konusunu işliyor. Uzayı anlatırken gezegenler hakkında da bilgi veren yazar çocukların bu konu hakkındaki bilgi seviyelerini de artırıyor.

“Deniz, yatağına uzanır uzanmaz derin bir uykuya daldı. Gece yarısı bir ara uyanıp mutfığa gitti. Çok susamıştı. Tekrar yatağına döndüğünde uyku gözlerinden akıyordu. Deniz o gece çok ilginç bir rüya gördü. Rüyasında, kendini astronot olarak görmüştü. Güya yanındaki birkaç arkadaşıyla birlikte uzay yolculuğuna çıkmışlardı “(Yavaşlı, 2014e, s.4).

"Ay'a yumuşak bir iniş yaptıktan sonra çevrede biraz gezinmişlerdi.

Kaptan yardımcısı arkadaşı Burcu, Burada yaşam belirtisi yok, dedikten sonra oradan ayrıldılar. Zaten Ay'a daha önce gidenler de bunu söylemişlerdi. Ay'dan sonraki durakları Merkür'dü. Merkür, yıldızımız Güneş'e en yakın gezegen olduğu için çok sıcaktı. Etrafta hiçbir canlılık belirtisi yoktu" (Yavaşlı, 2014e, s.8).

2.6.22. Deniz Yaz Kampında

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde bir dönem çalışıp yorulan Deniz ve ailesinin yaz kamp macerasını anlatıyor. Tatilin sadece eğlenmek olmadığını aynı zamanda okumak, plan yapmak ve yeni arkadaşlıklar edinmek gerektiğini anlatan yazar çocuklara ülke sevgisinin de önemini anlatmayı unutmuyor eserde.

“Sen değil misin ? diye sordu ablası.

Tabii ki mutluyum, diye yanıtladı Deniz. Uzun bir çalışma döneminden sonra dinlenmek, herkesi mutlu eder.

Deniz ile ablası, denizde bir süre yüzdükten sonra kıyıda güneşlendiler.

Deniz orada yeni arkadaşlar edindi. Müge, Bora, Elçin, Burcu ve Cansu bunlardan bazılarıydı”(Yavaşlı, 2014f, s.10).

Program yapmanın önemini sade ve yalın bir dille yazar şöyle anlatıyor:

“Akşam yemeğinde Deniz'in babası bir öneri getirdi:

Herkes kendine göre bir tatil programı yapsın, dedi. Denize ne zaman gideceğine, odasına çekilip ne zaman dinleneceğine kendisi karar versin...” (Yavaşlı, 2014f, s.12).

Çocuklara günlük yazmanın önemini aşılamaaya çalışan yazar:

"Okumayı bıraktığı saatlerde ise günlüğünü açıp beyaz sayfalara çok güzel şeyler yazdı:

Arkadaşlarından, onlarla olan ilişkilerinden, öğrendiklerinden çevreden, her şeyden söz etti...” (Yavaşlı, 2014f, s.214).

Ülke sevgisine değinen yazar:

“Deniz, o gün günlüğüne şöyle bir cümle yazdı:

Herkesin kendine göre bir hayatı var. Herkesin hikayesi farklı! Fakat hepimiz bu güzel ülkeyi seviyoruz”(Yavaşlı, 2014f, s.19).

Dostluğun önemini ise şu cümlelerle anlatıyor yazar:

“...Deniz'in ablası, birlikte sık sık basketbol oynadığı arkadaşlarından ayrılırken ağlamıştı. O görüntü, Deniz'i de duygulandırdı:

Dostluk ne güzel şey, dedi” (Yavaşlı, 2014f, s.30).

Eserin son sayfasında yazar tatillerin eğlenceli fakat kısa sürdüğünü şu cümlelerle anlatıyor:

“Sonunda kamp arkada kaldı.

Önlerinde ise uzun bir yol! Her şey ne çabuk başladı, ne çabuk bitti, dedi Deniz.

Tatiller çabuk biter, dedi babası”(Yavaşlı, 2014f, s.32).

2.6.23. Deniz Yollarda

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde gazete ve dergilere göz atarken trafik kazalarını gören Deniz'in babasına sorular sormasıyla başlayan trafik maceralarını anlatıyor. Babası Deniz'in konuyu iyi öğrenmesi için onu trafiğe çıkarıyor. Ardından Deniz'e yolda trafik kurallarını sade bir dille anlatıyor. Sınıflardan da örneklerle çocukların trafik konusuyla ilgili kafalarına takılan soruları eğlenceli kurgusuyla açıklamayı çok iyi yapıyor yazar.

“Gazete ve televizyonlar her gün birçok trafik kazası haberi veriyordu. Deniz bu haberleri duyunca çok üzülüyordu. Nedenleri üzerine düşünüyor ama bir sonuca varamıyordu.

Yemekte konuyu açtığında babası, “Bütün bunların nedeni, kuralları bilmemek,” dedi. Kuralları bilmezsek, bildiğimiz halde uygulamazsak trafik düzenli akmaz. Trafik düzenli akmazsa insanlar boş yere zaman yitirirler.

Deniz, babasının söyledikleri üzerine bir süre düşündü. Sonra, Böyle yaparsak başkalarının haklarını da yemiş oluyorlar, değil mi babacığım? dedi.

Çok doğru diyerek Deniz'e katıldı babası. Trafik kurallarına uyulduğu zaman kimse kimsenin hakkını yemiş olmaz. Uygar olmanın bir koşulu da zaten budur”(Yavaşlı, 2014g, s.2).

Yazar çocukların arabaya bindiği zaman nereye ve nasıl binmeleri gerektiğini yalın ve usta bir üslupla özümsetmeyi başarıyor.

“...Ertesi gün Deniz, babasıyla birlikte arabalarına bindi. Fakat tam ön koltuğa yerleşiyordu ki, Hayır, sen arka koltuğa geçeceksin kızım, dedi babası. Orası senin için daha güvenli. Henüz 7 yaşındasın. İlerde, büyüyünce ön koltuğa da oturabileceksin.

Deniz, babasının dediğini yaptı. Arka koltuğa oturdu. Şimdi de emniyet kemerini bağlamayı istiyorum. Bu, can güvenliğimiz için önemli bir kural. Hiçbir zaman unutmamalısın. Deniz, emniyet kemerini de bağladıktan sonra mutlulukla, Ben hazırım babacığım dedi”(Yavaşlı, 2014g , s.4).

Eğitimin önemini her fırsatta yineleyen yazar bu eserinde de eğitimin önemine değinmiştir. Şöyle ki:

“Deniz'in bu hali, babasını harekete geçirdi:

Her kötülüğün nedeni, eğitimsizliktir yavrum, dedi. Önemli olan, yaşadıklarımızdan ders çıkarmaktır. Trafik kuralları, yaşanmış deneyimlerden çıkmış derslerdir. Trafik de bir uygarlık göstergesidir”(Yavaşlı, 2014g, s.24).

“Deniz ertesi gün, babasıyla birlikte yaşadıklarını sınıfta anlattı.

Öğretmen,

Bu konuyu tartışalım çocuklar, dedi. İlk sözü alan Çimen,

Okulun kuralları var. Bunun gibi, trafik kuralları da var. Yayalar ve taşıtlar trafik kurallarına uymazlarsa bunu canları ve mallarıyla öderler. Yurdumuzda her gün birkaç kaza oluyor. Onlarca çocuk anasız babasız kalıyor, dedi.

Alper:

Çocuklar da zarar görüyor, dedi. Kimi yaşamını yitiriyor, kimi sakat kalıyor.

Duygu:

Bence trafik dersi çocuklara küçük yaşlarda verilmeli, dedi. Üzerinde önemle durulmalı. Trafik denetimleri sıklaştırılmalı, diye söze karıştı Çilek. Çünkü bazı sürücüler, nasıl olsa denetim gevşek, diyerek istedikleri gibi davranıyorlar. Aşırı hız, hatalı sollama yapıyorlar. Yayalar da kuralların dışında kalmamalı, dedi Doğukan. Kimi, canının istediği yerde karşıdan karşıya geçiyor, kimi yolun ortasında yürüyor...

Gözde, her zaman ki gibi, aya benzeyen yüzüyle söz aldı:

Yazım kurallarıyla trafik kuralları birbirine çok benziyor, dedi. Sözelimi: Noktalama işaretlerini doğru kullanmazsak, ne yazdığımız anlaşılmaz. Bütün sözcükler birbirine girer. Aynısı trafik için de geçerli bence.

Gözde'nin bu sözleri, sınıftaki herkesi gülümsetti. Son sözü öğretmen aldı:

Bu konuyu böyle tartışmamız iyi oldu çocuklar, dedi. Ama söylediklerimize önce kendimiz uymalıyız. Bu yüzden, okula gidip gelirken trafik kurallarına kesinlikle uyun. Uymayanları uyarın. Herkes kendini birer trafik polisi gibi görsün”(Yavaşlı, 2014g, s. 26-28-30).

Söz vermek değerine değinen ve kuralları özetleyen öğretmen kurgusuyla trafiğin önemine bir kez daha değinmiştir yazar.

“Sizden öncelikle istediğim bir şey var: Kurallar gereği, sizin yaşınızdaki çocuklar, arabanın arka koltuğunda oturmak zorundadır. Hele emniyet kemeri o kadar önemli ki! Lütfen bu konuda büyüklerinize zorluk çıkarmayın. Bu kurallar boşuna konmuş değil, unutmayın.

Bütün sınıf öğretmenine söz verdi” (Yavaşlı, 2014g, s.32).

2.6.24. Deniz Yurt Gezisinde

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde Deniz adlı kahramanın rüyasında ülkemizi dolaştığını ve şehirlerin meşhur neyi varsa bunları çocuklara heyecan verici bir üslupla anlatmayı başarmıştır.

"Deniz bunları düşünürken derin bir uykuya daldı. Uykusunda bir rüyadan girip ötekinden çıktı. Fakat hatırladığında onu en çok mutlu eden, yurt gezisi rüyasıydı. Aman efendim aman, o güzel kentleri, sevimli köyleri, cana yakın kasabaları nasıl da hızla gezip görmüştü!... Uyandığında, kendini hala gezideymiş gibi hissetti. Gözlerini yumup o rüyanın sürüp gitmesini istedi ama olmadı" (Yavaşlı, 2014h, s.8).

Aydoğan Yavaşlı Çanakkale ilini kendine has üslubuyla, çocuklara sevdiren yaklaşımıyla şöyle anlatıyor:

“Annesi:

Okul yıllarımda sınıfça Çanakkale'ye gitmiştik, dedi. Orada gördüklerim beni çok etkilemişti. Sen ne gördün?

Ben tahtadan bir at gördüm, dedi Deniz. İçinden savaşçı adamlar çıkıyordu. Sanki çok eski çağlarda yaşıyormuş gibiydik.

Tabii ki öyle, diyerek Deniz'e katıldı babası. Çünkü çok eski çağlarda gerçekten de böyle olmuştu. Deniz, kaç zamandır aklına takılan soruyu sordu:

Babacığım, sen yurdumuzun nerelerini gezdin?”(Yavaşlı, 2014h, s.14).

Ülkemizin hangi ilinde ne meşhurdur? Sorusunun cevabını çocuklara eğlenceli bir şekilde şöyle anlatıyor yazar:

“Deniz hiç duraksamadan anlatmaya başladı:

Kahramanmaraş'ın dondurması, Gaziantep'in fıstığı, Manisa'nın üzümü, Bursa'nın kestane şekeri!

Annesi:

Sen sahiden gezmiş gibisin Deniz, dedi”(Yavaşlı, 2014h, s.20).

2.6.25. Deniz'in Akrabaları

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde bayramlara değinmiştir. Bayramların insanlar için çok önemli olduğunu, insanların bu günlerde yaşlıları ziyaret ederek onların gönüllerini almalarını, onların yalnız olmadıklarını hatırlatmalarının ne kadar önemli olduğunu anlatıyor. Yazar bu değerleri çocuklara özümsetirken aynı zamanda akrabalık ilişkilerine de değiniyor ve somut dönemde olan çocukların kuzen, enişte gibi soyut kavramları da somutlaştırma yöntemiyle sade bir dille anlatıyor.

“Bayram gelmişti. Bayram sabahı evde tatlı bir telaş vardı. O sabah kahvaltısında birlikte birer tabak sıcak tarhana çorbası içtiler” (Yavaşlı, 2014i, s.2).

Akraba kavramlarını karıştıran çocuklar için yazar sade ve yalın bir dille aktarmaya çalışıyor. Şöyle ki:

“Deniz, öteden beri kuzen ile yeğeni birbirine karıştırırdı. Hazır söz açılmışken sormak istedi: Babacığım, biz kime kuzen, kime yeğen diyoruz? Hep aklıma takılır da, o yüzden soruyorum.

Derken söyleşi başladı. Kardeş çocukları birbirlerine kuzen derler. Sözelimi, Suna halanın kızı Buse ile sen, birbirinizin kuzenisiniz. Amcanın, dayının, teyzenin çocukları ile de tabii.

Yeğen? Sen, halanın yeğenisin. Hem halanın, hem amcanın, dayının, teyzenin! Şimdi anladın mı?” (Yavaşlı, 2014i, s.8-10).

Komşu, akraba ve yaşlı ziyaretlerinin önemine şöyle değiniyor yazar:

“Deniz ile ablası, karşı dairedaki komşuları Münevver teyze ile İhsan amcanın ziyaretine gitmek için izin istediler. Karşı dairedaki komşuları, yaşlı iki insandı. Pek kimseleri yoktu. Yaşlı komşular kapıyı açtıklarında karşılarında Deniz ile ablasını gördüler. O an o kadar çok sevindiler ki, mutluluktan neredeyse uçacaklardı”(Yavaşlı, 2014i, s.15-16).

Bayram ziyaretlerinin çok önemli olduğunu ve ziyaret edilen kişilerin bu durumdan çok hoşnut olduklarını yazar şöyle aktarıyor:

“Deniz’in her iki dedesi de, bayram ziyaretinden çok mutlu oldular. Onların mutluluğu, Deniz’i, ablasını, annesini ve babasını mutlu etti...”(Yavaşlı, 2014i, s.30).

2.6.26. Deniz’in Köpeği Linda

Aydoğan Yavaşlı’nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde hayvan sevgisini işlemektedir. Deniz’in babası eve küçük bir köpekle gelir. Herkes merakla babayı izler baba da kuşumuz ve balıklarımız var bir de köpeğimiz olsun der ve herkes çok mutlu olur. Aydoğan Yavaşlı köpek Linda üzerinden

çocuklara hayvan sevgisini işlemekle birlikte anlayış ve hoşgörü değerlerini de çocuklara özümsetiyor.

“Deniz'in babası bir gün eve küçük bir köpek geldi. Köpek o kadar tüylüydü ki, beyaz bir yumağa benziyordu. Gözleri neredeyse görünmüyordu. Köpek, salonun ortasında herkese şaşkınlıkla, biraz da korkuyla bakıyordu. Deniz ile ablası ise sevinçten havalara uçuyordu”(Yavaşlı, 2014j, s.2).

“... Linda yalnızca yiyip içmeyecekti ki! Hemen her gün gezmesi, dolaşması da gerekirdi. Bu işi nöbetleşe yapmaya karar verdiler. Hatta bazen birlikte bile çıkıp evlerinin yakınlarındaki parkta gezdirebilirlerdi” (Yavaşlı, 2014j, s.10).

2.6.27. Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2002 yılında 72 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilk gençlik dönemine hitap etmektedir. Eserde tasvirler bolca yer verilmiştir.

Esere baktığımız zaman Dodo Ercan'ı Tarzan'la, Robin Hood'la, Kaptan Spock'la tanıştırır. Çöl sıcaklığında yanan bir Amerikan kasabasında kötülerle mücadele eder. Ercan kasabanın Şerifinin yardımcısı olur. Maceradan maceraya atılan Ercan aracılığıyla yazar insan haklarından, sorgulayıcı yöntemden, sevgiden, teşekkürden, yardımseverlikten, özgürlükten bahseder.

İnsan haklarından bahseden yazar, bunu sorgulayıcı bir üslupla şöyle anlatır:

“Sana gevezelik etme dedim, delikanlı! Bu adamın geveze sözcüğünden başka bildiği sözcük yok herhalde! Bakın, size tutsak düştüm ama bana insanca davranmak zorundasınız. İnsan haklarından haberiniz yok sanırım!..”(Yavaşlı, 2002a, s.9).

Sorgulayıcı yöntemle adalet konusu işleyen yazar:

“Kim? Komutanın, başkanın kim?

“Robin Hood!”

Birden afalladım.

Robin Hood mu? Hani şu hırsızlar kralı?

O hırsız değildir delikanlı!

Tabii değil ama biz ona öyle diyoruz.

Efendim zenginlerden alıp yoksullara dağıtıyor ve böylece gerçek adalet yerini buluyor delikanlı. Bu hırsızlık değildir!” (Yavaşlı, 2002a, s.10).

Başarının, çalışkanlığın önemini özgün kurgusuyla yazar şöyle işlemiştir:

“Bak, şu ilerdeki adam, Türk. Buradaki adı, Mustafa Kemal... Mustafa Kemal, elli yaşlarında, hafif tombul, sevimli bir bilim adamı. Saçları kırçıl kırçıl. Kalın kenarlı gözlüklerinin arkasındaki iki kara gözü pırıl pırıl parlıyor. Dediğine göre, İzmir'de bitirmiş üniversiteyi. Sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne, orada iletişim bilimleri ile ilgilenmiş. NASA Uzay Merkezi'nin açtığı sınavda başarılı olunca bir süre orada çalışmış. Bir kaç yıl önce şu andaki projeye katılmış. Galaktika'nın her türlü iletişim işlerinden sorumlu” (Yavaşlı, 2002a, s.27).

Sevginin önemine farklı bir yaklaşımla değinen yazar bunu şöyle işlemiştir:

“Şey... Tabii, onların son derece gelişmiş silahları var. Var ama, sizin de gücünüz var, sevginiz var, öyle değil mi?...” (Yavaşlı, 2002a, s.63).

Orman sevgisini ve hayvan sevgisini sorgulayıcı bir tarzla anlatan yazar şöyle bir kurgu seçmiştir:

“Ormanın yeşil derinliklerine doğru kahkahalarla güldük... Gördüğün manzarayı burada anlatmak sizleri de üzmem istemem arkadaşlar. Tek sözcükle, korkunçtu! Yüzlerce adam, ellerindeki bıçkı aletleriyle ormandaki ağaçları kesiyorlar, sürükleyerek bir meydana topluyorlardı. Ağaç gövdeleri orada soyulduktan sonra kamyonlara yükleniyor ve bilinmez bir yere götürülüyordu. Bir kısmı da ya safariye çıkıyor, ya da dönüyordu. Dönenlerin yükleri, Tarzan ile Ceyn'in dostlarıydı. Orada cesetleri yatıyordu.

“Bunun adı uygarlık olamaz!” dedim” (Yavaşlı, 2002a, s.64).

Yazar, yardımlaşmanın, birlikte hareket etmenin, özgürlük için dayanışma yapmanın, yaşam alanına sahip çıkmanın önemine şöyle değiniyor:

“Tamam...Teşekkür ederim Fil baba, ama bu kadar yeter. Şimdi acele etmemiz gerekiyor... Ama bu ölümler, dostlarımızı yıldırırmamalı. Geyikler, zürafalar, zebralar yani pijamalı dostlarımız harekete geçti. Her şey son hızla ve planladığımız gibi

gelişiyordu... Tarzan, yeni bir komut vererek geride kalan hayvan dostlarımızı harekete geçirdi. Filler!.. Filbaba: “Sıra bizde çocuklar!” dedi. Sayıları elliye aşan fil sürüsü, şantiye barakalarını karton gibi yıkıp buruşturdular... Onların korosuna kurbağaların korusu eklendi. Orman, tam bir ana baba güne dönmüştü. Herkes canını kurtarmaya bakıyor; bir oyana bir bu yana kaçışan insanların attıkları çığlıklar insana kıyameti düşündürüyordu... Siz bir de kaçmaya çalışırken ırmağın sularına batan, yoldan çıkıp şarampole yuvarlanan jipleri görmeliydiniz! Hele aslanların kovaladığı doğa düşmanlarını, onların korku dolu yüzlerinin aldığı hali!...

İşte, bu ormanların gerçek sahipleri, yaşadıkları yerlere yeniden sahip çıkmışlar ve doğa düşmanlarına karşı savaşı kazanmışlardı” (Yavaşlı, 2002a, s.70-71).

2.6.28. Gençlik Başında Duman

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2005 yılında 144 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilk gençlik dönemine hitap etmektedir.

Eserin içeriği sevgiyi, aşkı, dostluğu içeren maceralarla doludur. Hayatı daha anlamlı kılmada aşkı, sevgiyi ve içten dostluğu en etkili, en dönüştürücü ve en gelişmiş bir güç olarak gören genç insanların zaman zaman iç burkan fakat farklı boyutlarda da düşünmeye iten olaylarla kurgulu bir eserdir. Çünkü herkesin acısı, sevinci gibi birbirine eklenir ve karşımıza gerçeğin yüzü olarak çıkar. Eserin kahramanları olan Erhan, Canan ve Gözde aracılığıyla maceralara anlatan yazar bu arada vermek istediği değerleri de anlatmaya çalışmıştır.

Yazar, aile sevgisini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Hiçbir şey diyemedim. Ama sesi, kararlı çıkıyordu. Dönecek ve ailemizin başına geçecekti. Çünkü önemli olan, aileydi. Evet, Almanya güzeldi, tertipli ve düzenliydi. Aldığı para kendine yetiyor, hatta fazla bile geliyordu ama...” (Yavaşlı, 2005b, s.14).

Yazar, sevgi değerinden şöyle bahsetmeye çalışmıştır:

“...Ben... Ben seviyorum. Sevgiye, aşka inanıyorum. Bu duyguların hiç kaybolmamasını istiyorum. Kendi çevremde bunun mücadelesini veriyorum. Seversem, daha uygar, daha insan olacağımı düşünüyorum...” (Yavaşlı, 2005b, s.46).

Yazar, sorgulama ve analiz etmeyi özümsetmek için okuyucudan dönüt bekleme niteliğinde sorular sormuştur.

“...Her insanda insanlığın bütün halleri varmış. Bak, öyle diyor Montaigne. Ne diyorsun, sence doğru mu bu Gözde? Her insanda insanlığın bütün halleri varsa, bu kadar insan neden? Ne gereği vardı, şu küçücük gezegeni altı milyar insanla doldurmanın?” (Yavaşlı, 2005b, s.107).

Yazar, barıştan, saygıdan ve sevgiden bahsederken bunu zıtlıklarla şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Dünyayı yönetenler barıştan söz ettikçe neden savaşlar hiç eksilmiyor dünyamızda? Bunu hiç düşündün mü? Hemen her yerde törenler yaparak sevgi sokakları açıldıkça insanlar arasındaki sevgisizlik ivme kazanıyor. Bu, sence de şaşırtıcı değil mi Gözde?.." (Yavaşlı, 2005b, s.108).

2.6.29. Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 87 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. Yazar, özgün üslubuyla heyecan ve merak unsurunu her zaman zirvede tutmuştur.

Eserin konusu: Deniz ile Cansu sınıf arkadaşıdır ve aynı sokakta oturmaktadırlar. Bir gün sokağa Bilim Bey adında bir uzay araştırmacısı taşınır. Cansu ile Deniz'in merakları, onları Mars'a yolcu etmeye yetecektir. Bilim Bey'in asistanı olarak Mars'a yaptıkları yolculuk sonucunda evrenin birçok gizini de çözme fırsatını yakalarlar. Her anı heyecan dolu bir macerayla yaşayan kahramanlar aracılığıyla yazar özellikle bilimsellik değerini vermeye çalışmıştır.

Yazar bilimsellik değerini şöyle işlemiştir:

“Evet? Bir şey mi diyeceksiniz?

Bize biraz daha ayrıntı verebilir misiniz? Kim bilir, belki o zaman...Şöyle dedi, salonun tam ortasına ilerledi. Dünya zamanı ile ışık zamanı aynı şeyler değil. Işık, saniyede üç yüz bin kilometre hızla ilerler. Yani ışık, Dünya'nın çevresini bir saniyede yedi buçuk kez dolaşır...”(Yavaşlı, 2011e, s.38).

“Mars'ın Güneş'ten uzaklığı, ortalama iki yüz otuz milyon kilometredir. Ekvator çapı, altı bin yedi yüz seksen altı kilometre olup yörüngede bir turu altı yüz seksen yedi Dünya gününde atmaktadır. Yani Dünya, Güneş çevresinde 365 günde bir tur atarken Mars, 687 günde dolanabilmektedir...” (Yavaşlı, 2011e, s.52).

“Sözün burasında size kara deliklerden söz etmem gerekiyor: Kara delikler, yer çekiminin her şeyi, hatta ışığı bile yutabilecek kadar güçlü olduğu noktalardır. Bir yıldız ya da galaksinin çok fazla yoğunlaşarak büyüyen yer çekimi altında inanılmayacak kadar küçük bir nokta haline dönüşmesiyle oluşurlar...” (Yavaşlı, 2011e, s.55).

Sevgi, saygı ve hoşgörü değerini yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...İşte Dünya!

Dünya güzel... Dünya daha güzel olabilir. Savaşsız, kimsenin kimseyi öldürmediği, herkesin insan haklarına saygı gösterdiği bir Dünya, inanıyorum ki evrendeki en güzel gezegendir. Yaşamı başka gezegenlerde aramak yerine Dünya'yı daha yaşanılır hale getirmek, hepimizin görevi olmalı”(Yavaşlı, 2011e, s.87).

2.6.30. İnsanları Seven Kara Karga

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde ön yargının kötü bir şey olduğunu çocuklara anlatmak istiyor. Bunu yaparken de çocuğa görelilik ilkesini tam anlamıyla kullanıyor eserinde. Dilinin sadeliği, örneklerin gündelik hayattan olması ve ilgi çekici özelliklerin vurgulanması eseri çocuklar için ilgi odağı haline getirmiştir.

“Biliyorum, bazıları bizi sevmez. Kargalarla ilgili olmadık hikayeler uydururlar. Hatta kargaları kötü birer kuş olarak gösteren film bile varmış. Bütün bunlar kulağımıza kadar geldi. Üzüldük. Canımız sıkıldı. Başta Bilge Karga olmak üzere hepimiz bunun nedenini düşündük” (Yavaşlı, 2015c, s.2).

“Herkes, dili döndüğünce düşüncesini dillendirdi. Şen Karga, insanlarla dost olup öyle kalmanın tek yolunun onlara sevimli oyunlar oynamak olduğunu söyledi”(Yavaşlı, 2015c, s.5).

Her zaman çocuklara nezaket kurallarını kazandırmak isteyen yazar teşekkür etmek gibi toplumsal hayatın vazgeçilmez değerini eserde yinelemiştir.

“...Pencerenin kenarında beni görünce bir an durakladı, sonra gülümseyerek bana doğru geldi. Merhaba karga kardeş, dedi. Ben de ona Gak... Gaak... Gak diye karşılık verdim. Bu, çok hoşuna gitmişti. Çok güzel bir resim, dedim. Teşekkür ederim, dedi” (Yavaşlı, 2015c, s.14).

“...Deminden beri beni yüzünde şaşkın bir ifadeyle izleyen cömert adama teşekkür ettim” (Yavaşlı, 2015c, s.17).

Yazar çocuklara değerleri kazandırırken dilin inceliklerine ve atasözlerine yer vermeyi de unutmuyor.

“Siz insanlar, her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır, demez misiniz? Siz öyle yapıyorsunuz, biz böyle...” (Yavaşlı, 2015c, s.20).

Ön yargının insanlar için kötü olduğunu iyi olan ve doğru olanın bir şeye karar verirken iyice araştırması gerektiğini çocuklara aktarırken araştırma duygusunu ve önemini etkili örnekler vererek çocuklara sevdirmeyi ustaca başarıyor yazar.

“...Arkadaşlarım, insanların bizi neden sevmediğini anlamak istiyorlar. Bunu araştırmam istendi” (Yavaşlı, 2015c, s.24).

“Olsun, dedim yavaşça. Gene de gidip gereken araştırmayı yapmam gerek. Onları şu söylediklerinize inandırmak biraz zaman alacak gibi.

Birden canlandı. Elini şaklattı: Aklıma çok güzel bir fikir geldi. İkimiz de biraz dinlenelim. Sonra bu resmi bitirelim. Sen de alıp arkadaşlarına götür. Böylece...” (Yavaşlı, 2015c, s.25).

Ağaç yaşken eğilir atasözünden hareketle yazar sözünde durmak eyleminin insanlara çocukluktan itibaren kazandırılmasını önemseydiğinden eserinde bu değere değinmiştir.

"Beni en çok mutlu eden, okul bahçeleriydi. Çocukların neşeli sesleri duyunca içime bir yaşama sevinci doluyordu. Fakat akşam olunca ressama verdiğim sözü tutmak için o çatı katına yollandım" (Yavaşlı, 2015c, s.28).

Eserin son sayfasında ön yargının kötülüğünü özet şeklinde bir kez daha vurgulamıştır.

"Bilge Karganın dediklerine herkes hak verdi. İyice tanımadan, bilmeden şöyle ya da böyle demenin hiç de doğru bir davranış olmadığını herkes öğrenmiş oldu" (Yavaşlı, 2015c, s.32).

2.6.31. Kara Karga Çiftlikte

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eserinde hayvanları konuşturarak ismi geçen hayvanın ne işe yaradığını sırayla anlatıyorlar, hikaye üzerinden çocukların hayvanları tanıyarak onları sevmesini ve hayvanların insanlar için olmazsa olmaz bir özelliklerinin olduğunu çok sade ve yalın bir dille anlatıyor.

"İlk olarak aşağıdaki şu inekten başlayalım dedim. Soralım bakalım, ne işe yarıyormuş. Topluca inip ineğin karşısında dizildik. Zavallı inek, bizi aniden karşısında tek sıra halinde askerler gibi görünce çok şaşırdı. Sonra belli etmemeye çalışarak uzun uzun Muuuuuu! muuuuuu! diye bağırdı. Bilge Karga, ineğe amacımızı açıkladı. Bu çiftlikteki hayvanların hangi işlere yaradığını öğrenmek istiyoruz. Senden başladık, dedi"(Yavaşlı, 2015d, s.18).

"İnek, bakışlarını üzerimizde tek tek gezdirip amacımızı tam olarak anlamak istedi. Pek inanmış görünmüyordu. Bir süre oflayıp pufladıktan sonra, Süt! dedi. Süt veriyorum onlara. Onlar da sütümden yoğurt, peynir, çökelek, kaymak yapıyorlar. Bazen gücümden de yararlandıkları oluyor ama pek seyrek. Nasıl, bu kadar yetmez mi?" (Yavaşlı, 2015d, s.19).

"Bizim insanlara bir çok yararımız var. Zamanı gelince üzerimizde gördüğünüz şu tüyleri makasla alıp kullanıyorlar. Kimi iplik yapıp kullanıyor, kimi kumaş, kimi yastık, yorgan dolduruyor. Sütümüz de var. Sütümüzden yoğurt, peynir, kaymak yapıyorlar. Gübremizi tarlalarına atıp topraklarını besin yönünden zengin hale getiriyorlar" (Yavaşlı, 2015d, s.23).

“Koyunlardan sonra atları ziyaret ettik. Bu çiftliğin çilesini çeken aslında biziz, dedi birisi. Arabaları çekeriz, yük taşırız, sırtımıza aldığımız insanları istedikleri yere götürürüz. Ne yağmur dinleriz ne çamur! AH ah, bizim çilemiz bitmez. Gençkarga, “İyi ki dünyaya bir at olarak gelmemişim” diye takıldı”(Yavaşlı, 2015d, s.24).

"Tavukların derdi ise bitmek nedir bilmiyordu: Bizim her şeyimiz işe yarar, dediler. Etimiz, yumurtamız, hatta gübremiz! Biz yumurtlarız, onlar alır. Ne yiyorsunuz, diye soracak olursanız; her şeyi yiyoruz. Ortalıkta bir tane çer çöp bırakmayız.

Kendi aramızda böyle konuşurken yanımıza yaklaşan ördeklerle kazlar da söze karıştı: Lütfen bizi unutmayın, dediler. Bizim de insanlara bir çok yararımız var. Bizim de etimizden, yumurtalarımızdan yararlanıyorlar.

Çiftliğin çevresinde dört dönen köpekler, sıra kendilerine ne zaman gelecek diye merakla bekliyorlardı: Biz güvenlikten sorumluyuz, dedi başkanları. O kadar iyiydi ki, neredeyse bir dana kadardı. Çiftliğe kimler geliyor, kimler gidiyor; hepsini biliriz, tanırız. Bizim haberimiz olmadan şuradan şuraya kuşlar bile uçamaz. Bu çiftlikte yaşayan bütün hayvanların güvenliği bizden sorulur. Biz buradayken ne tavuklara bir tilki yanaşabilir, ne koyunlara bir kurt!" (Yavaşlı, 2015d, s.26,28).

Yazar eserin sonunda çocukların bir hata yaptığı zaman özür dilemeleri gerektiğini öyle sade bir dille anlatıyor ki çocuk doğrudan ben de özür dilerim hata yaptığımda mesajını alıyor.

“Kibirli Karga, dinlenmek için indiğimiz ilk yerde söz alarak herkesten özür diledi. Belki de hiçbir işe yaramayan yalnızca biz kargalarız, dedi. Hayır, diyerek sözünü kestim, kendimize haksızlık etmeyelim. Biz kargaların da bu dünyada bazı yararları vardır. Bunların neler olduğunu bu kitapları okuyan çocuklar araştırsın, bulsun bakalım. Gerçeği öğrenmenin başka yolu yok” (Yavaşlı, 2015d, s.26,32).

2.6.32. Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Eserin konusu şu şekildedir: Ana karakter olan Kara Karga bir gün maceraya çıkmak ister. Gizemli Dağ denilen yere doğru harekete başlar. Ardından bir mağara görür ve içeri girer. Büyük bir su birikintisine kapılıp kendini bir ağacın tepesinde aslılı olarak bulur. Ardından dinozorları görür. Onlarla konuşmaya başlar. Yaşadıkları yer hakkında bilgi alır Kara Karga. Ardından ayrılır oradan. Sonra silkinip uyanan karga kafasına düşen cevizin etkisiyle uyanıyor. Meğer gördüğü bir rüyaymış.

Aydoğan Yavaşlı bu eseri sayesinde çocukların merak ettiği konulardan olan dinozorlar hakkında bilgi vermiştir. Bunu da Kara Karga'nın rüyası şeklinde aktardığı için çocuklar kitabı okurken hep merak içinde olmuşlardır ve kitabı okurken asla sıkılma gibi istenmedik bir durumla karşılaşma görülmemiştir. Bu sayede çocuklar dinozorlar hakkında bilgi sahibi olmuştur. Aynı zamanda benzetme, pekiştirme, deyimlerle dile hakim olma noktalarında çocuklara dilin zenginliklerini göstermiştir.

“...Akşam güneşi batmak üzereydi. Yemyeşil büyük bir ovayı kimseye görünmeden geçtim” (Yavaşlı, 2015e, s.2).

“...Bulunduğum yerden etrafa baktım: Korkunç görünüyordu. Buz parçacıkları keskin bir jilet gibi dokunduğu yeri parçalıyordu”(Yavaşlı, 2015e, s.5).

“Tuhaf ve korkunç olan, tam önümde kan gibi kıpkırmızı büyük bir su birikintisi de vardı.”(Yavaşlı, 2015e, s.10).

“Lütfen şaşkın halimi anlayışla karşılayın sayın dinozorlar, dedim. Sizin varlığınıza çok şaşırdım, çünkü bildiğim kadarıyla siz, zamanımızdan altmış beş milyon yıl önce yok olmuştunuz. Dünya'ya düşen büyük bir gök taşı sizi...”(Yavaşlı, 2015e, s.25).

2.6.33. Kara Karga Gak Dedi

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazarın Kara Karga dizisinin ilk eseridir. 10 kitaptan oluşan diziyi sırasıyla inceleyelim.

Bu eserde hayvanların aracılığıyla çocuklara hayvan sevgisi, orman sevgisi, doğa sevgisi, çalışkanlık değerleri kazandırılmaya çalışılmıştır.

Yazar kargaların fiziksel özelliklerini çocuklara anlatmayla başlamıştır.

“Benim adım Kara Karga. Bana bu adı takım arkadaşlarım taktı. Tüylerimin rengi çok kara ya, o yüzden!

Aslında bütün kargaların rengi karadır. Ama benimki kapkara! Bildiğiniz kömür karası.

Bazı arkadaşlarımın rengi kapkara değil. Tüylerinin arasında bazen gri, bazen beyaz renkli olanlar da görülüyor” (Yavaşlı, 2015f, s.2).

Yazar, çocuklara istenilen değerleri özümsetirken aynı zamanda onların belleklerinde kavram ve özellik yönünden de zenginleştirme çabası gayesindedir. İşte bu yüzden kitaba kargaların fiziksel görünümlerinden bahsederek onların kafasında hayal dünyasını geliştirmeyi amaç edinmiştir.

Yazar kitapta annelerin en çok şikayetçi olduğu konuya da değiniyor: Çocukların yemek seçme alışkanlığı. Bu durumu anlatırken tutumluluk değerini de sezdirmeye çalışan yazar:

“Ormanda bol bol yiyecek buluyoruz. Belki biliyorsunuzdur: Biz kargalar pek yiyecek seçmeyiz.

Annesinin yaptığı güzelim ıspanak, kereviz, pırasa ve enginar gibi yemekleri yemeyen mızımız çocuklara benzemeyiz” (Yavaşlı, 2015f, s6).

Burada çocuğu kendi iç dünyasıyla baş başa bırakan yazar çocukta yemek seçme alışkanlığının kötü bir şey olduğun fikrini özümsetmeye çalışmıştır.

Aydoğan Yavaşlı bu eserinde insanlarda olması gereken, toplumsal hayatı düzenleyen kurallara da yer vermiştir. Örneğin; “Ah, şu insanlardaki aldırmazlık!

Oysa ben ikisine de yardım etmek istiyordum. Öyle yaptım: Camı tekrar gagaladım:

“Tak-tak-tak! Tak-tak-tak!” (Yavaşlı, 2015f, s16).

“... Bunun üzerine mızımız çocuk da annesinin çorbasını kaşıklamaya başladı. Kanatlarımı birkaç kez açıp kapayarak ziyafet için teşekkür ettim, oradan ayrıldım” (Yavaşlı, 2015f, s18).

Çocuklara yardım etmek, teşekkür etmek, insanların birbirine anlayışla karşılamları gerektiğini çocukların gelişim düzeylerine indirgeyerek anlatan yazar bu konuda çok başarılı bir tavır sergilemiştir.

'Kara Karga Gak Dedi' adlı eserin bütünlüğüne baktığımız zaman çocuklara birliktelik ve beraberlik duygularını benimsetmeye çalıştığını görürüz.

“Sarı makinelerle gelenler o sabah neye uğradıklarını şaşırdılar. Bizim takım hep bir ağızdan GAK! GAAAK! GAAAK! diye bağırarak öyle bir saldırı başlattı ki, filmlerde bile göremezsiniz.

Tabi ormanda yaşayan diğer hayvanlar da bize destek verdi” (Yavaşlı, 2015f, s30).

Eserin son sayfasında ise yazar çocukları kendi içlerinde bir sorgulamaya itiyor ve özet niteliğinde cümlelerle kitabı bitiriyor.

“... İşte böyle!

Şimdi hem onlar, hem biz mutluyuz.

Demek ki çalışınca oluyormuş” (Yavaşlı, 2015f, s32).

2.6.34. Kara Karga İnsanların Arasında

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde eğitimci kişiliğinden hareketle öğrencilerin sınıf içinde nasıl davranmaları gerektiğini anlatıyor.

“Bazı çocuklar el kaldırıp söz istiyordu. Öğretmen söz verdiğinde bir şeyler söylüyor, sonra yerine oturuyordu. Çocukların söyledikleri, öğretmeni çok mutlu ediyordu. Yalnız çalışkan insanlar değil, çalışkan kargalar da beni mutlu eder” (Yavaşlı, 2015g, s.16).

Aydoğan Yavaşlı'nın çocuklara kazandırmak istediği en önemli davranışlardan biri ise paylaşmaktır. Bunu eserinde; “Ertesi gün gözüme kestirdiğim büyük bir parka gittim. Parkın kıyısında büyük bir karabiber ağacı vardı. Dallarından birine konup aşağıda oynayan çocukları seyrettim. Çocuklar çeşit çeşit! Kimi çocuklar, oyuncaklarını diğer arkadaşlarıyla paylaşabiliyorlar. Kimileriye bencillik ediyor. Bencillik, hiç de hoş bir şey değil” (Yavaşlı, 2015g, s.18).

Çocuklarda bilinçlenme kavramının önemini vurgulayan ve bunu yaparken hayvan isimlerini de kullanarak çocukların kavram dünyasını geliştiren yazar, çocuk edebiyatında çok önemli bir boşluğu doldurmayı gaye edinmiştir. Şöyle ki; “ Deniz kıyısına gittim. Bir yanımda, masmavi deniz, bir yanımda irili ufaklı balıkçı tekneleri! Martılar, üç beş pelikan, batıp çıkan karabataklar ve diğer deniz kuşları! Kıyıya çekilmiş balıkçı teknelerinde çalışan adamlar gördüm. Onlar da beni gördüler” (Yavaşlı, 2015g, s.24).

“Çalışkan insanları görmek beni çok mutlu etti. Az ötede küçük bir balıkçı kahvesi vardı. Orada da üç beş balıkçı oturmuş, kendi aralarında sohbet ediyordu. Bir tanesi, denizlerde balıkların giderek azaldığını kederli bir sesle anlatıyordu. Bilinçsiz avlanma sürerse yakın zamanda balık yiyemeyeceğiz dedi. Diğerleri ise denizlerin kirliliğinden şikayetçiydi. Eliyle az ötesini göstererek, biz çocukken buralarda denize girerdik dedi. Her taraf balık kaynardı, şimdi balık bulmak için ta nerelere gidiyoruz , diye ekledi” (Yavaşlı, 2015g, s.26).

2.6.35. Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde birlikte hareket etmenin önemini, dayanışmanın gücünü ve sevginin vazgeçilmez bir unsur olduğunu anlatmıştır. Araştırmanın, sorgulamanın ve bilgiye ulaşmada çaba göstermenin önemine değinen yazar çocukları kayıp ada gibi heyecan verici olay kurgusuyla kitabı çocuklar için eğlenceli bir hale getirmiştir.

“Sert Karga, anlatılanlardan çok etkilenmiş olmalı, “Sus da derdi neymiş, anlayalım,” diye çıkıştı. Çarşaf anlatmaya devam etti: “Kalenin dibindeki kayalıklarda martı arkadaşlarım saklanıyor. Birlikte hareket edeceğiz. O bilim insanını oradan kurtaracağız. Kaleye yakın bir koyda bir sürat motoru bekliyor. Onu kaleden kaçırıp o motora bindirmemiz gerekiyor. Şimdi anladınız mı?” (Yavaşlı, 2015h, s.21).

“Hep birlikte kurtarma planı yaptık. Herkes ne yapacağını öğrendi. Bir aksilik çıkmaması için görev tekrar edildi” (Yavaşlı, 2015h, s.24).

“Kurtarma hareketi başladı! Benim görevim, o bilim insanının kaldığı hücrenin demir parmaklıklarına gidip ona hazırlıklı olmasını söylemekti. Genç Karga ile Sert Karga, kalenin surlarındaki nöbetçilerin dikkatini çekmek, sonra martıların içerden çıkardığı bilim insanını aşağıda bekleyen sürat motoruna ulaştırmaktı. Her şey planda belirtildiği gibi oldu”(Yavaşlı, 2015h, s.25).

“Motor çalıştı. Yaşlı bilim insanı, başını kaldırıp bize baktı. Mutlu görünüyordu. Ne olup bittiğini o anda fark eden kötü adamlar, arkamızdan ateş ediyordu. Neyse ki çok kötü nişancıydı. Koyu yeşil ve puslu sulardan çıkıp açık denize vardık. Yorucu, uzun bir yolculuktan kıyıda bekleyen arkadaşlarımıza kavuştuk. Bilge Karga, başarıımızdan dolayı bizi kutladı. “Kayıp Ada'nın sırrını böylece öğrenmiş oldunuz, değil mi? Dedi”(Yavaşlı, 2015h, s.31).

“Evet ama o yaşlı bilim insanının bizimle ilgili sırrı neymiş? Yeryüzündeki tüm kanatlıları ve tabii ki bizi yok edecek sırrı biz de bilmek istiyoruz, dedim. Bilge Karga, bir an söylemeyi düşündü. Sonra vazgeçti. Ama birkaç dakika sonra orada toplanan herkesin duyacağı bir şekilde seslendi: “Bizi sevgisizlik dışında hiçbir şey yok edemez arkadaşlar, dedi”. “Yeter ki birbirimizi sevelim!” Bilge Karga yine yapacağını yapmış, o sırrı vermemiştir. Sahi siz o sırrı biliyor musunuz?” (Yavaşlı, 2015h, s.32).

2.6.36. Kara Karga Ormanların Kahramanı

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Bu eserde yazar birliğin, dayanışmanın, doğanın bizim için vazgeçilmez bir unsur olduğunu çocuklar için çok heyecanlı bir kurguyla özümsetme yoluna gitmiştir. Kara Karga ne zaman yorulsa meşe ağacı dostunun yanına gider ve orada dinlenir. Kötü hava şartlarında onun dallarında kendine sığınılacak bir yer edinir. Meşe ile dostluğu çok önemli bir hadisedir Kara Karganın. Bir gün meşenin moralinin bozuk olduğunu görür. Sebebini sorunca insanların onu keseceğini duyan meşenin yüzü asıktır. Ardından çözüm bulmaya çalışan Kara Karga ormanda hep birlikte olursak kimse dostuma bir şey yapamaz diye düşünür.

“Meşe ağacı ile dostluğumuz uzun zamandır sürüyordu. Kızılçam ağaçlarıyla kaplı alçak bir tepenin yamacındaydı. Orada öyle, tek başına olduğu için hemen dikkati çekiyordu. Hepsinden farklı bir görünüşü vardı. Sözü dostluğumuzdan açmıştım. Evet, ikimiz çok iyi anlaşıyorduk. Ben, ne zaman çok yorulsam, sevgili dostum Meşe'nin dallarında dinlenirdim. Onun kollarında dinlendiğimde kendimi daha genç, daha zinde hissediyordum”(Yavaşlı, 2015i, s.2).

“Yağmurlarla, dondurucu soğuklarla geçen uzun kış mevsiminden sonra bahar geldi. Havalarda yavaş yavaş ısınmaya, akarsular coşmaya, ovalar yeşillenmeye başladı. Doğada bir canlılık, bir canlılık... Sevgili arkadaşım Meşe de baharın gelmesinden mutluydu. O koyu yeşil yaprakları yavaş yavaş çıkmaya, genç dalları ılık rüzgarlarla salınmaya başladı”(Yavaşlı, 2015i, s.8).

Aydoğan Yavaşlı eserlerin de şiir türüne de yer vermiştir. Hayvan sevgisi ve doğa sevgisini bu türle de çocuklara sevdirmeye çalışmıştır.

“Geldi benim karga dostum
Ben onunla çok mutluyum
Gökler mavi, dağlar yeşil
Sanki onunla uçuyorum”(Yavaşlı, 2015i, s.9).

Hayat böyle neşeli ve mutlu akıp giderken her şey iyiydi. Fakat uzun uçuşlardan döndüğüm bir akşam mutluluğum bitiverdi. Takımlardaki karga arkadaşarımla henüz hoş-beş yapmıştık ki Bilge Karga haberi verdi:

“Arkadaşın Meşe ağacı seni bekliyor. Söyleyecekleri varmış.” Merak ettim. Dinlenmek için zaman kaybetmeden uçup gittim:

“Beni bekliyormuşsun arkadaşım Meşe. Söyleyeceklerin varmış.”

Yüzü allak bullaktı. Dalları toprağa doğru iyice eğilmiş, kamburu çıkmıştı. Doğrusu, onu hiç böyle görmemiştim. Hemen en kalın dalına konup yanıtını bekledim.

“Evet var,” dedi. Sesi, buz kırılmasını andırıyordu. “Galiba sonum geldi” (Yavaşlı, 2015i, s.10,11).

“Benden sonra söz alan Bilge Karga, bugün birlik olma günümüzdür, diyerek başladı”(Yavaşlı, 2015i, s.20).

Yazar dayanışmanın önemini eserinde şöyle anlatıyor:

“Bilge Karga, gösterdiğimiz bu dayanışma ile hem Meşe'yi, hem ormanı kurtardığımızı söyledi: Eminim; o yolu buradan değil az öteden, ormanın dışından geçireceklerdir. Eğer ısrar ederlerse karşılarında gene bizi bulacaklar. Binlerce karga, hep bir gagadan yemin etti: Yaşam alanlarımızı sonuna kadar savunacağız. Karşılarında bizi bulurlar”(Yavaşlı, 2015i, s.31).

Yazar eserlerinde her zaman teşekkür etme erdemine yer vermiştir.

“Yardımlarından dolayı bütün arkadaşlarıma teşekkür ettim”

Yazar kitabının sonunda çocuklardan bir dönüt beklediğini şu ifadelerle anlatıyor:

“Şimdi bu satırları size eski dostum Meşe'nin dallarından yazıyorum. Siz de ormanlara, kırlara çıktığınızda nerede bir meşe ağacı görürseniz, başımızdan geçen bu olayı unutmayın.

Unutmayın ama...” (Yavaşlı, 2015i, s.32).

2.6.37. Kara Karga Yaz Güzeli

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar bu eserinde mutsuz olan çocuğu yaptıklarıyla nasıl sevindirdiğini karganın ağzıyla anlatmıştır. Çocukların güldüğü zaman daha güzel olduklarını, çocukları sevindirmenin güzelliğini sade bir dille anlatan yazar bu konuyu işlemiştir eserinde.

Ayrıca anlatmak istediği konuyu anlatırken salt o konuyla kalmaz bunun yanında yön kavramını da kelimelerin arasını serpiştiren yazarın çocuklarda kelime hazinesini geliştirme çabası da takdire şayandır.

“Gri Karga, Kuzey taraflarda akrabalarım var, onları ziyaret edeceğim, dedi” (Yavaşlı, 2015j, s.4).

Yazar eserinde kargalar üzerinden toplumsal hayatımızda yer tutan selamlaşma, vedalaşma gibi temel kavramlara da yer vermiştir.

“...Birbirimizle vedalaştık. İlk yağmurlar yağmaya başlar başlamaz yine burada buluşmaya söz verdik. Çünkü biz bir takımdık” (Yavaşlı, 2015j, s.5).

Aynı zaman da dünyanın hepimizin evi olduğunu evrensel değerler kapsamında aktaran yazar bunu şiirsel ifadelerle çocukların seveceği bir tarzla da aktarmayı çok güzel bir şekilde yalın dille yapıyor.

“Dünyadır hepimizin evi
Kimse onu kirletmemeli
Denizler engin, dağlar yüce
Gökyüzünü çok sevmeli” (Yavaşlı, 2015j, s.30).

Teşekkür etmek, sabretmek, dayanışma, birlik, takım ruhu, sevgi gibi temalara değinen yazar bunları çocuklara anlatım tarzıyla ben de böyle yapmalıyım, böyle yaparsam herkes mutlu olur düşüncesini çocuklara ustaca özümsetmeyi başarıyor.

“Baş başa kaldığımızda bana teşekkür etti. Aslında birçok insan kargaları pek sevmez, ama ben seviyorum, dedi” (Yavaşlı, 2015j, s.32).

2.6.38. Kargaların Başkanı Kim Olacak

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Aydoğan Yavaşlı bu eserinde doğal hayatın önemine değiniyor. Ormanın, ağacın, gökyüzünün son zamanlarda gördüğü önemin azaldığını çocuklara yakından uzağa ilkesi gereği onların çevrelerinden hareketle örnekleriyle kazandırılması gereken davranışları anlatıyor.

“Kargaların da kendine göre hayatları var tabii. Sözgelimi: Eğer bir grup karga olarak birlikte yaşıyorsak, bir başkanımız da vardır.

Başkanımızı biz seçeriz. Başkanımızı seçmeden önce başkan olmak isteyenleri ayrı ayrı dinleriz.

Sonra aramızda oylama yapıp birini seçeriz” (Yavaşlı, 2015k, s4).

Aydoğan Yavaşlı'nın çok önem verdiği diğer bir konu ise başarısızlığı kabullenme. Çocukların son dönemlerde bu konudan uzak kaldığını gören yazar bu hususa da titizlikle değinmiştir. Hayatta yenmek kadar yenilmenin de doğal bir durum olduğunu anlatan yazar, eğitimci kişiliğinin vermiş olduğu özellikten dolayı da bu konuyu çocuğa sevdirecek anlatmayı başarmıştır.

“Bizim takımdaki otuz beş karganın büyük bir bölümü beni seçti. Tabii bu sonuca çok sevindim. Bu kadar sevildiğimi bilmezdim.

Bana rakip olan Uzun Karga, seçimden sonra gelip beni kutladı, başarılar diledi” (Yavaşlı,2015k, s7).

“Ağaç yaşken eğilir atasözünden hareketle orman sevgisini küçük yaşlarda kazandırılması gerektiğine inanan yazar bu düşüncelerini eserinde şöyle aktarıyor: “Bu, beni çok üzdü. Çünkü ormanlar azalırsa her şey azalır: Ekmek azalır, su azalır; meyve, sebze azalır. Hatta hava bile azalır!” (Yavaşlı, 2015k, s11).

Yazar ormanların önemine değinirken ülkemizde bulunan il ve ilçe adlarını da çocuklara sezdirme yoluyla kelime hazinelerini artırma yoluna gitmiştir.

“...Antalya'dan Alanya'ya kadar bütün kıyı boyunca yüzlerce otel, yüzme havuzu, golf alanı vardı. Tabii bazı kötü niyetli köylüler de yeni tarla alanları açmak için acımadan ağaç kesimi yapmışlardı” (Yavaşlı,2015k, s14).

Çocukların her zaman iyimser düşüncelerini söyleyen ve gerekliliğini vurgulayan yazar bu konuyu eserinde şöyle işlemiştir: “...Doğru söylüyorsun arkadaşım, ben birden kötümserliğe kapıldım. Oysa kötümserlik, doğru bir şey değilmiş” (Yavaşlı, 2015k, s19).

“Çocuklara edebi eser türlerinden masal türünden bahseden yazar bir bölüm de vererek masalları üstü kapalı sevdirmek yoluna gitmiştir. “...Bir masalda vardı: Tilkinin

biri, karganın ağzındaki peyniri kapmak için ona sesinin çok güzel olduğunu söylemiş. Zavallı karga, sesinin güzelliğini kanıtlamak için ötmeye kalkınca, ağzındaki peynir aşağıya düşmüş. Tilki de onu kapıp kaçmış” (Yavaşlı, 2015k, s22).

2.6.39. Kayıp Gezegenin Peşinde

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 77 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. İmgesel kavramlarla dolu olan eser bilişsel gelişime katkılar sağlamaktadır.

Eserde Çilek, Liya, Efe ve Burak karakterleri yer almaktadır. Strawberry-5 adlı uzay aracıyla Güneş Sisteminin dışına doğru macera dolu bir yolculuğa çıkıyorlar. Profesör Dr. Shannon Tucker ile Dr. Jim Franks, bu astronot dördlüsüne Goddard Uzay Eğitim ve Uçuş Merkezi'nden yardımcı oluyorlar. Amaç, milyarlarca yıl önce şiddetli bir çarpışma sonucu Güneş Sisteminden savrulup uzay boşluğunda kaybolan CS-83074 adlı gezegeni bulmaktır. Fakat bu uzun ve yorucu yolculukta akla hayale gelmedik tehlikeler, dört kafadar astronotu sık sık zorlamaktadır. Asteroitler bir yandan, manyetik fırtınalar öte yandan kahramanları zorlamaktadır. Sürekli gerilim ve sürekli bir heyecan içinde okuyucuları özgün üslubuyla sıkmadan bilimsellik, saygı, sevgi, temizlik, duyarlılık, tutumluluk gibi değerleri özümsetmeyi çok başarılı bir şekilde başarmıştır yazar.

Bilimsellik değerini yazar, şu şekilde aktarmaya çalışmıştır:

“O gün sınıfta uzayla ilgili birçok şey konuştuk. Yeni şeyler öğrendik... Yani onların da etrafında gezegenleri varmış. Biliyorsunuz: Güneşimizin çevresinde 8 tane gezegen var. Dünyamız, bunlardan yalnızca biri...

Güneşe en yakın olanı, Merkür...

Sonra Venüs geliyor.

Dünya, üçüncü sırada... Güneş ile aramızda yüz elli milyon kilometre uzaklık varmış...” (Yavaşlı, 2015l, s.7).

Yazar, coğrafya bilgisini de doğa bilgisi değeri içerisinde vermeye çalışırken aynı zamanda Amerika'nın şehir isimlerini de vermeye çalışmıştır:

“Tıpkı jet lag gibi, diye yanıtladı Efe... O an geldiğinde Atlas Okyanusu'nu geçip Kuzey Amerika'nın üstünde uçmaya başladık. Evet, işte Maryland Eyaletinin toprakları tam karşımızdaydı. College Park, Greenbelt, Baltimore, Annapolis, Washington DC...” (Yavaşlı, 2015l, s.24).

Yazar, elindekiyle yetinmenin, paylaşmanın, saygının önemini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Liya, aklımın hiç almadığı şey, savaşlar, dedi. İnsanlar neden birbirleriyle savaşır; bir türlü anlayabilmiş değilim. Oysa bu gezegen herkese yeter.

Efe, Liya gibi düşünmediğini söyledi:

Herkes, Dünya'ya sahip olmak istiyor herhalde, savaşlar o yüzden çıkıyor. İnsanlar ellerindekiyle yetinseler savaş çıkmazdı. Fakat herkes daha çoğunu istiyor. Dünya'yı verseniz, yanına Ay'ı da istiyor. Onu da verseniz, Mars'ı isteyecekler!”(Yavaşlı, 2015l, s.30)

Yazar, misafirperverliğin önemini değişik bir perspektifte vermeye çalışmıştır:

“Buraya neden geldiniz? Konuşan şefleri olmalıydı... Siz konuk değilsiniz. Sizi çağırdığımızı hatırlamıyoruz. Çağrımız üzerine gelseydiniz, size konukseverliğimizi gösterebilirdik. Nasıl yani? Sözelimi, size su kaynaklarımızı, karbondioksit ortamında üretebildiklerimizi, burada hayatı nasıl kurabildiğimizi gösterir, merakınızı gidermenize yardımcı olurduk...”(Yavaşlı, 2015l, s.41-42).

Yazar, barışın, sevginin, temizliğin önemini şöyle açıklamaya çalışmıştır:

“Marşlı Şef'in sözleri, Jüpiter'e doğru yol alırken aklımızdan bir an olsun çıkmadı...

Biz dünyalılar barıştan söz ettikçe savaşlar sürüyor. Sevgi diyoruz, her yerde sevgisizlik almış başını gidiyor. Üzerinde yaşadığımız gezegeni kirlettik. Kirlenmemiş ne toprak kaldı, ne hava, ne de sular... Dünya'nın çevresinde bile binlerce uzay çöpü var; bunu gözlerimizle gördük...” (Yavaşlı, 2015l, s.43).

Duyarlı olmanın, tutumlu olmanın önemini yazar şöyle anlatır:

“Bunu size söylemeliyiz, dedi ve sustu... Siz Dünyalılar çok tuhaf varlıklarsınız. Üstünde yaşadığımız gezegeni ne hale getirdiğinizi bilmezmiş gibi davranıyorsunuz.

Dünya'yı farklı tarihlerde birçok kez ziyaret ettiğimizi söylemiştim. O ziyaretimizde gördük ki, yaşamınız için en önemli olan şeyleri kullanılmaz hale getirmişsiniz. Atmosferinizde karbondioksit miktarı çok. Yakın gelecekte büyük felaketlere yol açacağı kesin olarak söylenebilir. Sularınız da öyle... İhtiyacınız olan oksijeni sağlayan ormanları yok ediyorsunuz. Okyanuslarınız nükleer atıktan geçilmiyor..." (Yavaşlı, 2015l, s.64-65).

Yazar, özgün kurgusunu eserinin son sayfasında açıklıyor.

"Sonra aniden durduk... Ve öğretmenimizin sıcacık bakışları... Çilek, Liya, Burak, Efe... Hadi, uyanın artık çocuklar. Bu nasıl dalıp gitmek böyle? Sınıfta gülüşmeler... Vay be, meğer bunların hepsi hayalmiş, gördünüz mü? Tüh! Keşke gerçek olsaydı, keşke..." (Yavaşlı, 2015l, s.77).

2.6.40. Kırık Melek Heykelleri

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2002 yılında 80 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, gençlik ve yetişkinlik döneminde olan bireylere hitap etmektedir. Yazarın hayatından kesitlerin yer aldığı eser, yazarı okurken daha iyi analiz etmememizi sağlayan bilgilerle doludur.

Kırık Melek Heykelleri adlı eser yazarın kendi yaşamını anlattığı eseridir. Yazarın ifadesiyle kişi, başkalarının yaşamını yazarken alabildiğine özgür hisseder kendini; ama sıra kendi yaşamına yazmaya gelince, kalemını özgürce kullanmaktan kaçınabilir. Yazar, kendi yaşamını yazarken de içtenlikten uzaklaşmamalıdır. Ne kadar içtenseniz o kadar inandırıcı olursunuz. Aydoğan Yavaşlı bu yazma kuralını bildiği için eseri oluştururken içtenlikle yazmaya özen göstermeye çalışmıştır.

Yazar, çalışkanlık değerini günlük hayattan örnekler vererek özümsetmeye çalışmıştır:

"...Ev işlerinin yanı sıra dükkandan gönderilen bazı işleri de yapardı: Köfte hazırlamak; bamya, taze fasulye filan ayıklamak, sütleri kaynatıp yoğurt yapmak gibi...

Yoğurt dediğim öyle üç beş kilo değil; yüz, belki de yüz elli kilo!" (Yavaşlı, 2002b, s.9).

Yazar, sevgi değerini farklı bir karşılaştırma yaparak ve okuyucuyu düşündürmeye ve analiz etmeye yönlendirmeye yönelik anlatmaya çalışmıştır:

“...Parayı çok severdi babaannem. Beni de ... Ama parayı benden daha çok severdi. Benim adımlı babaannem koymuştu. Bunu her fırsatta söyler, sonra yüzümü okşar, Arnavutça mırıldanıp dururdu”(Yavaşlı, 2002b, s.15).

Yazar, yazma işini ne kadar çok sevdiğini ve nasıl gördüğünü şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Yazmak, kağıtla konuşmaktır, denir. Bu sözü hep doğru bulmuşumdur. Çünkü benim gerçek dostum, kağıtlardı. Dost bilip başkalarına anlattıklarım, bir süre sonra dilden dile dolaşıyor, beni rezil etmek için kullanılıyordu. Ama kağıtlara anlattıklarım... Onlara şiir, roman, hikaye filan deniliyor, öyle kabul görüyordu...” (Yavaşlı, 2002b, s.28).

Yazar, yazma sevgisini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Okul kütüphanesine gidip kitabı ödünç aldım, hemen o akşam okudum. Kitabı o kadar çok sevmişim ki, üst üste bir kaç kez daha okudum, bazı notlar aldım. Bir başka düşünür, Montaigne için “Avrupa'ya düşünmeyi öğreten adam,” demiştir ya; diyebilirim ki Montaigne bana da düşünmeyi öğretmiştir. Sonraki yıllarda. Denemeler'i dönüp dönüp okudum, özetini bile çıkardım...” (Yavaşlı, 2002b, s.64).

2.6.41. Kirli Bir Kedinin Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2016 yılında 56 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Hayvan Günlükleri dizisine aittir. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir.

Eserde sabahtan akşama kadar mahalle aralarında dolaşan kediye fiziksel görünümünden ötürü kirli lakabı verilir. Kirli Kedi'nin bir hafta boyunca yaşadığı maceraları gün gün ayıran yazar bu günlerde yaptıklarını anlatırken özellikle saygı ve sevgi değerlerine değinmiştir. Paylaşmanın, vefanın, emeğe saygının, bilginin önemli bir şey olduğunun, okul sevgisini kedinin ağzından anlatan yazar bu konuları çocuklara kazandırırken aynı zamanda maceralı bir anlatım örgüsüyle de çocukları hep heyecan içinde tutmuştur.

Okul sevgisini anlatan yazar bunu şöyle işlemiştir;

“...Kızların yüzü bahar güneşi gibi parıltıyor. Oğlanların gözleri ışıltı ışıltı... Ne güzel.

Birkaç adım atıp okul bahçesine baktım: Oynayanlar, şarkı söyleyenler, ele ele dolaşanlar...

Okulun iyi bir yer olduğunu o zaman anladım ama tam olarak değil. Çünkü içeride ne yapıldığını bilmiyordum”(Yavaşlı, 2016c, s.8).

Günlük hayatın içerisinde bazı kullanılması gereken nezaket ifadelerini de çocuklara kazandırmak isteyen yazar:

“...Bu bilgisayar senin mi? diye sordum. Evet yeni aldım, dedi. Demek yeni...

Güle güle kullanmanı dilerim”(Yavaşlı, 2016c, s.21).

Sevgi değerini yazar sevgisizlikten hareketle anlatmıştır.

“Yemeğim bitince, “Bak, ben sana bir adamın hikayesini anlatayım da bir de sen dinle,” dedim. Oturduğu yerden kalkıp tam karşıma geçti.

Ona o adamın hikayesini anlattım: Karısını, kızını, oğlan çocuklarını, evini, düzenini...

En önemlisi, sevgisiz kalan ortamını...

Paradan puldan yana yoksulluk neyse ne ya, dedi, kaşlarının ucu aşağıya düştü,' 'sevgiden yana yoksulluk çok kötü. İnsanlar, yaşamları sürüp giderken zengin de olabilirler yoksul da... Zenginsen bir anda yoksul da kalabilirsin. Yoksulsan, bir anda zengin olman işten bile değildir. Fakat yüreğinde sevgi bitmişse...”

Ne olur sevgi biterse? diye saf gibi yaparak sordum. Sevgi biterse insan çürür, dedi. Boynunu eğip uzun süre öyle kaldı. Gitmem lazım, dedim. Yemek için teşekkür ederim. Balık güzeldi, ancak, hikayesini anlattığım adamın verdiği kılçıklar daha lezzetli geliyor bana. Oraya gideceğim. Belki gene...

“Güle güle arkadaş!” dedi” (Yavaşlı, 2016c, s.23).

Sevmenin, sevilmenin okulun önemini çocuklara kazandırmaya çalışan yazar:

“Kızlar, oğlanlar, öğretmenler... Okul gördüm mü, insanlara gıpta ediyorum. Birçok durumda insan olmaya özenmesem bile sırf okullara gidebilmek için insan olmayı çok arzuluyorum.

Kim bilir neler öğreniyor bu çocuklar oralarda? Sevmeyi, seilmeyi, karşılıklı saygı duymayı, sevginin yaşamımızdaki önemini, denizlerin büyüklüğünü, gökyüzünün uçsuz bucaksızlığını...” (Yavaşlı,2016c,s.27).

Çocukların günümüzde giderek artan bir özelliği olan bencillik özelliklerinin yerine paylaşma gibi önemli bir değerin kazandırılması için yazar bu konuya şöyle yer vermiştir:

“Yürü!” dedi, “açsın sen.”

“Sen? Sen aç değil misin?”

“Açım tabii.”

“Ee, neden tek başına gitmiyorsun? Neden benimle bölüşüyorsun yemeğini?”

Lozan Pastanesi'nin köşesinden kıvrılıyorduk. Az ötedeki bir ağacın altında durdurdu:

“Bana neden tek başına yemediğimi soruyorsun, öyle mi? Neden tek başıma yiyeyim? Tek başıma yediğimde, yediklerimden hiç tat almıyorum da ondan! Beni anlıyor musun kirli şey?” (Yavaşlı, 2016c, s.33).

Çocuklara perspektif kazandırmaya çalışan yazar bu özelliği eserinde şöyle işlemiştir:

“...Birbirleriyle konuşan gençler, denize karşı oturup biraz sonra Karaburun taraflarında batacak olan güneşi bekliyorlardı.

Yaşam, buradan bakınca güzel, dedim. Öyle, dedi. Yaşama nereden baktığın çok önemli” (Yavaşlı, 2016c, s.34).

Yazar vefaya, emeğe saygıya eserinde değinmiştir:

“Hani beni hiç sevmeyen...

Hani yalnız beni değil, hiç kimseyi sevmeyen...

Sevgisizgillerden...

Yaşama şu kadar bir katkı koymadan her şeyi isteyen...

Akşam eve yorgun gelen babasına bir bardak su bile vermeyenlerden...

Minnetsiz...

Vefa duygusundan yoksun...

Emeğe saygısız...

Onu gördüm işte..." (Yavaşlı, 2016c, s.36).

Birlikteliğin, kardeşliğin, paylaşmanın önemine yazar değinmiştir:

"Kendi aralarında o kadar eften püften şeyler yüzünden bölünmüşler, düşman olmuşlardı ki, şu kedi aklımız bir türlü almıyordu. Bazen, birbirlerini hiç mi hiç sevmediklerini düşünüyorduk.

Ben, neden savaştıklarını hala anlayabilmiş değilim, dedi. Bölüşemedikleri ne var acaba?" (Yavaşlı, 2016c, s.40).

2.6.42. Linda Ailesi Kemikleri ve Düşleri

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2007 yılında 68 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. İmgesel kavramlarla dolu olan eser bilişsel gelişime katkılar sağlamaktadır.

Linda, bildiğiniz, sıradan bir köpek değil. Ailesi, kemikleri ve düşleri var. Bir kamera titizliğinde tarıyor çevreyi. Yaşadıklarından bir anlam çıkarıyor. Ona en anlamlı gelen ise, sevgi oluyor. Ne yapıyorsa sevgiye, sevginin sıcaklığına ulaşmak için yapıyor. Ailesine sımsıkı bağlı. Onları gayet iyi anlıyor. Ancak sevgilerin en güzelini bulunca, yüzünü o yana çevirmekten de alıkoymuyor kendini.

Yazar Linda üzerinden bizim de hikayemizi anlatarak değerler kazanmamızı sağlıyor. Özgün üslubu ve kurgusuyla değerler gayet açık ve net biçimde özümselebilir.

Yaşam sevincini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle işliyor:

“...Biliyordum: Dışarıda açlık vardı, itilip kakılmak vardı, bir taşıtın altında kalmak vardı. Dahası, hayvan sevmez birileri tarafından zehirlenme tehlikesi vardı! Oysa yaşamak gerekti. Yaşam müthiş bir icattı” (Yavaşlı, 2007a, s.10).

Kardeş sevgisini anlatmak isteyen yazar:

“Keşke benim de bir kardeşim olsaydı! Ah ah... Onunla neler yapardık neler! Sanırım o zaman bile karnımızı doyurmak sorun olmazdı...” (Yavaşlı, 2007a, s.21).

Müzik sevgisini yazar şöyle anlatır:

“...Berk ise müziğe çok düşkündü. Babasının geçen yaş gününde aldığı elektronik piyano ile neredeyse bütün gününü geçiriyordu. Sürekli, ama sürekli şarkılar söylüyor, bıkmak nedir bilmiyordu...” (Yavaşlı, 2007a, s.25).

Sağlık değerine yazar şöyle değinmiştir:

“...Linda'ya biraz manco getirdim. Kaynatın, öyle yedin, dedi. Kaynatmadan yedirmeyin, karnı ağırır hayvancağızın...” (Yavaşlı, 2007a, s.38).

“Kenan ile Erkan çoğu kez kahvaltı yapmazlardı, ki bu, bana sorarsanız çok yanlış...” (Yavaşlı, 2007a, s.41).

Sevginin öneminde yazar şöyle bahseder:

“Evet, daha çok aç kalıyordum ama sevgi açısından hiçbir açlığım yoktu. Ev halkı beni o kadar çok seviyorlardı ki, bazen şımarmayı bile deniyordum. Eh, buna da hakkım vardı herhalde...” (Yavaşlı, 2007a, s.48).

2.6.43. Maceralar Teknesi Assos'ta

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Kırmızıkedici yayınlardan 2014 yılında 126 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara, yetişkinlere hitap etmektedir. Tarih bilincini oluşmak için eser büyük önem taşımaktadır.

Aydoğan Yavaşlı, bu eserinde küçük okurlarını Assos'a götürüp en önemli düşünürlerden Aristoteles'le tanıştırıyor.

Teknenin hiç bilmedikleri bir yere doğru sürüklendiğini gören Alper, Doğukan ve Mine yeni bir maceraya yelken açtıklarını anlarlar. Kıyıya çıktıklarında Assos'ta ama kendi zamanlarının 2000 yıl öncesinde olduklarını fark ederler. Assos'ta Aristoteles'in

önderliğinde bir felsefe kongresi için hazırlıklar yapılmaktadır. Ancak felsefe kongresini engellemek ve bu amaç uğruna gerekirse Aristoteles'e zarar vermek isteyen birileri vardır!

Kahramanlar bir yandan Assos kralına casus olmadıklarını kanıtlamaya ve nereden geldiklerini açıklamaya çalışırken bir yandan Aristoteles'in hayatını nasıl kurtaracaklarını düşünüyor. Bu serüvende onlara hiç beklemedikleri biri de yardım ediyor: O da kedileri Koko!

Yazar Aristoteles gibi felsefeye ait bir kişiyi çocuklara normal bir dille anlatmaya çalışmış olsaydı çocuk edebiyatından beklenen hedeflere ulaşmak hayalcilik olurdu. Ama yazarın kendine özgün üslubu olan çocukların olayları yaşıyormuş gibi anlatması hem felsefe gibi ağır bir alanı çocuklara anlatma hem de Aristoteles gibi önemli bir kişiliği çocuklara sevdirecek, sıkılmadan kitabı okumalarını sağlamıştır.

Yazar bunları yaparken çocuklarda tarih bilinci, coğrafya bilgisi, sorumluluk duygusu, bilinçlilik gibi değerleri de çocuklara kazandırmaya çalışmıştır.

Yazar çocukların tarih bilincini geliştirirken aynı zamanda coğrafya bilgilerini de geliştirmeyi amaçlamıştır.

“Burası bir boğaz,” dedi Doğukan.

Mine, “Bunu da nereden çıkardın? diye sordu.

“Baksana: Önümüz de arkamız da dağ. Deniz iki yanda uzanıyor.Boğaz,boğaz...

Burası boğaz ama ne boğazı? İşte onu bilemiyoruz” (Yavaşlı, 2014k, s.15).

Yazar çocukların coğrafya bilgisini yönlerle artırmaya çalışmıştır.

“...Durun bakalım, anlamaya çalışıyorum, dedi. Mermer sütuna dikkatle bir süre daha baktıktan, kendi çevresinde şöyle bir döndükten sonra, “Galiba Assos,” diye mırıldandı.

Ne? dedi Mine. Oda ne demek?

Yanılmıyorsam, burası Assos, diye tekrarladı Doğukan. Yani Kuzey Ege'deyiz. Edremit'in batısında, Truva'nın güneyinde...” (Yavaşlı, 2014k, s.117).

Bilginin hayatta en önemli şey olduğunu yazar çocuklara şöyle anlatmıştır:

“...Mine'nin söyledikleri canımı sıktı:

Bilgisizlik aklıktan da kötü Mine! diye çıkıştım. Başını iki omzunun arasına çekip sustu...”(Yavaşlı, 2014k, s.20).

Yazar geçmişle günümüz arasındaki teknoloji farkını çocuklara hissettirmek için özgün üslubuyla kurguladığı senaryoda geçmişte olan insanlara sosyal medyalardan birini söylediklerinde nasıl şaşırdıklarını anlatarak geçmişle günümüz arasındaki farkları hissettirmeye çalışmıştır.

“Facebook'a mı bakacaksın? diye takıldı Mine; kendi söylediğine güldü. Çevremizdekiler, Mine'nin neden güldüğünü anlamadı. Birbirlerine bakıp omuz silkmekle yetindiler...”(Yavaşlı, 2014k, s.30).

Yazar çocukları felsefenin önemli ismi olan Aristoteles ile tanıştırmak için kurduğu cümleler hem sade hem de yalın olması sebebiyle çocuklar sıkılmadan felsefe hakkında bilgi sahibi olacaktır. Bu da yazarın özgün üslubuyla olmuştur.

“...Durdu. Geriye dönüp gözlerimin içine gülümseyerek baktı: Aristo, dedi.

Aristoteles...

Aristo mu? diye burun kıvrıdı Doğukan. Kimmiş bu Aristo, ne iş yapar?

Flores, sözünü ettiği kişiyi tanımamamıza şaşırmış görünüyordu. Dalga geçip geçmediğimizi anlamak için bakışlarını üçümüzün üzerinde bir süre gezdirdikten sonra yine gülümsedi. Çok önemli bir sır veriyormuş gibi sesini alçaltarak “O bir düşünür,” dedi. Düşünür...Filozof...Büyük bilge...” (Yavaşlı, 2014k, s.50).

Yazar yardımlaşmanın önemini çocuklara anlatmaya çalışmıştır.

“...Hepimiz ortak bir tehlikeyi paylaşıyorsak, o halde yardımlaşmalıyız. Uyanık olmalıyız...”(Yavaşlı, 2014k, s.65).

İyilik yapmanın ve samimi olmanın önemini Aristo'nun sözüyle çocuklara anlatmaya çalışmıştır.

“...Aristo, hiçbir iyilik sahtelikle bir arada gitmez, der...” (Yavaşlı, 2014k, s.82).

Bilgi sevgisini ve cahilliğin kötülüğünü yazar şöyle anlatmıştır:

“...Bilmenizi istediğim, Assos'un onurunu gelecek çağlara taşımak için birçok şeye ihtiyacımızın olduğudur. Bunların başında da bilgi geliyor. Zaman bize bilgisiz kalarak hiçbir yere varamayacağımızı gösterdi. Düşmanlarımız bizim cahil kalmamızı arzuluyor ki bizi rahat rahat sömürsünler. Umarım size ne demek istediğimi anlatabilmişimdir...”(Yavaşlı, 2014k, s.89).

Yazar çocukların coğrafya bilgilerini artırmak için güzel bir kurgu hazırlamıştır. Çocuklar hem eğlenerek kitaplarını okuyor hem de bilgi sahibi oluyorlar.

“Ay, Dünya'nın uydusudur. Bize, yani yerküreye ortalama 384.000 kilometre uzaklıktadır. Üzerinde hiçbir canlı yaşamamaktadır. Ay'a ilk kez 1969 yılının temmuz ayında gidilebildi. Güneş, bir yıldızdır. Samanyolu Galaksi'sinde güneş gibi milyarlarca başka yıldız vardır...”(Yavaşlı, 2014k, s.106).

Yazar, özgün üslubunu olayların kahramanın rüyasında gerçekleştiğini eserin son sayfasında anlatır:

“ Birden sis çöktü. Her yer beyaza kesti.

Uyandım ki Foça'da, yatağımdayım!” (Yavaşlı, 2014k, s.126).

2.6.44. Maceralar Teknesi Foça'da

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Kırmızıkeci yayınlarından 2014 yılında 111 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara, yetişkinlere hitap etmektedir. Tarih bilincini oluşmak için eser büyük önem taşımaktadır.

Yazar özgün üslubunu ve sıra dışı tarzını bu eserinde de göstermiştir. Yazar yıllar öncesinde yaşanan bir savaşı anlatıyor.

Alper, Truva macerasının etkisinden henüz kurtulamamış, bunun hayal mi yoksa gerçek mi olduğunu anlayamamıştır. Ancak çok geçmeden kendini yine Doğukan ve Mine'yle antik bir medeniyette bulur! Bu kez Maceralar Teknesi onları Foça'nın binlerce yıl öncesine, o zamanki adıyla Fokai'ye getirmiştir. Bu heyecanlı serüvende kedileri Koko da onları yalnız bırakmaz.

Fokai halkı kentlerini Perslerin işgalinden kurtarabilmek için çözüm ararken olayların tam ortasına düşen kahramanları büyük bir görev beklemektedir. Halk

Meclisi'ni Pers casusu olmadıklarına ikna etmeye çalışan Alper, Doğukan ve kuzenleri Mine, Fokai halkına yardım etmeyi düşünürler.

Gerçeğin farkında olma, düzenlilik, çalışkanlık, alçak gönüllük gibi erdemlerin anlatıldığı eser çocuklar için maceralarla dolu bir kitaptır.

Yazar kahramanların ağızıyla gerçeğin farkında olma bilincini şöyle anlatıyor:

“...Teknenin konuşamayacağını bilmez miyim hiç!” (Yavaşlı, 2014l, s.11).

Çocuklar için dikkat çeken bir kavram olan merak konusu yazar eserinde değinmiştir.

“...Söyle bakalım, şu anda üstünde mutlu yaşadığın bu topraklarda binlerce yıl önce kimlerin yaşadığını düşündün mü hiç? Düşünmedin tabii, nasıl düşüneceksin! Kim bilir, belki de suç sende değil, sana bunları öğretmesi gerekenlerde. Fakat senin de merak etmen gerekmez miydi? Dur bak, anlatayım sana...”(Yavaşlı, 2014l, s.14).

Evin büyük çocukları, evde iş yükünün hep kendilerine kaldığını söylerler. Yazar bu konuyu eserinde şöyle işlemiştir:

“...Ah, ah! Evin büyük çocuğu olmak beraberinde pek çok sorumluluk getiriyor.

Doğukan?

Doğukan gene kaytardı tabii, her zaman yaptığını yaptı. Kesinlikle biliyorum ve inanıyorum ki, şu anda babamla beraber teknenin bir o yanında, bir bu yanında...”(Yavaşlı, 2014l, s.17).

Çocukları kültürümüzde yer edinen türkülerden de haberdar etmek için eserinde bu türkülerden birine eserde şöyle yer vermiştir:

Balıklar pişti, salatalar yapıldı. Sofrada bir şenlik, bir sohbet ki, sormayın. Babam bir ara Erdinç amcamla birlikte şarkılar söyledi. Adem eniştem durur mu? O da bir türkü tutturdu:

“Beyaz giyme toz olur, siyah giyme söz olur.

Gel beraber gezelim, muradımız tez olur.

Salına da salına da gel, hadi yavrum,

Dön dolaş gene bana gel” (Yavaşlı, 2014l, s.20).

Yazar eserlerinde atalarımızın hayat tecrübelerinden kaynaklanan atasözlerine de yer vermiştir:

“...Atalarımız, bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur, demiş, dedi Doğukan”(Yavaşlı, 2014l, s.53).

Yazar özgün üslubunu çocuklara hissettirmek için kahramanların ağzından geçmişte olduklarını şöyle anlatıyor:

"Gerçekte 2500 yıl sonrada yaşarken birden geriye doğru bu kadar yılı atlayarak gelmek, üstünde yaşadığın toprakların 2500 yıl önceki halini görmek inanılmaz bir duygu. Size bunu nasıl anlatabilirim, bilemiyorum. Bir süre sonra her şeyi olduğu gibi kabul etmekten başka yapabileceğiniz hiçbir şey kalmıyor.

Nitekim bizde de öyle oldu: Kendimizi birden bu topraklarda iki bin beş yüz yıl önce yaşayan insanların, daha doğrusu atalarımızın arasında bulduk..."(Yavaşlı, 2014l, s.60).

Çalışkanlığın ve kibarlığın önemini çocuklara hissettirilmeye çalışılmıştır.

“Biz barışı seven, kibar, alçakgönüllü, çalışkan insanlarız. Kimseye zararımız olmamıştır. Lütfen, biz sormadan siz anlatınız...”(Yavaşlı, 2014l, s.65).

Çocuklar kitabı okurken aynı zamanda zekanın önemini ve asıl gücün ne olduğunu yazar çocuklara şu cümlelerle özümsetmeye çalışmıştır:

“...Oysa Fokai'nin toplam nüfusu bile o kadar değildi.

Savaşı kaba güç değil, zeka kazanır, dedi Fokai Hükümdarı...”(Yavaşlı, 2014l, s.106).

2.6.45. Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Kırmızıkedî yayınlarından 2014 yılında 114 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara, yetişkinlere hitap etmektedir. Tarih bilincini oluşturmak için eser büyük önem taşımaktadır.

Kırmızı Kedi yayınevinden çıkan Maceralar Teknesi dizisi beş kitaptan oluşmaktadır. Dizinin eserlerinden olan Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eser

çocuklarda tarih bilincini oluşturmak ve onların gelişim dönem özelliklerine hitap eden sade ve yalın bir dille yazıldığı için çok önemli bir eserdir.

Eserde yazar çocuk edebiyatının önemli bir görevini yerine getiriyor: Çocuklarımızda milli kültür ve tarih bilincini geliştirmek. Her çocuğun severek okuyacağı, sürprizlerle dolu, tarihimizi ve keşfetmeyi öğreten sıra dışı bir eser. Eser ile tarihimizin en önemli savaşını çocukların gözünden anlatıyor yazar. Birçok çocuk kitabının yanında Aydoğan Yavaşlı'yı farklı kılan özelliği çocukların kendi gözlerinden olayları anlatmasıdır. Bu da eseri özgün kılmakla beraber çocuklar için heyecan ve macera duygusunu kendinde taşımasını sağlıyor.

Alper, Doğukan ve Mine yeni maceralarında kendilerini yıllar öncesinin İzmir'inde bulurlar. Ancak bilmedikleri bir şey vardır. Ülke savaştadır ve herkes telaş içindedir. Kurtuluş Savaşı'na tanık olduklarını anlayan kahramanlar, okulda gördükleri tarih derslerini hatırlamaya çalışırlar. Çünkü kendi zamanlarından 95 yıl önce bu savaşı yaşayan halka yardımcı olmak için ellerinden geleni yapmayı kafalarına koymuşlardır.

Karaya çıktıkları zaman onları karşılayan Balıkçı Enver Amca'yı casus olmadıklarına inandırmak kahramanlarımızı bayağı yoruyor. Alper, Doğukan ve kuzenleri Mine, gördükleri tarih derslerini hatırlayıp bunları çevrelerindeki insanlara anlatmaya çalışırlar. Tabi ki 95 yıl öncesinin çevresi ve insanı için bu durum o kadar da kolay olmaz.

Kahramanların kendi ağızlarından Kurtuluş Savaşı'nı anlatan yazar çocuk edebiyatının amaçlarından olan tarih bilincini gerçekleştirme hedefini de özgün yaklaşımıyla başarılı bir şekilde işlemiştir.

“...İnciraltı'nda eski bir ahşap iskeleye yanaştık. Çevrede birkaç balıkçı teknesi, sandal ve baraka vardı. İskeleye yanaştığımızı gören balıkçı kılıklı biri, gizlendiği yerden çıkıp bizi dikkatle inceleyerek yanımıza doğru geldi. Az ötemizde durdu. Elini alnına götürüp siper etti” (Yavaşlı, 2014m, s.14).

Çocuklar kendilerinin doksan beş yıl sonrasına ait olduklarını şöyle anlatmaya çalışıyorlar:

“Ona amca diye seslenmem hoşuna gitmiş gibiydi. Biraz yumuşama belirtileri gösterdi. Gidip tahta peykenin kıyısına ilişti, anlatacaklarımı dinlemeye hazırlandı. Bu, beni yüreklendirdi.

Biz... dedim, birkaç kez üst üste yutkundum. Biz Türk çocuklarıyız. Daha önce de söylediğim gibi, Foçalıyız. Fakat sana garip gelen şu: Biz bu zamanın değil, aşağı yukarı doksan beş yıl sonrasının insanlarıyız. Buraya doksan beş yıl sonradan düşüp geldik. Anlatabildim mi acaba?...”(Yavaşlı, 2014m, s.26).

Yazar eserinde çocuklara tarihi değerleri öğretirken aynı zamanda diğer değerlere de değinmeyi unutmuyor. Sigaranın zararlı olduğunu çocuklara eserde şöyle aktarıyor:

“...Sigara mı içiyorsun sen amca? Nefes nefese kaldın bak, sigara sağlığa zararlıdır! dedi Mine” (Yavaşlı, 2014m, s.27).

Çocuklara nezaket kurallarını her fırsatta ve eserinde belirten yazar:

“...Çok teşekkür ederiz, dedim. Zahmet oldu” (Yavaşlı, 2014m, s.36).

Yazar çocuklara tarihi karakterlerden olan Hasan Tahsin'i şöyle anlatıyor:

“...İzmir'de bir vatansever var, gazeteci... Adı Hasan Tahsin. Güya o demiş ki, vatanını seven herkes bu akşam oraya gelsin. Gideceğim ve ne lazımsa yapacağım, işte o kadar!” (Yavaşlı, 2014m, s.42).

Yazar çocukları kendi kafalarında sorguya çekmek ve düşünmelerini sağlamak için:

“...Benim kafamın içinde dolanan, yüzyıllardır birlikte yan yana yaşamış insanların nasıl olup da bir anda birer düşmana dönüşebildikleri” (Yavaşlı, 2014m, s.47).

Yazar yurt sevgisinin iyi bir değer olduğunu:

“...Tamam canım, hemen kızma, dedi. Size inanıyoruz. Siz, eminim ki yurtsever çocuklarsınız” (Yavaşlı, 2014m, s.76).

Balıkçı Enver Amca'nın aslında özel görev için balıkçı olduğunu aslında yüzbaşı olduğunu şöyle aktarıyor:

“Masanın etrafında üniformalı yedi-sekiz adam vardı. Biz içeri girince masanın çevresinden bir adım geri çıktılar.

Hoş geldiniz yüzbaşım!

Masanın ucundaki subay, bu sözleri Balıkçı Enver Amca'ya söylemişti” (Yavaşlı, 2014m, s.100).

Tarihimizde belirli önemli günleri de çocuklara öğreten yazar:

“...Her yıl 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışını kutluyoruz. 29 Ekim'de ise Cumhuriyet Bayramımız var. 23 Nisan'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışını coşku ile kutluyor, bütün çocuklar bayram ediyoruz” (Yavaşlı, 2014m, s.112).

Yazar çocukların heyecanını sürekli en üst düzeyde tutmak için kurguladığı rüya olayını son sayfa da çocuklara anlatır.

“...Alper, Alper uyan oğlum, uyan... Hadi, iniyoruz. Bir baktım, Foça'ya gelmişiz. Doğukan'la Mine, ellerinde çantaları, karaya atlamak üzereler.

Ne maceraydı ama! dedim.

Oralı olmadılar. Uzun bir rüyadan uyandığımı fark etmiş gibiydiler”(Yavaşlı, 2014m, s.114).

2.6.46. Maceralar Teknesi Truva'da

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Kırmızıkeci yayınlarından 2014 yılında 95 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara, yetişkinlere hitap etmektedir. Tarih bilincini oluşmak için eser büyük önem taşımaktadır.

Yazar, Maceralar Teknesi Truva'da kitabında yüzyıllar önce yaşanan bir kahramanlık destanını günümüze aktarıyor. Alper ile Doğukan'ın ailesi dört ay önce Almanya'dan kesin dönüş yapmış ve Foça'ya yerleşmiştir. Babalarının bir tekne satın almasıyla çocukların hayatında büyük bir değişiklik olur. Bu bembeyaz teknenin; Alper, Doğukan ve kuzenleri Mine'nin, hayal dünyalarında tarihi serüvenlere yolculuk yapabilecekleri “Maceralar Teknesi” olacağı kimsenin aklına gelmemiştir.

Kahramanlar bir gün kendilerini soluk kesen bir serüvenle Truva Savaşı'nın ortasında bulacak, Prens Hektor ve korkusuz savaşçı Aşil arasında yaşanan mücadeleye tanıklık edecekler.

Yazar bu eserinde çocuklara tarihi bilgiler sunarken aynı zamanda çocukların sahip olması gereken değerleri de özümsetmeye çalışıyor. Olayları kahramanların ağzından anlatması da yazarı diğer çocuk edebiyatı yazarlarından ayıran özgün yanını ortaya çıkarıyor.

Yazar, çocuklara dil sevgisini aşlamak için ve Türkçenin güzelliğini belirtmek için şöyle bir anlatım tercih etmiş:

“Babam iki seçenek arasında kalmıştı. Yıllardır çalıştığı Almanya'da kalmak yerine denizle haşır neşir olabileceği yurda kesin dönüş yapmayı seçmişti.

Doğrusu, yurda dönmeyi hiç öyle düşünmemiştim. Benim için dönmek; çarşısında, pazarında, sokaklarında, dağlarında Türkçenin doya doya konuşulduğu, kuşların bile Türkçe cıvıladığı büyük, geniş ve sıcak bir kucakla buluşmak demekti...”(Yavaşlı, 2014n, s.10).

Yazar, çocuklara sınıf arkadaşlığının önemini anlatmak için:

“Ya okul, sınıf arkadaşlarım?

Bana “Almancı”lığımı hiçbir zaman hissettirmemek için ellerinden geleni yaptılar. Beni oyunlarından dışlamadılar, sürekli aralarında görmek istediklerini belirttiler” (Yavaşlı, 2014n, s.11).

Karakterlerin sınıf düzeyini de belirtmiştir yazar:

“...Henüz üçüncü sınıfa giden Doğukan'ın bütün şu anlatılarından hiç bir şey anlamadığına kalıbımı basarım... Mine dördüncü sınıfa gidiyor, ben beşinci sınıfa gidiyorum. Yani, Doğukan dokuz yaşında, Mine on,bense on bir...”(Yavaşlı, 2014n, s.12-13).

Küçük yerleşim yerlerinin özelliklerini çocuklara anlatmaya çalışmıştır yazar.

“...Aslında bütün küçük yerleşim yerleri böyle değil midir? Bir çarşısı vardır. Çarşısında yöre halkının alışveriş yaptığı manavlar, kasaplar, terziler, çay evleri, bakkallar filan vardır” (Yavaşlı, 2014n, s.19).

Yazar değerleri çocuklara kazandırırken aynı zaman da çocukların coğrafya bilgilerini de artırmak istemiştir.

“Üst kattaki odama hızlı adımlarla giderken kafamın içinde beliren Ege Denizi haritasında kendimi hayal etmeye başlamıştım bile...

Kitaplığın üst rafındaki Büyük Atlas'ı alıp sayfalarını çevirmeye koyuldum. İşte, karşımda bütün Batı Anadolu... Yukarıda, kuzeyde Saros Körfezi...Gökçeada ile Bozcaada orada sihirli birer kilit gibi duruyorlar. Sağ tarafta Çanakkale Boğazı. Güneye indikçe: Edremit Körfezi, karşısında Midilli Adası. Ege Denizi'nin diğer adının “Adalar Denizi” olması boşuna değil; onlarca, yüzlerce, belki binlerce ada var. Yalnızca bizim Foça'nın bile karşısında altı ada var: Orak, İncir, Fener, Hayırsız, Kartdere ve Metelik...”(Yavaşlı, 2014n, s.26).

Yazar, tarihi anlatırken ve karakterleri tanıtırken kendine özgün yaklaşımıyla çocuklara kitap okuma alışkanlığını kazandırmayı çocukları sıkmadan kazandırıyor.

“Kralın davetlisi olarak gittiğimiz Sparta'da doğrusu Hektor, Paris ve adamları kadar iyi ağırlanmıştık. Doğukan'la Mine, patlayıncaya kadar yediler, içtiler. Hapur hupur tıkınırlarken “Siz çok yaşayın Spartalılar!” diyor, teşekkür ediyorlardı”(Yavaşlı, 2014n, s.28).

Savaşın kötü bir şey olduğunu önemli olan barış kavramının olması gerektiğini:

“...Truva Kralı Priamos, yani Kral Baba, oğullarının durumuna çok üzülüyordu. O savaştan değil, barıştan yanaydı. Bütün Ege'nin bir barış denizi olmasını, iki yakasında da barışın egemen olmasını istiyordu”(Yavaşlı, 2014n, s.53).

Çocuklara tarihi ve coğrafik bilgiler veren yazar özgün üslubunu bu eserinde de kullanarak heyecanı en üst seviyede tutmayı başarmıştır. Eserin son sayfasında çocuklar yaşananların bir rüya olduğunu anlarlar.

“Uyandığımda Foça'daki evimizin üst katındaki odamdaydım. Her şeyin sadece bir rüya olduğunu anlamam çok uzun sürmedi. Babam da ne tekne almış ama!...

Sparta Kralı'nın davetlisi olarak gittiğimiz şölende bakın neler başımıza geldi ve nelere tanık olduk” (Yavaşlı, 2014n, s.95).

2.6.47. Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Kırmızıkeci yayınlarından 2014 yılında 121 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara, yetişkinlere hitap etmektedir. Hayal dünyasını geliştiren eser bilişsel gelişime katkılar sağlamaktadır.

Kitaba baktığımız zaman, Alper kendisini bir anda uzaygemisinde, Dünya'dan uzaklaşırken bulur. Hem de yanında kardeşi Doğukan ve kitapçı Tarık Amca'yla birlikte. Birçok yere gittikleri Maceralar Teknesi, Maceralar Gemisi'ne dönüşmüş, uzayda ilerlemektedir!

Kahramanımız daha neler olduğunu anlayamadan önce Ay'a uğrayıp oradan da Mars'a doğru yollarına devam ederler. Güneş Sistemi'ndeki gezegenlere yapacakları bu yolculukta Alper, Doğukan ve Tarık Amca'yı aşılması gereken zorluklar, amansız bir kovalamaca ve önemli görevler bekliyor ve hepsini yapıyorlar.

Yazar bu eserinde bilimselliğin önemini uzayda ki terimsel kavramlarla ve bilgilerle çocuklara özümsetmeye çalışmıştır.

Kültür farkını, milli kültürün önemini, ön yargının kötülüğünü, merak denilen kavramın çocuklar için çok önemli olduğunu yazar çocuklara özgün üslubuyla aktarmaya çalışmıştır.

Yazar çocuklar için çok önemli olan balık yeme alışkanlığını kazandırmak için eserinde bu konuya yer verir.

“Kendimi dışarı attığımda güneş batmak üzereydi. İnsanlar akşam sofralarına yeni yeni oturmaya başlamışlardı. Tavalarda, ızgaralarda pişen balıkların kokusu her yanı sarmıştı. Kıyıya bağlı teknelerin birçoğunda şarkılar çalınıyordu” (Yavaşlı, 2014o, s.9).

Zamanın önemini çocuklara hissettirmek için yazar:

“Zaman harika bir şey! Nasıl yani? diye sorduğumda durur, düşünür, gülümser, sonra boynunu eğip sakın bir sesle, Öyle işte, harika! diye yanıtlar. Her şey zaman içinde uzar, kısalır. Var olur, yok olur, başlar, biter. Hepsi zaman içinde...”(Yavaşlı, 2014o, s.12).

Çocuklar kitabı okurken aynı zamanda kelime dağarcıklarına da farkında olmadan pozitif katkı sağlıyorlar.

“...Orada yazlar kısa sürerdi. O kısacık yazlarda bazen kasaba dışındaki yüzme havuzuna giderdik. Kasabamızda bizden başka birkaç Türk ailesi daha vardı; onların çocuklarıyla da oynardık ama nedense onlar oyunlarımızı tuhaf buluyorlardı. Babam böyle zamanlarda kültür farkı, derdi” (Yavaşlı, 2014o, s.13).

Yazar çocukların belgesel sevgisini artırmak için ve belgesel kanal isimlerini çocuklara aşılama için şöyle bir anlatım yoluna gitmiştir:

“Benim küçük oğlum belgesel de seyredermiş babası, bak gördün mü?

Hangi kanal? dedim.

National Geographic!” (Yavaşlı, 2014o, s.21).

Kelimeleri Türkçe kullanmanın önemini çocuklara özümsetmek isteyen yazar:

“...O an bunun bir simülasyon aracı olabileceği aklıma geldi. Vardı çünkü; hatta öğretmenimiz simülasyon araçlarına “benzetim aracı” diyordu. O, Türkçesi varken herhangi bir sözcüğün ya da terimin yabancı dilde söylenmesini istemezdi. Bence haklıydı...”(Yavaşlı, 2014o, s.28).

Yazar şiir ve marşlarla çocuklarda estetik ve müzik zevkini geliştirmeyi amaçlamıştır.

“...Doğukan'ın neşesi yerindeydi:

İzmir'in dağlarında çiçekler açar

Altın güneş orada sırmalar saçar

Bozulmuş düşmanlar yel gibi kaçır

Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşı

Adın yazılacak mücevher taş...”(Yavaşlı, 2014o, s.36).

Önyargının kötülüğünü yazar şöyle anlatmıştır:

“Doğukan, burun kıvrarak, Ben, Mars'ta hayat olabileceğine hiç inanmıyorum Tarık Amca, dedi. Belki başka yıldız sistemlerinde olabilir ama...

O kadar önyargılı olma Doğukan, diye araya girdi Tarık Amca, bizim hayattan ne anladığımız çok önemli...”(Yavaşlı, 2014o, s.47).

Çocuklar kitabı okurken yazarın özgün üslubu sayesinde coğrafya bilgilerini de artırırlar.

"Dünya'nın uydusunun çevresinde dört tur attık. 1969 yılında Ay'a inen ilk astronotların ayak izlerini görecekmışiz gibi bomboş yüzeyine uzun uzun baktık.

Ay'ın arka yüzünden sıyrılırken uzayın sonsuz karanlığında mavi Dünyamızla karşılaşmak, ona 384.000 kilometre uzaktan selam vermek, güzeldi" (Yavaşlı, 2014o, s.49).

Bilimin hayatımızda çok önemli bir yer edindiğini açıklamak için:

"Hayatta en gerçek rehber, bilimdir, diye mırıldandı Tarık Amca" (Yavaşlı, 2014o, s.62).

Çocuklara merak etmenin ve sorgulamanın önemi anlatmak için yazar:

"Uzayın şu karanlık boşluğunda akıp giderken küçücük bir toplu iğneyle bile çarpışmak istemezsiniz. Çünkü o küçücük toplu iğne, artık bir gezegendir ve çekimine girdiği başka bir gezegenin ona verdiği ivme nedeniyle neredeyse kocaman bir kaya gücündedir. Ama merak ve öğrenme isteği insanın her şeyi göze almasını sağlıyor.

Bir keresinde öğretmenimiz anlatmıştı. İnsanoğlu merak etmezse, demişti, biz hala tarih öncesi çağlarda yaşıyor olurduk. Belki şimdi bile ateş yakamaz, yazı yazamaz, ekip biçemezdik. İnsanoğlu ayağa kalkıp bakışlarını gökyüzüne çevirince merak etti" (Yavaşlı, 2014o, s.85).

Önemli bilim insanlarının da çocukların dimağlarında yer edinmesi ve bilime karşı olumlu bir tutumun gelişmesi için yazar:

"Gerçi İngiliz bilim insanı Hawking' e sorarsanız, o, uzaydaki canlıların aslında hiç de dost olmayabileceklerini söylüyor ama bunu nereden bilebiliriz ki?" (Yavaşlı, 2014o, s.109).

Yazar aralara serpiştirdiği coğrafya bilgilerini çocukları sıkmadan vermeye çalışmıştır:

"Dünya'ya saatte ortalama 93.000 kilometre hızla yol alıyorduk. Önümüzde uzun, çok uzun bir yol vardı. 93.000 kilometre hızla yol alırsanız, Dünya'nın çevresinde saatte iki turdan fazlasını atarsınız" (Yavaşlı, 2014o, s.112).

2.6.48. Okulum Benim En Güzel Heyecanım

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 36 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. Okulu sevdirmeye yönelik yazılan eser başarılı bir şekilde bu görevini yerine getirmektedir.

Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eser yazarın eğitimci kişiliğinin, düşüncelerinin yazıya aktarılmış ve kitap haline gelmiş halidir.

Yazar bu eserinde çocuklara duyarlılığı, yardımlaşmayı, birlikteliği, hoşgörüyü, temizliği ve fiziksel değişikliğin doğal olduğunu sade ve yalın bir dille anlatmaya çalışmıştır.

“İlköğretim öğrencisi Ayper; okulu, öğretmeni, uzun bir yaz tatilinden sonra kavuşacağı sınıf arkadaşları için heyecanlanır bu durumu ablasıyla paylaşır. Öğretmenini görmek için sabırsızlandığını anlatan Ayper okula gittiği zaman arkadaşlarıyla yaşadığı unutulmaz ve çok heyecan verici anılarını eve geldiği zaman ailesiyle paylaşır.

Ayper karakterinden hareketle yazar çocuklara okul sevgisini ve arkadaş sevgisini özümsetmeye çalışmıştır.

Birinci sınıftan ikinci sınıfa geçen Ayper'in fiziksel halindeki değişikliği yazar şöyle anlatmıştır:

Annem, aradan geçen bir yıl içinde boyumun birkaç santimetre arttığını söyledi Babam da ağırlığımın...

Tabii, dedi annem, kızımız büyüyor. Geçen yıla göre biraz daha büyüdüğümün ben de farkındaydım. Birinci sınıfa giderken giydiğim okul formam, bu yıl küçük geldi. Bu yüzden yenisini almak zorunda kaldık...”(Yavaşlı, 2011f, s.5-6).

Planlı yaşamının ve düzenli olmanın önemini çocuklara ilkokul sıralarında kazandırılmasını savunan yazar bunu eserinde şöyle anlatmıştır:

“...Okul başlar başlamaz kendimize göre bir program yapacağımıza söz verdik. Bu sözü, tatil için gittiğimiz o deniz kasabasındaki yazlığımızda vermiştir... İşte o sözü o zaman vermiştik birbirimize: Planlı bir şekilde ders çalışacağız ve herkes birbirini rahatsız etmemek için gereken çabayı gösterecekti. Bu kararımıza en çok babam

sevinmişti: Başarıyı yakalamanın en kestirme yolu, planlı ve programlı olmaktır çocuklar, dedi. İnsan gerçekten bir şeyler yapmak ve başarmak istiyorsa, kendine bir söz vermeli ve o sözü mutlaka tutmalı...”(Yavaşlı, 2011f, s.8-9).

Yardımlaşmanın önemli bir değer olduğunu, ev işlerinde annemize yardım etmenin önemli bir erdem olduğunu ve annemizi mutlu eden bir davranış olduğunu, aile bilincini çocuklara özümsetmek için yazar:

Hangi işlerine? diye sordu ablam. İşlerine işte! dedi annem. Kendi işlerine. Tabii akşam yemeği için masayı hazırlamamda bana yardım ederseniz, çok memnun olurum. Umarım anlaşıldı.

“Tabii ki anlaşılmıştı. Bunda anlaşılmayacak ne var? Ayrıca, ablamla ikimiz, akşam yemeği için babamı beklerken masayı hazırlamaktan ayrı bir zevk alıyoruz. Bu bize aile olmanın kıvancını yaşıyor” (Yavaşlı, 2011f, s.10).

Çocuklara duyarlı olmalarını, bilinçli olmalarını şu şekilde aktarmıştır yazar:

“...Sen, marketten yalnızca mısırözü yağı istemiştin. Oysa ben, mısırözü yağının yanında dilimlenmiş mantar, bir paket salam, margarin, dondurulmuş balık fileto almıştım ya...

Eee? E'si bu! Gerisini yağmur anlatsın.

Babam bunları der demez ablam Yağmur söze girdi:

Bence ihtiyaçlarımızdan fazlasını almamalıyız anneciğim, dedi. Neye ihtiyacımız varsa, yalnızca onu almalı, tüketimi arttırmalıyız.

Ablamın bu sözleri, annemin de hoşuna gitti”(Yavaşlı, 2011f, s.12).

Hoşgörünün önemini anlatmaya çalışan yazar:

“...Bizim sınıfımız sevgi sınıfıdır. Herkes birbirinin düşüncelerine, duygularına ve kişisel özelliklerine değer verir. Saygı duyar.

Biz, öğretmenimizle birlikte bu özelliğimizi geliştirerek sürdürmek istiyoruz. Bunu, insan olmanın, birey olmanın temel koşulu olarak görüyoruz.

Sınıfımızda herkes birbirinden farklıdır. Kimi sarışın, kimi kumral, kimi esmer...

Kimimiz içine kapanık, kimimiz dışa dönük, neşeli, şakacı, suskun, oyuna düşkündür. Herkes kendi özelliğiyle güzeldir bence”(Yavaşlı, 2011f, s.23).

2.6.49. Sitedeki Labirent

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 101 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilk gençlik dönemine hitap etmektedir. Eseri okuyan çocuklar kendilerinden birer parça buldukları için eseri daha çok sevmektedirler.

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eserinde eserin kahramanı bir sitede yaşıyor. Annesi çalıştığı için evde yalnız kalıyor. Neyse ki, sevimli bir köpeği var. Ama onun da dili yok, konuşmuyor; yalnızca kuyruk sallıyor ve havlıyor. Eserin kahramanı can sıkıntısından kurtulmak için çareler arar. Tam da bu sırada, sitenin bir sırrını keşfeder, labirenti. Hemen ekibini kurar ve yaşadığı maceraları anlatır yazar.

Yazar bu maceraları anlatırken, yaşama sevinci, sağlıklı olma, özgürlük, misafirperverlik, emeğe ve insana saygı, paylaşma gibi değerleri de okuyucuya kazandırmaya çalışmıştır.

Yaşama sevincini yazar şöyle anlatır:

“Sabahtı ve evimizin penceresinden dışarıyı seyreliyordum. İnsana yaşama sevinci veren bir sabahı yaşayacağımı hissedince içten içe sevindim... Yaşamak, havada burcu burcu, yüreğimde gümbür gümbürdü...”(Yavaşlı, 2011g, s.7).

Sağlık değerini yazar tezatlıktan doğruya ulaşma şeklinde işlemiştir:

"Biraz kitapları karıştır, televizyon izle, bilgisayarda oyun oyna, resim çiz... Kahvaltımı, diyebilirim ki ışık hızıyla yaptım. Hızlı yedim mi midem ağrıyor. Bir süre oturduğum yerde kalakaldım..."(Yavaşlı, 2011g, s.11).

Özgürlük ve misafirperverliği yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Burada her istediğinizi yapabilirsiniz. Merak ettiklerinizi kime sorarsanız sorun, sizi dürüst bir biçimde yanıtlayacaktır... Burada konduğumuz olduğunuz süre içinde ülkemizi ve bizi tanıyacaksınız. Burada özgürsünüz. Size kimse müdahale etmeyecektir...”(Yavaşlı, 2011g, s.52-53).

Emeğe ve insana saygı değerini yazar özgün kurgusuyla şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Bütün tasanız buysa, gördüğünüz gibi gereksizdir. Ürküntünüze gelince... Biz, kıbar insanlarız. En azından sizler gibi birbirimizin kuyusunu kazmaz, öldürmeyiz. Biz savaş nedir bilmeyiz. Bizde kimse kimsenin emeğini gasp edemez. Burada gördüğünüz her şey herkesindir...”(Yavaşlı, 2011g, s.70).

Zıtlıklardan hareketle yazar iyiliğin önemini şöyle anlatıyor:

“...İyilik olmazsa kötülük, kötülük olmazsa iyilik anlaşılmaz, dedi Seçkin. Bak bu doğru dedi Merve...” (Yavaşlı, 2011g, s.90).

Yazar, insan sevgisini ve paylaşmayı şöyle anlatmıştır:

“...Üzerinde yaşadığınız gezegeninizi seviniz. Birbirinizle savaşmayınız. Bütün savaşların nedeni, hırdır. Kendinizi hırdan arındırınız. Dünyayı eşit paylaşınız. Birbirinizin emeğini, varlığını sömürmeyiniz...” (Yavaşlı, 2011g, s.99-100).

2.6.50. Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2014 yılında 48 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. Eser çocuklara tarih bilincini oluşturmak için yazılmıştır. Resimlerle de desteklenmiştir.

Eseri incelediğimiz zaman Çimen, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinlikleri için geldiği İzmir'de akranı Çilek'in konuğu olur. Çilek'in dedesi, Çimen'le Çilek'in İzmir gezilerini daha anlamlı kılmak için onlara tarihi anlatan bir kişiliğe bürünür. Onları İzmir'in eski çağlarında hayali bir geziye çıkarır. Tantalos'tan Pagos'a, oradan Evliya Çelebi'ye, sonrasında Hasan Tahsin'e kadar uzanan gezi, Ege'nin incisi İzmir'i İstanbullu Çimen'e çok sevdendir. Bu maceraları anlatırken özgün üslubu ve kurgusuyla heyecanı hep yükseklerde tutmayı başaran yazar iletmek istediği değerleri de vermeye çalışmıştır.

Yazar, belirli gün ve haftaları çocuklara özümsetmek için şöyle anlatmıştır:

“...Bu yılki 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramında sınıfımızdaki hemen herkes başka kentlerden ve ülkelerden gelen çocukları evlerinde konuk etmişti. Benim şansına İstanbullu bir arkadaş, Çimen düştü” (Yavaşlı, 2014ö, s.3).

Yazar, misafirperverliği çocuklara şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Herhalde ad benzerliğinden olacak! Birimiz Çilek, diğerimiz Çimen. Biz Çimen'i bir hafta konuk ettik. O bir hafta içerisinde Çimen'e İzmir'in her yerini gezdirdik..."(Yavaşlı, 2014ö, s.3).

Çalışmanın sonucunda mutluluğun ve rahat bir yaşamın olduğunu yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Yüzyıllarca mutlu yaşayan halk, ürettiği zeytinin, üzümün, incirin ve tuttuğu balıkların fazlasını komşu kentlere satarak zenginleşti...” (Yavaşlı, 2014ö, s.32).

Yazar, milli tarih bilincini oluşturmak ve geliştirmek için çocuklara bilgi vermek amacıyla şöyle bir anlatım yapmıştır:

“...Neyse ki 9 Eylül 1922 günü Türk Ordusu İzmir'e girdi. Teğmen Ali Rıza Akıncı, Valilik binasındaki düşman bayrağını indirip Türk bayrağını göndere çekti... Mustafa Kemal Atatürk, bir konuşmasında İzmir'i ve İzmirliileri çok sevdiğini söylemişti. İzmir halkı da Ata'sına yaraşır bir çalışkanlıkla kenti uygar batı kentlerine benzetti...”(Yavaşlı, 2014ö, s.44).

2.6.51. Şarkıcı Kara Karga

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2015 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Yazar, bu kitabında insan hayatında olması gereken ve olmaması gereken olayları basit ve sade bir dille çocuğa görelilik ilkesi çerçevesinde anlatıyor.

Kargaların seveni çok değildir. Saysanız, bir elin parmaklarını geçmez. Bu, neden böyledir, biz kargalar da çözebilmiş değiliz.

Bilge Karga bana bir gün, bunun bir önyargıdan kaynaklandığını söylemişti. Peki ama nedir önyargı? “Şudur, dedi Bilge Karga, uzun yıllar önce birileri birilerinin

kulaklarına bir şeyler fısıldamıştır, böylece o, öyle kalmıştır. Söylediklerinden hiçbir şey anlamadım Bilge Karga.

“Söylesene Kara Karga, bizi sevmeyenlere biz hiç kötülük ettik mi? Hayır. Hiçbir kötülüğümüz olmadığı halde bizi neden sevmiyorlar? Bilmiyorum. İşte o bilmediğine ön yargı diyoruz. Bizi sevmeyenler bizim ile ilgili gerçekleri bilseler belki de severler, yanıldıklarını anlarlar” (Yavaşlı, 2015m, s.4-6).

Aydoğan Yavaşlı bu eserinde insanların hayvanlara nasıl bir lakap taktıklarını çocuklara anlatıyor. En sonunda da insanların uydurduğu sözler diyerek onların insanların uydurduğu bir isim olduğunu çocuklar kavıyor.

“ İnsanlar, neredeyse bütün hayvanların bazı özellikleriyle dalga geçiyorlar, ama biz onlarla hiç dalga geçmiyoruz, dedim. Der demez kederlendim. Haksızlık, biz kargaları da üzüyor.

Nasıl yani? diye sordu Bilge Karga. Nasıl olacak! diye başladım, “kimisine eşek kafalı diyorlar, kimine kedi gibi miyavlıyor diyorlar. Köpek gibi havladı, aslan gibi kükredi, maymun gibi oynadı, sincap gibi zıpladı, inek gibi bakıyor, koyun gibi gidiyor, tilki gibi kurnaz, kurt gibi sinsi, zürafa gibi boylu, kuş beyinli, balık hafızalı, tavşan gibi korkak! Bunların hepsi insanların uydurduğu sözler” (Yavaşlı, 2015m, s.8).

Yazar, sadece bir alana bağlı kalmayıp çocukların çok yönlü gelişmelerini gaye edindiği için sanattan ve edebi alanlardan da kitabında değinerek çocukta merak uyandırmayı başarmıştır. Şöyle ki; “...İnsanlara şarkılarımızı söyleyeceğiz. Böylece onlar da yanıldıklarını anlayacaklar. Tamam, söyleyelim ama nasıl? Benim merak ettiğim, bu! Şöyle: Önce bir orkestra kuracağız. Orkestra mı? O da ne? Orkestranın ne olduğunu bilmiyor musun? Sen ve arkadaşların bir müzik grubu kuracaksınız, şarkılarınızı birlikte söyleyeceksiniz. İşte ona orkestra denir, anladın mı?” (Yavaşlı, 2015m, s.12).

Her fırsatta teşekkür etmenin çocuklara kazandırılması gereken bir değer olduğunu hatırlatan yazar kitabında bu değeri de çocukların zihinlerinde kalacak şekilde aktarmıştır.

“Onu bilemem. Eğer insanların biz kargalarla ilgili önyargısını yok etmek istiyorsanız, onlara söyleyeceksiniz. Kargaların sesiyle dalga geçen insanlar, böylece

sizi dinledikten sonra yanıldıklarını anlayacaklar. Fena fikir değil, teşekkür ederim, dedim” (Yavaşlı, 2015m, s.15).

Çalışmanın her zaman insan için en değerli uğraşı olduğunu kitabında şiirlerle anlatan yazar bu anlatımda ki sadelik ve akıllarda kalan mısralarla çocuklar şiiri okurken hem seviyor hem de verilmek istenen değer bu sayede daha bir kalıcı hale geliyor.

“Çalışkanları severiz
Onları her zaman överiz
Ekmeğini taştan çıkaranların
Ellerinden öperiz” (Yavaşlı, 2015m, s.28).

Kitap okuma alışkanlığının küçük yaşlarda kazandırılması gerektiğini her zaman söyleyen yazar bu konuyu hayvanların dilinden çocuklara şöyle sevdireyor:

“Biz kargalar akıllıyız
Öğretmenlere saygılıyız
Kitap okuyan çocuklara
Gönüllerimizden bağlıyız” (Yavaşlı, 2015m, s.30).

2.6.52. Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2016 yılında 63 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Hayvan Günlükleri Dizisine aittir. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Çocuklara hayvan sevgisini kazandıran eser sade anlatımıyla da çocukların sevdiği eserlerden olmuştur.

Eserde bir köpeğin yaşadığı maceralar anlatılır. Ailenin verdiği isim şaşkındır. Artık onun adı Şaşkın Köpek olmuştur. Şaşkın Köpek maddi durumu iyi sayılacak, ahlakı da iyi olan bir aileye rast gelir. Diğer bir köpek olan Tobi ile arkadaşlık kurar. Tobi çok zengin bir ailenin köpeğidir. Fakat zengin aile artık Tobi ile ilgilenmez olmuştur. Tobi ise bu durumu kendine dert etmiştir. Şaşkın Köpek ile Tobi arasında geçen diyaloglar sayesinde çalışkanlığın, duyarlılığın, özgürlüğün, paylaşmanın, yardım etmenin ve saygı değerlerine değinmiştir yazar.

Yazar hayvan sevgisini anlatmak için hayvan haklarından referans alarak konuyu çocuklara özümsetmek ve onların düşünmelerini sağlamıştır.

“Evet, size soruyorum: Köpeklerin de hakları yok mudur? Yani köpekler, sahiplerinin köleleri midirler? Onlar ne derse, köpekler hemen yerine getirmek zorunda mıdırlar?

Önceleri ben de kimileri gibi düşünüyordum. Köpeklerin, sahiplerinin bütün isteklerini, emirlerini yerine getirmek zorunda olduklarını sanıyordum.

Meğer öyle değilmiş.

Köpeklerin de hakları varmış.

Köpekler de pekala “Hayır arkadaş!” deyip karşı durabiliyormuş. Sen şimdi bunu istedin diye hemen yerine getirmek zorunda değilim,” diyebiliyormuş.

“Vay anasını...” dedim, ilk duyduğumda. Bütün bunları bilmeden yıllarca boşu boşuna yaşamışız.

Olsun diye yanıtladı Çılgın. Önemli olan, bundan sonraki hayatın... Bakalım nasıl davranacaksın. Sana söylenen ya da senden istenen bütün saçma davranışları hemencecik yerine getirecek misin, yoksa şöyle bir düşünüp tartacak mısın?” (Yavaşlı, 2016d, s.12).

Trafikte duyarlılığın önemini kavratırken yazar şu anlatımı tercih ediyor:

“...Doğrusunu söylemek gerekirse, babamız Yusuf Bey, arabayı çok dikkatli kullanıyordu. Çaktırmadan izledim: Yoldaki bütün trafik ışıklarına uydu. Kırmızıda durdu, yeşilde geçti...”(Yavaşlı, 2016d, s.17-18).

Sevginin, saygının önemini anlatırken bunu trafikle ilişkilendiren yazar bu hassasiyeti çocukların kavramasını sağlamıştır:

Oysa gerçek bu mu? Yazık ki değil!

İnsanlar birbirlerini bu kadar sevseler, dünyada savaş diye bir şey olur muydu hiç?

Birbirlerini bu kadar sevseler, yollarda tam gaz gidip trafik kazalarına neden olurlar mıydı?

Çocuklar ölür müydü?

Dedim ya, bunu hiçbir zaman anlamamışımdır. Bu gidişle anlayacak gibi de görünmüyorum..."(Yavaşlı, 2016d, s.19).

Paylaşmanın güzelliğini anlatan yazar bazı şeylerin paylaşınca güzel olduğunu şöyle anlatmıştır:

"...Her şey yolunda mı ortak? diye takıldım bir ara. Epey açılmıştık.

Yolunda, dedi. Yolunda ama...

Ama'sı ne?

Keşke... Keşke onlar da burada olsaydı. Ya da ben onlarla olsaydım...Bunun zevki, paylaşınca geliyor, anlıyorsun değil mi?

Paylaşınca daha güzel"(Yavaşlı, 2016d, s.29)

Sadece zengin olmanın bir anlam ifade etmediğini bu gibi zenginliklerin fakir ve ihtiyacı olan insanlarla paylaşınca bir anlam ifade ettiğini, çocuklara paylaşma, yardımlaşma ve duyarlılık gibi değerleri özümsetmek isteyen yazar:

"Yusuf Bey de zengin sayılırdı ama o, zenginliğini paylaşmasını bilirdi. Bir keresinde Ayten hanımdan duymuştum. Kendisini ziyarete gelen bir akrabasına anlatıyordu. Meğerse Yusuf Bey, üniversitede okuyan başarılı fakat yoksul bir genç kıza her ay düzenli olarak para gönderiyormuş. Onun bütün okul ihtiyaçlarını karşılıyormuş. Ayrıca, bir süre önce ölen babası için her yıl dönümünde çantalar dolusu kırtasiye malzemesini mezun olduğu ilkokuluna götürüp çocuklara dağıtıyormuş. Bunları duyduktan sonra Yusuf Beyi daha çok sevmiştim"(Yavaşlı, 2016d, s.43).

Çocukların bazen bencilce hareket etmelerini önlemek isteyen yazar bu dünya da hayvanların da haklarının olduğunu, hayvan sevgisi değerini vermek için şöyle bir anlatım tercih etmiştir:

"Öğretmenin şu sözleri, sanırım hepimizin çok hoşuna gitti: "Çocuklar, adına Dünya dediğimiz bu gezegende hayatı işte biz bu hayvanlarla paylaşıyoruz" (Yavaşlı, 2016d, s.60).

Okul sevgisi değerini yazar şöyle anlatmıştır:

"Yani sen bugün okula gitmekten hoşnut musun?" diye sordu.

Tabii, dedim. “Okul, gerçekten müthiş bir yer. Çocuklar orada çok şey öğreniyorlar. Ben bile, orada bulunduğum birkaç saat içinde çok şey öğrendim”(Yavaşlı, 2016d, s.62).

2.6.53. Tatil Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2007 yılında 120 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, ilk gençlik dönemine hitap etmektedir. Günlük tarzında yazılan eser, tatil kavramını ne olduğunu çocuklara anlatmaya çalışmıştır.

Eserin konusuna baktığımız zaman tatil hakkında bilgilendirmeler yapan yazar, bunu yaparken de değerleri aktarmaya çalışmıştır. Tatilin, insanın hiçbir işe yaramadan boş boş oturması, denize girip serinlemesi ya da bilinçsizce gezip tozması demek değildir. Kafası ve yüreğiyle yaşayanlar için tatil, yeni şeyler yaşamak, bilgi ve görgüyü artırmak, kültürel besinden payına düşeni almak demektir. Tatil Günlüğü'nü tutan Doğukan on üç yaşında ve tıpkı böyle düşünüyor. Babasının önerisini de değerlendirip iki aylık yaz tatili boyunca yaşadıklarını, yaşadıklarından aldığı önemli kazanımları eseri okuyanla paylaşmak istiyor. Özellikle okumanın önemine değinen yazar bu vesileyle birçok değeri de okuyucuya kazandırmak istiyor.

Yazar, okuyucuya coğrafya bilgisini de kazandırmak için şunları söyler:

“Buraya daha çok İskandinav ülkelerinden turistler gelir; yani Norveç'ten, İsveç'ten, Danimarka'dan filan...”(Yavaşlı, 2007b, s.8).

Sevgi değerini paylaşma ve bölüşme üzerinden anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle yapmıştır:

“...Ne yapalım, sevginin binlerce dili var. Balıkçı Salih, bu dili biliyor. Balıkları anneme pişirtip bizimle sofraya oturdu mu, dünyalar onun olur. Paylaşmayı, bölüşmeyi seviyor o...” (Yavaşlı, 2007b, s.9).

Çalışkanlık değerini yazar, şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Bahçenin keyfini sürmek, verdiği sebzeleri, meyveleri yemek güzel, ama önce hak etmek gerek evlat, dedi. Düşündüm, doğru buldum. İnsan, emek verdiği şeyleri daha çok sever, korur” (Yavaşlı, 2007b, s.12).

Okul sevgisi değerini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Tatil günlüğüm için buraya, damdaki masamın başına oturduğumda insanın emeğini bir kez daha düşündüm. Aklıma öğretmenimiz geldi, özellikle de bizi birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar okutan sınıf öğretmenimiz..."(Yavaşlı, 2007b, s.14).

Sağlık değerini neden sonuç ilişkisi içinde vermeye çalışan yazar bunu şöyle anlatmıştır:

"Sabah babamın gazetelerini alıp geldikten sonra odama çekilip romanımı bitirdim. Öğleye doğru Müge'yi aradım. Telefonda sesi hiç iyi gelmiyordu. Nedenini sordum; boğazını üşütmüş. "Dün kocaman bir dondurma yedim, hem de ısıra ısıra dedi" (Yavaşlı, 2007b, s.33).

Yardımlaşmanın ve birlikteliğin önemini yazar şöyle anlatıyor:

"...Bir saat içinde ortalığı topladık. Kimimiz bulaşıkları yıkadı, kimimiz yerleri süpürüp sildi. Müge ile İrem, Sultan Teyzenin ilaçlarını içirdiler. İrem meğer epey becerikliymiş. Hemencecik çorba pişirdi, pilav yaptı. Çağlar'la ikimiz salata yaparken Muratcan da evin önündeki küçük bahçeyle uğraştı..." (Yavaşlı, 2007b, s.47).

Yazar okuyucuya perspektif kazandırmak için şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Ercan ağbiye göre, insanlar, olaylara bulundukları sosyal, ekonomik, psikolojik konumun penceresinden bakıyorlar ve ona göre tavır alıyorlardı. Örneğin, bir fabrika patronu için en önemli şey, daha çok para kazanmak, karına kar katmaktı. Oysa bir işçiye göre önemli olan, emeğinin karşılığını tam olarak almaktı. Bu farklılık, ağa ile köylü arasında da vardı, köle ile sahibi arasında da..."(Yavaşlı, 2007b, s.95).

Edebiyat üzerinden estetik değerini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...İzin isteyip yanındaki kitaba uzandım, elime alıp kapağını çevirdim: Montaigne, Denemeler. "Ama bu bir aşk romanı değil ki!" dedim. Bana kıs kıs gülüyordu. Bu, bir deneme kitabı; aşk romanı filan değil. Neden yalan söylüyorsun? Yok canım, şaka olsun diye öyle dedim. Ama bir aşk romanından bile daha lirik ve gerçekten çok güzel..." (Yavaşlı, 2007b, s.100-101).

Tutumlu olmanın, azla yetinmenin önemli olduğunu yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“İlçe Halk Kütüphanesinin şimdiki yerinden ayrılması gerekiyormuş... Evet, tek katlı eski bir yapı ama bana çok sevimli gelmişti. Şimdi ne olacaktı?”(Yavaşlı, 2007b, s.110).

2.6.54. Utangaç Bir Yunusun Günlüğü

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2016 yılında 62 sayfa olarak çıkmıştır. Eser Hayvan Günlükleri Dizisine aittir. Eser, ilköğretim çağındaki çocuklara hitap etmektedir. Eser, özgün üslubuyla hayvan sevgisini kazandırmayı amaçlamıştır.

Eserde bir yunusun yaşadığı maceralar anlatılır. Denizin dibinde sessizce ve kendi halinde olduğu için utangaç sıfatı yakıştırılmıştır. Utangaç Yunus bir gün denizde dolanırken balıkçılar tarafından yakalanır. Yakalandıktan sonra Utangaç Yunus'a çok iyi bakılır. Bu arada kahramanımızdan bazı hareketleri yapması beklenir. Bunları yaptıkça ödül alan Utangaç Yunus daha başarılı hareketler yapmaya başlamıştır. Ardından gün geldiğinde kendini sirk gösterileri için hazırladıklarını anlayınca üzülür. Ardından yaptığı hareketleri yapmaz hale gelir. Sonra bu yaptıklarının sonuçlarının olumsuz olduğunu görünce vazgeçer inadından. Ve böylelikle mutlu olabileceğini anlamıştır.

Çocuklara dürüstlüğün, çalışkanlığın, aile sevgisinin, özgürlüğün, çocukların duygu ve düşüncelerinin evrensel bir boyutta aynı olan kısımlarına değinen yazar çocukların ilgisini daima en üst seviyede tutmayı başarmıştır.

Yazar dürüstlüğün önemi işlemiştir eserinde:

“Size önce bir itirafta bulunmam gerek. Aslında bunu şöyle de söylemek mümkün: Size dürüst olacağım.

Dürüst olarak size yardım ediyordum gibi...

Bu çok kötü!

Tabii ki dürüst olmak zorundayım.

Hepimiz dürüst olmalıyız üstelik. Dürüst oluyoruz diye kimseden övgü beklemeye hakkımız yok.

Neyse...” (Yavaşlı, 2016e, s.5).

Bu dünyada herkesin birbirinden bir şeyler öğreneceği birçok şeyin olduğunu, insanlar paylaşarak, birbirine yardımcı olarak daha bilgili olabileceklerini anlatır yazar:

“...Kendine haksızlık ediyorsun sen! diyerek karşı çıktı yazar. Herkesin birbirinden öğreneceği bir şeyler vardır. Bir şeyler öğrenmenin kime zararı olmuş şimdiye değin?” (Yavaşlı, 2016e, s.7)

İnsanların bazen çok sevdikleri ailelerinden ayrılma hallerinin doğal olduğunu, okul okumak, meslek sahibi olmak için bazı ayrılıkların yaşanabileceğini yazar çocuklara şöyle anlatma yolunu tercih etmiştir:

“...Evet ,dedi. Çok üzgünüm. Bu, ailemden ilk ayrı kalışım. Gökçeada'ya okumak için gidiyorum.

“İnsan okumak için gittiğine üzülür mü hiç?” diye araya girdim ama o, üzüntüden iyice çatallanan sesiyle anlatmayı sürdürdü:

“Öyle deme,” dedi, “öyle deme...Annem, babam, kardeşlerim...Hepsi orada kaldı. Beni neyin beklediğini bilmiyorum.”

“Buraya zorla, yani sen istemeden mi gönderildin yoksa?”

“Hayır, burada okumayı, okuyup öğretmen olmayı ben istedim. Ben istedim ama...

İnsan gene de üzülüyor. Ailesinden ayrıldığına kim üzülmez ki?” (Yavaşlı, 2016e, s.10).

Çocuklara sorgulayıcı bir yöntemle duyarlılık kazandırmaya çalışan yazar bunu:

“Ama onlar eğitim görüyorlar; böylece bizden daha bilgili olarak yaşıyorlar,” diye itiraz edecek oldum.

Yanıtı hazırды: “Bilgili olmak hiçbir şeydir aziz dostum. Önemli olan, akıllı olmaktır. Eğitim, akıllı olunmak için alınmalıdır. Bilgi bizi akıllı yapmıyorsa, yalnızca bir süstür. Anlıyorsun değil mi?”

Bunları söyledikten sonra uzaklaşıp gitti. Arkasından bakakaldım.

Epey sonra, söylediklerinin ne kadar doğru olduğunu anladım" (Yavaşlı, 2016e, s.33).

Özgürlük gibi soyut bir konuyu çocuklara bir hayvan olan yunusun ağzıyla anlatarak konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

“...Bana nasıl bir yanıt verebilirdi acaba, ilerde tanınmış bir yazar olmayı düşleyen o arkadaşım?

Durun tahmin edeyim: Yazarlar ve sanatçılar her zaman özgürlükten yanadırlar. Bağımsızlıklarına düşkündürler. Eminim bana, orada maskaralık yapacağına denizlerde mücadele ederek yaşa, bu daha onurlu, diyecektir” (Yavaşlı, 2016e, s.53).

Mutluluk ve sevinç kavramlarını anlatırken çocuklardan dönüt bekleyen üslubu yazarı çocuk edebiyatında önemli bir görevi yerine getirme yani sorgulayıcı bir sistemi çocuklara kazandırma gayesini ön plana çıkarmaktadır.

“ Ertesi gün, sanki hiçbir şey olmamış gibi davrandım. Eğitimcim Oktay'ın bana öğrettiği bütün hareketleri başarılı bir biçimde yaptım. Beni izlemeye gelen çocuklar nasıl mutlu oldular, burada anlatmak olanaksız.

Onları mutlu görmek, beni de mutlu etti. O saatten sonra, inat etmemeye karar verdim.

Eğitimcim Oktay, bendeki değişim karşısında tavrını hiç bozmadı.

Sonuçta başarı ikimizindi.

Hatta bakıcım Şevki'nin...

Çocuklar beni çılgınca alkışlarken o da seviniyor, zayıf yüzündeki kara gözleri, iki elmas gibi parıldıyordu.

Patrona gelince...

Onu da siz tahmin edin bakalım!” (Yavaşlı, 2016e, s.54).

Çocuklardan bahsederken sevinçlerinin, ağlamalarının ortak olduğunu vurgularken evrensel değer konusuna yazar şöyle değinmiştir:

“...Gezip gördüğüm bütün yerlerde çocukların hep aynı olduğuna tanık oldum.

Sevinçleriyle...

Kederleriyle...

Gülüşleriyle...

Ağlamalarıyla...

Çocuklar kavga istemiyordu; bunu anladım. Onlar, kimsenin bir başkasının hakkını yemediği bir dünya istiyorlar ...”(Yavaşlı, 2016e, s.58).

2.6.55. Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 32 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Çağla Çocuk Dizisine aittir. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Eserin konusuna baktığımız zaman, vücudumuzda yer alan ve yaşamımızı sağlayan organlarımız bir gün kendi aralarında bir toplantı yapıp sorunlarını dile getirirler. Ayper'in beyni, bunu düşünüp başta kalp olmak üzere bütün iç organlarını toplantıya çağırıyor. Kalbi, karaciğeri, akciğerleri, böbrekleri, midesi, safra kesesi, bağırsakları... Hepsi ortak sorunlarından söz ederler. Tabii Ayper dengeli beslenip spor yaptığı için hepsi teker teker mutlu olduklarını söylerler. Toplantı sonunda bir karar alınır. Alınan bu kararlar Ayper'e iletilir.

Çocuklara sağlıklı yaşamın önemini ve sağlıklı olmak için yapılması gerekenleri kendine has üslubuyla, sade ve yalın bir dille aktaran yazar çocukları sıkmadan gereken değerleri özümsetmeye çalışmıştır.

Yazar bir aksaklığın ve sorunun bütün sistemi etkileyecek ve bozacak olduğunu, birlikte hareket etmenin önemini anlatmaya çalışmıştır.

“...Yanıtladım sanıyordum, bir daha tekrarlayayım: Biz onun öfkelenerek sağlığını kaybetmesinden endişe ediyoruz. Beyin sağlığını yitirirse, bundan hepimiz etkileniriz. Anlatmaya çalıştığım, buydu...”(Yavaşlı, 2011h, s.9).

Çocuklara bir iş yaptıkları zaman vaktinde yapmaları gerektiğini yazar özgün kurgusuyla şöyle aktarıyor:

"Beyin, yani benim beynim, toplantıya tam saatinde geldi. Zaten ondan başka türlü beklenmezdi. Çünkü yıllardır böyle, saati saatine yaşamaya alışmıştı: Kreşte, anaokulunda, sonra iki yıldır ilköğretim okulunda...

Şu saatte kalkılacak, şu saatte el-yüz yıkandıktan ve dişler fırçalandıktan sonra kahvaltıya oturulacak, şu saatte gelen okul servisine binilecek...”((Yavaşlı, 2011h, s.12).

Çocuklara sağlıklı olmanın önemini ve bilincini anlatırken aynı zamanda vatanseverlik değerini de özümsetmek isteyen yazar bunları maddeler halinde çocuklara sunmuştur:

“ Sevgili Ayper,

Sinir sisteminin merkezi ve başkanı olarak sindirim, solunum, boşaltım ve dolaşım sistemlerine ait organlarla yaptığım toplantıya ait rapor aşağıda sunulmuştur.

1. Midenin, ince ve kalın bağırsakların sağlığı için lütfen çok sıcak ve çok soğuk yiyecek ve içeceklerden kaçın. Ayrıca, hazır yiyeceklerin sana hiçbir yararı olmadığı, çok belli. Gereğinden fazla tuzlu, acı ve ekşi; gazlı ve kolalı besinlerin yarından çok zarar verdiği saptanmıştır. Lütfen dengeli beslenmeye devam et. Taze ve temiz yiyecekleri seç.

2. Karaciğerin sağlığı için çok fazla şekerli besinlerden uzak dur.

3. Safra kesenin sağlığı içinde çok yağlı, baharatlı yiyecekler alma.

4. İnce ve kalın bağırsaklarının sağlığı için bol bol meyve ve sebze ye. Ispanak, kereviz, lahana, karnabahar, brokoli, enginar, semizotu...Bunlar tam sana göre!

5. Böbreklerinin sağlığını sürdürebilmen için özellikle tuzlu ve gazlı içeceklerden kaçınmalısın. Ha, birde onları kesinlikle üşütme. Ayaklarını sıcak tutarsan, sorun kalmaz. Zaten atalarımız ne demişler: Ayağını sıcak tut, başını serin...

6. Akciğerlerinin istenildiği gibi çalışıp kanını temizleyebilmesi için daima temiz havalı yerlerde bulun.

7. Gelelim kalbine: Kalbinin sağlığı için fırsat buldukça spor yap. Unutma: Yüzme ve yürüyüş, kalp sağlığı için en iyi spor dallarından ikisidir. Tabii buna temiz hava ve doğru beslenmeyi de eklememiz gerekir. Biliyorsun, kalbimiz, kendine gelen kanı pompalayarak bütün vücudumuza gönderir. Onun vücudumuza kirli kan göndermesini, böylece organ ve dokularımıza zarar vermesini istemeyiz, öyle değil mi? Ha unutmada: Çevrendeki insanlarla, yani okulda arkadaşların ve evde ailenle, sokakta diğer insanlarla iyi geçinmede kalp sağlığı için önem taşır. Zaten öyle yaptığını biliyorum, ama bir daha söylüyorum işte.

8. Bir başka not da şu: Temizlik ve dengeli beslenme, benim sağlığım için de gerekli. Unutma ki, insan yalnız midesinden beslenmez. Beyninden de beslenir. Beni beslemenin çok değişik yolları var. Okumak ve araştırmak, bunlardan bir tanesi... Müzik dinlemek, satranç oynamak, resim yapmak; hepsinden de önemlisi merak etmek, beni besler. Zaten akıl dediğimiz de budur.

9. Son olarak şunu da söylemek isterim: Sen akıllı, bilgili ve güzel bir kızsın. Başarılısın. Bunda çalışkanlığının yanı sıra ev ve okul çevrenin de payı çok büyük. Bu şansı iyi değerlendirip, yurduna, ulusuna hatta tüm insanlığa yararlı bir insan olacağından hiç kuşku yok.

Bu rapor Ayper'in beyninden sinirler aracılığıyla vücudunun her yanına dağılınca içini mutluluk kapladı. Sanki masmavi gökyüzünde uçuyor. Işıklı kentlerin üstünden geçiyor, denizler aşıyor, aşağıdaki ormanlara bakıyordu. Çok,çok derin bir özgürlük duygusuydu bu...

Sağlıklı bir insan olarak yaşamının önemini kavramıştı” (Yavaşlı, 2011h, s.27-28-30-31-32).

2.6.56. Yaşamak Bu Kadar Güzelken

Aydoğan Yavaşlı'nın bu eseri Bulut yayınlarından 2011 yılında 40 sayfa olarak çıkmıştır. Eser, Çağla Çocuk Dizisine aittir. Eser, ilköğretimin birinci kademesine hitap etmektedir. Anlatım sade bir şekilde çocuğun algılayabileceği tarzda resimlerle desteklenmiştir.

Sıkı bir çalışma döneminin ardından insana yaşama sevinci veren bir tatil, herkesin hakkıdır.

Yazar eserinde, Ayper isimli kızın ailesiyle birlikte Foça'daki yazlıklarına gidişini anlatıyor. Orada kaldığı iki ay boyunca bol bol denize giriyor. Fakat bununla yetinmiyor. Foça'daki doğal yaşamın güzelleşmesi için başlatılan bir kampanyada etkin olarak görev alıyor. En güzeli ise, Foça halkıyla kurduğu sıcak ilişkinin Ayper'in hiç bir zaman unutmayacağı dostluk bağlarının kurulması olacaktır. Berber Mehmet, Kahveci Emin, Balıkçı Hasan, gazete bayisi Rıdvan, yazar Tarık Amca, Kuaför Suzan; hepsi de

Ayper'in yakından tanıdığı yöre halkından insanlar. Ve unutulmaz arkadaşlıklar kurduğu: Özgür, Başak, Irmak...

Yaşamının güzelliğini ve özgürlüğün önemini yazar Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın şiiriyle vermiştir.

“ Söyle Sevda içinde Türkümüzü

Söyle sevda içinde türkümüzü

Aç bembeyaz bir yelken

Neden herkes güzel olmaz

Yaşamak bu kadar güzelken?

İnsan dallarla bulutlarla bir,

Aynı mavilikten geçmiştir.

İnsan nasıl ölebilir

Yaşamak bu kadar güzelken?” (Yavaşlı, 2011i, s.5).

Milli tarihimizde yeri bambaşka olan Çanakkale'yi yazar vatanseverlik ve özgürlük temasıyla şöyle işliyor:

“Yetmezmiş gibi, ablamın anlatacağı tuttu:

Bakın bakın, şurası Bolayır! Bakın bakın, şurası Conkbayırı, Demirtepe, Anafartalar...

Adını andığı her yer için bir şeyler anlatıyordu. Filan yerde şunlar olmuş, falan yerde ise bunlar olmuş. Şurada düşmanı bilmem ne kadar zarar vermişiz, burada ise düşman bizden şu kadar Mehmetçiği şehit etmiş...

Özellikle, dağın yamacına çizilmiş o asker resmi ile yanındaki yazı...

“Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın şu toprak

Bir devrin battığı yerdir

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.”

Babamla annemin gözlerinin dolduğunu gördüm. Hiç sesimi çıkarmadım. Bazen böylesi durumlarda hiç konuşmamak çok şey anlatır. Sessizlik, birden çok büyük bir sese dönüşür” (Yavaşlı, 2011i, s.11)

Vatan sevgisini, memleket sevgisini ve toprak sevgisini yazar şu cümlelerle anlatmıştır:

“Ben bu topraklara aşığım, diye duyulur duyulmaz mırıldandı babam. Bunu söyledikten sonra arabamıza binip vapurdan çıktık. Çanakkale'nin içinden geçip sağa, güneye doğru kıvrıldık”(Yavaşlı, 2011i, s.12).

Misafirperverliğin, cömertliğin, doğa sevgisinin, yardımlaşmanın önemini yazar şöyle aktarır:

“ İki eski dostun içtenlikleri, beni çok duygulandırdı. Özellikle yaşadığı evin doğaya uyumu, eşinin konukseverliği, cömertliği, dost canlısı tutumları unutulacak gibi değildi.

Halil Amcanın çocukları yanında değildi. İki oğlu da o sırada fabrikada olduklarından onlarla görüşemedik. İşlerinde babalarına yardım ediyorlarmış, ne güzel...”(Yavaşlı, 2011i, s.16).

Doğa sevgisini, ağaç sevgisini, sorumluluk duygusunu ve çalışkan olmanın önemini yazar şöyle anlatıyor:

"Benim çamlar susuz kalırsa bunun sorumlusu kim olacak? Bunu da bilmem lazım yani...

Sorumlusu tabii ki sen olacaksın Mehmet Ağbi, dedim. Her gün belli bir saatte tıraşı bırakıp çamlarının yanına gidecek, sulayacaksın. Yalnız sulamak da yetmez, bilirsın.

Başka, başka ne yapacağım?

Onunla konuşacak, seveceksın. Ağaçlar yalnız suyla büyümez ki... Sevgi ister, ilgi ister...

Söylediklerimi dikkatle dinledi. Sonra, “Ah benim güzel kızım,” dedi, “bu dediklerini ben evdekine bile yapamıyorum. Şimdi bir de çam ağaçlarını sardın başımıza!”

İşte böyle, şakalaşarak, birbirimize takılarak ama hep sevgi ile konuşarak Foça'mıza binlerce ağaç kazandırdık. Yanan yüzlerce ağaç yerine binlercesini diktik.

Tarık Amca, etkinliğin istediği şekilde yapıp başarıyla sonuçlandırılmasından o kadar hoşnut oldu ki, ablamla beni “manevi torun” ilan etti" (Yavaşlı, 2011i, s.32).

Yazar kelime seçiminde Türkçe kelimelerin seçiminin önemli olduğunu, milli değerlerimize sahip çıkmamız gerektiğine büyük bir önem vermiştir.

“ Bu yaz tatilini ben, çok şey öğrenerek geçirdim.

Kuaför Suzan Ablanın dükkanının adı, Rainbow'du. Onu ikna edip “Gökkuşağı'na” çevirttik.

Irmak, Özgün, Başak ve ablamla ikimizin dışında Foça'lı başka arkadaşlarla “İş yerinin adını Türkçe koy” diye bir kampanya başlattık. Epey de başarılı olduk...”(Yavaşlı, 2011i, s.39).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e göre, nitel araştırma “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39).

Nitel araştırma, insanın kendi sırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir (Özdemir, 2010, s. 326).

Nitel araştırma esaslı bu çalışmada tarama modeli esas alınmıştır. Karasar, tarama modeli için, “geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır” (Karasar, 2014, s. 77), olarak açıklar.

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklemini

Araştırma evrenini, Aydoğan Yavaşlı’nın çocuk edebiyatı ürünleriyle değerler eğitimi vermeye çalıştığı eserleri oluşturmaktadır.

Araştırma örneklemini ise, Aydoğan Yavaşlı’nın elli altı adet çocuk edebiyatı eseri oluşturmaktadır.

Bu eserler;

1. Arkadaş Hikayeleri
2. Atatürk'ün Çevre Günlüğü
3. Ben Bir Kara Oğlan Karacaoğlan'ım
4. Ben Evliya Çelebi
5. Ben Hasan Tahsin
6. Ben Öğretmen Kubilay
7. Ben Mustafa Kemal
8. Ben Yunus Emre
9. Benim Hayatım Benim Defterim
10. Bir Ağaçtım Ben Ormanda
11. Bir Kuşun Kanadında
12. Bir Sokağın Hikayesi
13. Bir Yürekte Bin Özlem
14. Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü
15. Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü
16. Dan Dan Dan Çekilin Yoldan
17. Deniz Çiftlikte
18. Deniz Hasta Oldu
19. Deniz Okula Gidiyor
20. Deniz Piknikte
21. Deniz Uzay Yolunda
22. Deniz Yaz Kampında
23. Deniz Yollarda
24. Deniz Yurt Gezisinde
25. Deniz'in Akrabaları
26. Deniz'in Köpeği Linda
27. Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene
28. Gençlik Başımda Duman
29. Işık Hızıyla Marsa Yolculuk
30. İnsanları Seven Kara Karga
31. Kara Karga Çiftlikte

32. Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde
33. Kara Karga Gak Dedi
34. Kara Karga İnsanların Arasında
35. Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı
36. Kara Karga Ormanların Kahramanı
37. Kara Karga Yaz Güzeli
38. Kargaların Başkanı Kim Olacak
39. Kayıp Gezegenin Peşinde
40. Kırık Melek Heykelleri
41. Kirli Bir Kedinin Günlüğü
42. Linda ailesi kemikleri ve düşleri
43. Maceralar Teknesi Assos'ta
44. Maceralar Teknesi Foça'da
45. Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda
46. Maceralar Teknesi Truva'da
47. Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde
48. Okulum Benim En Güzel Heyecanım
49. Sitedeki Labirent
50. Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir
51. Şarkıcı Kara Karga
52. Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü
53. Tatil Günlüğü
54. Utangaç Bir Yunusun Günlüğü
55. Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi
56. Yaşamak Bu Kadar Güzelken

3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada, nitel araştırmanın veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187). “Değer” ve “değerler eğitimi” kavramları ile bu kavramların kazandırılması, aktarılması konusu ile ilgili yazılmış kaynaklar taranmış; bu konuda daha önce yapılmış tez ve makale gibi çalışmalar temin edilerek gözden geçirilmiştir.

İncelediğimiz eserlerdeki değerler, daha önce buna benzer çalışmalar yapmış olan Külünkoğlu(2010), Başçı (2012), Koç(2013), Sevim(2013), Tarakçı(2013), Erol(2014), Akarsu(2015), Akbalık(2015), Çalışkan(2016), Emirhan(2016), Kirmanoğlu (2016)’nın yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda çalışmamızda yer alan değerler 20 adettir ve aşağıda belirtilmiştir:

1. Saygı
2. Sevgi
3. Temizlik
4. Yardımseverlik
5. Estetik
6. Doğa Bilgisi
7. Sağlıklı Olmaya Önem Verme
8. Çalışkanlık
9. Bilimsellik
10. Duyarlılık
11. Yaşama Sevinci
12. Özgürlük
13. Toplum Kurallarına Uyma
14. Misafirperverlik
15. Okul Sevgisi
16. Tutumluluk

17. Hoşgörü
18. Vatanseverlik
19. Belirli Günlerin Farkında Olma
20. Geçmişini ve Milli Kültürünü Tanıma

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. “Betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır”(Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187). Seçilen tüm eserler baştan sona okunmuş; tarama yöntemi ile ulaşılan değerler fişlenmiştir. Bütün eserler için ayrı ayrı okuma, not etme, değerlere ulaşma ve değerlendirme uygulaması yapılmıştır. Her eserin değerlendirme sonuçları ayrı başlık altına alınmış, değerlerle ilgili mesajların eserlerde nasıl işlendiği tespit edilmiştir. Sonra yorumlamaya gidilmiş ve sonuçlara ulaşılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Aydoğan Yavaşlı'nın tez konusu kapsamındaki eserlerin değerler eğitimi bakımından analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Değerler

Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde yer alan değerler , nicelik ve nitelik olarak büyük önem taşır. Eserdeki değerler, sosyal fayda yönü ağır basan; aile kurumunda bireyleri toplumsal hayatta da okul çağındaki çocuk ve gençleri hedefleyen belli başlı temalardan oluşur: “Saygı, sevgi, temizlik, yardımseverlik, estetik, doğa bilgisi, sağlıklı olamaya önem verme, çalışkanlık, bilimsellik, duyarlılık, yaşama sevinci, özgürlük, toplum kurallarına uyma, misafirperverlik, okul sevgisi, tutumluluk, hoşgörü, vatanseverlik, belirli günlerin farkında olma, geçmişini ve milli kültürünü tanıma gibi başlıklar halinde sıralanabilir.

4.1.1. Saygı

Saygı konusu toplumlarda dikkat edilmesi gereken en önemli değerlerden birisidir. Çocuk edebiyatı eserleri de bu değeri toplumların bir ferdi olan ve geleceğin mimarı olan çocukların bu değerle bütünleşmesini gayeleri arasında sayar. Bu gayenin başarılı olması da çocuk edebiyatı yazarlarının sorumlulukları arasındadır. Bir çocuk edebiyatı yazarı olan Aydoğan Yavaşlı saygı değerine gereken önemi verip eserlerinde bu değere yer vermeyi ihmal etmemiştir. İncelenen 56 kitaptan 36'sında "saygı" değerine yer verildiği görülmektedir. Yaptığımız incelemede, Yavaşlı sevgi değerinden sonra en fazla "saygı" değerine yer vermiştir.

Kara Karga dizisinde yazar saygı değerine şöyle değinmiştir:

Yazar, eğitimci kişiliğinden hareketle sınıf içinde çocukların birbirlerini dinlemelerini ve bu davranışlarını pekiştirmeleri için kargaların ağzından birbirlerine saygılı olma davranışını şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Kargaların da kendine göre hayatları var tabii. Sözelimi: Eğer bir grup karga olarak birlikte yaşıyorsak, bir başkanımız da vardır.

Başkanımızı biz seçeriz. Başkanımızı seçmeden önce başkan olmak isteyenleri ayrı ayrı dinleriz.

Sonra aramızda oylama yapıp birini seçeriz” (Yavaşlı, 2015k, s4).

Yazar, son günlerde mükemmeliyetçi yapılarda yetişen, her şeyde kendisinin en iyi olduğunu, her şeyde kendisinin kazanması gerektiği düşüncesine hakim olan çocuklardaki düşünceyi kırmak için hayvanlar aracılığıyla rakibe saygıyı anlatarak hayatta bizim her zaman, her şeyde en iyi olmayacağımızı anlatmaya çalışmıştır:

“Bizim takımdaki otuz beş karganın büyük bir bölümü beni seçti. Tabii bu sonuca çok sevindim. Bu kadar sevildiğimi bilmezdim.

Bana rakip olan Uzun Karga, seçimden sonra gelip beni kutladı, başarılar diledi” (Yavaşlı, 2015k, s7).

Yazar, sorgulayıcı ve dönüt bekleyici bir üslupla eserinde kişiliğe saygı gösterme, hatadan sonra özür dileme gibi erdemlere sahip olmayı anlatmaya çalışmıştır:

“ Kibirli Karga, dinlenmek için indiğimiz ilk yerde söz alarak herkesten özür diledi. Belki de hiçbir işe yaramayan yalnızca biz kargalarız, dedi. Hayır, diyerek sözünü kestim, kendimize haksızlık etmeyelim. Biz kargaların da bu dünyada bazı yararları vardır. Bunların neler olduğunu bu kitapları okuyan çocuklar araştırсын, bulsun bakalım. Gerçeği öğrenmenin başka yolu yok” (Yavaşlı, 2015d, s.26,32).

Bir Küçük Deniz adlı dizide yazar saygı değerine şöyle değinmiştir:

Okulda arkadaşlarımıza saygı, yardım etme gibi erdemli davranışları yazar, saygı değeriyle şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Deniz’in okulda çok sevdiği arkadaşları vardı: Melis, Kumsal, Irmak, Çağdaş, Doğa! Bütün arkadaşlar hem oyun oynuyor, hem her konuda birbirlerine yardım ediyordu”(Yavaşlı, 2014c, s.12).

Aile içindeki davranışlarda saygının önemini yazar, aile içindeki örneklerle anlatmaya çalışmıştır:

“Pırıl pırıl, güzel bir ilkbahar günü Deniz ve ailesi pikniğe gittiler. Yol boyu bazı köylerden, kasabalardan ve ovalardan geçtiler.

Deniz, pencereden tarlalarda çalışan insanları gördü. Kimi çift sürüyordu, kimi ekiyordu. Yemyeşil meralarda otlayan hayvanlar vardı: Koyunlar, kuzular, inekler, buzağılar, atlar, taylar...

Doğa o kadar güzeldi ki ...

Deniz babasına teşekkür etti:

Babacığım, bizi pikniğe götürdüğün için çok teşekkür ederim. Ne güzel yerler görüyoruz!” (Yavaşlı, 2014d, s.2).

Yaşlılara ve büyüklere saygının önemine yazar, özgün üslubuyla şöyle değinmiştir:

“Deniz ile ablası, karşı dairedaki komşuları Münevver teyze ile İhsan amcanın ziyaretine gitmek için izin istediler. Karşı dairedaki komşuları, yaşlı iki insandı. Pek kimseleri yoktu. Yaşlı komşular kapıyı açtıklarında karşılarında Deniz ile ablasını gördüler. O an o kadar çok sevindiler ki, mutluluktan neredeyse uçacaklardı” (Yavaşlı, 2014i, s.15-16).

“Deniz'in her iki dedesi de, bayram ziyaretinden çok mutlu oldular. Onların mutluluğu, Deniz'i, ablasını, annesini ve babasını mutlu etti...”(Yavaşlı, 2014i, s.30).

Maceralar Teknesi Assos'ta saygı değerine yazar, bilginin ve felsefenin saygın ve önemli olduğuna şöyle değinmiştir:

“...Durdu. Geriye dönüp gözlerimin içine gülümseyerek baktı: Aristo, dedi.

Aristoteles...

Aristo mu? diye burun kıvırdı Doğukan. Kimmiş bu Aristo, ne iş yapar?

Flores, sözünü ettiği kişiyi tanımamamıza şaşırmış görünüyordu. Dalga geçip geçmediğimizi anlamak için bakışlarını üçümüzün üzerinde bir süre gezdirdikten sonra yine gülümsedi. Çok önemli bir sır veriyormuş gibi sesini alçaltarak “O bir düşünür,” dedi. Düşünür... Filozof...Büyük bilge...”(Yavaşlı, 2014k, s.50).

Yazar, düşüncelere saygılı olmayı Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eserde şöyle anlatmıştır:

“...Bizim sınıfımız sevgi sınıfıdır. Herkes birbirinin düşüncelerine, duygularına ve kişisel özelliklerine değer verir. Saygı duyar.

Biz, öğretmenimizle birlikte bu özelliğimizi geliştirerek sürdürmek istiyoruz. Bunu, insan olmanın, birey olmanın temel koşulu olarak görüyoruz.

Sınıfımızda herkes birbirinden farklıdır. Kimi sarışın, kimi kumral, kimi esmer...

Kimimiz içine kapanık, kimimiz dışa dönük, neşeli, şakacı, suskun, oyuna düşkündür. Herkes kendi özelliğiyle güzeldir bence”(Yavaşlı, 2011f, s.23).

Yazar, Dan Dan Dan Çekilin Yoldan adlı eserinde tarihimizde yer edinmiş kişiliklere olan saygı ifadesini şöyle anlatmıştır:

“Menemen'de Şehit Öğretmen Kubilay Anıtı'nı ziyaret ettikten sonra demiryollarıyla Ankara'ya geçiyorduk...”(Yavaşlı, 2011d, s.31).

Yazar, Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü adlı eserinde yaşadığı çevrede yer alan her kişi ve nesneye saygı değerini sevgi değeri bütünleşmesiyle şöyle anlatıyor:

“Herkesi, ama herkesi yüreğimin derinliklerinden gelen bir sevginin içtenliğiyle selamlarım. Yeryüzünde yaşayanları... Toprağın derinliklerinde kendi kendilerine, bize çok garip gelen dünyalar yaratan köstebekleri, karıncaları, böcekleri, solucanları... Gökyüzünün sonsuz aydınlık mavisinde süzülen kuşları...Ve elbet benim gibi, bizim gibi suların serinliklerinde yaşayan canlıları...”(Yavaşlı, 2016b, s.5).

Yazar, Kirlili Bir Kedinin Günlüğü adlı eserinde çocuklara saygı değerini özümsetmeye çalışırken emeğe saygı alt başlığıyla vermeye çalışmıştır:

“Hani beni hiç sevmeyen...

Hani yalnız beni değil, hiç kimseyi sevmeyen...

Sevgisizgillerden...

Yaşama şu kadar bir katkı koymadan her şeyi isteyen...

Akşam eve yorgun gelen babasına bir bardak su bile vermeyenlerden...

Minnetsiz...

Vefa duygusundan yoksun...

Emeğe saygısız...

Onu gördüm işte...”(Yavaşlı, 2016c, s.36).

Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü adlı eserde trafiğe saygı, insanlara saygı göstermenin önemini yazar, şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Doğrusunu söylemek gerekirse, babamız Yusuf Bey, arabayı çok dikkatli kullanıyordu. Çaktırmadan izledim: Yoldaki bütün trafik ışıklarına uydu. Kırmızıda durdu, yeşilde geçti...”(Yavaşlı, 2016d, s.17-18).

Yazar, Ben Yunus Emre adlı eserinde eğitim veren kişilere karşı saygılı davranılması, önem verilmesi, değer verilmesi gibi erdemli hareketleri özümsetmeye çalışırken sorgulayıcı bir yaklaşımla saygı değerini anlatmaya çalışmıştır:

“...Sen burada yenisin, dedi.

He, dedim, yeniyim, hem de çok yeni.

Pirimiz, üstadımız Taptuk'tan öğreniriz biz her şeyi. O öğretir, biz öğreniriz. Zaten bu yüzdendir ki, biz öğrenci, o öğretmendir. Bize yol gösterir. Bize gerçeğin yolunu gösterir.

Ama gerçeği göstermez.

Gerçeği bulmayı bize bırakır...”(Yavaşlı, 2010b, s.34).

Ben Evliya Çelebi adlı eserinde yazar, saygı değerini inançlara saygı şeklinde vermeye çalışmıştır:

“Birçok olumsuzluklara karşın yalnız Erzurum'da değil, Anadolu'nun hemen her yerinde halk, birbirinin inançlarına karşı saygılıdır.

Sünni'si, Alevi'si, Ermeni'si, Süryani'si ve diğerleri; kimse kimsenin inancına karışmazdı.

Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Roman'ı, Arnavut'u, Çerkez'i... Bütün bu acılara karşın kardeşiler.

Gürcistan'da, Azerbaycan'da, Gümüşhane ve Tortum'da gezip gördüklerim, bunlardı.

İstanbul'a belleğimdeki iyilerle, güzellerle ve doğrularla döndüm.

İyi ki de döndüm!” (Yavaşlı, 2010b, s.42).

Sitedeki Labirent adlı eserinde ise yazar, insana ve emeğe saygıyı ele almıştır.

“Bütün tasanız buysa, gördüğünüz gibi gereksizdir. Ürküntünüze gelince... Biz, kibar insanlarız. En azından sizler gibi birbirimizin kuyusunu kazmaz, öldürmeyiz. Biz savaş nedir bilmeyiz. Bizde kimse kimsenin emeğini gasp edemez. Burada gördüğünüz her şey herkesindir...” (Yavaşlı, 2011g, s.70).

Bir Kuşun Kanadında adlı eserde yazar, saygı değerini şöyle ele almıştır:

“...Çok temiz çocuklar canım, çok!” diyordu, gerdanını gere gere. Başlarını kaldırıp bir kimsenin penceresine baktıklarını görmedim. Aferin! Demek ki iyi aile çocukları. Ah ah... Allah herkese böyle çocuklar nasip etsin!...” (Yavaşlı, 2009, s.45).

4.1.2. Sevgi

İnsanlar arasındaki en önemli ve temel değerlerden biri sevgidir. Toplumda sevgi değeri sayesinde insanlar daha anlayışlı ve hoşgörülü bir şekilde yaşamlarını sürdürürler. Çocuk edebiyatının amaçlarında biri olan çocuğu yaşadığı topluma hazırlama, uyumunu kolaylaştırma olduğu göz önünde bulundurulursa bu değerın kıymeti daha çok anlaşılacaktır. Sevgi değerini yazar farklı şekillerde ele almıştır. İncelenen 56 kitaptan 52'sinde "sevgi" değerine yer verildiği görülmektedir. Yaptığımız incelemede, Yavaşlı en fazla "sevgi" değerine yer vermiştir.

Yazar, Kara Karga dizisiyle sevgi değerini hayvan sevgisi, orman sevgisi, doğa sevgisi gibi sevgi değerinin alt başlıklarıyla işlemiştir.

“Ağaç yaşken eğilir atasözünden hareketle orman sevgisini küçük yaşlarda kazandırılması gerektiğine inanan yazar bu düşüncelerini eserinde şöyle aktarıyor: “Bu, beni çok üzdü. Çünkü ormanlar azalırsa her şey azalır: Ekmek azalır, su azalır; meyve, sebze azalır. Hatta hava bile azalır!” (Yavaşlı, 2015k, s11).

Yazar, çalışkanlık gibi çocuklara kazandırılması çok önemli bir değeri sevgi değeri vasıtasıyla vermeye çalışmıştır.

“Çalışkanları severiz
Onları her zaman överiz
Ekmeğini taştan çıkaranların
Ellerinden öperiz” (Yavaşlı, 2015m, s.28).

Yazar, kitap sevgisini şöyle anlatmıştır:

“Biz kargalar akıllıyız
Öğretmenlere saygılıyız
Kitap okuyan çocuklara
Gönüllerimizden bağlıyız” (Yavaşlı, 2015m, s.30).

Dünya ve gökyüzü sevgisini yazar şiir şeklinde çocuklara özümsetmeye çalışmıştır.

“Dünyadır hepimizin evi
Kimse onu kirletmemeli
Denizler engin, dağlar yüce
Gökyüzünü çok sevmeli” (Yavaşlı, 2015j, s.30).

Yazar, ağaç sevgisini anlatırken şöyle bir anlatım yolu seçmiştir .

“Meşe ağacı ile dostluğumuz uzun zamandır sürüyordu. Kızılçam ağaçlarıyla kaplı alçak bir tepenin yamacındaydı. Orada öyle, tek başına olduğu için hemen dikkati çekiyordu. Hepsinden farklı bir görünüşü vardı. Sözü dostluğumuzdan açmıştım. Evet, ikimiz çok iyi anlaşıyorduk. Ben, ne zaman çok yorulsam, sevgili dostum Meşe'nin dallarında dinlenirdim. Onun kollarında dinlendiğimde kendimi daha genç, daha zinde hissediyordum” (Yavaşlı, 2015i, s.2).

Hayvan ve doğa sevgisini yazar şiirle anlatarak çocukların akıllarında daha çok yer edinmesini sağlamıştır.

“Geldi benim karga dostum
Ben onunla çok mutluyum
Gökler mavi, dağlar yeşil
Sanki onunla uçuyorum”(Yavaşlı, 2015i, s.9).

Deniz Okula Gidiyor adlı dizide yazar sevgi değerini şöyle anlatmıştır eserlerinde:

Okul sevgisini şöyle işlemiştir yazar:

“Deniz, okula gittiği için çok seviniyordu. Çünkü okulda çok yararlı bilgiler öğreniyordu. Deniz okula gitmeden önce okuma yazma bilmiyordu. Okuma yazma bilen büyüklerine çok özeniyordu. Ablası ne zaman kitap okusa, Deniz ablasına hayranlıkla bakıyordu”(Yavaşlı, 2014g, s.2).

Atatürk sevgisi eserde şöyle anlatılmıştır:

“HEPİMİZ ATATÜRK'ÜZ

Atatürk çok şey yapmış

Bizim için savaşmış

Düşmanların hepsini kovmuş

Şimdi biz Atatürk'üz

Sen ölmedin Atatürk'üm

Yaşıyorsun kalbimizde

Seni rüyamda gördüm

Bize bakıyorsun Anıt-Kabir'de

Şimdi hepimiz Atatürk'üz

Ne mutlu hepimize

Yaptığın yeniliklerle

Işık oldun önümüze” (Yavaşlı, 2014g, s.30).

Okul ve arkadaş sevgisine şöyle değinmiştir yazar:

“Deniz'i en çok üzen, öğretmeninden ve arkadaşlarından ayrı kalmaktı. Şimdi onlar güzel güzel ders yaparken Deniz gün boyu yatmak zorundaydı. Hem de hiçbir şey yapmadan!

Kendini bu kadar üzme Deniz, dedi ablası. Biraz iyileşince kitap okuyabilirsin. O zaman derslerinden de ayrı kalmamış olursun”(Yavaşlı, 2014b, s.18).

Hayvan sevgisini yazar eserinde şöyle anlatmıştır:

“Deniz'in babası bir gün eve küçük bir köpekle geldi. Köpek o kadar tüylüydü ki, beyaz bir yumağa benziyordu. Gözleri neredeyse görünmüyordu. Köpek, salonun

ortasında herkese şaşkınlıkla, biraz da korkuyla bakıyordu. Deniz ile ablası ise sevinçten havalara uçuyordu” (Yavaşlı, 2014j, s.2).

“...Linda yalnızca yiyip içmeyecekti ki! Hemen her gün gezmesi, dolaşması da gerekirdi. Bu işi nöbetleşe yapmaya karar verdiler. Hatta bazen birlikte bile çıkıp evlerinin yakınlarındaki parkta gezdirebilirlerdi” (Yavaşlı, 2014j, s.10).

Ülke sevgisine şöyle değinmiştir:

“Deniz, o gün günlüğüne şöyle bir cümle yazdı:

Herkesin kendine göre bir hayatı var. Herkesin hikayesi farklı! Fakat hepimiz bu güzel ülkeyi seviyoruz” (Yavaşlı, 2014f, s.19).

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eserde tarih sevgisi değerini şöyle anlatılmıştır:

“...Her yıl 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışını kutluyoruz. 29 Ekim'de ise Cumhuriyet Bayramımız var. 23 Nisan'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışını coşku ile kutluyor, bütün çocuklar bayram ediyoruz” (Yavaşlı, 2014m, s.112).

Maceralar Teknesi Truva'da adlı eserde savaşın kötü olduğunu anlatmak için barış sevgisi değerini anlatmıştır:

“...Truva Kralı Priamos, yani Kral Baba, oğullarının durumuna çok üzülüyordu. O savaştan değil, barıştan yanaydı. Bütün Ege'nin bir barış denizi olmasını, iki yakasında da barışın egemen olmasını istiyordu”(Yavaşlı, 2014n, s.53).

Maceralar Teknesi Assos'ta adlı eserde coğrafya sevgisi anlatılmıştır:

“Burası bir boğaz,” dedi Doğukan.

Mine, “Bunu da nereden çıkardın? diye sordu.

“Baksana: Önümüz de arkamız da dağ. Deniz iki yanda uzanıyor. Boğaz, boğaz...

Burası boğaz ama ne boğazı? İşte onu bilemiyoruz” (Yavaşlı, 2014m, s.15).

Eserde bilgi sevgisi ve bilgelik değeri şöyle işlenmiştir:

“...Mine'nin söyledikleri canımı sıktı:

Bilgisizlik açlıktan da kötü Mine! diye  ıkı tım. Ba ını iki omzunun arasına çekip sustu..."(Yavaşlı, 2014k, s.20).

Maceralar Teknesi Foça'da adlı eserde sevgi değerini zekanın ve bili in bir parçası içinde şöyle anlatmıştır:

"...Oysa Fokai'nin toplam nüfusu bile o kadar değildi.

Savaşı kaba g   değil, zeka kazanır, dedi Fokai Hükümdarı..."(Yavaşlı, 2014l, s.106).

Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde adlı eserde sevgi değerini belgesel sevgisi şeklinde ele almıştır:

"Benim küçük oğlum belgesel de seyredemi  babası, bak gördün mü?"

"Hangi kanal?" dedim.

National Geographic!" (Yavaşlı, 2014o, s.21).

Doğa ve a a  sevgisi yazarın Yaşamak Bu Kadar Güzelken adlı eserinde şöyle ele alınmıştır:

"Benim  amlar susuz kalırsa bunun sorumlusu kim olacak? Bunu da bilmem lazım yani..."

Sorumlusu tabii ki sen olacaksın Mehmet A bi, dedim. Her gün belli bir saatte tıra ı bırakıp çamlarının yanına gidecek, sulayacaksın. Yalnız sulamak da yetmez, bilirsin.

Başka, başka ne yapacağım?

Onunla konuşacak, seveceksin. A a lar yalnız suyla büyümez ki...Sevgi ister, ilgi ister...

Söylediklerimi dikkatle dinledi. Sonra, "Ah benim güzel kızım," dedi, "bu dediklerini ben evdekine bile yapamıyorum. Şimdi bir de  am ağaçlarını sardın ba ımıza!"

  te böyle,  akala arak, birbirimize takılarak ama hep sevgi ile konuşarak Foça'mıza binlerce a a  kazandırdık. Yanan yüzlerce a a  yerine binlercesini diktik.

Tarık Amca, etkinliğin istediği şekilde yapılıp başarıyla sonuçlandırılmasından o kadar hoşnut oldu ki, ablamla beni “manevi torun” ilan etti" (Yavaşlı, 2011i, s.32).

Vatan sevgisi değeri de aynı eserde şöyle işlenmiştir:

“Yetmezmiş gibi, ablamın anlatacağı tuttu:

Bakın bakın, şurası Bolayır! Bakın bakın, şurası Conkbayırı, Demirtepe, Anafartalar...

Adını andığı her yer için bir şeyler anlatıyordu. Filan yerde şunlar olmuş, falan yerde ise bunlar olmuş. Şurada düşmanı bilmem ne kadar zarar vermişiz, burada ise düşman bizden şu kadar Mehmetçiği şehit etmiş...

Özellikle, dağın yamacına çizilmiş o asker resmi ile yanındaki yazı...

“Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın şu toprak

Bir devrin battığı yerdir

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir”

Babamla annemin gözlerinin dolduğunu gördüm. Hiç sesimi çıkarmadım. Bazen böylesi durumlarda hiç konuşmamak çok şey anlatır. Sessizlik, birden çok büyük bir sese dönüşür" (Yavaşlı, 2011i, s.11).

Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü adlı eserde yaşam sevgisi şöyle anlatılmıştır:

"Herkesi, ama herkesi yüreğimin derinliklerinden gelen bir sevginin içtenliğiyle selamlarım. Yeryüzünde yaşayanları... Toprağın derinliklerinde kendi kendilerine, bize çok garip gelen dünyalar yaratan köstebekleri, karıncaları, böcekleri, solucanları... Gökyüzünün sonsuz aydınlık mavisinde süzülen kuşları...Ve elbet benim gibi,bizim gibi suların serinliklerinde yaşayan canlıları..."(Yavaşlı, 2016b, s.5).

Yazar, bilgi ve bilgelik değerini sevgi değeriyle şöyle işlemiştir:

"Bütün diğer dostluklar gibi sürdü bizim dostluğumuz.

Kimse kimseyi kendine benzetmek istemezse, herkes birbirinin yaşama biçimine saygı gösterirse, sorun çıkmaz. Viki, tabii ki benden çok daha deneyimli bir

kaplumbağaydı. Benim bilmediğim denizleri, aklımdan bile geçmeyen kıyıları biliyordu.

Bilgi, tıpkı insanlarda olduğu gibi, bizde de özgürlüğe yarıyor. Bilmeyen, özgür değildir. Bilgi özgürleştiriyor. Başımızı daha dik tutmamızı sağlıyor" (Yavaşlı, 2016b, s.19).

Ben Yunus Emre adlı eserde sevgi değeri farklı bir yaklaşımla işlenmiştir:

"...Aşk denince ipil ipil titriyordum. Vücudumdaki bütün kan bilinmez bir yerime doğru çekiliyor, garip titremeye sarsılıyordum. Gözlerim görmez oluyordu artık. Ve dudaklarımdan "aşk" sözcüğü dökülüyordu.

Peki, ama kimi seviyordum ben?

İşte bunu bilmiyordum.

Sevdiğim, aşk beslediğim, bir kadın ya da kız değildi. Ama bütün insanlardı: Bebeler, çocuklar, gençler, kadınlar, kızlar, dağlar, taşlar, ırmaklar, ağaçlar, görünür görünmez her şeydi.

"Sen aşkın kendisine aşıksın Yunus!" dedi bana bir gün. Hani o, gün boyu dergahın bahçesinde birlikte gezinip söyleştiğim dostum" (Yavaşlı, 2010c, s.35).

Sevgi değeri Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım adlı eserde şiirsel bir anlatımla benimsenmiştir:

"...Sazımı alıp elime, arkamı Toros'a verdim, şunları söyledim:

Gönül ne gezersin sarp kayalarda

İniver aşağı yola gidelim

Bir güzel sevmeye gönül eğlenmez

Gel güzeli bolca İl'e gidelim

Koyuver gitsin sefil baykuşu

Durmuyor akıyor gözümün yaşı

Kadir kıymet bilmez imiş her kişi

Kadirli kıymetli İl'e gidelim

Şahini koyuverin avını alsın
 Yarenim yoldaşım yanıma gelsin
 Şu garip illerde düşmanım ölsün
 Emmili dayı İl'e gidelim

Karac'oğlan der ki yiyip içmeden
 Güzeller usanmaz konup göçmeden
 Muhanatın köprüsünden geçmeden
 Düşelim de azgın sele gidelim..."(Yavaşlı, 2010a, s.35-36).

Kayıp Gezegenin Peşinde adlı eserde sevgi değeri şöyle işlenmiştir:

"Marşlı Şef'in sözleri, Jüpiter'e doğru yol alırken aklımızdan bir an olsun çıkmadı..."

Biz dünyalılar barıştan söz ettikçe savaşlar sürüyor. Sevgi diyoruz, her yerde sevgisizlik almış başını gidiyor. Üzerinde yaşadığımız gezegeni kirlettik. Kirlenmemiş ne toprak kaldı, ne hava, ne de sular... Dünya'nın çevresinde bile binlerce uzay çöpü var; bunu gözlerimizle gördük..." (Yavaşlı, 2015l, s.43).

Sevgi değerine farklı bir yaklaşımla Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene adlı eserde yazar şöyle anlatıyor:

"Şey... Tabii, onların son derece gelişmiş silahları var. Var ama, sizin de gücünüz var, sevginiz var, öyle değil mi?..." (Yavaşlı, 2002a, s.63).

Orman sevgisini ve hayvan sevgisini sorgulayıcı bir tarzla anlatan yazar şöyle bir kurgu seçmiştir eserinde:

"Ormanın yeşil derinliklerine doğru kahkahalarla güldük... Gördüğün manzarayı burada anlatmak sizleri de üzmem arkadaşlar. Tek sözcükle, korkunçtu! Yüzlerce adam, ellerindeki bıçkı aletleriyle ormandaki ağaçları kesiyorlar, sürükleyerek bir meydana topluyorlardı. Ağaç gövdeleri orada soyulduktan sonra kamyonlara yükleniyor ve bilinmez bir yere götürülüyordu. Bir kısmı da ya safariye çıkıyor, ya da

dönüyordu. Dönenlerin yükleri, Tarzan ile Ceyn'in dostlarıydı. Orada cesetleri yatıyordu.

“Bunun adı uygarlık olamaz!” dedim” (Yavaşlı, 2002a, s.64).

Türkçe sevgisini ve dil sevgisini yazar, Bir Kuşun Kanadında adlı eserinde anlatmaya çalışmıştır:

“...Ama, ne? diye ısrar etti babam. “En çok, en çok doya doya Türkçe konuşmayı özledim!” dedim...”(Yavaşlı, 2009, s.85).

Arkadaş Hikayeleri adlı eserde sevgi değeri şöyle işlenmiştir:

“...Bak Mine'ciğim, seni kaç gündür izliyoruz. Sonunda bir sorunun olduğunu, bunu çözemediğini düşündük. Biliyorsun ki arkadaşlar, böyle günler içindir. Eğer bize anlatmazsan, o zaman arkadaşların olmadığımızı düşünürüz...”(Yavaşlı, 2015a, s.9).

Yazarın özellikle üstünde durduğu sevgi değerinin alt başlığı olan vatan sevgisi değerini yazarın Bir Sokağın Hikayesi adlı eserinde şöyle anlatılmıştır:

“...Aramızdaki bu hainleri mutlaka ki bulup çıkaracağız. Bu cennet vatanın toprağına, taşına sahip çıkacağız. Hainler cezalarını çekecektir...” (Yavaşlı, 2011c, s.90).

Kırık Melek Heykelleri adlı eserde ise yazma sevgisi işlenmeye çalışılmıştır:

“Okul kütüphanesine gidip kitabı ödünç aldım, hemen o akşam okudum. Kitabı o kadar çok sevmiştim ki, üst üste bir kaç kez daha okudum, bazı notlar aldım. Bir başka düşünür, Montaigne için “Avrupa'ya düşünmeyi öğreten adam,” demiştir ya; diyebilirim ki Montaigne bana da düşünmeyi öğretmiştir. Sonra ki yıllarda. Denemeler'i dönüp dönüp okudum, özetini bile çıkardım...” (Yavaşlı, 2002b, s.64).

Yazarın önem verdiği bir konu olan aile sevgisi ve bağlılığı yazarın Gençlik Başımda Duman adlı eserde şöyle işlenmiştir:

“...Hiçbir şey diyemedim. Ama sesi, kararlı çıkıyordu. Dönecek ve ailemizin başına geçecekti. Çünkü önemli olan, aileydi. Evet, Almanya güzeldi, tertipli ve düzenliydi. Aldığı para kendine yetiyor, hatta fazla bile geliyordu ama...” (Yavaşlı, 2005b, s.14).

4.1.3. Temizlik

Yazar, temizlik gibi önemli bir değeri çocuklara kazandırmak için eserlerinde yer vermiştir.

İncelenen 56 kitaptan 5'inde "temizlik" değerine yer verildiği görülmektedir.

Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi adlı eserinde yazar, temizlik değerine şöyle değiniyor:

“Sevgili Ayper,

Sinir sisteminin merkezi ve başkanı olarak sindirim, solunum, boşaltım ve dolaşım sistemlerine ait organlarla yaptığım toplantıya ait rapor aşağıda sunulmuştur...

Akciğerlerinin istenildiği gibi çalışıp kanını temizleyebilmesi için daima temiz havalı yerlerde bulun...

Bir başka not da şu: Temizlik ve dengeli beslenme, benim sağlığım için de gerekli. Unutma ki, insan yalnız midesinden beslenmez. Beyninden de beslenir. Beni beslemenin çok değişik yolları var. Okumak ve araştırmak, bunlardan bir tanesi...Müzik dinlemek, satranç oynamak, resim yapmak; hepsinden de önemlisi merak etmek,beni besler. Zaten akıl dediğimiz de budur... Sağlıklı bir insan olarak yaşamamanın önemini kavramıştı” (Yavaşlı, 2011h, s.27-28-30-31-32).

Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü adlı eserde yazar, temizlik değerine şöyle değiniyor:

"Bu tarafların bir başka kötü yanı da şu, diyerek sürdürdü. Kirlilik!.. İçlerinden bazıları, ellerine ne geçerse denize atıyorlar. Pet şişeler, naylon torbalar, yiyecek atıkları, başka bazı atıklar... Denizi çöplük sanıyorlar.

“Bu, gerçekten çok kötü!” dedim.

Daha da kötüsü, bunlar kendilerini akıllı sanıyorlar diye çıkıştı.

Konuştukça sertleşiyordu: Ben birkaç kez yanılıp denizanası sanarak naylon torba yiyecektim. Son anda fark ettim...” (Yavaşlı, 2016b, s.35).

Temizlik değerini yazar, Kayıp Gezegenin Peşinde adlı eserinde çocukların dikkatini çekmek için özgün üslubuyla uzay kavramıyla anlatarak şöyle özümsetmeye çalışmıştır:

“Marşlı Şef’in sözleri, Jüpiter’e doğru yol alırken aklımızdan bir an olsun çıkmadı...”

Biz dünyalılar barıştan söz ettikçe savaşlar sürüyor. Sevgi diyoruz, her yerde sevgisizlik almış başını gidiyor. Üzerinde yaşadığımız gezegeni kirlettik. Kirlenmemiş ne toprak kaldı, ne hava, ne de sular... Dünya'nın çevresinde bile binlerce uzay çöpu var; bunu gözlerimizle gördük...”(Yavaşlı, 2015l, s.43).

Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserde temizlik değeri şöyle aktarılmıştır:

“...Babam, Avrupa'da yaşayan insanların naylon poşetleri özellikle kullanmadıklarını, onun yerine kese kağıdını ya da fileyi tercih ettiklerini söyledi. “Doğaya geri dönüşümü olsun istiyorlar,” dedi... Onlar eğitilmiş, bilinçli insanlar tabii, dedi annem. Bilinçsiz insanlar ormanları da yok ederler, suları da kirletir, dünyaya her türlü kötülüğü ederler...” (Yavaşlı, 2011a, s.41).

4.1.4. Yardımseverlik

İncelenen 56 kitaptan 25'inde "yardımseverlik" değeri yer verildiği görülmektedir.

Yardımseverlik değeri yazarın eserlerinde değindiği değerlerden biridir. Çocuk edebiyatının da çocuklara kazandırmak istediği yardımseverlik değeri çocukların bencil davranışlarını ortadan kaldırmaya elverişli değerlerin başında gelmesi bakımından önem taşımaktadır. Yazar, bu değere eserlerinde şöyle değinmiştir:

Çocuklar arasındaki dayanışmayı artırmayı teşvik etmek için yazar, Bir Küçük Deniz dizisinde bu değeri şöyle anlatmaya çalışır:

“Deniz'in okulda çok sevdiği arkadaşları vardı: Melis, Kumsal, Irmak, Çağdaş, Doğa! Bütün arkadaşlar hem oyun oynuyor, hem her konuda birbirlerine yardım ediyordu” (Yavaşlı, 2014c, s.12).

Yardımlaşmanın, paylaşmanın önemini yazar, yardımseverlik değeri ile vermeye çalışmıştır:

Kara Karga Dizisinde bu değer şöyle işlenmiştir:

“Ertesi gün gözüme kestirdiğim büyük bir parka gittim. Parkın kıyısında büyük bir karabiber ağacı vardı. Dallarından birine konup aşağıda oynayan çocukları seyrettim. Çocuklar çeşit çeşit! Kimi çocuklar, oyuncaklarını diğer arkadaşlarıyla paylaşabiliyorlar. Kimileriye bencillik ediyor. Bencillik, hiç de hoş bir şey değil” (Yavaşlı, 2015g, s.18).

"Bilge Karga, gösterdiğimiz bu dayanışma ile hem Meşe'yi, hem ormanı kurtardığımızı söyledi: Eminim; o yolu buradan değil az öteden, ormanın dışından geçireceklerdir. Eğer ısrar ederlerse karşılarında gene bizi bulacaklar. Binlerce karga, hep bir gagadan yemin etti: Yaşam alanlarımızı sonuna kadar savunacağız. Karşılarında bizi bulurlar" (Yavaşlı, 2015i, s.31).

Maceralar Teknesi Assos'ta adlı eserde yardımlaşma değeri şöyle anlatılmıştır:

“...Hepimiz ortak bir tehlikeyi paylaşıyorsak, o halde yardımlaşmalıyız. Uyanık olmalıyız...” (Yavaşlı, 2014k, s.65).

Bir Ağaçtım Ben Ormanda adlı eserde bu değer şöyle anlatılmıştır:

“...Yiyeceklerin hazırlanmasında herkesin emeği vardı. Bu yüzden herkes herkese teşekkür etti” (Yavaşlı, 2011b, s.5).

Ercan İle Dodo Serüvenden Serüvene adlı eserde yardımseverlik değeri şöyle anlatılır:

“Tamam... Teşekkür ederim Fil baba, ama bu kadar yeter. Şimdi acele etmemiz gerekiyor... Ama bu ölümler, dostlarımızı yıldırmamalı. Geyikler, zürafalar, zebralar yani pijamalı dostlarımız harekete geçti. Her şey son hızla ve planladığımız gibi geliyordu... Tarzan, yeni bir komut vererek geride kalan hayvan dostlarımızı harekete geçirdi. Filler!.. Filbaba: “Sıra bizde çocuklar!” dedi. Sayıları elliye aşan fil sürüsü, şantiye barakalarını karton gibi yıkip buruşturdular... Onların korosuna kurbağaların korusu eklendi. Orman, tam bir ana baba güne dönmüştü. Herkes canını kurtarmaya bakıyor; bir oyana bir bu yana kaçışan insanların attıkları çığlıklar insana kıyameti düşündürüyordu... Siz bir de kaçmaya çalışırken ırmağın sularına batan, yoldan çıkıp şarampole yuvarlanan jipleri görmeliydiniz! Hele aslanların kovaladığı doğa düşmanlarını, onların korku dolu yüzlerinin aldığı hali!...

İşte, bu ormanların gerçek sahipleri, yaşadıkları yerlere yeniden sahip çıkmışlar ve doğa düşmanlarına karşı savaşı kazanmışlardır” (Yavaşlı, 2002a, s.70-71).

Bir Yürekte Bin Özlem adlı eserde bu değere yazar şöyle bir yaklaşımla değinmiştir:

“...Onun Türkçeyi yaşam içinde kavraması için oyunlar tertipleyecek, toplu etkinliklerde ona da önemli görevler verecektik...” (Yavaşlı, 2008b, s.30).

"Annem, zafer kazanmış bir komutan gibi dudağının ucuyla gülümsüyor. Tabii, diyorum... Eşyalarını birlikte yerleştirelim mi? Yardım edersen sevinirim. İki kardeş, birlikte eşyaları yerleştiriyoruz dolaba: Gömleklerim, pantolonlarım, kazaklarım, hırkam, montum, kitaplarım..." (Yavaşlı, 2008b, s.40).

Arkadaş Hikayeleri adlı eserde yardımlaşmaya şöyle değinmiştir yazar:

“Çocuklar, sizden bir isteğim var, dedi. Alper'in durumunu hepimiz görüyoruz. Bu yüzden ona yardımcı olmamız gerekiyor. O, henüz sınıfımıza alışamadı. Öyle görülüyor ki, alışması zaman alacak. Biz, tabii uzun zamandır birlikteyiz. Ama burası, onun dördüncü okulu...” (Yavaşlı, 2015a, s.52).

4.1.5. Estetik

“Estetik” kelimesi Yunanca “aisthesis” veya “aisthanesthai” kelimelerinden gelir. Duyum, duyular, algı, duygu ile algılamak gibi anlamlar taşır. Bu kelimelerden çıkarılabilecek sonuç, estetiğin, duygusallığın sağladığı bilgilerin bilimi olmasıdır” (Ergün, 2008, s.1).

Yazarlar çocuklara belirli düzeyde sanatı hissettirme, sanatla tanıştırma ve estetik haz kazandırmak için eserlerinde estetik değerine yer vermeye çalışırlar. Aydoğan Yavaşlı'da eserlerinde bu değere değinmiştir.

İncelenen 56 kitaptan 10'unda "estetik" değerine yer verildiği görülmektedir.

Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde adlı eserde yazar, bu değere şiir yoluyla estetik ve müzik zevkine beraber değinmeye çalışmıştır:

“...Doğukan'ın neşesi yerindeydi:

İzmir'in dağlarında çiçekler açar
Altın güneş orada sirmalar saçar
Bozulmuş düşmanlar yel gibi kaçar
Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşa

Adın yazılacak mücevher taşa..."(Yavaşlı, 2014o, s.36).

Ben Evliya Çelebi eserinde yazar, özgün kurgusuyla estetiksel düşünceye ve düşünmeye önemi şöyle açıklamıştır:

"...Babam, ince işleri severdi. Evdeki zamanlarında çini mürekkebiyle geniş kağıtların üstüne bir şeyler yazar, yazdıklarını bize gösterirdi. Hele yaptığı o renkli minyatürler...

Gerçekten de hemen hepsi, birer sanat harikası gibiydi.

Babamdaki o sanatçı ruh, bana da geçmiş olmalı; bir gün bana bu sanatı öğrenmek isteyip istemediğimi sordu.

Hemen hazırlıklara başladım. Bir tomar kağıt alıp el alışkanlığı kazanmak için rastgele karaladım, çeşit çeşit şekiller çizdim" (Yavaşlı, 2010b, s.12).

Yazar, Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserinde müzikten ve sanattan söz ederek estetik değerini yazar şöyle vermeye çalışmıştır:

"Bugün sınıfça, okulumuzun orta bahçesinde açılan "Çocuk Kitapları Sergisi"ni gezdik... Öğretmenimiz, bir ara kendisini biraz dinlememizi istedi:

Çocuklar, kitaplar aklın ürünleridir, dedi. Biz bu kitaplardan hayata ve dünyaya ait kimi bilgileri ediniriz. Müzik nasıl ki ruhun gıdasıdır, kitaplar da beynimizin besinidir..." (Yavaşlı, 2011a, s.43).

Yazar okuyucuda estetik değerini iz olarak bırakmak için Bir Kuşun Kanadında adlı eserinde şöyle bir kurgu tercih etmiştir:

"...Gider, ağaçlarla konuşur; otlarla, böceklerle konuşur. Hepsinin dilinden sanki bir tek o anlar. Onu ağaçlarla konuşurken görseniz, şaşırırsınız. Sanki karşısında gerçekten ciddi biri varmış da, onunla konuşuyor gibidir..." (Yavaşlı, 2009, s.54).

Edebiyat üzerinden estetik değerini anlatmaya çalışan yazar, Tatil Günlüğü adlı eserinde bunu şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...İzin isteyip yanındaki kitaba uzandım, elime alıp kapağını çevirdim: Montaigne, Denemeler. “Ama bu bir aşk romanı değil ki!” dedim. Bana kıs kıs gülüyordu. Bu, bir deneme kitabı; aşk romanı filan değil. Neden yalan söylüyorsun? Yok canım, şaka olsun diye öyle dedim. Ama bir aşk romanından bile daha lirik ve gerçekten çok güzel...”(Yavaşlı, 2007b, s.100-101).

Ben Hasan Tahsin adlı eserde yazar, özgün kurgusuyla estetik değerine değinmek için müze kavramından bahsetmiş ve bunu sade ve yalın diliyle şöyle anlatmıştır:

"Mazlum Bey ile birlikte, Paris'teyiz. Aynı apartmanda kalıyoruz zaten. Monge sokağı, no 51. Bir gün birlikte Louvre Müzesini geziyorduk. Bir tablonun önünde durduk. İlğimi çekmişti bir anda. Yürüyüş halinde bir askeri birlik... Genç bir kadın, en öndeki asker çocuğunu gösteriyor. Nereye gidiyorsun, bizi düşün der gibi..." (Yavaşlı, 2008a, s.124).

Ben Mustafa Kemal adlı eserde yazar, estetik değerini edebi kaynaklı bir eser adıyla şöyle vermeye çalışmıştır:

“25 Ağustos'u 26 Ağustos'a bağlayan gece boyunca Reşat Nuri Bey'in Çalığı adlı çok beğendiğim romanını okudum... Sabaha karşı karargahtan çıkıp Kocatepe'ye gittim.

“Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!”

Bu emrim üzerine düşman ordusunun üstüne müthiş bir top ateş başladı...”(Yavaşlı, 2015b, s.105-106).

4.1.6. Doğa Bilgisi

Yazar, doğayı çocuğun bilgi edinmesinde önemli bir faktör olarak görmüş ve bu değeri verirken yakından uzağa ilkesini kullanmaya çalışmıştır. Örneklerini verirken de kahramanları çevresinden, akrabalarından özgün üslup ve kurgusuyla anlatmaya çalışmıştır.

İncelenen 56 kitaptan 20'sinde "doğa bilgisi" değerine yer verildiği görülmektedir.

Bir Küçük Deniz adlı dizide yazar, bu değere şöyle değinmiştir:

“Pırıl pırıl, güzel bir ilkbahar günü Deniz ve ailesi pikniğe gittiler. Yol boyu bazı köylerden, kasabalardan ve ovalardan geçtiler.

Deniz, pencereden tarlalarda çalışan insanları gördü. Kimi çift sürüyordu, kimi ekiyordu. Yemyeşil meralarda otlayan hayvanlar vardı: Koyunlar, kuzular, inekler, buzağılar, atlar, taylar...

Doğa o kadar güzeldi ki ...

Deniz babasına teşekkür etti:

Babacığım, bizi pikniğe götürdüğün için çok teşekkür ederim. Ne güzel yerler görüyoruz! “(Yavaşlı, 2014d, s.2).

“Büyük amca, yakında keçi de besleyeceklerini söyledi. Fakat bir endişesi vardı. Keçilerin çevremizdeki genç ormanlara zarar vermesinden çekiniyorum. Keçilerin çok inatçı oldukları söylenir, dedi Deniz. Hatta şarkıları bile var: Bir köprüde karşılaşmış iki inatçı keçi!”(Yavaşlı, 2014a, s.6).

Kara Karga dizisinde doğa bilgisi değerine yazar, şöyle değinmiştir:

“Kargaların da kendine göre hayatları var tabii. Sözelimi: Eğer bir grup karga olarak birlikte yaşıyorsak, bir başkanımız da vardır.

Başkanımızı biz seçeriz. Başkanımızı seçmeden önce başkan olmak isteyenleri ayrı ayrı dinleriz.

Sonra aramızda oylama yapıp birini seçeriz” (Yavaşlı, 2015k, s4).

“...Akşam güneşi batmak üzereydi. Yemyeşil büyük bir ovayı kimseye görünmeden geçtim” (Yavaşlı, 2015e, s.2).

“...Bulunduğum yerden etrafa baktım: Korkunç görünüyordu. Buz parçacıkları keskin bir jilet gibi dokunduğu yeri parçalıyordu”(Yavaşlı, 2015e, s.5).

“Tuhaf ve korkunç olan, tam önümde kan gibi kıpkırmızı büyük bir su birikintisi de vardı”(Yavaşlı, 2015e, s.10).

“Lütfen şaşkın halimi anlayışla karşılayın sayın dinozorlar, dedim. Sizin varlığınıza çok şaşırdım, çünkü bildiğim kadarıyla siz, zamanımızdan altmış beş milyon yıl önce yok olmuştunuz. Dünya'ya düşen büyük bir gök taşı sizi...”(Yavaşlı, 2015e, s.25).

Doğa bilgisi değerini doğa sevgisi şeklinde vererek doğayı sevdirmeye çalışan yazar, bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Meşe ağacı ile dostluğumuz uzun zamandır sürüyordu. Kızılçam ağaçlarıyla kaplı alçak bir tepenin yamacındaydı. Orada öyle, tek başına olduğu için hemen dikkati çekiyordu. Hepsinden farklı bir görünüşü vardı. Sözü dostluğumuzdan açmıştım. Evet, ikimiz çok iyi anlaşıyorduk. Ben, ne zaman çok yorulsam, sevgili dostum Meşe'nin dallarında dinlenirdim. Onun kollarında dinlendiğimde kendimi daha genç,daha zinde hissediyordum” (Yavaşlı, 2015i, s.2).

Maceralar Teknesi Assos'ta adlı eserde yazar doğa sevgisini ve doğa bilgisi değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

Yazar, coğrafi bilgileri de vermeyi ihmal etmemiştir:

“Burası bir boğaz,” dedi Doğukan.

Mine, “Bunu da nereden çıkardın? diye sordu.

“Baksana: Önümüz de arkamız da dağ. Deniz iki yanda uzanıyor. Boğaz, boğaz...

Burası boğaz ama ne boğazı? İşte onu bilemiyoruz” (Yavaşlı, 2014k, s.15).

Yazar, bu değeri mevsimlerin özellikleriyle Bir Ağaçtım Ben Ormanda adlı eserinde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Mevsimler...

Mevsimler gelip geçmeye başladı. Kış geldi, üşüdüm. Hemen arkasından gelen ilkbaharda güldüm, oynadım, şarkılar söyledim.

Yeşil elbiselerimi giyip gökyüzüne, pamuk beyazı bulutlara, şarkıcı kuşlara, ılık meltemlere el ettim.

Yaz gelince ısındım, terledim. Yapraklarımla havanın temizlenmesine yardımcı oldum.

Sonra sonbahar geldi.

Önce rüzgarın şiddeti değişti zaten. Ardından yağmur başladı. Damarlarımdaki su, yavaş yavaş çekilip aşağıya aktı.

Yaşam suyum toprağa doğru inmeye başlayınca yapraklarımın bir kısmı döküldü. Bu böyle yıllarca sürdü. Bu böyle yıllarca sürüp giderken ben kocaman bir çam ağacı olup çıkmıştım. Kocaman bir gövdesi, kalın dalları, iğneli yaprakları ve yazın insana serinlik duygusu veren gölgesi olan bir ağaç...

Bir hücre halinde başladığım yaşam yolculuğumun beni bu duruma getireceğini kesinlikle düşünemezdim. Ne düşünmesi, hayal bile edemezdim! Fakat yaşamın gücü bu olmalı: Şekilden şekle girerek kendini sürdürüyor. Kim bilir, belki böylece sonsuza doğru uzanıp gidiyordur..." (Yavaşlı, 2011b, s.21-22-23).

Ben Evliya Çelebi adlı eserde yazar, bu değeri coğrafi isimler ve özelliklerini vererek şöyle işlemiştir:

"Bozüyük, Bilecik, oradan Bolu, Çankırı, Sinop, Samsun derken...

Derken Trabzon'a vardım.

Trabzon, önde hırçın bir deniz, arkasında sıra sıra ve yemyeşil dağları ile pek güzel bir ilimizdi.

Çok eski çağlardan kalan manastırları, kiliseleri ve diğer kutsal yerleri gezme olanağım oldu. Hemen bütün aileler balıkçılık yapıyordu. Karadeniz'den yakaladıkları hamsinin her türlü yemeğini yapıyorlar, sofralarını zenginleştiriyorlardı.

Esasen Anadolu, yetiştirdiği ürünlerden yeni ve farklı yemekler yapıp konuklarına sunma konusunda gerçekten pek cömertti.

Bunu, İstanbul'dayken Saray'a gelen kimi yabancı elçi ve devlet adamlarından da duyuyor, gururlanıyordum.

İnsanımızın böyle zeki, pratik ve konuksever olması, kimi gururlandırmaz ki!" (Yavaşlı, 2010b, s.35).

Atatürk'ün Çevre Günlüğü adlı eserde yazar, doğa sevgisinin insanı mutlu ettiğini anlatmaya çalışan yazar bunu şöyle bir yolla yapmıştır:

"Kim ne derse desin, doğaya yakın yaşamak, insanı mutlu ediyor. Çünkü insan da doğanın bir parçası... İnsanın tarihini doğanın tarihinden ayıramazsınız..."(Yavaşlı, 2012, s.13).

4.1.7. Sağlıklı olmaya önem verme

Çocuklara yaşadıkları ortamda öz bakım becerilerini geliştirmek ve öğretmek küçük yaşlardan itibaren kazandırılması ve yönlendirilmesi gereken özelliklerden biridir. Bu konuda ilk görev çocuğun ailesinden ve yakın çevresinden, daha sonra örgün eğitim sistemine girdikten sonra planlı ve programlı eğitim sistem ve yöntemleriyle bunları öğrenir ardından alışkanlık haline getirme sürecine girecektir.

Çocuk edebiyatı da yararlı alışkanlıklar kazandırmada bireye katkı sağlar. Aydoğan Yavaşlı, eserlerinde kurguladığı çocuk kahramanları ile bu değeri onlara kazandırmak ve özümsetmek istemektedir.

İncelenen 56 kitaptan 12'sinde "sağlıklı olmaya önem verme" değerine yer verildiği görülmektedir.

Yazar, Bir Küçük Deniz adlı dizisinde sağlığın en büyük zenginlik olduğunu çocuklara şöyle anlatmaya çalışıyor:

"Ablasının bu sözlerine annesiyle babası da katıldı. Babası, sağlığınıza dikkat etmezsek, yaşamımıza ait birçok şey aksar.En büyük zenginlik, sağlıktır, dedi. Çok haklısın babacığım, diye yanıtladı Deniz. Şu anda sağlıklı olmak için neler vermezdim, neler! Arkadaşlarım oyun oynayacaklar, gezecekler, yeni şarkılar öğrenecekler, resim yapacaklar, bense bunların hepsinden yoksun kalacağım" (Yavaşlı, 2014b, s.20).

Öğretmen sevgisinin hastalığını bile geçirdiğini çocuklar için sade ve yalın bir dille kurgulayan yazar bunu şöyle aktarıyor:

"Öğretmenim diye bağırdı Deniz. Gerçekten de gelen, öğretmeniydi. Yanında birkaç arkadaşı da vardı. Sana geçmiş olsun demeye geldik yavrum.

Deniz o kadar sevinçliydi ki, sevincinden hastalığını bile unutmuştu. Artık hasta değilim. Siz geldiniz ya..." (Yavaşlı ,2014b, s.32).

Kara Karga dizisinde bu değer şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

Ağaç yaşken eğilir atasözünden hareketle orman sevgisini küçük yaşlarda kazandırılması gerektiğine inanan yazar bu düşüncelerini eserinde sağlıklı dolaylı olarak ilişkilendirerek şöyle aktarıyor:

“Bu, beni çok üzdü. Çünkü ormanlar azalırsa her şey azalır. Ekmek azalır, su azalır; meyve, sebze azalır. Hatta hava bile azalır! “ (Yavaşlı,2015k, s11).

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eserde sağlıklı olmaya önem verme değeri şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

Sigaranın zararlı olduğunu çocuklara sağlık değeri içinde eserde şöyle aktarıyor:

“...Sigara mı içiyorsun sen amca? Nefes nefese kaldın bak, sigara sağlığa zararlıdır! dedi Mine” (Yavaşlı, 2014m, s.27).

Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi adlı eserde sağlık değerini yazar, organların sağlığını korumak için konuyu şöyle işlemeye çalışmıştır:

“...Yanıtladım sanıyordum, bir daha tekrarlayayım: Biz onun öfkelenerek sağlığını kaybetmesinden endişe ediyoruz. Beyin sağlığını yitirirse, bundan hepimiz etkileniriz. Anlatmaya çalıştığım, buydu. ...”(Yavaşlı, 2011h, s.9).

Lİnda Ailesi Kemikleri ve Düşleri adlı eserde yazar, sağlık değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Linda'ya biraz manco getirdim. Kaynatın, öyle yedirin, dedi. Kaynatmadan yedirmeyin, karnı ağırır hayvancağızın...” (Yavaşlı, 2007a, s.38).

Benim Hayatım Benim Defterim eserinde sağlıklı olmaya önem verme değeri şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

"Bence insan kilosuna bu yaşlarda bile dikkat etmeli. Pastayı, keki ben de severim ama... Bu kadar da olmaz ki!.." (Yavaşlı, 2011a, s.12).

Sitedeki Labirent adlı eserde yazar, tezatlıklarla bu değeri vermeye çalışmıştır:

“Biraz kitapları karıştır, televizyon izle, bilgisayarda oyun oyna, resim çiz... Kahvaltımı, diyebilirim ki ışık hızıyla yaptım. Hızlı yedim mi midem ağrıyor. Bir süre oturduğum yerde kalakaldım...” (Yavaşlı, 2011g, s.11).

Atatürk'ün Çevre Günlüğü adlı eserinde yazar, bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Bunların adı, mercanköşk... Babam midesini üşütmüş. Kaynatıp suyunu içireceğim. Çay gibi mi? Çay gibi tabii... Mercanköşk, papatya, nane... Bunlar midemizi, bağırsaklarımızı rahatlatır. Hele içine biraz da elma kabuğu koyarsan..." (Yavaşlı, 2012, s.16).

4.1.8. Çalışkanlık

İncelenen 56 kitaptan 26'sında "çalışkanlık" değerine yer verildiği görülmektedir.

Çalışkanlık gibi temel olan bir değeri çocuklara küçük yaşlarda dikte ile değil özümsetmeyle verilmesi gerektiğine inanan yazar bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

Bir Küçük Deniz dizisinde yazar, çalışkanlık değerini şöyle anlatmaya çalışılmıştır:

"Deniz, düzenli ve planlı çalışmanın ödülünü aldı. Bütün sınıf arkadaşları onu çok seviyordu. Deniz sınıfın gururuydu. Sınıfını başarıyla geçti" (Yavaşlı, 2014c, s.32).

Kara Karga dizisinde ise bu değeri yazar, şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Bazı çocuklar el kaldırıp söz istiyordu. Öğretmen söz verdiğinde bir şeyler söylüyor, sonra yerine oturuyordu. Çocukların söyledikleri, öğretmeni çok mutlu ediyordu. Yalnız çalışkan insanlar değil, çalışkan kargalar da beni mutlu eder" (Yavaşlı, 2015g, s.16).

Çalışmanın her zaman insan için en değerli uğraşı olduğunu kitabında şiirlerle anlatan yazar bu anlatımda ki sadelik ve akıllarda kalan mısralarla çocuklar şiiri okurken hem seviyor hem de verilmek istenen değer bu sayede daha bir kalıcı hale geliyor.

"Çalışkanları severiz

Onları her zaman överiz

Ekmeğini taştan çıkaranların

Ellerinden öperiz" (Yavaşlı, 2015m, s.28).

Maceralar Teknesi Foça'da yazar, çalışkanlık değerini kibarlık erdemiyile beraber şöyle bir anlatımla anlatmaya çalışmıştır:

“Biz barışı seven, kibar, alçakgönüllü, çalışkan insanlarız. Kimseye zararımız olmamıştır. Lütfen, biz sormadan siz anlatınız...”(Yavaşlı, 2014l, s.65).

Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eserinde planlı yaşamının ve düzenli olmanın önemini çocuklara ilköğretim sıralarında kazandırılmasını savunan yazar bunu eserinde şöyle anlatmıştır:

“...Okul başlar başlamaz kendimize göre bir program yapacağımıza söz verdik. Bu sözü,tatil için gittiğimiz o deniz kasabesindeki yazlığımızda vermiştir... İşte o sözü o zaman vermiştik birbirimize: Planlı bir şekilde ders çalışacağız ve herkes birbirini rahatsız etmemek için gereken çabayı gösterecekti. Bu kararımıza en çok babam sevinmişti: Başarıyı yakalamanın en kestirme yolu, planlı ve programlı olmaktır çocuklar, dedi. İnsan gerçekten bir şeyler yapmak ve başarmak istiyorsa, kendine bir söz vermeli ve o sözü mutlaka tutmalı...”(Yavaşlı, 2011f, s.8-9).

Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım adlı eserde çalışkanlık değeri şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

“Kazanoğlu köylere bir tellal salıyor, gencecik, dal gibi delikanlıları, vurdu mu taştan su çıkabilecek yiğitleri topraklarından kopartıyordu...” (Yavaşlı, 2010a, s.34).

Ben Evliya Çelebi eserinde yazar, çalışkanlık değerini şöyle anlatmıştır:

“...Çalışkan olmalarını öğütleyiniz. Miskinlikten kurtulmaları için neler yapmaları gerektiğini anlatınız. Sıcak havalarda serin ağaç gölgeleri pek iyidir, pek hoştur ama siz de bilirsiniz ki Allah, çalışmayanı sevmez. Çalışmak da bir ibadettir...” (Yavaşlı, 2010b, s.47).

Bir Yürekte Bin Özlem adlı eserinde yazar, Atatürk'ün vecizesiyle bu değeri anlatmaya çalışmıştır:

“Bir tek şeye ihtiyacımız vardır: O da çalışkan olmak! Atatürk'ün bu sözü bir hayli düşündürdü beni. Gerçekten de ülkeler, hatta tüm insanlık, ancak çalışkan insanların omuzları üstünde yükseliyor...”(Yavaşlı, 2008b, s.8).

Ben Mustafa Kemal eserinde yazar, çalışkanlığı vurgulamak için şöyle anlatmıştır:

“Askeri Ortaokul'un o zamanki adı “Askeri Rüstiye'ydi... Sınavı en üst başarı notu ile verdim. Okula girmeye hak kazandığımı Binbaşı Kadri Bey'den duyar duymaz bir koşu eve gittim...”(Yavaşlı, 2015b, s.31).

4.1.9. Bilimsellik

Merak; “bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek” olarak tanımlanır (TDK, 2009, s. 1370). Merak duygusu çocuklara kazandırılması gereken temel değerlerden biridir. Çünkü çocuklar yeni şeyler öğrenirken etraflarındaki her uyarıcıyı gözlemler ve onlara bir anlam vermeye çalışırlar.

İncelenen 56 kitaptan 10'unda "bilimsellik" değerine yer verildiği görülmektedir.

Yazar, bilimsellik değerini merak duygusundan hareketle çocuklara hissettirme ve özümsetme yoluna gitmiştir. Özgün kurgularında ve üslubunda merak özelliğini hep canlı tutarak araştırmaya ve nihai hedefte bilimselliği sevdirmeye noktasında başarılı olmaya çalışmıştır.

Bir Küçük Deniz dizisinde yazar, Deniz'in rüyasından hareketle çocukların hep merak konusu ettikleri uzay konusunu işliyor. Uzayı anlatırken gezegenler hakkında da bilgi veren yazar çocukların bu konu hakkındaki bilgi seviyelerini artırmaya çalışırken bilimsellik değerini de sevdirmeye çalışmıştır:

“Ay'a yumuşak bir iniş yaptıktan sonra çevrede biraz gezinmişlerdi.

Kaptan yardımcısı arkadaşı Burcu, Burada yaşam belirtisi yok, dedikten sonra oradan ayrıldılar. Zaten Ay'a daha önce gidenler de bunu söylemişlerdi. Ay'dan sonraki durakları Merkür'dü. Merkür, yıldızımız Güneş'e en yakın gezegen olduğu için çok sıcaktı. Etrafta hiçbir canlılık belirtisi yoktu” (Yavaşlı, 2014e, s.8).

Maceralar Teknesi Assos'ta ise yazar, bu değeri bilgi sevgisi şeklinde vermeye çalışmıştır:

“...Bilmenizi istediğim, Assos'un onurunu gelecek çağlara taşımak için birçok şeye ihtiyacımızın olduğudur. Bunların başında da bilgi geliyor. Zaman bize bilgisiz kalarak hiçbir yere varamayacağımızı gösterdi. Düşmanlarımız bizim cahil kalmamızı

arzuluyor ki bizi rahat rahat sömürsünler. Umarım size ne demek istediğimi anlatabilmişimdir...”(Yavaşlı, 2014k, s.89).

Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde bu değer merak etme temelli şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

"Uzayın şu karanlık boşluğunda akıp giderken küçücük bir toplu iğneyle bile çarpışmak istemezsiniz. Çünkü o küçücük toplu iğne, artık bir gezegendir ve çekimine girdiği başka bir gezegenin ona verdiği ivme nedeniyle neredeyse kocaman bir kaya gücündedir. Ama merak ve öğrenme isteği insanın her şeyi göze almasını sağlıyor.

Bir keresinde öğretmenimiz anlatmıştı. İnsanoğlu merak etmezse, demişti, biz hala tarih öncesi çağlarda yaşıyor olurduk. Belki şimdi bile ateş yakamaz, yazı yazamaz, ekip biçemezdik. İnsanoğlu ayağa kalkıp bakışlarını gökyüzüne çevirince merak etti" (Yavaşlı, 2014o, s.85).

Kayıp Gezegenin Peşinde adlı eserde bilimsellik değerini yazar, şu şekilde aktarmaya çalışmıştır:

“O gün sınıfta uzayla ilgili birçok şey konuştuk. Yeni şeyler öğrendik... Yani onların da etrafında gezegenleri varmış. Biliyorsunuz: Güneşimizin çevresinde 8 tane gezegen var. Dünyamız, bunlardan yalnızca biri...

Güneşe en yakın olanı, Merkür...

Sonra Venüs geliyor.

Dünya, üçüncü sırada... Güneş ile aramızda yüz elli milyon kilometre uzaklık varmış...” (Yavaşlı, 2015l, s.7).

Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk adlı eserde yazar bilimsellik değerini şöyle işlemiştir:

“Evet? Bir şey mi diyeceksiniz?

Bize biraz daha ayrıntı verebilir misiniz? Kim bilir, belki o zaman...Şöyle dedi, salonun tam ortasına ilerledi. Dünya zamanı ile ışık zamanı aynı şeyler değil. Işık, saniyede üç yüz bin kilometre hızla ilerler. Yani ışık, Dünya'nın çevresini bir saniyede yedi buçuk kez dolaşır...” (Yavaşlı, 2011e s.38).

Bir Sokağın Hikayesi adlı eserde yazar bilimsellik değerini şöyle işlemiştir:

“...Öğretmenimiz, fen bilgisi dersinde, yazın suların buharlaşma yoluyla gökyüzüne çıktığını, sonbaharda rüzgarla karalara sürüklendiğini, kışın yağış olarak toprağa düştüğünü, baharda ise akarsular halinde tekrar denizlere döndüklerini anlatmıştı. Buna, “Suyun doğadaki dolaşımı” deniliyormuş...” (Yavaşlı, 2011c, s.8).

Ben Mustafa Kemal adlı eserde, bilimin çok önemli bir değer olduğunu şu cümlelerden anlıyoruz:

“...Modern dünyada ne varsa bizde de olmalıydı. Yüzümüzü uygarlığa, uygar dünyanın bilim ve teknolojisine çevirmeliydik. Çünkü hayatta en gerçek yol gösterici, akıldı, bilimdi, fendi. Bilimi nerede olursa olsun almalı, kendi koşullarımızda yeniden değerlendirip uyarlamalıydık...” (Yavaşlı, 2015b, s.124-125).

4.1.10. Duyarlılık

Bir Küçük Deniz dizisinde Aydoğan Yavaşlı eğitimci kişiliğinin etkisiyle okulda nasıl davranılması gerektiğini ve okulda duyarlı olunması gerektiğini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

İncelenen 56 kitaptan 33'ünde "duyarlılık" değerine yer verildiği görülmektedir.

“Deniz de diğer öğrenciler gibi okulun kurallarına uyuyordu. Okula zamanında geliyordu. Dershaneye sıra ile giriyorlardı. Merdivenlerden dikkatle inip çıkıyordu. Deniz, öğretmenin sözlerini dikkatle dinliyordu. Çünkü öğretmeni onlar için yararlı şeyler söylüyordu” (Yavaşlı, 2014c, s.14,15).

Kara Karga dizisinde bu değer şöyle anlatılmıştır:

Çocuğu kendi iç dünyasıyla baş başa bırakan yazar eserinde çocukta yemek seçme alışkanlığının kötü bir şey olduğu fikrini özümsetmeye çalışmıştır.

Aydoğan Yavaşlı bu eserinde insanlarda olması gereken, toplumsal hayatı düzenleyen kurallara duyarlılık değeri içerisinde yer vermiştir.

“Ah, şu insanlardaki aldırmaçlık!

Oysa ben ikisine de yardım etmek istiyordum. Öyle yaptım: Camı tekrar gagaladım:

“Tak-tak-tak! Tak-tak-tak!” (Yavaşlı, 2015d, s16).

Utangaç Bir Yunusun Günlüğü adlı eserde çocuklara sorgulayıcı bir yöntemle duyarlılık kazandırmaya çalışan yazar bunu:

“Ama onlar eğitim görüyorlar; böylece bizden daha bilgili olarak yaşıyorlar,” diye itiraz edecek oldum.

Yanıtı hazırды: “Bilgili olmak hiçbir şeydir aziz dostum. Önemli olan, akıllı olmaktır. Eğitim, akıllı olunmak için alınmalıdır. Bilgi bizi akıllı yapmıyorsa, yalnızca bir süstür. Anlıyorsun değil mi?”

Bunları söyledikten sonra uzaklaşıp gitti. Arkasından bakakaldım.

Epey sonra, söylediklerinin ne kadar doğru olduğunu anladım" (Yavaşlı ,2016e, s.33).

Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserde yazar, bu değeri sağlık değeri ile birlikte şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Babam, Avrupa'da yaşayan insanların naylon poşetleri özellikle kullanmadıklarını, onun yerine kese kağıdını ya da fileyi tercih ettiklerini söyledi. “Doğaya geri dönüşümü olsun istiyorlar,” dedi... Onlar eğitilmiş, bilinçli insanlar tabii, dedi annem. Bilinçsiz insanlar ormanları da yok ederler, suları da kirletir, dünyaya her türlü kötülüğü ederler...” (Yavaşlı, 2011a, s.41).

Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü adlı eserde duyarlılık değerini büyükleri ziyaretin önemine değinerek anlatmaya çalışmıştır:

“Birilerini mi bekliyorsunuz?

Öyle... Oğlanla gelini Tabii torunları da...

Gelirler mi? dedim.

Tabii gelirler! diye çıkıştı Faik amca. Bugün bayram. Neden gelmeyeceklermiş? Bayramda insanlar birbirlerini ziyaret ederler. Küçükler büyüklerin elini...” (Yavaşlı, 2016a, s.20).

Bir Kuşun Kanadında adlı eserde duyarlılık değerini sorgulayıcı bir yaklaşımla yazar şöyle bir anlatımla anlatmayı tercih etmiştir:

"Gelelim düğün yemeğine... Derken, öğretmenimiz ağırbaşlılığını koruyarak başlamış konuşmaya: Uzunca bir süredir aranızda yaşıyorum. Ekmeğinizi yiyor,

suyunuzu içiyorum. Öyleyse bundan sonra ben de bu köylü sayılırım. Bu köyün çocuğusam, yanlış gördüğüm şeyleri söylemek, dürüst olmak istiyorum. Şu başlık sorununu ele alalım önce. Ben, bunun pek ahlaklı bir şey olduğunu sanmıyorum... Bu size biraz garip gelmiyor mu? Bu ahlaka, vicdana, akla, mantığa sığar mı? "(Yavaşlı, 2009, s.29-30).

Ben Yunus Emre adlı eserde duyarlılık değeri şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

"...Dünyanın şu hali o kadar garibime, o kadar tuhafıma giderdi ki, bir türlü anlayamamanın verdiği eziklikle yanar tutuşurdum.

Savaşları örneğin...

İnsanlar neden birbirleriyle savaşır, bir türlü anlayamazdım.

Oysa dünya hepimize yetecek kadar büyüktü.

Yeter ki paylaşmasını, bölüşmesini bilelim..." (Yavaşlı, 2010c, s.11).

4.1.11. Yaşama sevinci

İnsanlar yaşadıkları toplumda birtakım problemlerle karşılaşır ki bu çok normaldir. İnsanların bu problemler karşısında yılmadan sebat gösterip sorunun üzerinden gelmesi ve nihai hedefte çözüme ulaşması beklenen hedeflerdendir.

Çocuk edebiyatı eserlerinin gayelerini baktığımız zaman çocuklara iyiyi, güzeli ve sevinci özümsetme çabası dikkatleri çeker. Bu çaba küçük yaşta ki çocuğa yaşam sevincini anlatmak ve onu hayatında uygulamaktır. Yaşam sevinci değerini küçük yaşlarda kazanan çocukların hayatta ki problemlerde de başarılı oldukları görülmektedir.

İncelenen 56 kitaptan 17'sinde "yaşama sevinci" değerine yer verildiği görülmektedir.

Aydoğan Yavaşlıda bu değerın önemine binaen eserlerinde anlatmaya çalışmıştır.

Bir Küçük Deniz dizisinde yazar, yaşam sevincini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

Bayramların heyecan, yaşama sevincini etkileyen ve oluşturan bir faktör olduğunu yazar, yaşama sevinci değeri içinde anlatmaya çalışmıştır:

“Bayram gelmişti. Bayram sabahı evde tatlı bir telaş vardı. O sabah kahvaltısında birlikte birer tabak sıcacık tarhana çorbası içtiler” (Yavaşlı, 2014i ,s.2).

Kara Karga dizisinde yazar, yaşama sevincini anlatmaya çalışmıştır:

Kargalar aracılığıyla yaşama sevinci değerini yazar, bizi sevmeyen insanları da sevmemiz gerektiği şeklinde açıklamayı şöyle yapmaya çalışmıştır:

“Baş başa kaldığımızda bana teşekkür etti. Aslında birçok insan kargaları pek sevmez, ama ben seviyorum, dedi” (Yavaşlı, 2015j, s.32).

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eserde yaşama sevincini belirli gün ve haftalar içerisinde şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

“...Her yıl 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışını kutluyoruz. 29 Ekim'de ise Cumhuriyet Bayramımız var. 23 Nisan'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışını coşku ile kutluyor, bütün çocuklar bayram ediyoruz” (Yavaşlı, 2014m, s.112).

Yaşamak Bu Kadar Güzelken adı eserde bu değer Fazıl Hüsni Dağlarca'nın şiiri ile şöyle verilmeye çalışılmıştır:

“Söyle Sevda içinde Türkümüzü

Söyle sevda içinde türkümüzü

Aç bembeyaz bir yelken

Neden herkes güzel olmaz

Yaşamak bu kadar güzelken?

İnsan dallarla bulutlarla bir,

Aynı mavilikten geçmiştir.

İnsan nasıl ölebilir

Yaşamak bu kadar güzelken?” (Yavaşlı, 2011i, s.5).

Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü adlı eserde yazar çocuklara yaşamın çok güzel bir şey olduğunu, herkesi sevmenin önemli bir değer olduğunu anlatmaya çalışmıştır:

“Herkesi, ama herkesi yüreğimin derinliklerinden gelen bir sevginin içtenliğiyle selamlarım. Yeryüzünde yaşayanları... Toprağın derinliklerinde kendi kendilerine, bize çok garip gelen dünyalar yaratan köstebekleri, karıncaları, böcekleri, solucanları... Gökyüzünün sonsuz aydınlık mavisinde süzülen kuşları...Ve elbet benim gibi, bizim gibi suların serinliklerinde yaşayan canlıları...”(Yavaşlı, 2016b, s.5).

Sitedeki Labirent adlı eserde yazar, yaşama sevincini şöyle anlatır:

"Sabahtı ve evimizin penceresinden dışarıyı seyrediyordum. İnsana yaşama sevinci veren bir sabahı yaşayacağımı hissedince içten içe sevindim... Yaşamak, havada burcu burcu, yüreğimde gümbür gümbürdü..." (Yavaşlı, 2011g, s.7).

Ben Öğretmen Kubilay adlı eserde yazar, yaşama sevincini şöyle anlatır:

“...Tabii bu sözlerimdeki amacım, size ölümü sevdirmek değil, tersine, hayata daha sıkı sarılmanızı, onu dişiniz tırnağınızla savunmanızı salık vermektir...” (Yavaşlı, 2005a, s.132).

Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir adlı eserde çalışmanın sonucunda mutluluğun ve rahat bir yaşamın olduğunu yazar şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Yüzyıllarca mutlu yaşayan halk, ürettiği zeytinin, üzümün, incirin ve tuttuğu balıkların fazlasını komşu kentlere satarak zenginleşti...” (Yavaşlı, 2014ö, s.32).

Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım adlı eserde yazar, bu değeri Allah sevgisiyle beraber şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Bütün Anadolu'yu gezdim sonra, bir baştan bir başa...

Bunları söyledim köylerde, kasabalarda...

Bizim Türkmen aşiretlerinin göçebe kültürünü anlattım.

Dedim ki, hayat, Allah'ın insanlara sunduğu en güzel armağandır.

Hayatı sevmeyen, Allah'ı da sevmiyor demektir... "(Yavaşlı, 2010a, s.60).

Linda Ailesi Kemikleri ve Düşleri adlı eserde bu değer şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

“...Biliyordum: Dışarıda açlık vardı, itilip kakılmak vardı, bir taşıtın altında kalmak vardı. Dahası, hayvan sevmez birileri tarafından zehirlenme tehlikesi vardı! Oysa yaşamak gerekti. Yaşam müthiş bir icattı” (Yavaşlı, 2007a, s.10).

4.1.12. Özgürlük

İnsana ait en önemli değerlerden biri de kuşkusuz özgürlüktür. Yazarda bu değeri çocuklara hissettirmek ve özümsetmek için eserlerinde anlatmaya çalışmıştır.

İncelenen 56 kitaptan 13'ünde "özgürlük" değerine yer verildiği görülmektedir.

Bir Küçük Deniz adlı dizide bu değeri yazar anlatmaya çalışmıştır.

Yazar, trafik üzerinden özgürlük değerini kurallara uymanın bir özgürlük erdemi olduğunu ve özgürlüğün her şeyi istediğimiz gibi yapma anlamına gelmediğini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Gazete ve televizyonlar her gün birçok trafik kazası haberi veriyordu. Deniz bu haberleri duyunca çok üzülüyordu. Nedenleri üzerine düşünüyor ama bir sonuca varamıyordu. Yemekte konuyu açtığında babası, “Bütün bunların nedeni, kuralları bilmemek,” dedi. Kuralları bilmezsek, bildiğimiz halde uygulamazsak trafik düzenli akmaz. Trafik düzenli akmazsa insanlar boş yere zaman yitirirler. Deniz, babasının söyledikleri üzerine bir süre düşündü. Sonra, böyle yaparsak başkalarının haklarını da yemiş oluyorlar, değil mi babacığım? dedi. Çok doğru diyerek Deniz'e katıldı babası. Trafik kurallarına uyulduğu zaman kimse kimsenin hakkını yemiş olmaz. Uygar olmanın bir koşulu da zaten budur " (Yavaşlı, 2014g ,s.2).

Kara Karga dizisinde özgürlük değeri çocuklara bilim insanını kurtarma operasyonu şeklinde bir kurguyla hem eğlenceli hem de aksiyonlu bir biçimde anlatılmaya çalışılmıştır:

“Kurtarma harekatı başladı! Benim görevim, o bilim insanının kaldığı hücrenin demir parmaklıklarına gidip ona hazırlıklı olmasını söylemekti. Genç Karga ile Sert Karga, kalenin surlarındaki nöbetçilerin dikkatini çekmek,sonra martıların içerden çıkardığı bilim insanını aşağıda bekleyen sürat motoruna ulaştırmaktı. Her şey planda belirtildiği gibi oldu” (Yavaşlı, 2015h, s.25).

Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü adlı eserinde özgürlük değeri şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

“...Neyse, benim yakınımnda şu küçük dere var ya, ooohhh, keyfim yerine geldi.

Güvenli bir yerde olduğuma iyice inanınca uykuya daldım.

Ah, ah! Özgürlük gibisi var mı?

Bir de kaybettiğim sesime kavuşabilsem...”(Yavaşlı, 2016a, s.35).

Utangaç Bir Yunusun Günlüğü adlı eserinde yazar, özgürlük gibi soyut bir konuyu çocuklara bir hayvan olan yunusun ağzıyla anlatarak konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

“...Bana nasıl bir yanıt verebilirdi acaba, ilerde tanınmış bir yazar olmayı düşleyen o arkadaşım?

Durun tahmin edeyim: Yazarlar ve sanatçılar her zaman özgürlükten yanadırlar. Bağımsızlıklarına düşkündürler. Eminim bana, orada maskaralık yapacağına denizlerde mücadele ederek yaşa, bu daha onurlu, diyecektir" (Yavaşlı, 2016e, s.53).

Sitedeki Labirent adlı eserde özgürlük değeri misafirperverlikle beraber anlatılmaya çalışılmıştır:

“...Burada her istediğinizi yapabilirsiniz. Merak ettiklerinizi kime sorarsanız sorun, sizi dürüst bir biçimde yanıtlayacaktır... Burada konduğumuz olduğunuz süre içinde ülkemizi ve bizi tanıyacaksınız. Burada özgürsünüz. Size kimse müdahale etmeyecektir...” (Yavaşlı, 2011g, s.52-53)

Ben Mustafa Kemal adlı eserde yazar, özgürlüğün önemini şu ifadelerle anlatmaya çalışıyor:

“...Ben özgürlüğüme, en çok da özgürlüğüme düşkün bir insanım. Benim küçük parmağımı hapsedseler, bana tüm dünya zindan olur...” (Yavaşlı, 2015b, s.41).

4.1.13. Toplum kurallarına uyma

Birey, ait olduğu toplumun bir parçası olduğu için her istediğini yapma lüksü yoktur. Bağlı bulunduğu toplumun normları ve kuralları vardır. Bundan dolayı bu kurallara uymak ve içselleştirmek gibi bir gayemiz vardır. Toplumun benimsediği kurallara uymayan kişilerin toplum nezdinde soyutlandığı ve dışlandığı görülmektedir. Toplumun belirlediği kurallara uyma ve benimseme küçük yaşlarda çocuklara aktarılmalıdır. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde bu farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. İncelenen 56 kitaptan 9'unda “toplum kurallarına uyma” değerine yer verildiği görülmektedir.

Bir Küçük Deniz adlı seride bu değer işlenmeye çalışılmıştır.

Aydoğan Yavaşlı eğitimci kişiliğinin etkisiyle eserlerinde toplum kurallarına uyma değerini okul sevgisi değeriyle birlikte vermeye çalışmıştır:

“ Deniz de diğer öğrenciler gibi okulun kurallarına uyuyordu. Okula zamanında geliyordu. Dershaneye sıra ile giriyorlardı. Merdivenlerden dikkatle inip çıkıyordu. Deniz, öğretmenin sözlerini dikkatle dinliyordu. Çünkü öğretmeni onlar için yararlı şeyler söylüyordu" (Yavaşlı, 2014c, s.14,15).

Yazar, toplum kurallarına uyma değerini trafik üzerinden anlatmaya çalışmıştır:

“Sizden öncelikle istediğim bir şey var: Kurallar gereği, sizin yaşınızdaki çocuklar, arabanın arka koltuğunda oturmak zorundadır. Hele emniyet kemeri o kadar önemli ki! Lütfen bu konuda büyüklerinize zorluk çıkarmayın. Bu kurallar boşuna konmuş değil, unutmayın.

Bütün sınıf öğretmenine söz verdi”(Yavaşlı, 2014g, s.32).

Kara Karga dizisinde ise bu değer şöyle işlenmeye çalışılmıştır:

Yazar, çiftlikteki hayvanların görevlerinden bahsederek toplumdaki kurallara gönderme yaparak bu değeri anlatmaya çalışmıştır:

“Tavukların derdi ise bitmek nedir bilmiyordu: Bizim her şeyimiz işe yarar, dediler. Etimiz, yumurtamız, hatta gübremiz! Biz yumurtlarız, onlar alır. Ne yiyorsunuz, diye soracak olursanız; her şeyi yiyoruz. Ortalıkta bir tane çer çöp bırakmayız.

Kendi aramızda böyle konuşurken yanımıza yaklaşan ördeklerle kazlar da söze karıştı: Lütfen bizi unutmayın, dediler. Bizim de insanlara bir çok yararımız var. Bizim de etimizden, yumurtalarımızdan yararlanıyorlar.

Çiftliğin çevresinde dört dönen köpekler, sıra kendilerine ne zaman gelecek diye merakla bekliyorlardı: Biz güvenlikten sorumluyuz, dedi başkanları. O kadar iyiydi ki, neredeyse bir dana kadardı. Çiftliğe kimler geliyor, kimler gidiyor; hepsini biliriz, tanırız. Bizim haberimiz olmadan şuradan şuraya kuşlar bile uçamaz. Bu çiftlikte yaşayan bütün hayvanların güvenliği bizden sorulur. Biz buradayken ne tavuklara bir tilki yanaşabilir, ne koyunlara bir kurt!” (Yavaşlı, 2015d, s.26,28).

Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eserde yazar, bu değeri toplumun bir parçası olan okulun içinde davranılması gereken normlar ve buna bağlı davranışları anlatmaya çalışmıştır yazar:

“...Bizim sınıfımız sevgi sınıfıdır. Herkes birbirinin düşüncelerine, duygularına ve kişisel özelliklerine değer verir. Saygı duyar.

Biz, öğretmenimizle birlikte bu özelliğimizi geliştirerek sürdürmek istiyoruz. Bunu, insan olmanın, birey olmanın temel koşulu olarak görüyoruz.

Sınıfımızda herkes birbirinden farklıdır. Kimi sarışın, kimi kumral, kimi esmer...

Kimimiz içine kapanık, kimimiz dışa dönük, neşeli, şakacı, suskun, oyuna düşkündür. Herkes kendi özelliğiyle güzeldir bence” (Yavaşlı, 2011f, s.23).

Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi adlı eserde yazar, gündelik hayatta toplumda çocuklara dakiklik kavramını bu değerle birlikte şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Beyin, yani benim beynim, toplantıya tam saatinde geldi. Zaten ondan başka türlü beklenmezdi. Çünkü yıllardır böyle, saati saatine yaşamaya alışmıştı: Kreşte, anaokulunda, sonra iki yıldır ilköğretim okulunda...

Şu saatte kalkılacak, şu saatte el-yüz yıkandıktan ve dişler fırçalandıktan sonra kahvaltıya oturulacak, şu saatte gelen okul servisine binilecek...” (Yavaşlı, 2011h, s.12).

Ben Evliya Çelebi adlı eserde yazar, bu değeri toplumda birlikte hoşgörü ve saygı içinde yaşama biçiminde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

" Birçok olumsuzluklara karşın yalnız Erzurum'da değil, Anadolu'nun hemen her yerinde halk, birbirinin inançlarına karşı saygılıdır.

Sünni'si, Alevi'si, Ermeni'si, Süryani'si ve diğerleri; kimse kimsenin inancına karışmazdı.

Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Roman'ı, Arnavut'u, Çerkez'i... Bütün bu acılara karşın kardeştiler.

Gürcistan'da, Azerbaycan'da, Gümüşhane ve Tortum'da gezip gördüklerim, bunlardı.

İstanbul'a belleğimdeki iyilerle, güzellerle ve doğrularla döndüm.

İyi ki de döndüm!” (Yavaşlı, 2010b, s.42).

4.1.14. Okul Sevgisi

Yazar, eğitimci olduğu için kitaplarında okul sevgisi değerine ayrı bir önem vermiştir. Yazarın, okul sevgisi değerine çok önem göstermesi bizim incelemelerimizde de sevgi başlığı olmasına rağmen okul sevgisi değerini de ayrı bir başlıkta incelememize sebebiyet vermiştir. Çocuk edebiyatının amaçları arasında çocuğa kitabı sevdirmek, okulu sevdirmek ve onu eğitim hayatında bütün yönleriyle geliştirme çabalarının bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Aydoğan Yavaşlı okul sevgisi değerini küçük yaşlarda özgün üslup ve kurgusuyla çocuklara hem okulu sevdirmek hem kitabı sevdirmek hem de eğitimle ilgili çocuğa bir perspektif sağlama çabası içerisine girmiştir.

İncelenen 56 kitaptan 11'inde "okul sevgisi" değerine yer verildiği görülmektedir.

Bir Küçük Deniz dizisinde yazar bu değere şöyle değinmeye çalışmıştır:

Yazar bu eserinde ablasının okula gittiğini gören Deniz'in okula gitme heyecanını ve okulda ki maceralı günlerini anlatıyor. Yazar, Deniz gibi okulda ve arkadaşları arasında sevilen bir çocuktan hareketle çocuklarımızdan istenilen davranışları resimlerle de destekli bir şekilde sade ve yalın bir anlatım yoluyla çocuklara aktarmıştır.

“Deniz, okula gittiği için çok seviniyordu. Çünkü okulda çok yararlı bilgiler öğreniyordu. Deniz okula gitmeden önce okuma yazma bilmiyordu. Okuma yazma bilen büyüklerine çok özeniyordu. Ablası ne zaman kitap okusa, Deniz ablasına hayranlıkla bakıyordu” (Yavaşlı, 2014c, s.2).

“Bir gün okumayı öğrenince bu kitapları ben de okuyacağım, diyordu. O günlerin gelmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Annesine, Okula gitmeme kaç gün kaldı? diye soruyor, herkesi güldürüyordu. Çünkü o zamanlar okula gitmesine günler değil, aylar, yıllar vardı”(Yavaşlı, 2014c, s.6).

Yazar, kahraman Deniz'in hastalanma sürecini ve bu süreçte ailesinin, doktorun ve öğretmeninin sözlerini tutarak iyileşme sürecini anlatıyor. Olay kurgusunda Deniz'in diliyle okul sevgisini ve öğretmen sevgisini öyle canlı tutuyor ki yazar kitabı okuyan çocuklar en temel problem olan kitaptan sıkılma durumuna düşmüyor ve merakla diğer sayfalara geçmek istiyor. Bununla birlikte yazar canlı kurgunun yardımıyla da istenilen değerleri çocuklara çok güzel bir şekilde özümsetme yoluna gidiyor.

“Böyle soğuk ve yağışlı günlerin birinde Deniz hasta oldu. Bunu ilk anlayan, öğretmeni oldu. Çünkü deniz ders boyunca öksürmüştü. Ayrıca, yüzünün rengi sapsarıydı. Gözleri baygın baygın bakıyordu. Öğretmeni hemen Deniz'in annesine haber verdi. Deniz'in annesi, haberi alır almaz okula koştu. Deniz gerçekten de hastaydı. Yürüyecek hali bile yoktu. Sınıf arkadaşları Deniz'e “Geçmiş olsun Deniz!” dediler” (Yavaşlı, 2014b, s.4).

Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eserde ilköğretim öğrencisi Ayper; okulu, öğretmeni, uzun bir yaz tatilinden sonra kavuşacağı sınıf arkadaşları için heyecanlanır bu durumu ablasıyla paylaşır. Öğretmenini görmek için sabırsızlandığını anlatan Ayper okula gittiği zaman arkadaşlarıyla yaşadığı unutulmaz ve çok heyecan verici anılarını eve geldiği zaman ailesiyle paylaşır.

Ayper karakterinden hareketle yazar çocuklara okul sevgisi değerini arkadaş sevgisiyle beraber özümsetmeye çalışmıştır.

Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü adlı eserde yazar çocuklarla içli dışlı olduğunu, okul sevgisi değerinin yazar için çok önemli olduğu vurgusunu ve yazarın bu eser hakkındaki görüşlerini anlatması şöyledir:

“Bugüne değin onlarca çocuk kitabı yazdım. Kitaplarımla ilgili olarak yüzlerce okulda öğrenci okurlarımla söyleştım. Bana hep en çok hangi kitabımı sevdiğim soruldu. İtiraf etmeliyim ki yazarken en çok keyif aldığım kitaplarım, bu dizide yer alanlar oldu. Kimi zaman kirli bir kedi oldum, kimi zaman topal bir at... Bazen şaşkın bir köpektim, bazen de utangaç bir yunus...”(Yavaşlı, 2016a).

Yazar, eserinde okul sevgisi değerini okulun çok yönlülüğü çerçevesinde anlatmaya çalışmıştır:

“...Bence yanlış yapıyorsun, diyerek çıktım. Okullar, yalnızca kuru kuru bir takım bilgilerin öğretildiği yerler değildir herhalde. Okullara madem eğitim yuvası deniliyor, o halde bu durumda olanlara yardım etmek de eğitimin bir parçası olmalı. Öyle değil mi?” (Yavaşlı, 2016a, s.63).

Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü adlı eserde okul sevgisi değeri köpeğin ağzından anlatılarak dikkat çekilmeye şöyle çalışılmıştır:

“Yani sen bugün okula gitmekten hoşnut musun?” diye sordu.

Tabii, dedim. “Okul, gerçekten müthiş bir yer. Çocuklar orada çok şey öğreniyorlar. Ben bile, orada bulunduğum birkaç saat içinde çok şey öğrendim” (Yavaşlı, 2016d, s.62).

Benim Hayatım Benim Defterim yazar eserinde ilkokul 3. sınıf öğrencisi Kumsal'ın ifadeleriyle bu değere şöyle değinmiştir:

"Karnemi tahmin et bakalım! Evet: Hepsi pekiyi... Okulda birbirimizden ayrılmamız çok acıklı oldu aslında. Herkes birbirine defalarca sarıldı. Hele öğretmenimize sarılanlar, sarılıp iki gözü çeşme ağlayanlar, sızlayanlar.." (Yavaşlı, 2011a, s.108).

4.1.15. Tutumluluk

Tutumlu olma değeri, yaşadığımız çevrede bulunan kaynakları israf etmeden kullanmayı özümsetmeye çalışan evrensel değerlerdendir.

İncelenen 56 kitaptan 5'inde "tutumluluk" değerine yer verildiği görülmektedir.

Kara Karga dizisinde bu değer işlenmeye çalışmıştır.

Yazar, çocukların içinde bulunduğu yemeklerin bol olma durumunu mızımızlanmaya ve beğenmemeye çalıştıklarını bildiği ve bu durumun kötü bir şey olduğunu çocuklara kargalar aracılığıyla tutumluluk değeri içerisinde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“ Ormanda bol bol yiyecek buluyoruz. Belki biliyorsunuzdur: Biz kargalar pek yiyecek seçmeyiz.

Annesinin yaptığı güzelim ıspanak, kereviz, pırasa ve enginar gibi yemekleri yemeyen mızımız çocuklara benzemeyiz “ (Yavaşlı, 2015d, s6).

Kayıp Gezegenin Peşinde adlı eserde yazar, tutumluluk değerini duyarlılık değeri içerisinde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Bunu size söylemeliyiz, dedi ve sustu... Siz Dünyalılar çok tuhaf varlıklarsınız. Üstünde yaşadığımız gezegeni ne hale getirdiğinizi bilmezmiş gibi davranıyorsunuz. Dünya'yı farklı tarihlerde birçok kez ziyaret ettiğimizi söylemiştim. O ziyaretimizde gördük ki, yaşamınız için en önemli olan şeyleri kullanılmaz hale getirmişsiniz. Atmosferinizde karbondioksit miktarı çok. Yakın gelecekte büyük felaketlere yol açacağı kesin olarak söylenebilir. Sularınız da öyle... İhtiyacınız olan oksijeni sağlayan ormanları yok ediyorsunuz. Okyanuslarınız nükleer atıktan geçilmiyor..."(Yavaşlı, 2015l, s.64-65).

Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserde yazar, tutumluluk değerini tasarruf etme gayesi içerisinde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Kış çok masraflı bir mevsim, diye mırıldandım bir ara. Sözlerim, babamı gülümsetti: Bunları yapmazsak yakıttan tasarruf edemeyiz kızım, dedi. Üstelik üşüyüp hasta olabiliriz. O, daha büyük masraflara yol açabilir, öyle değil mi? "(Yavaşlı, 2011a, s.23).

Tatil Günlüğü adlı eserde bu değer kanaat erdemiyle anlatılmaya çalışılmıştır: "İlçe Halk Kütüphanesinin şimdiki yerinden ayrılması gerekiyormuş... Evet, tek katlı eski bir yapı ama bana çok sevimli gelmişti. Şimdi ne olacaktı?" (Yavaşlı, 2007b, s.110).

4.1.16. Hoşgörü

İncelenen 56 kitaptan 11'inde "hoşgörü" değerine yer verildiği görülmektedir.

Hökelekli (2013) hoşgörüyü *"Hoşgörü, temelde başkasının yani farklı olanın kendileri gibi olma hakkına saygı göstermek ve ötekine verilen zarar anlamına geleceği için zarar vermekten kaçınmaktır."* ifadelerini kullanmıştır. Bu bağlamda baktığımız zaman toplum içinde yaşayan çocuğun sadece kendinin olmadığını ve farklılıklara saygılı olmanın kişinin kazandığı erdemlerden olduğunu anlıyoruz. Aydoğan Yavaşlıda

eserlerinde bu anlamda hoşgörü değerini çocuklara kazandırmaya çalışmıştır. Bu değeri temelde çocuklara özümsetme yolunu tercih etmiştir.

Okulum Benim En Güzel Heyecanım adlı eserde yazar, bu değeri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Bizim sınıfımız sevgi sınıfıdır. Herkes birbirinin düşüncelerine, duygularına ve kişisel özelliklerine değer verir. Saygı duyar.

Biz, öğretmenimizle birlikte bu özelliğimizi geliştirerek sürdürmek istiyoruz. Bunu, insan olmanın, birey olmanın temel koşulu olarak görüyoruz.

Sınıfımızda herkes birbirinden farklıdır. Kimi sarışın, kimi kumral, kimi esmer...

Kimimiz içine kapanık, kimimiz dışa dönük, neşeli, şakacı, suskun, oyuna düşkündür. Herkes kendi özelliğiyle güzeldir bence” (Yavaşlı, 2011f, s.23).

Ben Yunus Emre adlı eserde yazar, bu değere sevgi ve bağışlama erdemiyle şöyle bir yaklaşım göstermiştir:

Öyledir, dedi, duyulur duyulmaz bir mırıltıyla. Sonra aklına aniden gelmiş olmalı ki, gözleri parıldadı:

Bak Yunus eren, dedi, sen şimdi kapının eşiğine yat. Hazret az sonra abdest almak için odadan çıkacak. O sırada ayağı sana takılır. Kim bu, diye soracaktır. Ben, Yunus gelmiş, derim. Eğer, hangi Yunus, derse, durma kaç. Şu bizim Yunus mu, derse kalk, elini ayağını öp.

Bu fikir aklıma yattı. Hemen hazırlanıp Taptuk'un kapısının önüne geldim.

Bir süre sonra, yaşlılıktan saçlarına iyice aklık düşmüş, kirpikleri büyümüş, gücü tükenmiş Emrem Sultan kapının önünde belirdi.

Önüne yattım.

Ayağı bana takılınca,

“Bu kim?” diye hırıltılı bir sesle sordu.

“Yunus gelmiş,” dedi kadını.

Yüreğim yerinden fırladı fırlayacaktı:

“Ha? Şu bizim Yunus mu?” dedi Emrem.

“Evet, o...”

Hemen kalkıp Taptuk Emrem'in ellerinden öptüm. Beni bağışladığı için kendisine teşekkür borçlu olduğumu söyledim.

Sağ eliyle başımı okşadı, parmaklarını yüzümde gezdirdi. Yüzünde geniş bir aydınlığın parıltısı vardı.

Birden.."(Yavaşlı, 2010c, s.58).

Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserde hoşgörü şu şekilde işlenmeye çalışılmıştır:

“...Ne güzel değil mi çocuklar? dedi. Burada, Türkiye'nin her yerinden insanlar var. Şu anda yaşadığımız bu kente kimimiz ailesi, tıpkı Yaşar'ın ailesi gibi Erzurum'dan gelmiş. Kimi Trabzon'dan, kimi Adana'dan, kimi Tekirdağ'dan... Kimimiz esmeriz, kimimiz kumra, kimimiz sarışın... Bakın, Orhun'un gözleri kapkara... Büşra da öyle... Kerem'in yeşil...

Sanırım, söylenenlerden herkes kendine göre bir ders çıkarmıştı. Yaşar'ı alkışlarla yerine oturttuk. Güzel bir gündü gerçekten!.."(Yavaşlı, 2011a, s.39).

Bir Kuşun Kanadında adlı eserde hoşgörü şu şekilde işlenmeye çalışılmıştır:

"Ben hepimizin bu farklılıklara hoşgörü ile bakması düşüncesindeyim. Örneğin ben... Ben, matematik dersinde pek o kadar başarılı biri sayılmam. Ama Barış çok başarılı..." (Yavaşlı, 2009, s.33).

Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk adlı eserde hoşgörü değeri haklara saygı çerçevesinde işlenmeye çalışılmıştır:

“...İşte Dünya!

Dünya güzel... Dünya daha güzel olabilir. Savaşsız, kimsenin kimseyi öldürmediği, herkesin insan haklarına saygı gösterdiği bir Dünya, inanıyorum ki evrendeki en güzel gezegendir. Yaşamı başka gezegenlerde aramak yerine Dünya'yı daha yaşanılır hale getirmek, hepimizin görevi olmalı" (Yavaşlı, 2011e, s.87).

4.1.17. Vatanseverlik

İncelenen 56 kitaptan 11'inde "vatanseverlik" değerine yer verildiği görülmektedir.

Bireyler yaşadıkları toplumda uyum içinde birlikteliklerini sürdürmeleri için toplumun ortak değerlerini özümsemeleri ve ortak paydaları benimsemeleri gerekmektedir. Bu ortak değerlerden olan ve bir milleti millet yapan değerlerden bir tanesi de vatanseverliktir. Türk kültüründe bu değer çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Pedagojik açıdan baktığımız zaman ise duyuşsal gelişim için ve bu değerın çocukların dimağlarında yer edinmesi açısından büyük önem taşır. Çocuk edebiyatı yazarları da bu değeri verme noktasında kendilerine büyük bir vazife düşmektedir. Bu değer sayesinde toplum ortak paydada buluşacak ve milli değerlerine sahip çıkacaktır.

Millî Eğitim Temel Kanununda:

“Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılap ve ilkelerine ve anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” maddesi yer almaktadır (Madde 2) (Değişik: 16/ 6/ 1983- 2842/ 1 md.)

Bu maddeyi referans aldığımız zaman ortaya çıkan sonuç eğitimin başlıca amaçlarından olan vatan ve millet sevgisiyle bütünleşen bireyler yetiştirmek ortaya çıkmaktadır. Bu değerın önemini anlayan ve bilen çocuk edebiyatı yazarlarından olan Aydoğan Yavaşlı'da vatanseverlik değerini eserlerinde özümsetmeye çalışmıştır.

Yazar, özellikle Maceralar Teknesi dizisinde bu değere değinmeye çalışmıştır.

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eserde yazar, vatanseverlik değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...İzmir'de bir vatansever var, gazeteci...Adı Hasan Tahsin. Güya o demiş ki, vatanını seven herkes bu akşam oraya gelsin. Gideceğim ve ne lazımsa yapacağım, işte o kadar!” (Yavaşlı, 2014m, s.42).

“...Tamam canım, hemen kızma, dedi. Size inanıyoruz .Siz,eminim ki yurtsever çocuklarsınız” (Yavaşlı, 2014m, s.76).

Maceralar Teknesi Truva'da adlı eserde yazar, vatanseverlik değerini dil sevgisi üzerinden şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"Babam iki seçenek arasında kalmıştı. Yıllardır çalıştığı Almanya'da kalmak yerine denizle haşır neşir olabileceği yurda kesin dönüş yapmayı seçmişti.

Doğrusu, yurda dönmeyi hiç öyle düşünmemiştim. Benim için dönmek; çarşısında, pazarında, sokaklarında, dağlarında Türkçenin doya doya konuşulduğu, kuşların bile Türkçe cıvıladığı büyük, geniş ve sıcak bir kucakla buluşmak demektir..."(Yavaşlı, 2014n, s.10)

Maceralar Teknesi Foça'da adlı eserde yazar, vatanseverlik değerini merak unsuru ile birlikte şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Söyle bakalım, şu anda üstünde mutlu yaşadığın bu topraklarda binlerce yıl önce kimlerin yaşadığını düşündün mü hiç? Düşünmedin tabii, nasıl düşüneceksin! Kim bilir, belki de suç sende değil, sana bunları öğretmesi gerekenlerde. Fakat senin de merak etmen gerekmez miydi? Dur bak, anlatayım sana...”(Yavaşlı, 2014l, s.14).

Yaşamak Bu Kadar Güzelken adlı eserde yazar, Çanakkale'yi vatanseverlik ve özgürlük temasıyla şöyle anlatmaya çalışmıştır:

Yetmezmiş gibi, ablamın anlatacağı tuttu:

Bakın bakın, şurası Bolayır! Bakın bakın, şurası Conkbayırı, Demirtepe, Anafartalar...

Adını andığı her yer için bir şeyler anlatıyordu. Filan yerde şunlar olmuş, falan yerde ise bunlar olmuş. Şurada düşmanı bilmem ne kadar zarar vermişiz, burada ise düşman bizden şu kadar Mehmetçığı şehit etmiş...

Özellikle, dağın yamacına çizilmiş o asker resmi ile yanındaki yazı...

“Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın şu toprak

Bir devrin battığı yerdir

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.”

Babamla annemin gözlerinin dolduğunu gördüm. Hiç sesimi çıkarmadım. Bazen böylesi durumlarda hiç konuşmamak çok şey anlatır. Sessizlik, birden çok büyük bir sese dönüşür" (Yavaşlı, 2011i, s.11).

Vatan sevgisini, memleket sevgisini ve toprak sevgisini yazar şu cümlelerle anlatmıştır:

" Ben bu topraklara aşığım, diye duyulur duyulmaz mırıldandı babam. Bunu söyledikten sonra arabamıza binip vapurdan çıktık. Çanakkale'nin içinden geçip sağa, güneye doğru kıvrıldık" (Yavaşlı, 2011i, s.12).

Ben Mustafa Kemal adlı eserde yazar, vatanseverlik değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Ben konuşurken bazı arkadaşlarımın duygulanarak ağladıklarını fark ettim. Ömer Naci, konuşmam bittikten sonra oturduğu yerden fırlayarak, "Seninleyiz, seninle birlikteyiz!" dedi. Bizi bu kutsal davadan ölüm bile vazgeçiremeyecektir. Yaşadıkça, yurt ve ulus için, özgürlük için çalışacağız. Yaşasın özgürlük!" (Yavaşlı, 2015b, s.52).

Ben Hasan Tahsin adlı eserde yazar, vatanseverlik değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

"...Çünkü sonuçta ben, ulusumuzun bağımsızlığı uğruna canımı seve seve vermiş biriyim. Bugün olsa gene gözümü kırpmadan veririm! Ben, bağımsızlığı namus, şeref ve haysiyet olarak belleyen kahraman bir ulusun çocuğuyum..." (Yavaşlı, 2008a, s.11).

4.1.18. Belirli günlerin farkında olma

İncelenen 56 kitaptan 6'sında "belirli günlerin farkında olma" değerine yer verildiği görülmektedir.

Toplumumuzda bizi biz yapan, bu toplumu ayakta tutan önemli ve belirli günler vardır. Çocuklarımızın bu günlerin önemini farkına varmalarını sağlamak çocuk edebiyatı yazarlarının görevlerindendir. Bir çocuk edebiyatı yazarı olan Aydoğan Yavaşlıda bu değerini farkında olan yazarlardan olup eserlerinde bunu anlatmaya çalışmıştır.

Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü adlı eserde bu değer şöyle anlatılmaya çalışılmıştır:

Bayramların önemini ve yapılması gerekenleri yazar anlatmıştır:

"Birilerini mi bekliyorsunuz?

Öyle... Oğlanla gelini Tabii torunları da...

Gelirler mi? dedim.

Tabii gelirler! diye çıkıştı Faik amca. Bugün bayram. Neden gelmeyeceklermiş? Bayramda insanlar birbirlerini ziyaret ederler. Küçükler büyüklerin elini..." (Yavaşlı, 2016a, s.20).

Benim Hayatım Benim Defterim adlı eserde belirli günlerin önemini kavratmak ve bu günlerin önemine değinmek için yazar şöyle bir anlatım tercih etmiştir:

"8 gün sonra Cumhuriyet Bayramı... Bugün sınıfta Cumhuriyet yönetiminin kazanımlarından söz ettik... Bu konuda kapsamlı bir araştırma yaparak tüm sınıfa sunumda bulunan arkadaşımız Arda, "En iyi yönetim biçimi, Cumhuriyet'tir!" dedi. Bütün sınıf bir ağızdan, "Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti" diye bağırdık..." (Yavaşlı, 2011a, s.35).

"Şeker Bayramı nedeniyle bugün neredeyse bütün gün akraba ziyaretleri yaptık" (Yavaşlı, 2011a, s.85).

"İki gün sonraki 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarında sınıfımız adına şiiri ben okuyacağım. Bugün için günlerdir hazırlandım..." (Yavaşlı, 2011a, s.95).

"Pasaport iskelesinin yakınındaki hemen bütün binalara dev Türk bayrakları asmışlardı. Atatürk bu bayramı gençlere emanet etmiş. Onun için adı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı..." (Yavaşlı, 2011a, s.103).

Bir Kuşun Kanadında adlı eserde bu değer Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile çocuklara şöyle özümsetilmeye çalışılmıştır:

"...23 Nisan'da okulumuz çatında açılan "Ulusal Egemenlik" konulu şiir yarışmasında da birinciliği kazanınca... Şiiri törende okuyunca... Dakikalarca ve çığınca alkışlanınca..."(Yavaşlı, 2009, s.36).

Arkadaş Hikayeleri adlı eserde bu değer çocuklara şöyle özümsetilmeye çalışılmıştır:

“...Meğer “Dünya Çocuk Kitapları Haftası'yımış. Öğretmen, sınıfta çocuklara kitapların yararlarını anlatmış. “Kitap okuyan çocuk, daha iyi düşünür,” demiş. Sözcük dağarcığı genişler, yaşadıklarını daha doğru değerlendirir, diye de eklemiş...” (Yavaşlı, 2015a, s.77).

4.1.19. Misafirperverlik

İncelenen 56 kitaptan 8'inde "misafirperverlik" değerine yer verildiği görülmektedir.

"Aile üyeleri dışında ailenin barındığı meskene, iyi niyetle ve belirli bir süre kalmak için gelen insanlara misafir denir" (Alkan, 1991, s. 741). Bu tanımdan hareketle bu değer toplumumuz için çok önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Türk toplumunda misafirperverlik her zaman ön planda olmuştur. Misafiri en rahat, en güzel nasıl idare edilir anlayışı bu toplumun en güzel şekilde bildiği ve tanıttığı bir değerdir.

“Misafirin karşısına temiz bir kıyafetle çıkılır, hali hatırı sorulur, büyüğe eli öpülür, ikramlarda bulunulur, konuşma esnasında ona öncelik verilir, gideceği zaman biraz daha kalması için ısrar edilir, belli bir yere kadar misafire refakat edilir ve yeniden gelmesi temenni edilir” (Alkan, 1991, s.742). Bu cümlelerden de Türk toplumunda bu değer yeri ve önemi aşikar bir şekilde anlaşılmaktadır. Aydoğan Yavaşlıda bu değeri eserlerinde çocuklara anlatmaya çalışmıştır.

Deniz'in Akrabaları adlı eserde yazar, bu değeri ziyarete gidildiği zaman insanların hoşnutluklarından hareketle misafirperverliği şöyle özümsetmeye çalışmıştır:

“Deniz ile ablası, karşı dairedaki komşuları Münevver teyze ile İhsan amcanın ziyaretine gitmek için izin istediler. Karşı dairedaki komşuları, yaşlı iki insandı. Pek kimseleri yoktu. Yaşlı komşular kapıyı açtıklarında karşılarında Deniz ile ablasını gördüler. O an o kadar çok sevindiler ki, mutluluktan neredeyse uçacaklardı” (Yavaşlı, 2014i, s.15-16).

Bayram ziyaretlerinin çok önemli olduğunu ve ziyaret edilen kişilerin bu durumdan çok hoşnut olduklarını yazar şöyle aktarıyor:

“Deniz'in her iki dedesi de, bayram ziyaretinden çok mutlu oldular. Onların mutluluğu, Deniz'i, ablasını, annesini ve babasını mutlu etti...” (Yavaşlı, 2014i, s.30).

Yaşamak Bu Kadar Güzelken adlı eserde yazar, bu değeri cümle içinde kullanarak çocukların özümsemelerini istemiştir:

“İki eski dostun içtenlikleri, beni çok duygulandırdı. Özellikle yaşadığı evin doğaya uyumu, eşinin konukseverliği, cömertliği, dost canlısı tutumları unutulacak gibi değildi.

Halil Amcanın çocukları yanında değildi. İki oğlu da o sırada fabrikada olduklarından onlarla görüşemedik. İşlerinde babalarına yardım ediyorlarmış, ne güzel...”(Yavaşlı, 2011i, s.16).

Ben Yunus Emre adlı eserde paylaşmanın, misafirperverliğin, kardeşliğin önemini yazar şöyle anlatmıştır:

“...Epey sonra, güzel yüzünde bakır kızılı bir güneşin ışıkları göründü.

“Yunus'un istediklerini verin,” dedi oradakilere. O, yüreği temiz, mübarek bir kardeşimizdir. Gittiği yerdeki canlara, bizim can kardeşlerimize bizim güzelliklerimizi götürsün. Onlar da bilsin ki, yalnız değiller. Burada kardeşleri, onların acısını paylaşan canları var. Onlar açsa biz de açız”(Yavaşlı, 2010c, s.23).

Kayıp Gezegenin Peşinde adlı eserde yazar, misafirperverliğin önemini değişik bir perspektifte vermeye çalışmıştır:

“Buraya neden geldiniz? Konuşan şefleri olmalıydı... Siz konuk değilsiniz. Sizi çağırdığımızı hatırlamıyoruz. Çağrımız üzerine gelseydiniz, size konukseverliğimizi gösterebilirdik. Nasıl yani? Sözelimi, size su kaynaklarımızı, karbondioksit ortamında üretebildiklerimizi, burada hayatı nasıl kurabildiğimizi gösterir, merakınızı gidermenize yardımcı olurduk...” (Yavaşlı, 2015a, s.41-42).

Bir Yürekte Bin Özlem adlı eserde yazar, misafirperverliği ve hoşgörüyü şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Dazlak, yargıcın ısrarı üzerine hepimizden özür diledi. Yargıç, “Yabancılar, Almanya'nın konuklarıdır,” dedi salonda bulunan herkese. Ülkemizde çalışıp modern

Almanya'nın inşasına yardımcı oluyorlar. Biz onlara yalnızca teşekkür borçluyuz...” (Yavaşlı, 2008b, s.89).

Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir adlı eserde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı yazar, başka illerden gelen çocuklara kahramanlarımızın gösterdiği misafirperverliği anlatarak özümsetmeye çalışmıştır:

“Herhalde ad benzerliğinden olacak! Birimiz Çilek, diğeri Çimen. Biz Çimen'i bir hafta konuk ettik. O bir hafta içerisinde Çimen'e İzmir'in her yerini gezdirdik...” (Yavaşlı, 2014ö, s.3).

4.1.20. Geçmişini ve milli kültürünü tanıma

İncelenen 56 kitaptan 9'unda “geçmişini ve milli kültürünü tanıma” değerine yer verildiği görülmektedir.

Türk toplumu geçmişine ve tarihine çok önem veren bir toplumdur. Bundan dolayıdır ki bu değer çocuk edebiyatında kendine has bir yer edinmiştir. Çocuk edebiyatı yazarları çocuklarımızın milli değerlerimizden olan geçmişini ve milli kültürünü tanıma değerini çocuklara özümsetmek ve duyarlılık kazandırmak için çaba sarf etmişlerdir. Bir çocuk edebiyatı yazarı olan Aydoğan Yavaşlı da bu değeri çocuklara özümsetmek ve tarihin bilinci kazandırmak için eserlerinde bu değere yer vermiştir.

Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda adlı eserde yazar, tarihimize mal olmuş kahramanlarımızdan olan Hasan Tahsin'i çocuklara hatırlatma yaparak tarih bilincini sürekli uyanık tutmaya çalışmıştır, bunu yanında geçmişimizde önemli olaylar sonucunda önemli günler olarak iz taşıyan, milli kültürümüzün bir parçası olan önemli günleri şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...İzmir'de bir vatansever var, gazeteci... Adı Hasan Tahsin. Güya o demiş ki, vatanını seven herkes bu akşam oraya gelsin. Gideceğim ve ne lazımsa yapacağım, işte o kadar!” (Yavaşlı, 2014m, s.42).

“...Her yıl 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışını kutluyoruz. 29 Ekim'de ise Cumhuriyet Bayramımız var. 23 Nisan'da, Türkiye Büyük Millet

Meclisi'nin açılışını coşku ile kutluyor, bütün çocuklar bayram ediyoruz” (Yavaşlı, 2014m, s.112).

Dan Dan Dan Çekilin Yoldan adlı eserde yazar, milli tarihimizde önemli yer edinen Şehit Öğretmen Kubilay'ı şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Menemen'de Şehit Öğretmen Kubilay Anıtı'nı ziyaret ettikten sonra demiryollarıyla Ankara'ya geçiyorduk...” (Yavaşlı, 2011d, s.31).

Yaşamak Bu Kadar Güzelken adlı eserde milli tarihimizde yeri bambaşka olan Çanakkale'yi yazar vatanseverlik ve özgürlük temasıyla şöyle işliyor:

" Yetmezmiş gibi, ablamın anlatacağı tuttu:

Bakın bakın, şurası Bolayır! Bakın bakın, şurası Conkbayırı, Demirtepe, Anafartalar...

Adını andığı her yer için bir şeyler anlatıyordu. Filan yerde şunlar olmuş, falan yerde ise bunlar olmuş. Şurada düşmanı bilmem ne kadar zarar vermişiz, burada ise düşman bizden şu kadar Mehmetçığı şehit etmiş...

Özellikle, dağın yamacına çizilmiş o asker resmi ile yanındaki yazı...

“Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın şu toprak

Bir devrin battığı yerdir

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.”

Babamla annemin gözlerinin dolduğunu gördüm. Hiç sesimi çıkarmadım. Bazen böylesi durumlarda hiç konuşmamak çok şey anlatır. Sessizlik, birden çok büyük bir sese dönüşür" (Yavaşlı, 2011i, s.11).

Ben Yunus Emre adlı eserde yazar, tarihimizde yer edinmiş hoşgörünün mimarlarından olan Yunus Emre'yi anlatarak milli tarih ve kültür bilincini özümsetmeye çalışmıştır:

"Hayatı ve kişiliği hakkında pek az bilgi bulunan Yunus Emre'nin 1238-1321 yılları arasında Anadolu'da yaşadığı bilinmektedir.

Yaşadığı yıllar Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılmaya, yerine yeni küçük-küçük Türk beyliklerinin ve daha sonra Osmanlı İmparatorluğu'na dönüşecek Osmanlı

Beyliği'nin kurulduğu yıllardır. Bu dönemde Anadolu toprakları Moğol istilasına uğramış, Anadolu halkı yoksulluk, kıtlık ve kuraklığın pençesine düşmüştür.

Bu dönem aynı zamanda Anadolu'da entelektüel değişim ve gelişimin boy gösterdiği, Mevlana Celaleddin, Hacı Bektaş-ı veli gibi isimlerin de yaşadığı yıllardır" (Yavaşlı, 2010c, s.64).

Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlan'ım adlı eserde yazar, kültürümüzde yer edinen Karacaoğlanı çocuklara hatırlatırken Karacaoğlan'ın kendi şiiriyle sevgi değeri içerisinde şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“...Sazımı alıp elime, arkamı Toros'a verdim, şunları söyledim:

Gönül ne gezersin sarp kayalarda
İniver aşağı yola gidelim
Bir güzel sevmeyle gönül eğlenmez
Gel güzeli bolca İl'e gidelim

Koyuver gitsin sefil baykuşu
Durmuyor akıyor gözümün yaşı
Kadir kıymet bilmez imiş her kişi
Kadirli kıymetli İl'e gidelim

Şahini koyuverin avını alsın
Yarenim yoldaşım yanıma gelsin
Şu garip illerde düşmanım ölsün
Emmili dayı İl'e gidelim

Karac'oğlan der ki yiyip içmeden
Güzeller usanmaz konup göçmeden
Muhanatın köprüsünden geçmeden
Düşelim de azgın sele gidelim ...” (Yavaşlı, 2010a, s.35-36).

Ben Hasan Tahsin adlı eserde yazar, milli geçmişimizin bir parçası olan kahraman Hasan Tahsin'i çocuklara tarih bilinci oluşturmak için şöyle anlatma yolunu tercih etmiştir:

“Ben Hasan Tahsin...

Gerçek adımlı sorarsanız, Osman Nevres.

Babamın adı Recep, anneminki ise Rabia.

Annem, babamın ikinci eşı, veremden ölmüş...” (Yavaşlı, 2008a, s.7).

Ben Mustafa Kemal adlı eserde Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü çocuklara sade bir dille özgün üslubuyla anlatarak geçmişini ve milli kültürünü tanıma değerini şöyle anlatmaya çalışmıştır:

“Ben MUSTAFA KEMAL...

Soyadı yasası Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıktıktan sonra “ATATÜRK” soyadını aldım. Bu soyadını bana canımdan çok sevdiğim değerbilir büyük Türk ulusu verdi...1881 yılında Selanik'te doğduğumu hepiniz biliyorsunuz. Selanik şimdiki modern Türkiye'nin topraklarında değil...” (Yavaşlı, 2015b, s.9).

Ben Öğretmen Kubilay adlı eserde yazar, milli tarihimizde önem arz eden kahramanlardan olan Öğretmen Kubilay'ı çocuklara vatan sevgisi değeri ile beraber anlatarak tarih bilinci ve tarihi farkındalık oluşturmak istemiştir.

“Ben Mustafa Fehmi...

Ya da sizlerin de çok iyi bildiğı adımla, Kubilay...

Şöyle diyelim isterseniz: Mustafa Fehmi Kubilay.

Yirminci yüzyılın başlarında, tarihini tam olarak söylemem gerekirse, 1906 yılında Kozan'da doğdum. Kozan, Adana'ya bağı bir ilçedir... Babamın adı Hüseyin, annemin adı Zeynep'tir. Ailem, ben doğmadan dört yıl önce Girit'ten önce İzmir'e göç etmişler. Savaş karışıklığına geçim derdi de eklenince Adana'ya, sonra buraya, doğduğum yere gelip yerleşmişler” (Yavaşlı, 2005a, s.13).

“Birliğini topla ve görev başına!” diye emir verdi Komutan.

Birliğimdeki askerleri çabucak hazırladım ve olay yerine erkenden gitmek için Kışla arkasındaki yamaçlardan hızla geçtim... Silahlarımızda eğitim amaçlıların dışında sahici mermi yoktu. Meydana indim. Ortalık ana baba günüydü. Kara cübbeli din bezirganları ortalığı yakıp yıkıyorlar, birkaç koldan sokak aralarına dalıyorlardı. Az sonra, kara bir kalabalığın karşısındaydım.

“Teslim olun!” diye bağırdım. Kalabalık, beni karşısında görünce, önce durdu. Sonra içlerinden biri, “Öldürün şu kafiri, öldürün!” diye bağırdı... Bunu duyan diğerleri üstüme doğru yürüdü. Bu yaptığınız kanunlara karşı gelmektir. Derhal teslim olun diye son kez seslendim. Der demez yaralandım... Yürüyecek halde değildim... Sürekli kan kaybediyordum. Orada yığılıp kalmışım. Kırmızı beyaz bir genişlikte kanatlanmış, sonsuz bir uçuşa geçmiş gibiydim.

Vatan sağ olsun! Ulusumuz sağ olsun!” (Yavaşlı, 2005a, s.142-143).

Tablo 4.1.

Aydoğan Yavaşlı'nın Eserlerinde Değerlerin Gözlenme Sıklığı

ESERLER	DEĞERLER																			
	Saygı	Sevgi	Temizlik	Yardımsızlık	Estetik	Doğa Bilgisi	Sağlıklı olmaya önem verme	Çalışkanlık	Bilimsellik	Duyarlılık	Yaşama sevinci	Özgürlük	Toplum kurallarına uyma	Misafirperverlik	Okul sevgisi	Tutumluluk	Hoşgörü	Vatanseverlik	Belirli Günlerin Farkında Olma	Geçmişini Ve Milli Kültürünü Tanıma
Arkadaş Hikayeleri	X	X		X						X					X		X		X	
Atatürk'ün Çevre Günlüğü	X	X				X	X	X		X								X		
Ben Bir Kara Oğlanım Karacaoğlu'nım		X						X			X									X
Ben Evliya Çelebi	X	X			X	X		X	X	X			X				X			
Ben Hasan Tahsin		X			X					X		X						X		X
Ben Öğretmen Kubilay		X				X	X	X	X		X	X						X		X
Ben Mustafa Kemal	X	X			X			X	X	X		X			X			X		X
Ben Yunus Emre	X	X		X	X			X		X				X			X			X
Benim Hayatım Benim Defterim	X	X	X	X	X		X	X		X			X		X	X	X	X	X	
Bir Ağaçtım Ben Ormanda	X	X		X		X											X			
Bir Kuşun Kanadında	X	X		X	X	X				X							X		X	
Bir Sokağın Hikayesi	X	X				X			X	X					X	X				
Bir Yürekte Bin Özlem		X		X		X		X		X			X	X			X			
Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü		X		X				X		X	X	X			X				X	
Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü	X	X	X			X				X	X	X								
Dan Dan Dan Çekilin Yoldan		X			X			X		X				X						X
Deniz Çiftlikte	X	X				X														
Deniz Hasta Oldu		X					X			X					X					
Deniz Okula Gidiyor	X	X		X				X		X			X		X					
Deniz Piknikte	X	X				X	X													
Deniz Uzak Yolunda									X											

iz Yaz Kampında	X	X			X
iz Yollarda	X			X	
iz Yurt Gezisinde		X			
iz'in Akrabaları	X	X			

Tablo 4.1. (Devamı)												
Deniz Yaz Kampında	X	X			X				X			
Deniz Yollarda	X			X						X	X	
Deniz Yurt Gezisinde		X						X	X			
Deniz'in Akraları	X	X						X			X	
Deniz'in Köpeği Linda		X			X	X						
Ercan İle Dodo Serüveninden Serüvene		X		X			X	X	X	X	X	
Gençlik Başımnda Duman	X	X										
Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk	X	X					X					X
İnsanları Seven Kara Karga	X	X		X								
Kara Karga Çiftlikte	X	X		X			X	X			X	
Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde	X	X		X	X							
Kara Karga Gak Dedi		X			X	X	X					X
Kara Karga İnsanların Arasında	X			X		X						
Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı	X	X		X								
Kara Karga Ormanların Kahramanı	X	X		X	X							
Kara Karga Yaz Güzeli	X	X							X			
Kargaların Başkanı Kim Olacak	X	X			X	X		X				
Kayıp Gezegenin Peşinde	X	X	X		X		X	X	X		X	X
Kırık Melek Heykelleri		X				X						
Kirli Bir Kedinin Günlüğü	X	X	X	X				X				
Linda ailesi kemikleri ve düşleri		X		X		X			X			
Maceralar Teknesi Assos'ta	X	X		X	X		X	X				
Maceralar Teknesi Foça'da		X		X			X	X				X
Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda		X			X			X	X	X		X
Maceralar Teknesi Truva'da								X	X	X		X
Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde		X			X			X	X			

Tablo 4.1. (Devamı)

Okulum Benim En Güzel Heyecanım	X	X		X				X		X			X		X				X	
Sitedeki Labirent	X	X					X				X	X		X						
Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir	X	X						X		X	X	X		X				X	X	X
Şarkıcı Kara Karga		X						X												
Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü	X	X		X		X		X		X					X			X		
Tatil Günlüğü		X		X	X	X	X	X							X	X				
Utangaç Bir Yunusun Günlüğü	X	X		X				X		X	X	X								
Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi	X	X	X	X			X	X	X	X			X				X	X		
Yaşamak Bu Kadar Güzelken	X	X		X		X		X		X	X	X		X				X		X
Değerlerin Eserlerde Bulunma Sayısı	36	52	5	23	10	20	12	26	10	33	17	13	9	8	11	5	11	11	11	9

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ (TARTIŞMA) VE ÖNERİLER

Değer eğitimi, öğrencilerin davranış eğitiminde önem verilmesi gereken bir konudur. Eğitimin genel amacı, bireylerin ait olduğu toplumun ortak inanç ve anlayışına uygun değerleri benimseyen bireyler yetiştirmektir. Değerin tanımına baktığımız zaman: “Değer, bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen; onların ortak duygu, düşünce, amaç ve yararını yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke ya da inançlara denir” (Kızılçelik ve Erjem, 1994, s.9).

Okul öncesi dönem dışta tutulacak olursa örgün eğitim sürecinin ilk basamağı olan ilköğretim, bireylerin hayatlarında önlerine çıkan problemlere değişik açılardan bakabilmeyi kazandırmada önemlidir (Gürkan ve Gökçe, 1999). İlköğretim, toplumun benimsediği değerleri nesilden nesile aktarırken diğer taraftan bireyin hayatında gerekli olacak olan temel bilgi ve donanımı kazandırma konusunda çok önemlidir (Gültekin, 2007).

Yalçın ve Aytaş’a (2002, s.127) göre hikâye edici metinler, her yaş grubu için değerlidir, bilhassa ilköğretim çağındaki çocuklar için vazgeçilmez bir materyaldir. Zira çocuğun eğitimini hikâye yoluyla sağlamak, onlara değerler eğitimi bağlamında istenilen davranışları kazandırmak doğru ve etkili yöntemlerdendir. Çünkü hikâye ve romanlar, çocukların hayal dünyalarını geliştirir, farklı insanları tanıtarak karakterler üzerinde onların düşünmelerini sağlar. Bu katkı başarılı olduğu zaman bireyin içinde yaşadığı topluma uyumu da kolaylaşacaktır (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz’dan aktaran Erol, 2014). Özellikle hikâye edici metinler, değer kazandırma konusunda önemli kaynaklardır. Bu bağlamda Aydoğan Yavaşlı’nın hikâyeleri Türkçe öğretiminin vasıtalarından biri olan metinlere örnek teşkil edecek niteliktedir. Zira metinlerin değer eğitimi bakımından öğretimsel amaçlara uygun olduğu söylenebilir.

5.1. Sonuçlar (Tartışma)

Çalışmamızın genel çerçevesinden yola çıkarak ulaştığımız sonuçları maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz:

1. ocuk edebiyatı alanında eser veren yazarlar arasında sayılan Aydoğan Yavaşlı'nın hayatta olması hayatına dair alınan bilgilerin teyidine ve bu durum tezin daha sağlam bilgi donanımlarıyla hazırlanmasına olanak vermiştir. Yazarla tezin her aşamasında yaptığımız bilgi alış verişi sayesinde ortaya çıkan sonuç bir ocuk edebiyatı yazarı olarak Aydoğan Yavaşlı'nın çocukları çok sevdiği durumudur. Eserlerinin çoğunluğunun ocuk edebiyatı ürünleri arasında yer alması da bu durumun göstergesidir.
2. Aydoğan Yavaşlı, yazma konusunda yelpazesini geniş tutan bir yazardır. Sadece hikaye alanında eserleriyle kendini sınırlamamış, aynı zamanda roman, şiir, otobiyografi gibi eserleriyle de okuyucuyu buluşturmuştur.
3. Yavaşlı, incelediğimiz eserlerde hikayelerini çocukları sıkmadan, akıcı bir üslupla ve mizahi bir anlayışla oluşturmuştur. Hikayelerinde hepimizin yakın çevreden bildiği olayları eğitimde yakından uzağa ilkesi gereği vermeye çalışmıştır. Bilmediğimiz konularda ise sade bir anlatımla, çevremizden örnekler yardımı ile açıklığa kavuşturma yolunu seçmiştir.
4. Aydoğan Yavaşlı eserlerinde eğitimci kişiliğinden hareketle temel gaye olarak insana hizmet ve insanı yetiştirme noktalarını referans almıştır. Bu noktada ise “Ağaç yaşken eğilir” atasözünü kendine ilke edinmiş ve geleceğin küçük mimarları üzerinden anlatmak istediği değerleri, mesajları önce çocuklara zmsetilmesi gerektiğine inanmıştır.
5. Yazar, sanat anlayışında realist çizgi ile imge dünyasını harmanlayarak çocuklarda gerçek ile hayalin farkını kavratmaya çalışmıştır.
6. Yavaşlı'nın eserlerinde temel nokta yaşadığımız hayatın içinde bulunduğumuz toplumdur. Çocuğun da bu toplumun bir parçası olduğu gerçeğinden hareketle yazar, çocuğa istenilen bilgileri vermek için trafikte gerçekleşen olayları, akraba ziyaretlerini, insan ilişkilerini kendi çevresinden hareketle anlatarak zmsenmesini sağlamıştır.

7. Yazar, ana karakter olarak hayvanları kullandığı eserlerinde hayvan sevgisi, doğa sevgisi, orman sevgisi gibi konulara ağırlık vererek çocukların bu değerleri özümsemelerini sağlamıştır.
8. Çocuk edebiyatı yazarı Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde en çok yer verdiği değerler sevgi, saygı, çalışkanlık ve duyarlılıktır. Aydoğan Yavaşlı'nın en az verdiği değerler ise belirli günlerin farkına varma, misafirperverlik, temizlik değerleridir. Yazar, incelediğimiz 56 eserden 52'sinde sevgi değerine yer vermiştir. Bu durum yazarın eserlerinde sevgi değerine verdiği önemi göstermektedir. Yazar, ikinci olarak saygı değerine 36 eserinde yer vermiştir. Saygı değeri de yazarın önem verdiği değerler arasındadır. 33 eserinde duyarlılık değerine yer veren yazar bu değeri eserlerinde yer vererek çocukların duyarlı bir yapıda olmalarını sağlamaya çalışmıştır. 26 eserinde çalışkanlık değerine yer veren yazar çocukların çalışkan bir tutum göstermelerine önem vermiştir. 23 eserinde yardımseverlik değerine değinen yazar çocukların yardıma önem vermeleri gerektiğini anlatmaya çalışmıştır. 20 eserinde doğa bilgisi değerine yer veren yazar çocukların doğaya karşı ilgilerinin oluşmasını sağlamaya çalışmıştır. 17 eserinde yaşam sevinci değerine yer veren yazar çocuklarda yaşama karşı olumlu bir tutum oluşturmaya çalışmıştır. 13 eserinde özgürlük değerine yer veren yazar bu değer öneminin çocuklara özümsetmeye çalışmıştır. 12 eserinde sağlıklı olmaya önem verme değerine yer veren yazar çocukların beslenmelerine nasıl dikkat etmeleri gerektiğini açıklamaya çalışmıştır. 11 eserinde okul sevgisi, hoşgörü, belirli günlerin farkında olma, vatanseverlik değerine yer veren yazar bu değerleri çocuklara özümsetmeye çalışmıştır. 10 eserinde estetik ve bilimsellik değerine yer veren yazar bu değerlerin önemini, çocuklara verdiği örneklerle özümsetmeye çalışmıştır. 9 eserinde toplum kurallarına uyma, geçmişini ve milli kültürünü tanıma değerine yer veren yazar bu değerleri çocuklara özümsetmeye çalışmıştır. 8 eserinde misafirperverlik değerine yer veren yazar verdiği örneklerle değeri özümsetmeye çalışmıştır. 6 eserinde belirli günlerin farkında olma değerine değinen yazar verdiği örneklerle bu değer çocukların biliş dünyasında şekillenmesini sağlamaya çalışmıştır. 5

eserinde temizlik ve tutumluluk değerlerine yer veren yazar bu değerleri de özümsetmeye çalışmıştır.

9. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde atasözleri, deyimler, ikilemeler, benzetmeler uygun yerlerde kullanılıp anlatıma dikkat çekme, anlatımı durağanlıktan çıkarma gibi gayelerle dilin inceliklerini de okuyucuya özümsetme çabaları görülmüştür. Yazarın kullandığı dilin sade, yalın ve anlaşılır olması çocukların verilen değerleri daha iyi özümsemeleri noktasında çocuklara yardımcı olmuştur. Toplumsal bir varlık olan insanın yaşadığı toplumda daha kolay uyum sağlama noktasında dilin bütün olanaklarını kullanmaya çalışan yazar, bunu da atasözü, deyim, ikileme ve benzetmeye başvurarak sağlamaya çalışmıştır.

5.2. Öneriler

1. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde değinilen değerler toplumda yaşayan bireylerin o toplumla daha uyumlu olma noktalarında bir teşvik oluşturmaktadır. Bu nedenle ilkököl ve ortaokul ders kitaplarında Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerine yer verilebilir.
2. Aydoğan Yavaşlı'nın eserlerinde yer alan değerler ve bu değerlerin çocuklara özümsetilme biçimleri çocuklarını eğitime noktasında sorumluluklar taşıyan ebeveynlere rehberlik etmektedir. Bu nedenle veliler bu eserleri önce kendileri okuyup ardından çocuklarına sunabilirler.
3. Aydoğan Yavaşlı'nın gerek 1955 doğumlu gerekse de uzun zamandır çocuk edebiyatı disipliniinde sahip olduğu kalem tecrübesi düşünüldüğünde bu yıl içerisinde “Doğumunun 62. Yılında Aydoğan Yavaşlı” başlıklı bir sempozyum düzenlenerek yazar ve eserlerinin geniş ölçekte farklı açılardan tanınması sağlanabilir.
4. Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Şuralarında değerler eğitime yönelik kararlar almaktadır. Değerler eğitimi alanında yazarın da eserler verdiği çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanılması yönünde yasal bağlayıcılığı olan kararlar alınabilir.

5. Aydoğan Yavaşlı; yazar, ğretmen ve yetişkin kimliğiyle öğrencinin potansiyel gücünü açığa çıkarma, yeni kuşaklara kişilik aşılama ve çocuğu hayata hazırlama yolunda büyük bir sorumluluk rneği sergilemiştir. Dolayısıyla yazarın adının geçtiği her türlü eseri edinmek ve etkinliğe katılmak eğitimin anılan amaçlarına ulaşma noktasında ebeveynlerin, eğitimcilerin ve devletin üzerindeki eğitsel yükü hafifletmeye yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Acun, İ., Yücel, C., Önder, A., Tarman, B. (2013). *Değerler: Kim Ne Kadar Değer Veriyor?* Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 191-206.
- Akarsu, B. (1998). *Mutluluk ahlakı. ahlak öğretileri-1*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Akarsu, S. (2015). *İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Değerler Bakımından İncelenmesi ve Değerler Eğitime İlişkin Öğrenci Algıları*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Akbalık . H. (2015). *Değerler Eğitimi Bağlamında Hacı Bektaş-ı Veli'nin Eserlerinde Yer Alan Eğitsel Unsurlar*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Alkan, A. T. (1991). *Misafir ve Misafirlik, Türk Aile Ansiklopedisi* (Cilt 2). Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları.
- Arslanoğlu, İ. (2005). *Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme*. Felsefe Dünyası Dergisi.
- Bacanlı, H. (2005). *Duyuşsal davranış eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başcı, Z. (2012). *Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi (Erzurum örneği)*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Boratav, Pertev Naili. (1996). *Çocuk Edebiyatı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bostan, Y. (2014). *Çocukta Değer Bilinci Ve Karakter Eğitimi*. Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(2), 106-112.
- Cihan, N. (2014). *Okullarda Değerler Eğitimi Ve Türkiye'deki Uygulamaya Bir Bakış*. Electronic Turkish Studies, 9(2), 429-436.
- Çalışkan, A. (2016). *İlköğretim 100 Temel Eser İçerisinde Yer Alan Dünya Edebiyatına Ait Eserlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Demirel Ş. (Ed.) (2010). *Çocuk ve Çocuğun Gelişim Özellikleri, İhtiyaçları ve İlgili Alanları. Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, İ. (2007). *Sosyoloji: Kavram ve Sorunlar*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Duman, T., Karakaya, N., Yavuz, N. (2001). *Vatandaşlık bilgisi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Emirhan .T. (2016). *Değerler Eğitimi Bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Ergün, M. (2008). *Felsefeye giriş (Estetik)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erol.E.E.(2014). *Tarık Buğra'nın Hikayelerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Gültekin, M. (2007). İlköğretim I: 1923–1972. *Türk eğitim tarihi* (63–85). Sağlam, M. (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Güngör, E. (1998). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Gürkan, T., Gökçe, E. (1999). *Türkiye’de ve çeşitli ülkelerde ilköğretim: program-öğrenci-öğretmen*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hökelekli, H. (2010). Modern eğitimde yeni bir paradigma: değerler eğitimi. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 6(18), 4-9.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikoloji, Din ve Eğitim Yönüyle İnsanî Değerler*. İstanbul: DEM Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları, No. 69.
- Kanad, H. F. (1951). *Deneysel pedagoji II*. Ankara: Örnek Matbaası.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (27. Baskı.) Ankara: Nobel Yayınları.
- Kasapoğlu, H. (2013). *Okulda Değer Eğitimi ve Hikâyeler*. Milli Eğitim Dergisi, S. 198, s. 97- 104.
- Kıbrıs, İ.(2000). *Uygulamalı Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Kızılçelik, S.ve Erjem, Y. (1994). *Açıklamalı sosyoloji terimler sözlüğü*. Ankara: Atilla Kitabevi.

- Kirmanoglu,B. (2016). *Değerler Eğitiminin İlkokul Toplum Hizmeti Uygulamalarına Etkisi*. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Koç, M. (2013). *8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuşdil, M. E., Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı*. Türk Psikoloji Dergisi, 15(45), 59-76.
- Kutlutürk, G. (2012). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 2 Ders Notu*. Ankara: MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Külünkoğlu, T. (2010). *İlköğretim Birinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Mazman Budak, F. (2012). *Sosyal Bilgiler Dersinde (7. Sınıf) doğal ve kültürel varlıklar aracılığı ile estetik değer eğitimi (Tokat Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Millî Eğitim Temel Kanunu(1973). T.C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973.
- Oğuzkan, A.Ferhan. (2010). *Çocuk Edebiyatı* (9.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Okumuş, E. (2010). *Toplum ve Ahlak Eğitimi. Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 6(18), 28-32.
- Özdemir, M. (2010). *Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 323-343.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri. Giresun Eğitim Fakültesi Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 73-88.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sevim. Z. (2013). *Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Suppes, P. (1995) “The Aims of Education”, *Philosophy of Education, Urbana-Champaign: University of Illinois*. http://www.ed.uiuc.edu/eps/PES-Yearbook/95_docs/suppes.html.

- Şimşek, T. (2004). *İlköğretimde Drama Kuramsal Bilgiler ve Uygulama Örnekleri*, İstanbul: Suna Yayınları.
- Şirin, M.R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M.R. (2002). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tahiroğlu, M. (2011). *İlköğretim 4. sınıf Sosyal bilgiler dersinde doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma değerlerinin öğretimi ve değerlere ilişkin öğrenci tutumlarının belirlenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tarakçı, A. (2013). *İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersinde Görsel Okuma–Görsel Sunu Çalışmalarında Değerler Eğitiminde Kitle İletişim Araçları Kullanılmasının Değer Edinimine ve Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Toz, H. (1999). *Türkmen Şairi Kerim Gurbannepesov. “Çocuk Edebiyatı”*. Basılmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkçe Sözlük* (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ulusoy, K., Arslan, A. (2014). *Değerli Bir Kavram Olarak “Değer ve Değerler Eğitimi”*. R. Turan, K. Ulusoy içinde, *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi* (s. 1-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünlü, S. (2010). *Sosyal Psikoloji*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Yalçın A., Aytaş G.(2008) . *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yay.
- Yavaşlı, A. (2002a). *Ercan İle Dodo Serüveninden Serüvene*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2002b). *Kırık Melek Heykelleri*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2005a). *Ben Öğretmen Kubilay*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2005b). *Gençlik Başımda Duman*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2007a). *Linda Ailesi Kemikleri ve Düşleri*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2007b). *Tatil Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2008a). *Ben Hasan Tahsin*, İstanbul: Bulut Yayınları.

- Yavaşlı, A. (2008b). *Bir Yürekte Bin Özlem*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2009). *Bir Kuşun Kanadında*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2010a). *Ben Bir Kara Oğlan Karacaoğlu'm*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2010b). *Ben Evliya Çelebi*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2010c). *Ben Yunus Emre*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011a). *Benim Hayatım Benim Defterim*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011b). *Bir Ağaçtım Ben Ormanda*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011c). *Bir Sokağın Hikayesi*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011d). *Dan Dan Dan Çekilin Yoldan*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011e). *Işık Hızıyla Mars'a Yolculuk*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011f). *Okulum Benim En Güzel Heyecanım*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011g). *Sitedeki Labirent*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011h). *Vücudumuzda Maceralı Bir Gezi*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2011i). *Yaşamak Bu Kadar Güzelken*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2012). *Atatürk'ün Çevre Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014a). *Deniz Çiftlikte*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014b). *Deniz Hasta Oldu*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014c). *Deniz Okula Gidiyor*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014d). *Deniz Piknikte*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014e). *Deniz Uzay Yolunda*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014f). *Deniz Yaz Kampında*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014g). *Deniz Yollarda*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014h). *Deniz Yurt Gezisinde*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014i). *Deniz'in Akrabaları*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014j). *Deniz'in Köpeği Linda*, İstanbul: Bulut Yayınları.

- Yavaşlı, A. (2014k). *Maceralar Teknesi Assos'ta*, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014l). *Maceralar Teknesi Foça'da*, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014m). *Maceralar Teknesi Kurtuluş Savaşı'nda*, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014n). *Maceralar Teknesi Truva'da*, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014o). *Maceralar Teknesi Uzayın Derinliklerinde*, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2014ö). *Smyrna'dan İzmir'e İzmir İzmir Güzel İzmir*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015a). *Arkadaş Hikayeleri*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015b). *Ben Mustafa Kemal*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015c). *İnsanları Seven Kara Karga*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015d). *Kara Karga Çiftlikte*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015e). *Kara Karga Dinozorlar Ülkesinde*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015f). *Kara Karga Gak Dedi*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015g). *Kara Karga İnsanların Arasında*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015h). *Kara Karga Kayıp Adanın Sırrı*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015i). *Kara Karga Ormanların Kahramanı*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015j). *Kara Karga Yaz Güzeli*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015k). *Kargaların Başkanı Kim Olacak*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015l). *Kayıp Gezegenin Peşinde*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2015m). *Şarkıcı Kara Karga*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2016a). *Cırtlak Bir Kuşun Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2016b). *Çılgın Bir Kaplumbağanın Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2016c). *Kirli Bir Kedinin Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı, A. (2016d). *Şaşkın Bir Köpeğin Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.

- Yavaşlı, A. (2016e). *Utangaç Bir Yunusun Günlüğü*, İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavuzer, H. (2002). “Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *Milli Eğitim Dergisi*, 164. *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, K. (2006). *Değerler eğitime genel bir bakış. TÜBAR*, 19, 499-522.
- Yılar, Ö., Turan L. (Ed). (2010). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2003). “Öğrenme Stili Ve Değer Eğitimi”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, S.2, s.120-121.

EKLER**EK 1. AYDOĞAN YAVAŞLI İLE SÖYLEŞİ**

14.08.2016 14.00 Güzel Sanatlar Parkı Karşıyaka/İzmir

ÖZGEÇMİŞ

11/08/1992 tarihinde Erzurum'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Narman 18 Mart İlköğretim Okulunda tamamladı. Lise öğrenimini Oltu Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. 2010 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünü kazandı. 2014 yılında 3,50 ortalama ile lisans eğitimini tamamladı. 2014 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında tezli yüksek lisansa başladı. Aynı yıl kendisinin de mezun olduğu 18 Mart İlkokuluna atandı. Öğretmenliğe bu okulda devam etmektedir.

